CONSTITVTIONES
ET DECRETA
CONDITA
In Prouinciali Synodo Mediolanenſi
QVINTA.

Quam Illuſtrißimus, & Reuerendiß. D. D. Carolus S. R. E. Cardinalis tit. S. Praxedis Dei, et Apoſtolicæ ſedis gratia Archiepiſc. Mediolani habuit,

M D L X X I X.

Gregorio XIII. Pont. Max.

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

BRIXIÆ,

APVD THOMAM BOZOLAM.

M D LXXXII.

INDEX TITVLORVM QVI IN HOC LIBRO continentur.

TITVLI PARTIS PRIMÆ.

QVÆ ad fidei tuendę ſtudium pertinent. pag. 2.
Quæ ad prædicationem verbi Dei, & doctrinam Chriſtianam attinent. 17
Quæ ad dies feſtos, & ſacra tẽpora pertinent. 25
De votis. 38
De oratione ante operis inchoationem. 41
De Indulgentijs, & ſacris reliquijs. 42
Quæ ad Sacramentalia, & Sacramenta generatim pertinent. 44
Quę ad baptiſmum pertinent. 54
Quę ad confirmationis Sacramentum pertinent. 58
Quæ ad ſanctiſsimę Euchariſtiæ Sacramẽtum pertinent. 62
Quæ ad pœnitẽtiæ Sacramentũ pertinent. 67
Quæ pertinent ad Sacramentum extremæ vnctionis. 71

De cura peſtilentiæ. 74
Partitio officiorum, quæ peſtilentiæ tempore præſtanda ſunt. 77
Officia multiplicis conſiderationis cõia. 78
De præſentia, & conſtantia omnium. 81
Epiſcopi ſollicitudo in orationib. publicis. 84
Cura Metropolitani, & Epiſcoporum prouincialium. 87
Sollicitudo Epiſcopi in morum corruptelis eripiendis. 88
Cura in alijs cautionibus tuendę publicæ valetudinis. 94
Sollicitudo in vniuſcuiuſque præparatione ſpirituali. 96
Præparatio adiumentorum ſpiritualium immi nente peſte. 99
Præparatio annonæ, & miniſtrorum ad curationem, & ſuſtentationem publicam. 105
Præparatio locorum curationis publicæ. 108
Officia, ipſo peſtilentiæ tempore miniſtranda, & conſtans in primis miniſtratio. 117
Cautiones adhibendę, ne peſtis latius ſerpat.
Cautio in ſacerdote miniſtrante. 136
Cautio in homine eccleſiaſtico, ob aliã causã ſuſpecto, aut peſte ẽt infecto, adhibẽda. 144
Cautio in monaſterijs, & collegijs pijs adhibenda. 147

De

De baptiſmo infanti, peſte laboranti, ſuſpecto ue miniſtrando. 149
Officia confratrum charitatis,& collectio elemoſynarum,& diſtributio. 151
Cura præſtandę, & exercendæ pietatis in locis publicæ curationis,& domibus occluſis. 156
Quæ diſciplinę ratio parocho, & ſacerdotibus curationis publicę tenenda ſit. 165
Viſitationis officium multiplex. 172
Cura ſpiritualis ſigillatim, vnicuique peſte affecto, vel ſuſpecto, a ſacerdote adhibenda. 174
Cura omnis homini eccleſiaſtico, ex peſte laboranti, vel ſuſpecto, adhibenda. 176
Cura adhibenda, vbi quis conualeſcit a peſte, aut ab eius ſuſpicione liberatur. 181
Cura mortuorum. 184
Peſte reſtincta, quę præſtanda. 191

TITVLI PARTIS TERTIÆ.

QVÆ ad ordinis ſacramentum pertinent. 207.
De ſeminario. 207
De examinandi ratione. 213
Quæ ad beneficiorū collationem pertinēt. 253
Quę ad diuina officia pertinent. 263
Quæ ad diſtributiones pertinent. 274
De reſidentia. 276
De eccleſijs, earum ſuppellectile, & fructibus. 280.

Que

Quæ ad Synodum, congregationesq́; alias clericales, & viſitationem attinent. 284
De Epiſcopo, Epiſcopali iuriſdictione, & foro. 306
De procuratore Fiſci Epiſcopalis. 318
De præfecto reformationis tribunalis, & taxarum. 319
De cancellario, & notarijs. 320
Quæ gratis in cancellaria conficiẽda ſunt. 324
Quæ ad matrimonium pertinent. 328
Quæ ad ſcholas, confratrias, & loca pia pertinent. 338
Quæ ad moniales pertinent. 343
Quę generatim ad hęc decreta, conſtitutionesq́ue pertinent.
Subſcriptio Epiſcoporum. 350
Indictio futuri Concilij ſexti prouincialis. 351
Conſtitutiones Pontificiæ, quarum in decretis mentio explicata eſt. 352

CARO-

CAROLVS S. R. E.

PRESB. CARDINALIS

Tit. S. Praxedis,

Dei, & Apoſtolicæ Sedis Gratia
Archiepiſc. Mediolani.

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

*Vniuerſis prouinciæ noſtræ fidelibus
Salutem in Domino.*

QVINTAM Synodum prouincialem vobis edimus. In ea porrò non modò paſtorale quoddam deſiderium, paternamq. erga vos voluntatem noſtram agnoſcere poteſtis; ſed penitus iam perſpicitis officium, operam, atque ſollicitudinem, quam ad ſpiritualia totius prouinciæ commoda conferimus. Agite igitur vos, vt cum ex huius, aliarumque prouincialium Synodorum editione, tum ex omni alia noſtra, epiſcoporumque veſtrorum cura, ac labore, cui & obedientiæ, & pietatis operibus, ac ſumma bene a-

gendi progeſsione reſpondere debetis, vber
rimum ſalutis fructum reportetis in Domi-
no: quo vobis omnem cœleſtis gratię cu-
mulum precamur perpetuo. Dat. Mediola-
ni, Idibus Maij. M. D. L X X X.

IN NOMINE SANCTÆ, ET INDIVIDVÆ TRINITATIS, PATRIS, ET FILII, ET SPIRITVS SANCTI AMEN.

NOS *Carolus Sanctæ* Romanę *Eccleſiæ* Tituli *Sanctę Praxedis Presbyter* Cardinalis,*Dei,& Apoſtolicæ ſedis gratia Archiepiſcopus Mediolani, ad* Dei *omnipotentis,* Beatæq. *Mariæ, ſemper Virginis, ac* Sancti *Ambroſii confeſſoris, patroni noſtri, laudem, hæc pro* Chriſtianæ *morum diſciplinæ conformatione, qua clerum, populumq. fidei noſtræ concreditum, prælucere, totis in Chriſto viſceribus expetimus, de conſilio, & aſſenſu Reuerendiſſimorum* D D. *Coepiſcoporum noſtrorum, in Concilio Prouinciali* Mediolanenſi *Quinto decernimus ſtatuimus, ac ſancimus.*

Quę ad Fidei tuendæ ſtudium pertinent.

QVoniam in iјs, quã & ad fidem, & ad pietatem tuendam attinent, omni vigilantiſſima cura ſummaq. diligentia paſtoribus maximè elaborandum eſt; nos veterem ſanctorum patrum, ſacrorumq. Conciliorum conſuetudinem, & auctoritatem in primis œcumenicæ ſynodi Tridentinæ ſecuti, de iјs ipſis multa ſuperioribus noſtris Concilijs Prouincialibus conſtituimus. Sed in eo genere cum nullum tantum ſtudium, quantum certè maximum requiritur, adhiberi poſſit, illis ſuperiorum conciliorum decretis, adiungenda hæc etiam cenſuimus.

Nemini, etiam regulari, ne in ſui quidem ordinis eccleſia, concionari permittat Epiſcopus, antequam ſibi, ſuoq. Vicario, ille, quicunque concionaturus eſt, fidei profeſſionem ad ſanctionis pontificię, quam Pius Quartus edidit, præſcriptam formam præſtiterit. Vbi verò ſemel præſtiterit, non opus erit iterum ob eam cauſam eidem Epiſcopo præſtare, Sed ſatis ſit, profeſſionis, ei ſemel illo nomine præſtitæ, teſtimonium ſcriptum, atque obſignatum afferre, & exhibere.

Id omne de confeſſarijs ſacerdotibus ſancimus, & decernimus.

Hoc ipſum de medicis, & chyrurgis item cautum ſit, qui niſi trium menſium ſpatio apud Epiſcopum, aut

aut eius Vicarium, ex illius pontificiæ formulæ præſcripta ratione fidem profiteantur, medendi arte ab eodem Epiſcopo *interdicantur, quoad eam profeſsionem præſtiterint.*

At verò in poſterum quiſquam medicus, vel phyſicus, vel chyrurgus medicinam exercere ne aggrediatur, niſi præſtita primum, vt ſupra, fidei profeſsione.

Aduocati prætereà, & procuratores in cauſis ſanctæ Inquiſitionis *ſuſcipiendis, agendiſuè nullum ante aditum, locumuè habeant, quàm fidei profeſsionem* Epiſcopo *præſtiterint.*

QVI *eccleſiam parochialem, aliuduè beneficium, curam animarum habens, aut canonicatum, aut dignitatem in eccleſia cathedrali, quouis modo obtinuit, niſi is tempore, & loco ſanctione Tridentina præſtituto, fidei profeſsionem, præſtiterit; ne ei Epiſcopus beneficij eccleſiaſtici fructus, quos ex eodem Tridentino decreto ſuos non fecit, aliquo pacto remittat, neque ab eodem exigi patiatur; ſed, ſi quos exegerit, illum reſtituere cogat.*

HVIVS *prouinciæ principes, & magiſtratus pro fidei catholicæ tuendæ officio, proq. pietatis ſuæ ſtudio ſperandum eſt, id nunquam permiſſuros eſſe, vt in has regiones, eorum ditioni ſubiectas, ne ad diuerſandum quidem itineris gratia, milites a catholicæ* Romanæ *eccleſiæ fide diſſidentes, veniant; cum certum, atque plane exploratum ſit, nulla alia re* Deum *grauius offendi, nullaq. ad vehementiorem*

iram,

iram, quàm hæreſum labe prouocari; nihilq. rurſus ad prouinciarum, regnorumq. interitum maiores vires habere, quàm teterrimam illam peſtem. Verum ſi quando acciderit, quod Deus prohibeat, in eam curam toto animo, omniq. ſtudij paſtoralis contentione Epiſcopus incumbat, atque adeò elaboret omni ope, vt ne eius morbi contagione oues, Chriſti ſanguine redemptæ, ſuæq. fidei commiſſæ vllo modo inficiantur.

Itaque ad diœceſis ſuæ loca, vbi peſtiferos illos homines diuerſari contigerit, ſe in primis ipſe conferat; populum fidelem etiam atque etiam diligenter moneat, vt ne eorum mores vſquam attendat; ne vrbis mentem, aureſuè adhibeat; ne cum eiſdem vllo modo verſetur; ne carnis licentiam, & liberam, & falſam viuendi ſecuritatem, exemplo illorum conſectetur; ſed in orthodoxa fide, & charitate Chriſti Domini cum timore, & tremore perſeuerans, in Sanctæ Romanę catholicæ Eccleſiæ vnitate, & obedientiæ ſtudio, in catholicæq. pietatis officijs ſe ſe contineat.

Parochis verò leges prætereà præſcribat, quas in tanto diſcrimine omnino ſequantur.

Atque in ijs quidem hæ ſint.

Ne eos mortuos ſacris locis in ſepulturam tradant.

Vt animaduertant prætereà, ſi fieri poteſt, nō modo ſingulis horis, ſed ſingulis etiā momētis, quid ab illis agatur, q̄d cogitetur, quid ſtruatur in ijs, quæ ad

fidem

fidem pertinent, longè proſpiciant ſatanæ inſidias, & conatum omnem, quantum in ſe eſt, ſedulò reprimant.

Vt videant, ne quicquam, vel minimum, vnde labes aliqua exiſtere poßit, ſenſim latius dimanet. Quamobrem de quotidiano huius rei ſtatu Epiſcopum certiorem faciant quàm diligentiſſimè.

Nec verò, ea omni diligentia contentus Epiſcopus, deſiſtat alia ſubſidia ad tuendum gregem comparare. Proinde cum alios religioſos, prudentesq. viros ad rem omnem inquirendam mittat; tum acres etiam, pioſq. concionatores ad cauſam communem adiuuandam.

A Magiſtratibus etiam, & principibus, in re, quæ non religioni ſolum, ſed vniuerſo prouinciæ ſtatui periculum certiſſimum afferre poteſt, omnem opem, atque auxilium imploret, vt expedire cenſuerit.

Excommunicationis verò pœnam, pręter alias, quę ſummorum Pontificum, canonumuè ſanctioni bus expreſſę ſunt, ipſos facto ſubeundam proponat, atque edicat ijs, qui iſtius modi impijs hominibus cibos vetitos vendiderint, aliouè modo ſubminiſtrauerint, quibus diebus minimè liceat illis veſci. Agat verò contra illos, qui non paruerint, ad iuris, edictiq. promulgati pręſcriptum. Omnem denique aliam rationem, quę potiſſima ſibi videbitur, oportunè ineat ad eam peſtem propulſandam. Et verò id, quod caput eſt, in tanto ſa-

lutis

lutis periculo aſsiduis precibus,omniq́ue ſupplicatione ad Deum *confugiat,vt gregem, ſibi in curam traditum,ab omni hæreſum fœditate integrum,inuiolatumq́; cuſtodiat,& conſeruet perpetuò.*

DE *Iudæis concilio prouinciali primo multa cauimus,quibus hæc addenda ſtatuimus, quò diligentius etiam pernicioſæ eorum conſuetudini,atque diuini cultus offenſionibus occurratur.*

Quod olim ſummorum Pontificum conſtitutionibus, & præſertim Pauli Quarti, & Pij Quinti, qui eiuſdem Pauli ſanctionem litteris xiij. Calend. Maij MDLXVI. *editis, renouauit, & auxit,ſancitum fuit, de vita,& habitatione* Iudæorum, *cum ad Chriſtianorum hominum fidei integritatem, & morum puritatem tuendam valde pertineat;* Epiſcopus, *in cuius diœceſi illi, vel habitant, vel aliquando diuerſantur, ſingulis annis ſtata die eam conſtitutionem Pij Quinti, qua etiam illa,quæ ab eodem Paulo Quarto iam antea edita erat, continetur, promulget: curetq́ue omni diligentia, vt in primis tum ex earum conſtitutionum, tum etiam ex Concilij* Lateranenſis *præſcripto,in ciuitate,oppido,pago,locoue vbi* Iudæi *habitant, ſi complures* Synagogas *habent, ſeu domos ad Synagogæ officium iam adhibent, tollantur omnino,ceſſentq́ omnes, vna tantùm excepta, quæ tamen ab eccleſijs fidelium diſtet. At verò nouas conſtruerè,conſtituereuè, aut penitus dirutas reficere ne patiatur: nec rurſus veteres altiùs extolli, aut amplificari,*

aut magnificentius aliquo modo exedificari.

Agat etiam cum principibus, ſi opus erit, vt, quemadmodum olim à nobis decreto prouinciali, & eiſdem pontificijs conſtitutionibus cauetur, ſublatis impedimentis, verè tandem Iudæi omnes in vno, & eodem loco vrbis, lociſue, ac ſi ille capax non erit, in duobus, aut tribus, qui inter ſe continentes ſint, & à chriſtianorum habitationibus ſeiuncti ad præſcriptum illarum conſtitutionum habitent; domicilium verò non ſolum proximum, ſed ne in conſpectu quidem eccleſiæ, oratorijue, quo populus conuenire ſoleat, conſtituere, habitareue ullo modo patiatur.

Vt mares, & fœminæ ſignum ſemper patens ferant, quo in vrbibus, municipijs, locisuè omnibus, atque adeo in itinere dignoſcantur ad earum conſtitutionum præſcriptum.

Qua in re quicquam à nemine concedi, permittiue vllo quouis etiam diſpenſationis nomine poſſe illis ſanctionibus cautum eſt.

Ne Dominicis, vel alijs feſtis diebus, quos coli, & ſanctificari, præcepti, conſuetudiniſuè eſt, Iudæi opus quicquam ſeruile, mundanumuè publicè per ſe ipſos, ſeu alios faciant.

Nec verò fidelis quiſquam in eorum synagogis vllo modo, vt eo primo Concilio vetitum eſt, ſed neque vllo vſquam loco eorundem cæremonijs ritibuſuè interſit.

DE *Iudæis, nuper baptizatis, in Concilio prouinciali*

ciali primo aliqua conſtituimus, quibus hæc de illis ipſis, & de alijs etiam neophytis adiungenda decernimus.

Epiſcopus igitur, in cuius diœceſi Iudæi habitant, cum fieri poſſit, vt Deo volente, eorum multi è tenebris ad fidei lumen accedant, illud aliqua ratione curet, vt certa domus, locuſuè pius, ſi commode poteſt, eo potiſſimùm nomine conſtituatur, vbi illi nuper baptizati, neophytiuè alantur, ad vitæq. chriſtianæ vſum inſtituantur. At verò ſi id fieri nullo modo poteſt; eos, ſi quos in vrbe, diœceſique habuerit, certe alterius loci pij congregationi in curam tradat, aut aliquem certum ſacerdotem, ſpectata probitate virum, ſpiritualiſq. vitæ ſtudioſum, deligat, qui illorum vitam inſtituat, ac moderetur.

QVO *in genere, eius, qui ab ipſo Epiſcopo delectus, eorum curæ quouis modo præerit, ſtudio hæc ratio, quemadmodum infra ineatur.*

Vt non ſolum diebus feſtis, vt alio Concilio cautum eſt, ſed in ferijs etiam ſingulis, Miſſæ ſacrificio interſint. Et conciones prtærea, ſacras lectiones, ſupplicationes, officiaq. diuina, veſperas præſertim feſtis diebus obeant: charitatiſq. chriſtianæ opera præſtent, ægrorum publicas hoſpitales domos præcipuè viſitando.

Vt ſingulis diebus bis mane, & veſperi, certo breui temporis ſpatio ſanctæ orant.

Vt cum ſignum ſalutationis angelicæ ter in die datur,

datur, genua flectant, & attente precentur.

Vt ſtationes, eccleſiaſuè indulgentiarum frequen tent.

Vt octauo quoque die peccata confiteantur, & decimoquinto quoque die rurſus confeßi, ſacram communionem ſumant.

Vt quo die ſumunt, in ſancta oratione, ſanctiſq. exercitationibus, & charitatis operibus illum totum conſumant.

Vt feria ſexta, & Sabbato, qui per ætatem, & valetudinem poſſunt, ieiunent.

Vt ſacra anni tempora, vt potè Aduentus, quadrageſima, aliæq. ſtatæ anniuerſariæ celebritates, cum appropinquant; ad eorum, earumuè myſteria inſtruantur, quo ſanctioris vitæ diſciplina, & operibus, chriſtiana pietate dignis, ſacrorum eorum temporum dierumuè curſum religioſius conficiant.

Abſtineant a lautioris, & delicatioris vitæ vſu, longeq. diligentius ab improborum hominum conſuetudine.

Aliquam quoque cautionem adhibere curet Epiſcopus, vt hi homines, cum matrimonium ineunt, non inter ſe contrahant, ſed cum ijs, qui a chiſtianis antiquam, perpetuamq. originem ducunt.

Ne inter ſe item multam conſuetudinem habeant, vt Pauli iij. Pont. ſanctione cauetur.

Ne vlla in re Moſaycæ legis ritus retineant, aut

ſectentur.

Hoc in genere ſi Epiſcopus negligens erit; ſciat ſe in Concilio prouinciali, re omni diligenter perquiſita, rationem redditurum ex eadem pontificia conſtitutione; quæ quotannis ſemel, vbi aliquis neophitorum numerus eſt, in eccleſia cathedrali, collegiatiſq. de more promulgetur, certo die, quem idem Epiſcopus præſtituerit.

QVIBVS prouinciæ locis vagum, & fallax cingarorum genus adhuc verſatur, & nondum ex decreto Concilij prouincialis primi, Magiſtratus opera, atque officio a prouinciæ finibus arcentur, hæc diligentia adhibeatur.

Primo Epiſcopus, in cuius diœceſi eos morari, aut vagari contigerit, deligenter inquirat, an, vt chriſtianos decet, in omni vita ſe gerant, anq. ſanctæ eccleſiæ inſtitutis, & præceptis pareant.

Rurſus an quicquam contra agant, quod ſchiſmaticorum morem, vſumq. præſeferat.

An quatrageſimæ tempore, ieiunijq. diebus carne, & cibis vetitis veſcantur; an nouis ritibus vtantur. Quod ſi contrà eccleſiæ inſtituta, ritusq. ab illis aliquid agi, geri, fieriuè compertum erit, quodq. præſertim eiuſmodi ſit, quàmobrem hæreſis nomine ſuſpecti eſſe poßint, in eos Epiſcopus grauiter agat, & animaduertat, etiam pro culpæ ratione ad ſacrorum canonum pontificiarumq. ſanctionum præſcriptum.

Si verò eos vllo alio modo publicè offendere cognitum

gnitum erit;ab eccleſia,diuinorum officiorum tem-pore eijci iubeat, quoad emendatæ vitæ explorata teſtimonia,& exempla viderit.

QVAM *ſummum in hæreſis crimine profligando ſtudium, & cura quàm longè omnium diligentiſsima Epiſcopi eſſe debeat, cùm aliorum multorum Pontificum ſanctiones iubent, tum verò & Innocentij Tertij reſcriptum, & Martini Quinti conſtitutio, iam pridem edita,oſtendunt. Quibus conſtitutionibus tùm in virtute obedientiæ diſtricte,præcipitur, vt quæ eo de genere in illis ſancita ſunt, ad ea efficaciter exequenda Epiſcopi per diœceſes ſuas diligenter inuigilent, ſi canonicam velint effugere vltionem; tum etiam deponi iubetur ab Epiſcopali officio,ſi quis eorum ſuper expurgando de ſua diœceſi hæreticæ prauitatis fermento negligens fuerit, vel remiſſus. Proinde in ea perenni ſolicitudine, perpetuaq. vigilia Epiſcopus verſari in primis debet, vt non modo peſtilentiſsimus ille hæreſis morbus nuſquam in gregem, ſibi commiſſum, irrepat; ſed omnis planè ſuſpicio ab eo quam longiſſimè abſit. Si verò fortaſſe,quod pro ſua pietate,& miſericordia Chriſtus Dominus auertat, irrepſerit; in eo maximè elaboret omni ope, vt quàm celerrimè depellatur;quiq. ea labe infecti erunt, vel ſuſpecti, cum illis agatur ad canonum, ſanctionumq. pontificiarum præſcriptum,*

IDEM *præterea vna cum Inquiſitore congregationem, quæ certo numero conſtet, theologorum, &*

Iuriſperitorum hominum inſtituat, qui ad cauſarũ ſanctæ Inquiſitionis conſultationem adhibeantur.

EA porrò congregatio, vt opus erit, conuocetur, ſemelq. in ſingulos menſes, atq. adeò crebrius, cum occaſio tulerit.

Nec verò quicquam aliud in ea agatur, geraturuè, niſi quod ad eiuſdem ſanctæ Inquiſitionis officium pertinet.

ET quoniam ſæpe contingit, cauſarum Inquiſitionis acta, proceſſusuè, de quibus deliberandum eſt, ijs patefieri, explicari, atque communicari oportere, quorum conſilio, vel damnationis, vel abſolutionis ſententia ferenda eſt, quò & accuſatorum, denunciantium, teſtiumq. periculis efficacius occuratur; & in ijs ipſis inquiſitionis actis, cauſisq. cautius agatur; id propterea omnibus ſingulisque conſultoribus, & cæteris item, qui in ea congregatione adſcribentur, admittenturuè, Epiſcopus, vt Bonifacij octaui conſtitutione cautum eſt, ſecretum, reticentiamuè indicat.

Atqui ij ipſi porrò ſtatim certa præſcripta formula iurati, eidem Epiſcopopo ſanctè ſpondeant, ſe neque verbis, neque litteris, nec nutu, neque alia cuiuſcunque generis ſignificatione, vlloue modo cuiquam patefacturos, aut euulgaturos eſſe, congregationis, in quam admittuntur, adſcribunturue, arcana, nec verò alia quæcumque ſint, quæ vllis inquiſitionis, vel cauſis, vel hominibus, vel ipſi congregationis officiouè præiudicium afferre aliquo modo

modo poſſint.

Pœnam verò *excommunicationis latæ ſententię proponant, atque edicat etiam in congregatione ipſa ex ea Bonifacij conſtitutione in omnes, & ſingulos, qui contrà indictum ſecretum, aut iusiurandum quicquam patefecerint ſine licentia eiuſdem Epiſcopi.*

Ad præterea Notarij ſancti officij hoc iurent, quòd nec cauſarum acta, nec teſtium nomina, neq. teſtificationes, aliudué quicquam eius generis patefacient, aut euulgabunt, anteà quàm Iudex patefecerit, euulgarituè, aut euulgari iuſſerit.

De *ſententijs itidem eorum, qui conſultores adhibentur, conſultationibus, deliberationibus, actionibusq. congregationis huius id ipſum præſtabunt omnino; ac de ſuo officio in omnibus fideliter exercendo.* Si *quis eorum quicquam contrà vllo pacto fecerit, excommunicationem latæ ſententiæ ipſe ſubeat; ac prætereà alijs pœnis pro modo culpæ arbitrio* Epiſcopi *plectatur.*

Cuſtodes etiam carceris, priuſquam ſuum exerceant officium, iusiurandum ad præſcriptam formam in Concilio *Vienenſi præſtent, idemq. etiam alij miniſtri, ad id officium exequendum neceſſarij.*

NE *inquiſitionis cauſarum acta, breuiter, ſummatimque deſcripta, quæ ſummaria proceſſuum dicunt, nec verò actorum relationes, nec facti narratio, neque alia quæcumque tam iuris, quàm fa-*

ſi itidem explicatio, inſtructioué cuiuſuis generis, ad eas cauſas pertinens, nec denique vllæ ſcripturę eiuſmodi, quæ vel pro reo, vel contrà eum conficientur, vllo vnquam modo in poſterum typis edantur, imprimanturuè: ſed quæcumque acta ſint, quæ eas cauſas attingant, manu ſcripta, ijs ſolum, vel iudicibus, vel conſultoribus, alijſuè miniſtris dentur, quibus dari oportet.

IN cauſis fidei Epiſcopus, iudexuæ, cum aduocatus, procuratoruè reo dandus eſt, eum det, qui probus ſit, de legalitate non ſuſpectus, & procurator quidem vtriuſque iuris peritus, vterque verò fidei zelator, quique hæreſis nomine numquam neque ſuſpectus, neque accuſatus, neque ea infamia notatus fuerit: id verò, niſi planè oſtenderit, ſe ex iudicis ſententia innocentem eſſe, & ab omnibus hæreſis labe, ſuſpicioneuè purum, atque integrum.

Patrocinij autem in ijs cauſis ſuſcipiendi facultas cum datur, litteris exarata detur; nec verò aliter quiſquam ſuſcipiat.

Cui porrò datur, is, antea quàm patrocinium ſuſcipiat, iuret, ſe bene, ac fideliter defenſurum legitimisque defenſionibus vſurum eſſe, nec dilationibus captioſis, cauillationibusque cauſam prorogaturum.

Vbi verò patrocinium ſuſceperit, ſciat ſuas partes eſſe, admonere reum, vt veritatem confiteatur, pœnitentiamque petat pro culpa, ſi quam

habet,

habet; eiusq. reſponſionem curiæ notificare, intra manere.

Meminerit *verò Aduocatus, & procurator item nullum vnquam patrocinium neque hæreticis, nec ſuſpectis, neque credentibus, neque fautoribus præſtandum eſſe, ne, prout Innocentij Tertij ſanctio eſt, ab officio ſuſpenſi, perpetuæ infamiæ ſubiaceat.*

Itaque vbi primum ex cauſarum actis, aliaue vlla ratione animaduerterit, rerum, qui delatus eſt, hæreticum eſſe, aut eo nomine ſuſpectum, id cum ipſi reo, iudiciq. denunciet, tum ſtatim illius defenſionem deſerat. Nec *verò, ſi quid erit, quod ad ſanctum officium pertinens, in eiuſdem cauſa reticeri oportet, cuiquam patefaciat, quod eidem officio præiudicium ferat.*

LIBRORVM *probibitorum indicem, iuſſu Tridentini* Concilij *confectum, iam pridem promulgatum, omnes, ſinguliq. apud ſe habere curent, ſiue theologi, ſiue iuriſconſulti, ſiue medici, ſiue aliarum litterarum profeſſores, diſciplinarumq. ſtudioſi, & alij item, quicumque librorum numeroſam ſuppellectilem poſſident. Si quis verò eorum, qualis, qualis ſit, eum non habuerit, tantum abſit, vt excuſationi legitimæ locus relinquatur, quòd neſcierit, illos id generis eſſe, vt contrà eum pro librorum, quos vetitos retinuerit, ratione ſeuerius agatur ad præſcriptum regulæ eiuſdem* Concilij.

VT *fraudi occurratur, quæ plerumque in opere im-*

preſſorio ſit, ea præter cęteras cautio adhibeatur vt liber, vbi primum impreſſus eſt, per recognitionis præfectos antè conferatur, quàm venalis officinis, tabernisuè librarijs proponatur. Qui liber, ita accuratè collatus, auctoris ſubſcriptione ſignatus, non recognitoribus, vt alio concilio decretum eſt, ſed quò rectius cuſtodiatur, Epiſcopo tradatur: qui eundem certo loco in archiuio aſſeruari perpetuò iubeat.

NE litteras grandiuſculas, quas initio, vel librorum, vel capitum imprimi moris eſt, aliquam obſcænæ, turpisq. imaginis ſpeciem exprimentes, ad librorum impreßionem adhibeant, qui artem impreſſoriam quouis modo faciunt: cum eiuſmodi ſint, quę hominum mentes aliquando fœde, turpiterq. afficiant, & bonos itidem offendant, vt obſcæne ſcripta.

Ad libros verò, qui de rebus eccleſiaſticis, aut ſpiritualibus conſcripti ſunt, imprimendos, ne characteribus grandioribus vtantur, in quibus expreſſa appareat alicuius rei prophanæ, ne dum turpis, obſcænauè ſpecies.

LIBELLORVM famoſorum graue facinus, vnde alia prætereà peccata, & ſcelera, & mala exoriuntur, vt, quantum in nobus eſt, è prouincia noſtra profligetur, ſtatuimus, ſancimusq. eos, quicumque ſint, qui illos ſcripſerint, ediderint, diuulgarint, excommunicationis latæ ſententiæ pœnam ſtatim ſubire. Si clericus verò ſit, qui tale cnimen admiſe-

miſerit, beneficiorum etiam, ſi quę habet, amiſſione mulctetur, pręter alias pœnas, eo de genere canonum legibus ſancitas. A *qua excommunicationis pœna nemo quiſquam, huius criminis reus, abſolui poſſit, niſi fama, & honore, cui iniurioſe detractum eſt, reſtituto pro arbitratu Epiſcopi.* Id *verò ipſum quanto difficilius eſt pręſtari, tanto diligentius, ſtudioſiusq. pro ſuę quiſque conſcientię religione ab eo flagitio, ſcelereq́. cauere debet.*

EPISCOPI *cura ſit, tum pueros, adoleſcenteſuè, tum doctores, ac* Magiſtros *prohibere vſu eorum librorum, quos ex decreto concilij III. Prouincialis, quoniam obſcęna contineant, aut bonis moribus repugnent, aut ad impietatem inducant, certo indice nos complectemur.*

Quæ ad prædicationem verbi Dei, & doctrinam Chriſtianam pertinent.

EPISCOPVS, *ſi verè, legitimeq. aliquando impeditus, in cathedrali eccleſia prędicationis munus per ſe ipſe pręſtare non poteſt, vt certè* Concilij Tridentini *ſanctione, decretisq. prouincialibus debet, id per alios, qui idonei ſint, ex eorum decretorum pręſcripto præſtet, impenſis ſcilicet ſuis, niſi immemorabilis conſuetudinis eſt, eas ipſas impenſas ab alijs illo prędicationis nomine fieri.*

Epiſcopi *ſolùm ſit, abrogatis quibuſcumque, contrarijs conſuetudinibus, & priuilegijs, & in eccle-*

ſia

ſia cathedrali,& in alijs,non modo iuriſdictioni ſuę ſubiectis, ſed etiam in exemptis, quæ curatæ ſunt, concionatorem liberè deligere, atque conſtituere. Idemq. ad eum ſpectet in Regularium etiam eccleſiis, vbi, pro maiore commoditate, conſuetudinis, morisq. eſt,populi,vniuerſitatisuè,aut pij loci ſcholæ,aut confratriæ,etiam laicalis ſumptibus, vel eleemoſinis collectis,vel legato pio,aliauè huiuſmodi ratione quotanni certo ſtato tempore permiſſu Epiſcopi concionem haberi.

Nec verò illius deligendi, conſtituendiuè ius vlla ratione competat,neque ipſis regularibus, etiam per turnum,neque vniuerſitati, neque magiſtratui, neque loci pij adminiſtratoribus confratriæ,ſcholæuè,etiam laicali,nec alij cuiquam laico, etiam ſi ei eleemoſina, alimentauè è publico, aut è confratrià alioue modo,vt ſupra,ſuppeditentur,ſubminiſtrenturuè. Quæ vt nihilominus ſubminiſtrentur,atque adeo perſoluantur ab ijs, qui ſolent, aut alia quacunque ratione debent,omni appellatione poſtpoſita,Epiſcopus cogat, vt Concilio prouinciali quarto cautum eſt.

Nemini autem concionandi facultatem concedat Epiſcopus, niſi præter alia, vel examine, vel alia ratione pro arbitrio ſuo illius ſcientiam, & peritiam in eo munere probarit.

MAGNA in verbi Dei vis ineſt ad commouendos animos, ſi qui audiunt, ita ſe inſtituunt, atque adeo parant, vt vtiliter audiant. Parochi igitur

tur ſæpe moneant, ac doceant, quo ſcilicet modo fideles ſalutares vtilitates, ſpiritualiaque emolumenta, & fructus vberrimos è ſacra concione capiant.

DOCEANT *igitur hæc in primis.*

Vt cum quis ad verbi Dei concionem accedit, non cōcionem prophanam, ſed ſacram, religioſam, ſanctæ diſciplinæ inſtitutis excultam, atque charitatis ſtudio elaboratam, ſe auditurum putet, proindeq. perſuadeat, ſe à Deo, qui cōcionatoris ore tunc ſanè loquitur, ſalutaribus præceptis, conſilijſq. erudiri ad optimè agendum.

Vt in eccleſiam ingreſſus, hæc a Deo precetur, primum ſibi peccata remitti; tum etiam ſibi aperiri aures cordis, vt audiat, oculoſq. mentis, vt videat, atque adeò ad inſtituendæ vitæ rationem, & vſum accommodet, quæ concionator enunciarit.

Vt firma fixaq. animi deliberatione ſtatuat, ſe velle perficere, atque exequi, quæcunque in ea concione ſibi dicta putauit.

Vt quæ è concione audierit, ne planè ad alium quemquam, ſed ad ſe ipſum omnino referat.

Vt animo non variè diſtracto, ſed collecto, atque attentiſſimo, cōcionatore maudiat, tamquàm eum, qui Dei verba, non ſua pronunciet.

Vt neque eloquentiam, neque actionem, artemuè concionantis ſpectet, aut admiretur, eiuſq. ſermone, tanquam carmine muſico, inquit propheta, quod ſuaui, dulciq. ſono canitur, tantùm

oble-

obleƈtetur, ita vt verba audiat, & non faciat ea: ſed totus in eo ſit, vt diuini verbi ſpiritum hauriat; quo incenſus, quę audierit, ſtudioſe efficiat atque exequatur.

Vt Dei *verba, quę è concionantis ore exeunt, non ſolum aurium ſenſu, ſed intelligentia, menteq. ita religioſe percipiat, vt animi voluntatem, ardentemq. affeƈtum ſimul accendat ad omne ſanƈtè agendi officium.*

Vt concione abſoluta, ſi modò ibi moraturus non ſit, quoad Miſſę ſolemnis ſacrificium peragatur, ne tamen ſtatim de eccleſia abeat, ſed in oratione paululum conſiſtat; tum verbi Dei, *quod audierit, pręcipua capita, quę pręſertim ſibi conueniant, tacita cogitatione ſecum repetat; rationemq. certam concipiat, atque ineat, qua res, tam ſalutares reƈtè exequi poſſit.*

Vt*, de templo a concione, orationeq. egreſſus, ne de concionante intemperanter loquatur, ne temere iudicet.* Ne *rurſus ad inanes confabulationes, prophanaque colloquia ſe conferat, vt ne effluat, quod & audiendo, & meditando, caſtè, ſanƈtèq. concepit.*

I*mmo verò amicis obuiam faƈtus, cum illis ſalutaria inſtituta, quæ concionator explicauit, ſtudioſe & opportunè communicet.*

D*omum reuerſus, familiam item ſępè commone faciat, quæ de ſanƈtę vitę inſtitutione ab eo accepit.*

Ad

AD ſalutem cum omnibus fidelibus admodum neceſſarium ſit, chriſtianę fidei rudimenta ſcire; tum certè huius in primis prouincię populis: qui, hęreticis finitimi, niſi in fidei fundamentis firmi fuerint ac ſtabiles, ſummoperè verendum eſſet, ne forte ab eis in aliquam impietatis, ac nefarię doctrinę fraudem, facilius adducerentur. Quamobrem nos multam hactenus diligentiam adhibuimus, vt omnes, ac ſinguli Chriſti fideles in fidei chriſtianę rudimentorum inſtitutione erudirentur: ſed cum parum nos hucuſque profeciſſe tanta in re cognouerimus; negotij, periculiq. magnitudine adducti, hęc pręterea decernimus.

Primò omnibus, ſingulisque animarum curatoribus, & cæteris confeſſarijs, ſiue ſecularibus, ſiue regularibus, in virtute ſanctę obedientię in prçcipimus, vt faciant, antequam confeſsiones audiant, orationem Dominicam, angelicam ſalutationem, symbolum fidei, & decem pręcepta Dei, quę decalogo continentur, vt pœnitentes recitent, ac ipſis audientibus referant. Quarum rerum ſi quos ignaros, rudeſque offenderint, hanc eorum ſpiritualem ſocordiam acriter reprehendant, oſtendantque quàm grauis eſſe debeat illorum conſcientię ignoratio rerum, quę ad ſalutem tantoperè neceſſarię ſunt. Cum autem eos abſoluunt, prçter alias pœnitentias, & actiones ſatisfactorias id etiam imponant, vt quatuor hęc ſaltem potiſſima doctrinæ Chriſtianæ capita in poſterum accura-

tè

tè ediſcant, certo illis pro arbitratu ſuo præfinito congruo tempore, quod tamen ob neceſſariam aliquam cauſam ſemel, aut ad ſummum iterum prorogari liceat. Eo autem temporis ſpatio confecto ſi eadem adhuc illos ignorare viderint, tunc ne illorum confeßionem audiant, niſi conſilio, & aſſenſu aut Vicarij Foranei, ſi diœceſani ſunt, aut illorum, quos huic curæ in ciuitate Epiſcopus præfecerit, ſi in ciuitate viuunt. Si qui verò ſemel ita admißi ad Sacramentum pœnitentiæ, eos poſteà in rudi hac craſſaq. ignorantia perſiſtere compertum erit, de ijs ad Epiſcopum ipſum referatur, antequàm amplius admittantur, qui illorum ſaluti diligentius, & efficacius conſulat, vt viderit in Domino expedire.

Quò facilius porrò pernicioſæ huius ignorationis incommodo occurratur, neq. aliqua fideles excuſatione ſuam negligentiam prætexant, illud eiſdem animarum curatoribus mandamus, vt die feſto, vel intra Miſſarum ſolemnia, vel in Veſperis, aut paulo ante, ſi frequentior tunc fidelium multitudo pręſens in eccleſia aderit, clara voce, ac diſertis, diſtinctiſq. verbis, quæ ab omnibus exaudiantur, modò vnum, modò alterum, aliquando plura ex ijs præcipuis doctrinæ chriſtianæ capitibus, prout opportunius ſibi videbitur, recitent, ſimulq. vniuerſos, qui aderunt, hortentur, vt eadem verba, quibus ipſi præibunt, illi ſimul referant.

Et verò, quò populus doctrinę chriſtianę præceptis,

ceptis, atq. inſtitutis in dies inſtructior fiat; ijdem parochi illo tempore nunc vnam, nunc alteram eorundem quattuor, illius doctrinæ capitum partem ſtudioſè explicent. Qua in re Cathechiſmi Romani, aliorumque probatorum auctorum, qui in hoc genere piè, diligenterq. verſati ſunt, doctrinam potiſsimum ſequantur.

NEC *verò propterea, quæ nunc decernimus, quicquam detractum, derogatumue ſit, quominus tum qui pro captu ſuo apti ſunt maiori eruditioni, aut pro ratione ſtatus ſui explicatius, et pleniùs vniuerſam doctrinam chriſtianam diſcere debent, præſtent quod debent; tum parochi, alijq. ad quos illam docere ſpectat, cumulatè præſtent quæcumque in hoc genere olim decretum eſt ab illis præſtari debere, & reliquas preterea omnes ſui muneris partes.*

Porrò confeſſarij grauiſsimam pœnitentiam imponant, itemq. concionatores diuinam vltionem denuncient, & patribus familias & dominis: qui nulla, aut ſaltem parua diligentia adhibita, omnem rationem non incunt, vt ſui liberi, ac famuli chriſtianam doctrinam addiſcant; neque eis, quos in famulatu habent, tantùm diebus ſaltem feſtis vacui temporis concedunt, quo in eccleſias, aliauè loca pia, vbi ea doctrina traditur, ad illam percipiendam conuenire poſsint.

LVDI *magiſtri quò commodius præſtent, quod ex Concilio Lateranenſi in Synodo noſtra prouinciali tertia eis ad pueros in doctrina, pietateq. chriſtiana*

na rectè inſtituendos prꝫſcriptum eſt, decernimus tum hanc ipſam decreti partem, tum conſcriptum de eadem doctrina libellum cum libris rudimentorum grammaticꝫ coniungi, eiſdemq. agglutinari. Nec verò id generis libros, quos Epiſcopus intra ſuꝫ diœceſis fines, in frequentiori puerorum vſu eſſe animaduerterit, taleſq. notarit, ac declarauerit, decreueritue, deinceps ſine eo doctrinꝫ Chriſtianꝫ libello imprimi, vendi, in vſumue puerorum adhiberi liceat.

Quò autem exploratiores vitꝫ, diſciplinꝫque Chriſtianꝫ mores magiſtrorum, prꝫceptorumue ſint; eam Epiſcopus cautionem adhibeat, vt, cum illos moribus probat, huius probationis facultas, litteris exarata, ne diutius cuiquam eorum ſuffragetur, quàm per annum, vel biennium, trienniumue ad ſummum. Quo tempore confecto, cum Epiſcopum adierint, qui illam proroget, confirmetuè; tunc maximè is de illorum moribus, vita, ac etiam de docendi, inſtituendique rationibus item diligenter perquirat; ſique eos nec prꝫſtare quꝫ debent, vel in re aliqua offendere animaduerterit; facultatem ne proroget, neue confirmet, anteaquam illorum vel negligentiam, vel aliam culpam, emendatam cernat.

Si quꝫ prophana magiſtri aliquando exponent, omnia ad rectam diſciplinam, egregiamq. morum indolem prꝫclaris interpretationibus traducere ſtudeant; quod facilè aſſequentur, ſi quid perpetuo in ſuis

in ſuis explicationibus interponent, quod ad inſtitutionem, chriſtianæ pietatis ſtudijs dignam, pertineat.

Quotidianas ludi exercitationes, ac ſtudia inchoent, & concludant item pia aliqua oratione, & prece, quæ anteà quàm abſoluatur, pueri è ludo ſine vrgenti cauſa ne miſſi fiant.

Proinde in gymnaſio, loco decenti, & perſpicuo tabella alicuius ſacræ imaginis appẽdatur, ad quam diebus ſingulis diſcipuli ſtatas preces faciant.

Quæ ad dies feſtos, & ſacra tempora pertinent.

NE quis diebus Dominicis, feſtisq. ex vrbe, oppido, alioue loco, cum iter facturus eſt, ante diſcedat, quam Miſſæ ſacrificio interfuerit, niſi ad eum locum proficiſcatur, vbi in tempore intereſſe poſſit.

Eccleſiaſtici verò homines, quicumque ſint, & ij præſertim, qui diuinorum officiorum celebritatibus in choro adeſſe debent, videant, atque adeo caueant, ne ſacris illis diebus, quos in Dei laudibus, religioſiſq. pietatis officijs, & in ecclea potiſſimum à clero conſumi oportet, iter, niſi ob vrgentem cauſam ſuſcipiant: vt hoc etiam eorum exemplo excitati fideles, ſacris illis diebus a diuinis officijs opere itinerarium non auocentur.

CALENDIS *Maij, qui dies Sanctorum Apoſtolorum,*

Philippi, & Iacobi ſolemnitati conſecratus eſt, cũ prauum vſum paßim in prouincia noſtra retineri ad nos perlatum eſt; vt inciſæ arbores frondeſcentes, per vrbes, oppida, vicos, & pagos in plateis, ac triuijs ludibundo ſpectaculo erigantur.

Id porrò graue, atque eiuſmodi eſſe animaduertimus, vnde peſtiferum quoddam ſeminarium exiſtit non paucorum malorum, cum quidam homines illius ridiculæ actionis cupiditate, atque voluptate prolapſi, Miſſæ ſacrificio adeſſe, eo die feſto, pernicioſe negligant; tum arbores alienas, ſæpeque in prædijs eccleſiaſticis conſitas, furtim per uim, atque iniuriam præcidant. Hinc illa manant conuitia ſcilicet, rixæ, contentiones, iniuriæ, odia, inimicitiæ, & aliquando cædes. Accedit prętere a tum vulgi clamor, tum bellicorum inſtrumentorum vehemens ſirepitus, quo diuina officia, ſacręuè conciones valde perturbantur, & comeſſationes deinde, & compotationes fiunt, quibuſcum ebrietates, obſcęneuè dicta, inhoneſtę actiones, pernicioſę ad omnia opera carnis illecebrę, & alia plurima mala perpetuò coniuncta ſunt, non ſine nominis chriſtiani iniuria. Nos igitur, & ſacrorum canonum iure, & ſacroſanctis ſanctionibus, & Cõcilij in primis Tridentini decretis, quibus corruptelas a pietatis chriſtianę vſu, & a dierum feſtorum præſertim cultu alienas, omni paſtoralis vigilantiæ officio tolli iuſſum eſt, et noſtræ etiam curę, officijque munere adducti, tantæ, tamque publi-

cę

tę offenſioni occurrendum cenſuimus. Quare Epiſcopus tum pœnis, quouis iure ſancitis, in eos animaduertat, qui in ea occaſione diem illum feſtum vel opere ſeruili, vel alia actione, illius rationi, ſanctitatique aliena, violarint; tum pręterea expoſitis grauißimis peccatis, & commonſtratis detrimentis, ac damnis, quę plurima inde animæ, corporiq. eueniunt, fideles, ſibi in curam traditos, à re illa pernicioſa, quę tamquam gentilitiæ ſuperſtitionis ſpeciem quandam exhibet, omni Epiſcopali cohortatione, & officio reuocare ſtudeat ad omnes partes religioſi cultus, quo eorum Apoſtolorum dies feſtus illis calendis coli, ſanctificarique debet. Ac *proinde quidem abiectis illis ludibundis ſpectaculis, quæ turbulenta illa pręciſarum arborum erectione, voluptario quoddam, prophanoq. clamore, ac multiplici ſtrepitu agebantur, fideles pietatis opera diligentius amplexi, cum diem feſtum de eccleſiæ more celebrent hymnis, canticis, ſupplicationibus, proceſſionibus, alijsq. ſancte agendi officijs. Arborum pręterea loco, excitati imitatione ſancti illius Apoſtoli Philippi, qui pro Dei gloria cruci affixus eſt, ſacroſanctam arborem crucis, in qua auctor humanæ redemptionis pependit Chriſtus* Dominus, *tanto religioſius locis conſpicuis publicè erigant, quanto inutilius olim prophanas eas arbores frondeſcentes erexerint.*

Atqui in omni re hac efficienda, atque exequenda Epiſcopus, ſi quando vſui erit, magiſtratuum

etiam laicorum auxilium, opemq. implorabit, prout expedire cenſuerit.

SICVT *in anniuerſarijs ſolemnitatum ſanctioribus celebritatibus feſtiuius canimus laudes, ſolẽniusq. eccleſiaſtica celebrãtes officia, modulamur organis, pretioſioriq. veſtium apparatu induimur; ita diligentes nos domus Dei decorem, & locum habitationis gloriæ eius, curare debemus, vt quò ſpiritalis letitiæ noſtræ manifeſtiora ſigna demus, diuinorum beneficiorum, quæ ijs potiſsimum ſolemnitatibus recolimus, memoria excitati, templa etiam ornatiora, quàm alijs diebus, appareant, tum ad auguſtiorem cultum, tum ad fidelium conſolationem. Itaque die Natali Domini, & reliquis quattuor deinceps feſtis diebus, in Epiphania, Paſcha Reſurrectionis, in Aſcenſione, tribus Pentecoſtes diebus, in ſolemnitate Corporis Domini, feſtoq. die ſancti patroni, eccleſiarum cathedralium, collegiatarum, parochialiũ preſertim inſignium, curet præfectus vniuſcuiuſque eccleſiæ pro locorum ratione, proq. facultatibus, vt ianuæ, quemadmodum veteris inſtituti eſt, vſuq. Romano comprobati, & a beato Hieronymo laudati, frondibus etiam ornentur, prout tempora tulerint; tum parietes interiores, atq. intercolumnia, periſtromatis, aulæis, tapetibus, ſacrarumque imaginum tabulis exornata ſint. Quo in apparatu, ornatuq. ſacræ imagines etiam in ipſis foribus adhibeantur. Inſignia verò, & alia prophana abſint.*

Quos

QVOS dies feſtos Epiſcopus in vrbe, diœceſiq. ſua coli, ſanctificariq. edixerit, ac præceperit, ij ab vniuerſis cuiuſcunque ordinis regularibus, quauis ratione exemptis, colantur, ſanctificentur, atque obſeruentur. Dierum autem feſtorum, quos in ea vrbe, aut diœceſi coli conſuetudinis eſt, ille tabellam conficiendam curet, quam, certo ſacriſtiæ loco affixam, ijdem etiam regulares habeant.

Ieiunia præterea, quæ certis pręcipuis locis, vbi monaſteria illi habent, à reliquo clero, populoq. vniuerſo obſeruari moris, conſuetudiniſue eſt, curet Epiſcopus, vt ipſi itidem, ſicut cæteri omnes ritè, recteq. colant, celebrent, atque obſeruent.

GRAVE eſt, nec propterea ferendum, vt quibus diebus ſancta Eccleſia ad ieiunium, ad pœnitentiam, ad omneq. pietatis officium animos fidelium excitare, & accendere ſtudet; in ijs maximè ſeculi homines operibus ſatanicis operam nauent. Quare corruptelam illam, quam in nonnullis prouinciæ huius vrbibus, lociſq. inſignibus, deprauato vſu adhunc retineri accepimus, vt primis illis ſacri quatrageſimalis temporis diebus laruatorum hominum effictæ ſimulacre incendantur, inanes nuptiæ fingantur, concurſationes nocturnæ, tumultusq. fiant, radicitus euellere cum maximè cupiamus, hoc decreto vetitum, interdictumq. ſit, vt ne quid tale in poſterum, neque quicquam aliud eius generis religioſo illo tempore vſquam fiat, agatur, committaturue: nec verò agi,

fieri admittiue permittatur;pœna ijs omnibus, & ſingulis, qui contrafecerint, interdicti propoſita, quam eo ipſo ſubeant. Parochus verò, in cuius parochiæ finibus id criminis, etiam ſi a pueris ſolùm, qui tamen doli capaces ſint, committi ſolet, primò in eam curam ipſe incumbat omni ſtudio, vt ne offenſiones hæ, peccataq. id generis fiant. Deinde verò ſi occurrere nullo modo poterit, rem omnem in tempore, ſi in vrbe eſt, ad Epiſcopum, ſi in diœceſi, ad Vicarium foraneum deferat, quo vel alijs rationibus, vel grauiori pęna eiuſdem Epiſcopi arbitrio, ijs morum erroribus conſultum, ac prouiſum ſit omninò.

OMNIS ſacrum temporum celebritas, cum ab Epiſcopo ſingularem ſolicitudinem, tum a populo obſeruantiam cultùmq ei ſolemnitati debitum planè depoſcit. Atque in ijs quidem vnum eſt, quod piè, religioſe, ſancteq. coli a fidelibus maximè oportet, totum quatrageſimale tempus, virtutum chriſtianarum diſciplinæ, atque exercitationibus dicatum. Eſt enim plenum ſacris myſterijs, quòdq. non ſine miſterio magnam illam Paſchæ ruſurrectionis Domini celebritatem, qua vna omnium ſolemnitatum dignitas, inquit Leo pontifex, conſecrata eſt, proximè procedit. Fuit porrò ieiunium quatrageſimale a Chriſto Domino dedicatum, & ab Apoſtolicis vſq. temporibus in vniuerſa eccleſia Dei religioſe obſeruatum perpetuò: atque ita quidem, vt qui in quatra-

trageſima, quemadmodùm olim canone Toletano *cautum fuit, neglexerit, contempſeritue, quatrageſimalis abſtinentiæ, ieiuniſque diſciplinam, probibitiſq. cibis illam violarit, is non ſolùm reus cenſeretur reſurrectionis* Dominicæ, *ſed etiam alienus fieret ab eiuſdem diei communione, ac prætereà toto illo anno carnium eſu abſtineret. Quare, vt tempus hoc ſacrum tàmq. religioſum, in quo colendo, ſanteq. obſeruando, veterum pietas mirificè ad modum eluxit, a prouinciæ noſtræ fidelibus, maioris obſeruantiæ ſtudio, obſtinentia, ieiunijs, eleemoſynarum largitionibus, oratione, continentia, carnis maceratione, omniq. ſalutaris pœnitentiæ diſciplina colatur; hæc vt infrà, ſancimus, atque edicimus, præter ea, quæ ſuperioribus concilijs ſancita, & conſtituta ſunt, Quæ omnia, & ſingula,* Epiſcopus *curet, ac efficiat, vt vulgari ſermone reddita, quotanis die* Dominico, *quatrageſimæ initium proximè antecedenti, populo in omni ſua diœceſi, proponantur, edicantur, ac promulgentur: ita tamen, vt ijs ipſis ab illo pro arbitratu ſuo addi liceat.*

Omnis igitur, quem vrgens neceſſitas, vel imbecilla ætas a quatrageſimali lege non eximit, quocumque etiam gradu, ordine, poteſtate, dignitateuè præditus ſit, carne, cæteriſque omnibus, quæ, vt Concilio *prouinciali primo cautum eſt, a carne originem trahunt, vt potè ouis, lactæ, caſeo, butyro, & alijs id generis, toto quatrageſimæ tempore, abſtineat, ijs exceptis, quos ob iuſtas cauſas* Epiſco-

pus, aut illi, quibus eam curam ipſe delegarit, facultate, vt infra, eaque ſcripta, ſpeciatim excuſarint.

Omnis præterea quicumque ſit, qui ieiunij lege aſtrictus eſt, ſingulis quatrageſimæ diebus, Dominicis exceptis, ieiunium ſeruet: alioqui enim peccato mortali alligatum ſe eſſe noſſe debet.

Ne cibi vetiti, ad ægrotantium, imbecilliumq. hominum vſum paßim venales publicè exponantur, ſed certis tantum conſtitutis locis.

Ne tabernarum valuis omninò patentibus, ſed magna parte clauſis, vendi liceat.

Ne in foro, aut in via publicè vnquam exponantur, ne à ruſticis quidem, alijſue cuiusuis generis hominibus.

Neque paſſim item ab omnibus vendi fas ſit, ſed ab ijs ſolùm, quibus facultatem, litteris exaratam, Epiſcopus permiſerit.

Nec verò omne carnis genus ab ijs vendi liceat, ſed vitulinum, aliudue, quod vſui ſit ægrotantium corpori.

Neque omnibus vendatur licet, ſed ijs ſolum, qui ſcriptam ab Epiſcopo facultatem habuerint. Quæ facultas, etiam nullo tempore præfinito, data, tunc planè extincta ſit, cum primùm cauſa, ob quam data eſt, ceſſarit. At verò ſi decem dierum ſpacio diuturnior cauſa erit; iterum ea facultas impetretur: alioqui reſciſſa ſit. Idem deinceps decimo ſaltem quoque die fiat, quandiu opus erit.

Nec

Nec verò ſine ea ſcripta facultate, ac ſigillatim nominatimq. data, caupone, tabernarij, & alij, qui cænaculariam faciunt, eos vetitos in quatrageſima cibos vendant, venaleſue exponant, etiam hoſpitibus, peregrinis, viatoribuſue, quales, quales ſint. Nec verò eos menſæ apponant.

Nec præterea illos, alio loco coctos, condimentiſue apparatos, non modò in caupona, taberna, hoſpitioue ſuo, aut loco, curæ ſuæ ſubiecto, comeſſe cuiquam permittant, ſed ne aliunde quidem apportari, ne dum in menſa apponi patiantur.

QVICVNQVE *verò contra ſanctionis huius capita quicquam contrà fecerit; is pœnis, mulctiſuè, in locorum piorũ vſum erogandis, & cenſuris, alijsq. canonum iure, & pontificijs conſtitutionibus, omniq. alio modo contrà quatrageſimę violatores, ſancitis pœnis, vel alijs, quas pro perſonæ ratione, & culpæ, contumaciæue grauitate* Epiſcopus *arbitratu ſuo irrogandas cenſuerit, afficiatur.*

SACRO *præterea quatrageſimæ, & aliorum ieiuniorum tempore, quæ religioſè olim a chriſtianis hominibus præſtita eſſe, & ſanctiſsimi pontifices, & grauiſsimi eccleſiæ patres, & canonum decreta oſtendunt, vt ea pro gloria* Chriſti Domini, *proq. ſtudio ſalutis animarũ, in quo quiſque, adiutrice* Dei *gratia omni ſanctarum actionum, ſpiritualiũ exercitationum, & ſalutarium operum contentione, vt maximè*

ximè poteſt, elaborare debet, à fidelibus prouinciæ noſtræ præſtentur, Dominum omnipotentem ſuppliciter exoramus, & illos omnes vehementiſſimè cohortamur, ac monemus. Atque ea quidem, hæc ſunt, ad quę exequenda ſuum quiſque populum parochus, & concionatores item, vt occaſio tulerit, omni verborum vi ſanctiſſima, omnique ſuaſione accendant.

Primo ijs quatrageſimalibus, alijſue ieiunij, pœnitentiæ, & publicæ ſupplicationis diebus, fideles ſe vitæ diſciplina ſeueriori aſtringant: ſanctiſq. inſtitutis, & moribus, ſacro illi tempori conuenientibus, ſe, ſuoſq. qui patresfam. ſunt, quàm rectiſſimè in omnes partes conforment.

Pretioſas veſtes non induant, ſed amictum, ſi non humilem, & demiſſum omnino, at cum pœnitentiæ, ieiunijq. tempore congruentem.

Simultatem, odium, inimicitias, rixas deponant: pacem cum omnibus concilient.

Carnis vim, impetum, non modò religioſà abſtinentiæ, ieiunijq. lege, ſed cilicio, & verberationis diſciplina coerceant, & humi aliquando cubent, vt à pijs etiam laicis factum eſſe, memoria proditum eſt.

Cum autem id olim obſeruatum ſit, vt per totam quatrageſimam ab vxore fideles abſtinerent, ad Elibertani canonis præſcriptum; meminerint, qui matrimonio iuncti ſunt, ſtudendum ſibi, vt eo ſacro tempore, mutuo conſenſu, diebus ſaltem Domini-

cis abſtineant, vt hoc de genere ſanctiſſimi pontifi-cis Nicolai *primi reſcriptum extat.*

OMNI *tempore à iocis chriſtianum hominem abſtinere conuenit, at quatrageſimæ, ac ieiunij tempore, tantò diligentius, quantò frequentius, ſtudioſiusq. orationi, abſtinentię, omniq. pænitentiæ generi incumbendum eſt. A iocus igitur, a verborum ſcurrilitate, a colloquio inani, otioſo, longeq. cautius a noxio, & criminoſo ſe continere ſacro pænitentię tempore ſtudeat, vt pontificio, apoſtolicoq. illo reſcripto cauetur.*

A venationibus item, vt eodem reſcripto continetur, abſtineat item, eo ipſo quatrageſimali tempore, quo neque carne veſci, neque adeo carnalia conſectari licet.

Ciborum quatrageſimalium ſuauitates, ac delitias ne exquirat: nec multiplici epularum apparatu menſam extruat, ſed frugalem parſimoniam adhibeat.

Conuiuia autem in quatrageſima non condicat, nec verò apparet, ne dominicis quidem diebus, vt idem Nicolaus pontifex reſcribit.

In orationis ſtudio frequentior ſit: dolenter peccata, & ſua, & aliena lugeat: pro quibus Dei miſericordiam omni pietatis, pænitentiæque officio imploret.

Eleemoſynas, cum per facultates poteſt, vberiores pauperibus, egentibuſque in ſuſtentationem

conferat;in aliaq. pietatis officia,atque opera liberali charitate eroget.

Oblationes offerat largiores.

Frequentius ad eccleſiã conueniat;pſalmis, hymnis,canticis ſpiritualibus,precumq. diuinis officijs, omni attentione,& religioſa meditatione aßiſtat.

Miſſæ ſacrificio quotidie interſit,alia omni negotiatione poſt habita.

Diuinis colloquijs, ſacriſq. concionibus pręſens adſit.

Moneatur,vt itę ſanctitati ita incumbat, vt ſingulis nicis ſaltem diebus confeſſus,ſacram Eucharistiam ſumat, ſi ſingulis diebus non poteſt: id quod olim in conſuetudine, vſuq. fuiſſe ex eiuſdem Nicolai pontificis reſcripto, liquidò conſtat.

AEGROTI, cum per inualetudinem corporis ieiunare non poßint,quodam intimi animi dolore,gemituq.,vt ſanctus Auguſtinus monet,cibum capiant, pro eo, quòd alijs ieiunantibus, ipſi abſtinere non poſſint. Caueant autem,quod alio prouinciali concilio ex eiuſdem ſancti Auguſtini ſententia cautum eſt, ne alios ſuo exemplo ad violandum ieiunium prouocent.

NIHIL non aggrediuntur, atque omni aſtu ſemper agunt hoſtes fidei catholicæ,vt impietatum ſuarum virus diſſeminent; venenataſq. ſuas voces in omnium aures infundant. Eccleſiæ igitur paſtoribus omni,

omni, quo maximo poſſunt, ſtudio elaborãdum eſt, vt cum omni tempore, ac diligenter, tum in quatrageſima, verbi Dei prędicatione, tanquam pabulo vitæ, fideles nutriantur, atque confirmentur.

Quamobrem quod multis huius prouinciæ locis, et alijs benè inſtitutis ciuitatibus antiqui, religioſiq; inſtituti eſt, vt eo quatrageſimali tempore, quo frequentiſsimi fideles ad prędicationem conueniant, nullę neque tabernę, neque officinę patentes vſquam ſint, dum concio ſacra habetur, id, quod ſanctiſsimę conſuetudinis eſt, vt perpetuò retineatur, omni officio Epſcopi omnino efficiant; vbi verò hoc ipſum vel intermiſſum, vel in more poſitum non eſt, vt ad vſum inducatur, atque adeo reſtituatur itidem curabunt Epiſcopi.

PAROCHI *hebdomada, quatrageſimę initium proximè pręcedente, populum, curę ſuę commiſſum, ad ſe conuocent: tum hęc cum illo grauiter, ſolliciteq. agant, prout antiqui, religioſiq. inſtituti, & conſuetudinis in Eccleſia ſancta fuit.*

Vt canonica auctoritate reconcilient, ſi quos in eo diſſidentes ſcierint, diſſenſionum ſemina extirpare ſtudentes.

Concubinarios homines ab illa peccandi libidine, vt maximè poſſunt, reuocent: proinde ſanctiones epiſcopales, eo de genere hominum editas, cum de ſcripto legant, tum communi ſermone planius explicent.

Sin-

ſingulos, denique à chriſtiana viuendi via aberrantes, ad ſemitam iuſtitiæ, & ſalutis ſtudioſè perducant.

De humilitate, patientia, caſtitate, benignitate, miſericordia, eleemoſynis, pœnitentia, cæteriſque chriſtianæ religionis virtutibus omnes accuratè cōmonefaciant, vt Cabilonenſis concilij canone piè, vtiliterq. cautum eſt.

Rurſus vitia, & crimina, pro quibus homines, ſicut eiuſdem concilij verbis expreſſum eſt, cum diabolo deputantur, deteſtanda, fugienda, atque adeò abijcienda omnino illa quidem curent, atque in ijs, quæ ab Apoſtolo, commemorantur, Fornicatio ſcilicet, immunditia, luxuria, veneficia, inimicitię, contentiones, æmulationes, iræ, rixæ, diſſenſiones, ſectæ, inuidiæ, ebrietates, comeſſationes.

De votis.

SI QVANDO ob calamitatem imminentem, aliamue cauſam, a populo, vel ab vniuerſitate, vel a vicinia parochiali votum Deo fieri deliberandum eſt; vt de hoc genere toto quàm rectiſſimè ſtatuatur, parochus Epiſcopum, ad quem præſertim in graui, quæ ad ſpirituales res pertineat, deliberatione, confugiendum patres cenſuerunt, etiam per litteras, vbi opus eſt, conſulat: de cuius ſententia formula voti

voti ritè concipiatur. Si verò aliquando temporis anguſtia non patitur, id quod in peſtilentia euenire aliquando ſolet, vt ille conſuli non poſsit, cum populo agat, vt votum nuncupetur: at ſane quæ ſpeciatim ad illius rectè exequendi modum pertinere poſſunt, eæ rationes omnes in ipſa voti nuncupatione, Epiſcopi ſententiæ, iudicioq. relinquantur; quò ſanctius, religioſiusque voti nuncupati ratio omnis ad executionis vſum perducatur.

Caueat item parochus, rectorue eccleſiæ, vt vniuerſitatis conſenſu, atque omni alia opportuna, neceſſariaq. ratione votum nuncupetur, vt firmum ratumq. ſit, ac proinde ab vniuerſis, quorum intereſt, piè obſeruetur, atque præſtetur.

Quò præterea, & ardentiori pietatis ſtudio ad illud nuncupandum, & vehementiori ſollicitudine ad idem ritè exequendum populus incendatur; hoc præterea parochus curet, vt in voti nuncupatione ſtatæ tum præparationes, tum etiam cærimoniæ adhibeantur omni externæ pietatis, ſanctique cultus ratione, & ſignificatione, in eum, qui ſequitur, modum.

Primo igitur, vt illius vniuerſitatis adulti omnes, quo die votum fiet, antegreſſa peccatorum confeſſione, ſacram communionem ſumant, curet idem parochus omni cohortatione.

Pridie etiam diei, quo votum nuncupabitur, ſub veſperum campanarum ſono ſignum detur: quo populus excitatus, ad eccleſiam frequens conueniat,

niat, vbi poſtridie illud publicè, ſanctèq. nuncupet.

Videat verò, vt in eccleſia parochiali, primariaue, ad altare maius nuncupetur.

Vbi populus conuenerit, proceſsio voti cauſa de more agatur.

Miſſarum ſolemnia, proceſsione peracta, a parocho, rectoreue eccleſiæ eo nomine celebrentur.

In qua Miſſę celebratione de voto concio habeatur, ac de eius cauſis, tum exponantur rationes, quibus ſanctiſsimè deuincti, qui vouerint, uotum quàm diligentiſsimè pręſtare debent.

Huic actioni omnes parochialis vicinię, aut oppidi, lociuè ſacerdotes, & clerici interſint.

Parochus autem, aliuſue Sacerdos, qui Miſſarum ſolemnia eo nomine celebrat, cum offertorij tempus eſt, ab ijs, qui vniuerſitatis nomine delecti erũt, voti formulam in conſpectu Dei de ſcripto ſibi ritè, diſtinctèq. pronunciari mandet. Quod illi, genibus flexis, ſupplices præſtent. Deinde cum celebrans ipſe corpus, & ſanguinem Domini in Miſſa ſumpſerit; tum qui pręparati acceſſerint, eiſdem ſacram communionem miniſtrabit.

VOTI nuncupati inſtrumentum, notarij manu confectum, auctoritateq. munitum, ad Epiſcopum mẽſis ſaltem ſpacio afferratur, vt in archiuio epiſcopali aſſeruetur perpetuò. Cuius inſtrumenti, etiam exemplum, eiuſdem Notarij teſtificatione, fideque roboratum, in eccleſia illius populi, vniuerſitatisue,

quæ

quæ vouit, vt diligentiſsimè poteſt, cuſtodiatur ad perpetuitatem.

Vtque voti, cuius executio in perpetuum præſtanda ſit, monimentum in conſpectu omnium extet; idem curet, in tabella lapidea votum, votiq. cauſam, & conditiones incidi, eandemq. loco eccleſiæ conſpicuo, atque illuſtri collocari, atque parieti agglutinari.

VBI *autem, cum votum nuncupatur, præſcripta ratio, ac ceremonie, ob peſtem, aliamuè cauſam neceſſariam præſtari non poſſunt; tunc omnino eas præſtari curet parochus, vbi primum poterunt.*

HANC *omnem rationem, tum celebriores etiam ritus, ceremoniasq. adhiberi, Epiſcopus curet, ſi ciuitatis ipſius populus votum nuncupare deliberarit.*

De Oratione ante operis inchoationem.

NON *decet chriſtianum hominem, opus aliquod ante ſuſcipere, aggrediuè, quàm Dei auxilium religioſis precibus imploret. Dixit enim Dominus; ſine me nihil poteſtis facere.*

Parochus igitur, cuius eſt populũ ad optima quæque inſtituta erudire, concionator item illum, prout vſu venerit, cohortetur, ac moneat, vt neque pu-

blicè, neque priuatim quicquam aggrediatur, niſi primò ſanctis precibus Deo adhibitis.

Neque cibum ſumat, anteaquàm ſtata prece benedicat. Poſt cibum item, Domino gratias precatione agat. Id enim a nobis expectat, qui nos paſcit Deus, vt pro præſtitis ab eo eſcis illi gratias referamus, & ſaturati donis ipſius, laudes ei dicamus; inquit ſanctiſſimus pater noſter Ambroſius.

De Indulgentijs, & Sacris Reliquijs.

NE *cuiuis rectori eccleſiæ, etiam exemptæ, quouis modo, neque vlli ordini regularium, neq. cuiquã ſcholæ, confratriæ, etiam roſarij, & cruce ſignatorum, locive pij collegio, prætextu, cauſave vel priuilegiorum, etiam antiquorum, vel indulgentiarum, quas, ſibi quouis modo conceſſas, etiam inſtar eccleſiarum, locorumq. piorum, confratriarumve vrbis Romæ habet, liceat illas ipſas in ſuis eccleſiis promulgare: ſed, vt decreto Tridentino cauetur, per Epiſcopum adhibitis duobus de capitulo, illę quotannis ſtato tempore publicentur, atque euulgentur.*

Eleemoſynę item, atque charitatis ſubſidia, quęcunque eo nomine, occaſioneuè a fidelibus offerentur, per eos ipſos colligantur; & eccleſiæ, locouè, cuius cauſa indulgẽtia conceſſa eſt, omninò attribuantur, idq. gratis, ac nulla prorſus mercede.

Ne

NE *indulgentiarum litterę,inſcriptioneſuè,earum nomine exaratæ, eo loco, vbi capſa ad eleemoſynam colligendā apparata eſt,etiam extra eccleſiam,proponantur,affiganturuè;ſed vel in altari maiori, vel in alio,vbi indulgentiæ cauſa ſtatio, orationè conſtituta eſt.* Ac *proinde ſtatis ijs diebus,quibus* Epiſcopus *indulgentiam promulgandam decreuerit,cū fideles ad eleemoſynam* Eccleſiæ,*locoue pio tribuendam,vbi illius indulgentiæ celebritas agitur, parochus,concionatorue excitabit, doceat ſimul diligenter,eius conſequendæ cauſa non eſſe neceſſariò præſtitutam eleemoſynæ largitionem; vt celeſtem eum eccleſię theſaurum,ſpiritaliaq́. munera exponi omnes intelligant, non ad quæſtum,ſed ad peccatorum ſatisfactionem,& ad pietatis exercitationem.*

Si verò aliquando Epiſcopi *conceſſu capſa, in quam eleemoſyna fidelium conijciatur,palàm ponitur;intus in* Eccleſia, *loco longè ab altari, vbi indulgentiæ ſtatio agitur, decorè collocetur; de eleemoſyna verò ſeruetur ratio ſupra præſcripta.*

NE *ſacræ* Reliquiæ,*in eccleſia,eiuſue ſacriſtia reconditæ, è loco,vbi aſſeruantur, ad ægrotos vllo modo exportentur, ne conſuetudinis quidem prætextu.*

Quæ ad ſacramentalia, & ſacramenta generatim pertinent.

DIE ſacro purificationis Beatiſſimæ Mariæ Virginis, vſus, ritusq́. benedictionis candelarum, ce reorumuè, cum plenus myſteriorum eſt, tum ſaluta rium vtilitatum: quas non ſolùm ex orationibus, quibus Eccleſia in ea benedictione utitur, ſed ex om ni rituali libro probato parochus, concionatorue, eo ipſo die fidelibus ſtudioſè exponat, quò religioſius illas & geſtent, & habeant. Nam cum illius benedictionis precatio ad alia multa referatur, tum ad hæc in primis.

Vt candelæ valeant ad ſanitatem animæ, & corporis, terra, mariq́.

Vt de locis, vbi accendentur, dæmon, & quicquid dæmonis ars molitur, machinaturque, depellatur.

Vt mentes, & corda fidelium, igne, & ſplendore ſan cti Spiritus accendantur, illuſtrenturq́. ac depulſis vitiorum tenebris, videant, quæ ſint Deo grata, & ſaluti vtilia.

Vt ignis charitatis, cum lumine fidei, in animis accendatur, quo ad lumen æternum vitę cæleſtis per ducamur.

Hæc ſibi omnia à Chriſto Domino, qui eſt Deus verus, & ſplendor lucis æternæ, ſibi concedi precantur interceſſione, & ſanctiſſimis meritis Beatæ Mariæ

Vir-

Virginis, quicunque fideles in illius honorem candelas, quibus benedictionis preces eo die adhibitæ ſunt, deuotè geſtant.

SACRORVM *cinerum vſus in Eccleſia Dei antiquiſſimus eſt, ac non ſolùm ad ſignificandam, ſed ad excitandam etiam pœnitentiam introductus. Quare Epiſcopus, parochus, & concionator die Dominico, qui feriam aſperſionis cinerum proximè præcedit, populum ſalutares eas vtilitates doceat, quas in eorum benedictione multis orationibus eccleſia petit. Atque hæ quidem præter cęteras ſunt.*

Vt fideles, qui ſacro cinere aſperguntur, ad intimam cordis humilitatem adiuuentur.

Vt in eos benedictio cæleſtis deſcendat, qua adiuti, verè, intimeq. toto animo peccata doleant; hoc mente ſecum reputantes, ob hominis peccatum terram maledictam fuiſſe, nosq. omnes in cinerem, ac terram redituros.

Vt detur corporis valetudo ad pœnitentiam peccatorum peragendam.

Vt anima diuino auxilio protegatur.

Vt a Deo impetremus, quæ ad illius voluntatem petimus.

Vt conſtanti animo in bene agendo perſeueremus.

Hæc bona, quę mater eccleſia pro ſacrorum cinerum ritu à diuina benignitate precatur, vt piè

fideles conſequantur;parochus illos eo ipſo die moneat,quàm religioſa intimi animi pietate,quàm humili,contritoq́.corde,quàm humili,demiſſoq́. veſtitu ad eam actionem conueniant, quamq́. ſerio ſecum ſtatuant, illos ieiunij dies in amaritudine animę ſuæ traducere ad peccatorum ſatisfactionem.

HOC *aſperſionis cinerum miniſterium* Epiſcopus *ſtudeat potiſsimum in cathedrali,propriaue parochiali eccleſia ab vnoquoque ſuſcipi.*

SANCTISSIMI *præterea,& antiquiſsimi inſtituti in Eccleſia Dei eſt, die* Dominico*, Paſcha reſurrectionis Domini proximè antecedente, ramos palmarum, oliuarum, ſolemnibus precibus benedici, ac fidelibus tradi,qui geſtent,domiq́. religioſè, atque decenter aſſeruent.Et ſicut ritus is,& inſignem illum Ieſu Chriſti* Domini *ingreſſum ad vrbem Hieroſolymam, & triumphum illum commemorabilem ſignificat,quem paſſione,& morte ſua ſuperatis hoſtibus, idem* Dominus *reſurgens reportauit; ita alijs etiam myſterijs plenus,a parocho,& a concionatore explicetur, quò ardentius ad religionem illius fideles accenſi, ſpirituales fructus capiant, quos a* Deo *eis Eccleſia præcatur: ſuntq́. hi præſertim.*

*Vt accipiant mentis, corporiſq́.vim ad ſalutis opem,*Deiq́. *gratiam implorandam.*

Vt quemadmodum rami folijs virent, ita ope-

ra

ra noſtra, & iuſtitia, & omni virtute ſancta quàm floréntiſſima ſint.

Vt ſicut populus Hebræus, Chriſto ramis obuiam factus, vnà cum eo Hieroſolymam ingreſſus eſt; ita nos ſanctimis officijs, atque pijs operibus Domino obuiam procedamus, illiusque veſtigia ſecuti in cœleſtem patriam eo auctore, & duce recipiamur.

Vt veluti Chriſtus Dominus de ſatana hoſte cruce ſua triumphauit; ſic nos quàm ſæpiſſimè id miſericordiæ opus animo ita repetamus, vt Chriſti amore incendamur ad pugnam, & ad victoriam de dæmone, carne, & mundo reportandam.

Vt quocunque hi rami introducentur, eius loci incolæ benedictionem Dei conſequantur, omniq. re aduerſa propulſata, virtute altiſſimi defendantur.

Has, & alias ſalutares vtilitates parochus, & concionator fidelibus exponat: vt, qua debet pietate, religioſoq. animos ſacros ramos capiẽdo, geſtando, & aſſeruando, ita Dominum precenter, vt & per paſſionem, mortemq. ſuam, qua dæmonem fregit, ac ſuperauit, & per miſericordiam illam immenſam, qua id egit, non ſolum corpora a malis tueatur, ſed animæ gratiam ſuam cœleſtem infundat: ſicq. ipſi multis virtutibus, bonisq. operibus florentes, Chriſtum Dominum ſequantur: hoſtibusq. omnibus ſuperatis ad guadia cœleſtis Hieroſolymæ introducantur.

BINI *omnes ad candelas, & rurſus ad cineres capiendas accedant, ad palmas etiam, ramosq. oliuarum ſuſcipiendos.*

Sine ſtrepitu, ac tumultu, ſed religioſo ſilentio.

Qui extra ordinem acceſſerint, a miniſtris eijciantur, neque digni ſint, qui ſacrorum ramorum tunc participes ſint, niſi aliud Epiſcopus *cenſuerit.*

SANCTISSIMI *item, veteriſq. inſtituti eſt a ſummo* Pōtifice *formas illas cereas, quas agnos* Dei, *a figura īpreſſa vocamus, ſolēni benedictionis ritu, multiſque religioſis cærimonijs non ſolum primo, ſed ſeptimo quoque pontificatus anno conſecrari. In quo conſecrationis munere, ſicut ille Chriſti* Vicarius, *cuius oratio tanto maioris eſt momenti, quanto eius officium in eccleſia ſublimius, & cum eodem Chriſto Domino coniunctius, multa ſanctè precatur a Deo illis concedi, qui animo pio, deuotoq. eos agnos apud ſe habuerint: ita a fidelibus magna deuotione ijdem geſtandi ſunt, ad eoſq. vſus religioſè adhibendi, ad quos ſacræ preces, ex eccleſiæ inſtituto referuntur. Quare decreto Concilij prouincialis tertij, quod ex conſtitutione ſanctiſſimi Pontificis Gregorij* XIII. *de illis minio non inficiendis cautum eſt, hęc etiam adiungenda cenſuimus.*

Primò cum illi domi aſſeruantur, vt pie conſuetudinis eſt, loculo decenti recondantur: cum

autem

autem collo appenſi geſtantur; in thecam auream, argenteam, eburneam, chriſtallinamue, aut alterius generis decentis, rectè incluſi ſint; ita vt tactu violari non poſſint.

Nec verò ad ornatum habeant quicquam, quod prophanum ſit, quodq; minimè deceat.

Thecarum fabri ne vllo modo eos tangant, attrectentuè, ne chyrothecis quidem, forcipe, aut vllo alio inſtrumento; ſed ad eos thecis includendos, clericus, in ſacris conſtitutus, adhibeatur.

Ne *minimam item particulam ſacræ illius ceræ, è qua agni imago effecta eſt, in eis includant, quo pluris opus ſuum vendant; ſed ab eo accipiant, qui thecam agni cauſa faciendam locarint.*

Neque autem quiſquam ſacrum illum agnum anulo geſtet; cum ita parum religioſe geſtetur, vt aliqua fœditate, turpiuè tactu violari facilè queat.

Qui ſacros agnos geſtant, hoc religioſius caueant, ne quid impurè, turpiterue agant, aut à ſacra eiuſmodi re alienum.

Nec prętereà in agri campum hi agni proijciantur, nec verò cuiquam arbori affigantur: neque è ramis ſuſpendantur; ſed, quod antiqui eſt inſtituti, eorum cera adoleatur ad ſuffumigationem in agris, vineiſq ob imminentem tempeſtatem, aliaſue diabolicas illuſiones depellendas.

VETEREM *illum ædibus, atque ædificijs benedicendi morem; ritumq; ex ſanctæ Eccleſiæ inſtituto*

tuto introductum, ac decreto prouinciali, quod in Concilio quarto confecimus, reſtitutum, vt parochi, & reliqui animarum curatores, ad quos religioſæ illius benedictionis munus pertinet, pie, ſanctéq. obſeruent; & laici, quorum ædificijs, domicilijſq. bene dicendum eſt, ſpiritualia inde commoda vberrima in Domino capiant, hæc in illis benadicendis ratio ſit.

Primò parochus huius benedictionis munus aggrediatur pio voluntatis propoſito, & quo debet, religionis officio.

Pridie autem illius diei, quo benedicendi munus aggreditur, præcipuo ſanctæ præcationis ſtudio, & aliquando ieiunio ſe parare curet.

Quò item die ad benedicendum aggreditur, anteaquàm aggrediatur, Miſſæ ſacrificium celebrare ſtudeat: in quo ob hanc cauſam orationem de ſpiritu ſancto, piè recitet.

Ne ædibus benedicat, vbi aliquis excommunicatus habitet.

Nec verò illis, quas fœneratores, meretrices, publici peccatores, manifeſtoq. criminoſi homines incolunt.

Neque ijs item, ſi quæ aleis, ludiſq. vetitis publicè expoſitæ ſunt.

Ne noctu, ſed interdiu benedictionem peragat.

Ritu vtatur ad præſcriptum formulæ, quæ in libro ſacerdotali, ritualiue concepta, extat.

Dum ad benedictionis munus accedit, in eoque ver-

verſatur, ſuperpelliceo, & ſtola vtatur.

Clericus adſit, qui crucem in via, & in benedictionis miniſterio præferat.

Alter item, qui aquæ benedictæ vaſculum cum aſpergillo ferat.

Cæteri Sacerdotes, & clerici, ſi qui alij adſunt, ordine diſtincti, bini præcedant, & ſuo quique ſuperpelliceo de more induti.

Benedictionis huius cauſa, occaſioneue, nihil planè quicquam, vel minimum, neque is, neque ſacerdotes, clericiue, quos ſibi ſocios adiutoreſue adiunxerit, petant, exigant, ac ne ſponte quidem, vltroq. oblatum, donouè datum capiant.

In hoc benedictionis officio, ne omittat, ex inſtructionum præſcripto, concilijq. prouincialis decreto patresfamilias docere, rectèq. erudire ad optimam familiæ educationem. Cuius etiam rei argumentum ſatis amplum habebit, ex ſtatis illis religioſis precibus, & orationibus, quę adhibentur.

PATER *familias autem, cuius ædibus, domicilijſue benedicetur, piè ſe pręparabit ad eam ſancto deſiderio ſuſcipiendam.*

Ideò antè familiam ſuam rectè recognoſcet, monebitq. vniuerſos, & ſingulos, ad præſcriptum regularum, quæ de chriſtiana familiæ inſtitutione æditæ ſunt.

Amoueri curabit, quæcumque domi ſue ſunt,

chri-

chriſtianæ familiæ inſtituto inſignia, quæq; Dei ocu los offendunt.

Libros de rebus obſcœnis, turpibus, impudicis, inanibus, ac de cantionibus inhoneſtis, cæteriſq; id generis, inflammari curabit.

Libros de vitæ religioſæ, ſpiritaliſq; inſtitutis, atque exercitationibus introducet.

Imagines obſcœnas, & turpes incendat: prophanas verò, quæq; ad inanem voluptatem alliciant, amouere ſtudeat.

Sacras Chriſti Domini, beatiſſimæ virginis Mariæ matris, & Sanctorum præſertim imagines, quos patronos habet, vbique domi ſuæ, locis honeſtis ſtatuat.

Teſſeras, aleas, aleatoriaſue tabellas, pietaſq; ad aleæ ludum pagellas, procul abijcere curet.

Sacram communionem in parochiali eccleſia ſimul eo die, vt ſumant omnes de familia ſua, procuret.

Sacerdoti, ad benedictionis munus accedenti, obuiam, vel ad eccleſiam, vel ad primariam ædiũ ianuam ſimul cum tota familia procedat, eorundemq; benedictionem omni domus loco proſequatur religioſo pietatis ſtudio.

Dum ſacerdos benedicit, nemo domi, vel in officina, cui benedicitur, qaicquam ſeruilis, mundaniuè operis faciat.

NE *minoris ordinis clericus, alio, qui maiore ordine*

nè initiatus eſt, præſente, menſæ benedicat: ſed hoc munus ſit, vel Sacerdotis, vel illius, qui maioris ordinis clericus præſens in menſa adeſt.

VT ſanctiſſimis Sacramentis debitus religionis cultus, etiam externus ab ijs tribuatur, qui ea ſuſcipiunt, ne Epiſcopus, parochuſuè patiatur, quemquam ad illa ſuſcipienda accedere, niſi exteriori quoque habitu, veſtiumq; modeſtia debitam illis venerationem, ac reuerentiam præſeferat.

ILLVD in cæteris parochialis curæ officijs maxime à parochis requiritur, vt ſanctiſsima Sacramenta, quæ diuinæ gratiæ inſtrumenta, ad ſanctificandas animas à Chriſto Domino inſtituta ſunt, non ſolum purè, ſanctè, religioſe ipſi tractent; verùm etiam ritus, ac cæremonias teneant, atque adhibeant, quæ in illis adminiſtrandis ſanctæ Eccleſiæ inſtituto, atque vſu comprobatæ ſunt. Et quoniam liber ritualis Sacramentorum, qui vna, & eadem certiſsima cærimoniarum regula conſtet, quiq; omni ex parte abſolutus ſit ad ſanctam illam adminiſtrationem, in prouincia noſtra nullus ferè extat; nos prætereà iubemus, librum eo de genere, Reuerendiſs. Dominici Bolani Epiſcopi Brixiæ iuſſu iam pridem confectum, à viris peritis, quos delegerimus, primò recognitum, & neceſſarijs alijs partibus auctum, ab omnibus, ac ſingulis Sacerdotibus prouinciæ noſtræ, qui ritu Romano Sacramen-

ta

ta miniſtrant, huius decreti prouincialis auctoritate, cum primùm noſtra cura typis in lucem prolatus erit, ad vſum recipi, atque adeò introduci, vt in Sacramentorum adminiſtratione cærimonijs, & ritibus, eo libro præſcriptis, vtantur, neque vllis præterea alijs. Id verò tamdiu, quoad ritualis liber Romanus emittetur.

Quæ ad Baptiſmum pertinent.

NEMO, *niſi parochus, aut is, cui ille, Epiſcopuſuè nominatim conceſſerit, in Baptiſmo miniſtrando ſtatas ſolemnes cærimonias adhibeat, etiam ſi ob neceſſitatem miniſtret. Quo in miniſterio non alterius cuiuſquam, ſed albi coloris ſtola vtatur. In Baptiſmo etiam compater ne ſit, qui ſacro chriſmate confirmatus non eſt. Eademq. de commatre cautio ſit. Proinde parochi erit, ſtudioſè de hoc ante perquirere.*

Ne præterea compater adhibeatur, neque in confirmationis Sacramento item, qui minor natu ſit quattuordecim annis, ſed qui maior, vel potius ætate ſit prouectiori, vt non ore ſolum, ſed animo, atque ſerio ad interrogata, quæ in baptiſmo fiunt, reſpondeat, ac planè intelligat ſuſcepit a ſe muneris partes.

NE ante ortum, nec verò poſt occaſum ſolis baptiſmus in eccleſia miniſtretur, niſi aliter fieri aliquando temporis ratio, neceſſitaſue cogat.

QVONIAM in baptiſmo vnuſquiſque piè, ac religioſe pollicetur, operibus ſatanæ renũciare, eiuſq. pompas deſerere; id parochus, cum vſu venerit, populum doceat, præſertimq. baptiſmi tempore præmoneat, non ſolum quomodo, & quàm ſimplici amictu ad illum infans deferendus ſit, ſed quàm religioſa in Deum pietate, quàm humili ſpiritu, & quãta etiam veſtitus moderatione compatres, commatresue adeſſe debeant.

Nec verò vllum vel ornamentum, vel aliud quicquam, quod mundi huius pompam præſeferat, adhiberi patiatur: cum minimè conſentaneum ſit, in ipſo vitæ chriſtianæ ingreſſu ſtatim ijs rebus ſtuderi, quibus potiſſimũ ſolemni ſponſione renunciatur.

IN baptiſmo parochus, ſacerdoſuè baptizans præſentem adeſſe non patiatur, neque Iudæum, neque denique alium quemquam a fide chriſtiana auerſum.

Fideles verò, qui præſentes adſunt, piè, religioſe, omnique animi attentione adeſſe, ſæpè moneat, memoriam tacitè, ſtudioſeque repetentes, quæ Deo, cum baptiſmum ipſi ſuſceperunt, ſanctè ſpoponderunt.

SI duo, pluresuè infantes offeruntur, qui eodem tem-

tempore baptizentur; eorum vnicuique catechiſmum exorciſmum,& reliquas ſtatas cærimonias baptiſmumq; parochus ſigillatim miniſtret, atque adhibeat.

Cum duo infantes, mas ſcilicet, & fœmina, ad baptiſmum offeruntur; is ordo ſeruetur, qui antiquiſsimi ritus eſt, vt mari primùm, deindę fœminæ miniſtretur; niſi neceßitas aliter cogit. Idemque ſeruetur, ſi plures offeruntur, partim mares, partem fœminæ.

AD *aquam baptiſmalem, quæ capiti illius infunditur, qui baptizatur, eamue excipiendam, qua Sacerdotis manus, ſacro oleo illitæ, abluuntur, peluis ne adhibeatur, quæ eccleſiæ tantum vſui ad dicta non ſit.*

LIBRIS *ritualibus, canonumq; legibus permulta tradita, atque explicata ſunt, quæ in adultis baptizandis adhiberi, ritus poſtulat. In ijs omnibus* Epiſcopus *cum diligens erit, tum magnam in eo curam ponet, vt illis præter doctrinę chriſtianæ rudimenta, quæ neceſſario ſcire debent, admiſſorum ſcelerum,& male actæ vitæ pœniteat,tum vt ijdem in poſterum à peccatis omnibus abſtinere ſtatuant, Vix enim vlla alia cauſa eſſe poteſt quamobrem qui adulti baptiſmum ſuſcipiunt, non modò vllam in chriſtianis virtutibus progreßionem faciant, ſed plerunque flagitijs nefarijs inquinati*

præ-

prçcipites ad perniciem, interitumq. ruant, prçter eam vnam, quòd non ita, vt par eſſet, affecti ipſi, nec verò ab alijs exculti, ad tantum ſacramentum accedunt.

Quòd verò, licèt horribile dictu ſit, aliquando tamen eueniſſe compertum eſt, aliquem ſcilicet, ad turpem quæſtum, iterum baptiſmum ſuſcepiſſe; id ne vnquam porrò accidat, Epiſcopus *antequàm baptizet, omne diligens ſtudium adhibeat, quo iſtos homines, vel Iudços, vel turcas, mauroſue, qui baptiſmum ſibi conferri petierint, planè dignoſcat, de illorumq. conditione, ac ſtatu omni, quantum licuerit, a probatis viris accipiat teſtimonium obſignatum, idemq. exigat omninò.*

OBSTETRICES, *tribus, poſt huius decreti promulgationem, menſibus, pœna arbitratu Epiſcopi propoſita, officium ne prçſtent, niſi per Vicarium* Foraneum, *ſi in diœceſi ſunt, vt verò in vrbe per cũ, cui Epiſcopus id curç dederit, ſcripto probatç ſint idoneç ad* Sacramentum *baptiſmi, cum neceſſe erit, miniſtrandum.*

Quç autem probata eſt, cum baptizabit, curet, quoad eius fieri poteſt, vt duæ ſaltem mulieres, ac mater prçſertim, ſi poteſt, teſtes prçſentes adſint, quç in baptizando verba ab ea prolata audiant.

Parochus verò, cum perquiret, ex decreta prouinciali, an infans baptizatus ſit, diligenter obſtetricem, & teſtes etiam de uerbis prolatis interro-

get, vt ſibi conſtet, an baptiſmi forma rectè adhibita ſit; an verò ſecus, quamobrem oporteat, infantem a ſe baptizari.

Quæ ad Confirmationis Sacramentum pertinent.

EPISCOPVS *non ſolùm ſacris, ſolemnibusque pentecoſtes diebus, ſed etiam, ſi ita Ciuitatis ſuæ ingens frequentia, multitudoq. poſtularit, & Paſchæ Reſurrectionis tempore, & in Aduentu ſacro Domini, & quoties viſitationem obibit, Sacramentum confirmationis miniſtret: et ob eam cauſam, vt Cõcilio prouinciali quarto cautum eſt, adminiſtrandũ ſæpè accurret, quibus in locis diœceſis opus erit.*

QVOD *ſi quis cum periculoſe ægrotat, ſe chriſmatis Sacramento cõfirmatum non eſſe meminerit; ac propterea id ſibi miniſtrari petat; tunc Epiſcopus, ſi eo loci eſt, vbi ille ægrotat, vt ne ſine hoc Sacramento decedat, cum charitate paterna inuiſat, & ritè confirmet.*

ALIO *decreto, quod in Concilio prouinciali primo ſanciuimus, cautum eſt, ne confirmationis Sacramentum ijs præberetur, qui annis ſeptem minoris natu ſunt: ſi tamen Epiſcopus ob aliquam cauſam iuſtam*

iuſtam, atque adeò neceſſariam, paruulo, & infanti, qui non modò eam ætatem expleat, ſed ne attingat quidem, miniſtrandam aliquando cenſuerit, ne ſit vetitum.

Iis verò minoribus natu, atque adeo paruulis, ſi quandoque miniſtrabitur, eorum parentes, vel qui curam gerunt, parochus moneat, vt ætate procedente, illos ea de re certiores faciant: ne parentibus, curatoribusue poſteà mortuis, ipſi aliquando dubitẽt, an hoc Sacramentum, quod iterari nefas eſt, ſuſceperint. Id verò parochus curet præter eam diligentiam, quæ ſibi præſcripta eſt, de confirmatis, eorumq. compatribus in libro certo deſcribendis.

Idem aliquot ante diebus, quam Epiſcopus miniſtraturus ſit hoc Sacramentum, vt nemo quiſquã eorum, qui ſuæ curæ concrediti ſunt, illud ſuſcipere negligat, illos per familias diſtinctè, rectèq. votet, qui illud nondum ſuſceperint; ac qui ætate ſint ab Epiſcopo præſcripta, ordine in eccleſiam vocet ad id rite, religioſeq. ſuſcipiendum.

Eiuſdem cura ſit, paucis ante diebus, quàm Epiſcopus Sacramentum hoc miniſtret, non ſolùm fideles præmonere, quę Concilio prouinciali quarto prę ſcripta ſunt, ſed etiam in parochiali eccleſia orationem eo nomine inſtituere, vt, qui nondum confirmati, ad id acceſſerint, adiutrice diuina gratia, digni ſint, qui Spiritus ſancti dona vberrime recipiant.

Neque hoc quidem is denunciare omittat, vt, qui proximè confirmationem ſuſcepturi ſunt, fri-

die illius diei, quo ſuſcipient, caput lauent, alioue modo mundent, capilloſq. ſibi tonderi curent.

QVI *confirmandi ſunt, & qui patrini adhibentur, parochus ante videat, quos rudiores eſſe ſuſpicabitur, an orationem Dominicam, ſalutationem Angelicam, & Symbolum norint. Atque ob eam quidem cauſam Epiſcopus, illa fidei rudimenta ſibi ab illis récitari iubebit. Quam diligentiam idem Epiſcopus, etiam, ut opus eſſe uiderit, aliquando præſtet per ſe, uel alium Sacerdotem, quem in ea re cognoſcenda conſtituerit.*

Videat item, ut in quacunque eccleſia confirmationem miniſtrarit, ſi pauci ſunt, qui ſuſcipiunt, ubi commodè fieri poteſt, ante altare maius decenter exornatum, ſemper miniſtret.

PRIMO *mares in eccleſia a parte ſua; fœminę ab altera ſint: ſicq. ſeparatim diſtincti, genibus flexis, manibus ante pectus uinctis, ſuo quiq. ordine, piè, & religioſe orent: in primiſq. ab omni ſtrepitu, uociferatione, & inani confabulatione caueant: ſed ſilentio ſancto utantur.*

Et, quod ueteris ritus eſt, primum mares, deinde fœminæ confirmentur: niſi aliquando aliter fieri Epiſcopus cenſuerit.

HOC *Sacramentum Epiſcopus miniſtrare ſtudebit hora tertia potiſsimùm, quę ex antiquo ritu ſtata*

huius

huius Sacramenti hora eſt,

VT *ne fœminis mares, nec verò, contra, maribus fœminæ, neque ſenioribus adoleſcentes, cum minimè hoc per ætatem conueniat, compatres in confirmationis Sacramento adhibeantur; niſi id aliter neceſſitas aliquando poſtulet.*

QVOD *antiqui ritus eſt, id ſeruetur, vt compater dextera ſuſcipiat, & teneat, quem in hoc Sacramento miniſtranti epiſcopo offert. Si verò, qui offertur, adulta ætate eſt, pedem ſuum ſuper dexterum compatris, qui ipſum offert, ponat: id quod non ſine myſterij ſignificatione fit. Quam ob cauſam, & qui confirmatur, & patrinus tunc coram Epiſcopo confirmante ſtet.*

DVM *Sacramentum hoc Epiſcopus miniſtrat, non modò qui illud ſuſcepturi ſunt, quiq. eos, offerunt, ſed omnes, quicumque præſentes ſacro illi miniſterio adſunt, ſanctè, pièq. orent, ac ſumma animi attentione ſpectent, quod in ea ſolemni myſterij celebritate peragitur.*

Tum verò mente ſecum reputent cæleſtia illa Spiritus ſancti dona, quæ illius ſacramenti virtute fidelibus impartiuntur: in primſq. tacita meditatione videant, quas in illis ipſi progreſſiones habeant; atq. vitam agant tanta cæleſtium donorum vbertate dignam.

CVRET etiam Epiſcopus, ac parochus, vt, qui turpe, ridiculumue nomen habet, neque planè conueniens chriſtiano homini, illud mutet, ſumatq. in confirmationis Sacramento nomen alicuius, qui verę pietatis, ſanctęq. religionis laude floruit, ut qui hactenus nõ ad normam Chriſti Domini vitam inſtituit, iam abiecto eiuſmodi nomine, depoſitoq. veteri homine, & antiqua ſocordia, rurſusq. nouo, ac ſancto ſuſpecto nomine, virilem in ſanctè agendo conſtantiam perpetuò deinceps præſtet.

CON firmati frons, chriſmate ab Epiſcopo illita, primùm bombyce diligenter a Sacerdote abſtergatur: mox a clerico, in ſacris conſtituto, aqua lauetur. Quæ aqua in baptiſterij ſacrarium proijciatur.

Quæ ad ſanctiſsimę Euchariſtię Sacramentum pertinent.

HOC inſtitutum, quod antiquiſſimi ritus eſt, ſacerdos religioſe ſeruet, vt intra Miſſarum ſolemnia, poſtquam ſcilicet ſanguinem ipſe ſumpſerit, fidelibus, ſacram communionem ſumpturis, miniſtret. Nec verò tamen illam miniſtrare vetitum ſit, ſi quãdo occaſio tulerit, vt quis alio tempore, quàm in Miſſa, ſumpturus ſit.

Cum autem, peracto Miſſę ſacrificio, ſtatim eam miniſtrat, veſtibus ſacerdotalibus, quibus in Miſſa vſus eſt, indutus miniſtret, caſula tantùm depoſi-

poſi-

poſita, & manipulo itē. Si verò non ſtatim, ſed alio poſt tēpore, quā in Miſſæ ſacrificio, tunc ſuperpelliceo, ſtolaq. alba, &, vbi ritus Ambroſianus eſt, rubra vtatur. Verùm pluuiali Epiſcopus indutus ſit, quando illam non in Miſſæ ſacrificio miniſtrabit.

IS *ordo prætereà adhibeatur, vt primo eccleſiaſticis hominibus, ſuperpelliceo indutis, ſi verò ſacerdos quis eſt, ſtola etiam, quæ ſignum crucis, ad antiqui canonis præſcriptum, in pectore exhibeat: deinde laicis maribus, tum fœminis ſacra communio miniſtretur, loco diſtincto, vt in* Concilio *prouinciali quarto cautum eſt, eaq. ratione diſpoſitis, vt altari maiori terga ne vertant.*

SACERDOS, *illam miniſtraturus, antequam præbeat, vnicuique cui miniſtrabit, ſigillatim illa verba pronunciet.* Corpus Domini noſtri IESV CHRISTI cuſtodiat Animam tuam in vitam æternam, *& qui ſuſcepturus eſt, priùs reſpondeat,* Amen. *Id quod antiquiſsimi inſtituti eſt, nec ſine myſterij ſignificatione fieri, ſanctiſſimus pater, & eccleſiæ catholicæ Doctor, Ambroſius ſcribit.*

Populus autem ad tabellæ inſtructionis, quę propterea iuſſu noſtro edetur, præſcriptum doceatur, qua ratione ſanctiſſimum Euchariſtiæ Sacramētum religiosè, decoreque percipiatur, ne quid accidat, quòd illius auguſtæ diuinitati, ac ſanctitati non conueniat.

LAICI *famuli, quicumque regularium monaſterijs operam nauant; tametſi in illis habitent, ſtato Paſchæ tempore in ſua quique eccleſia parochiali ſacram communionem ſumant.*

CVM *verò ad ægros, omni reuerentia, omniq. religioſi cultus ſtudio, atque honorifici, quoad eius fieri poteſt, afferenda illa ſit, neque id noctu commodè fieri queat, vetitum propterea ſit, ne noctu afferatur, niſi ægri mortis periculum inſtet.*

PAROCVS, *ægroto illam allaturus, accuratè hæc præmoneat, primùm vt ægrotantis cubiculum ab omni ſorde, omniq. inquinamento purgetur; et amota omni re prophana, pio apparatu, & ſacris imaginibus, vbi poteſt, exornetur; tum præterea menſa, mappa nitida, puraq. conſtrata, cruce, aliaq. effigie ſacra, candelabris, & candelis, cereiſue ſaltem binis inſtructa apparetur, in qua ſuper corporali pixis cum ſanctiſſimo ipſo Sacramento collocari poſſit: ſit etiàm vas vitreum ad ablutionis vſum. Quæ omnia, vt ab ijs, qui ægroti curam habent, parentur, cura ſit in primis confratrum ſanctiſſimæ Euchariſtiæ. Apud eos verò, qui præ eorum ægeſtate, inopiaq. id præſtare non poterunt, ipſi ſodales apparent.*

Deinde idem parochus, & veſperi pridie illius diei, quo ſacram Euchariſtiã allaturus eſt, ſi eo tempore de hoc officio præſtando certior eſt, & tunc itẽ

paulò

paulò ſcilicet ante quàm afferat, certis campanę percuſſionibus confratres ſanctiſsimi Sacramenti, & clericos, & reliquos fideles, præſertim illius parochialis viciniæ, euocari mandet, qui illud pia veneratione proſequantur.

Poſt, ipſe, vbi manus lauerit, ad altare genibus flexis, paululùm tacitus religioſe oret: tum ſuperpelliceo, ſtola, ac, vt alio Concilio decretum eſt, pluuiali, vbi poteſt, ſe induat. Sacerdotes verò cæteri, clericiuè, qui comitantur, ſuperpelliceum adhibeãt; ſi canonicorum capitulum ſit, cappam, vel almutiam, aliudue indumentum, vt illis in chorò moris eſt.

Reliquì fideles bini proſequantur, capite aperto, & quàmplurimi candelis accenſis: ac primo loco viri, in quibus ſcholares ſanctiſsimi Sacramenti prę cedant, poſtremò fœminæ.

OMNES, *præſertim eccleſiaſtici homines, hymnos, & pſalmos pœnitentiales, alioſue intima animi pietate ſimul cum parocho, ſed alternatim pronũcient; atque alij item religioſe orent.*

CVM *quis ſacerdoti, ſanctiſsimi corporis Domini ſacramentum ad ægros ferenti, aut cum eodem inde redeunti, obuiam ſit, dum vel equo, vel curru, vel iumento vehitur, vbi primum illum, id ferentem, viderit, inde ſtatim deſcendat, humiq. flexis genibus tamdiu in adoratione permaneat, quoad ille*

cum

cum ſacramento tranſiuit.

At verò omnis, ſiue ſacerdos, ſiue clericus, ſiue laicus, quicumque eidem ſanctiſsimo ſacramento obuiam fiet, pro chriſtianæ religionis cultu, domum vſque eius, cui miniſtrandum eſt, & ad eccleſiam quoque, quò reditur, pia veneratione proſequi, & comitari omninò ſtudeat, niſi neceſsitate, cauſaue vrgenti vehementer impediatur.

Id omne, vt cuncti fideles ſtudiosè, religiosèque præſtent, illos vnuſquiſque parochus quàm ſæpiſſimè, ac diligentiſſimè commonefaciat.

Familia verò, quæ domi habitat, vbi ægrotus eſt, ſanctiſsimo ſacramento, ad Eccleſiam vſque, vel ſaltem extra ianuæ fines obuiam procedat cum cereis accenſis, & omni alio interiori, & exteriori pietatis cultu, depoſitisq. planè armis.

SACRA *communio ad ægrotum non deferatur, niſi ad eum, qui verè illam ſumpturus eſt. Si verò aliquando fit, vt, dum ad eum parochus venit, morbi ui ita affectum illum inueniat, vt eam tunc miniſtrare ritè non poſſit, collocata pixide ſuper corporale in menſa, eo nomine apparata, paululùm moretur, dum genibus flexis, vnà cum cæteris, qui adſunt, ac potiſsimum cum ægroto ipſo ſanctè oret: ac poſteà receſſurus, Euchariſtia pixide incluſa, eidem benedicat. Quòd ſi ægrotus ipſe id vehementer exoptat, ſacramētum aperta etiam pixide, liceat oſtendere adorandum.*

CVM

CVM *quis periculoſè ægrotans, ac etiam penè in extremo ſpiritu ſanctiſsimam Eucharistiam, & ſacramentum extremæ vnctionis ſuſcepit, ſi poſteà aliquot dies ſuperſtes ſacram communionem ſibi miniſtrari petit, eius pio, religioſoq. deſiderio parochus ne deſit, modo ne pro viatico iterum in eodem morbo præbeat: cum id a ſanctis patribus olim fieri conſueuiſſe traditum ſit.*

REVS, *capitis damnatus, quo die pro viatico ſanctiſſimum Corpus Domini ſumpſit; Chriſto Redemptori, qui pro illius etiam anima ſanguinem in ara crucis profudit, a pijs iudicibus, magiſtratibusque illo ipſo ſanguine redemptis, tribuatur, vt ne eo die ſupplicio afficiatur, vt multis locis piæ, & laudatæ conſuetudinis eſt.*

Quæ ad pœnitentiæ Sacramentum pertinent.

VT AD *ſanctum pœnitentiæ ſacramentum fideles ſollicitè, diligenterq. accedant; id parochus præſtet, vt in hebdomada, quæ quatrageſimam proximè præcedit, ad patrum familias ædes, quæ intra parochiæ ſuæ fines ſunt, ſigillatim eat; ac videat accuratè, qui obligatione huius ſacramenti ſuſcipiendi, & ſacræ Euchariſtiæ Paſche tempore ſumendæ deuincti ſint, eorumq. nomina rectè deſcribat: ac ſingulos prætereà, eosq. præſertim, qui perrarò confitentur, moneat, vt ne confeſsionem diſe-*

diſerant in poſtremos illos quatrageſimæ dies, quibus ſacerdotes, vel ob myſteriorum celebritatem, aßidua diuinorum occupatione, ab audiendis confeßionibus impediuntur, vel frequēti tunc concurſu fidelium defatigati, ità in eo ipſo munere præſtando ferè opprimuntur, vt tantum, tamq. ſalutare miniſterium in confertißima multitudine vix rectè illis pręſtare queant. Proinde quatrageſimæ hebdomadas, pro populi, ſibi commißi, ratione ſic partiri curet, vt alias huic, alias illi viciniæ, familiæue, aut partim viris, adoleſcentibus, & pueris, partim mulieribus, virginibus, puellisuè præſtituat, quibus ad confitendum diſtinctè, atque in tempore accedant.

IN *ijs, quæ ad ſacerdotes, pro ſacræ confeßionis miniſterio vel examinandos, vel probandos pertinent, ne prælatus, etiam regularis, & exemptus, ſe in aliena diœceſi vllo modo ingerat: ſed eam omnem illos examinandi, probandiq. curam Epiſcopo diœceſano planè relinquat.*

CVM *pro temporum varietate, caſuum reſeruationem ab Epiſcopo aliquando mutari expediat, quo planiùs illos caſus, ei reſeruatos, confeſſarÿ ſacerdotes perpetuò norint; eos Epiſcopus ſingulis annis vel in ſynodo diœceſana, vel ineunte Ianuario promulget, ita vt quæ illorum caſuum promulgatio proximè facta eſt, uim habeat, quoad altera fiet. Ab ijs verò caſibus, proximè promulgatis, ſiquis*

con-

confeſſarius cuiusuis ordinis ſine facultate ſcripta ab Epiſcopo *data, aliquem abſoluere attentarit, excommunicationis pœnam ipſo facto ſubeat.* Si *verò ab vno aliquo ſpeciali caſu reſeruato, & altero item, aut etiam pluribus abſoluendi facultas aliquando ſigillatim petetur, verbo, etiam ſine ſcripto concedi poterit, tum alias etiam, quando Epiſcopus ita faciendum cenſuerit.*

NE *facultatum, priuilegiorumue iure, quæ cuicunque, etiam roſarij, & cruce ſignatorum ſcholæ, confratriæ, collegioue etiam laicorum, quæue collegis, confratribusue in eo aſcriptis ante, vel poſt* Concilij *Tridentini confirmationem, conceſſa ſunt, confeſſarius, cuiuſuis ordinis ſit, ab ijs caſibus, quos ſibi* Epi*ſcopus in ſua Diœceſi reſeruauerit, pœnitentes ſine illius facultate abſoluat.* Si *contrà fecerit, ſuſpenſionem a diuinis ipſo facto incurrat.*

EPISCOPVS, *quò decentius, atque adeò religioſius ſacramenti huius adminiſtratio fiat, præsbyteros confeſſarios, etiam qui alicuius congregationis clericorum regularium, alteriuſuè ſocietatis regularis ſint, ad audiendæ confeßionis officium, ne admittat, neuè illam audire, etiam in ſuis eccleſiis, ſine ſuperpelliceo, & ſchola patiatur. Efficiat verò, vt reliqui regulares, tam monachi, quàm mendicantes, in hoc miniſterio habitũ, veſtitumq. adhibeant, quem*

ex

ex Regulæ præſcripto in choro ad diuina officia celebranda adhibent. In his canonici regulares congregationis lateranenſis cenſeantur, cum ad rochetum, cappam etiam extrinſecus adhibent.

OMNES *verò videant, ne extra eccleſiã, oratoriumue cõfeßionem audiant, præter quàm ægrotantium, etiam virorum, niſi ob vrgentem cauſam.*

CON*feſſarius, quicunque vel ſecularis, vel regularis ſit, non ſtando, ſed in ſede, tanquam pro tribunali iudex, ſedendo, ſacram confeßionem audiat pœnitentium, quales quales ſint, etiam in ſummo aliquo dignitatis gradu conſtituti. Itidem faciat cum abſolutionis ſententiam pronunciat.*

Quod in eccleſia antiqui inſtituti, veterisq. conſuetudinis eſt, rectè omninò ſeruet, vt dum abſolutionis formulam, precesq. adiũctas profert, ſupra caput pænitentis manum dexteram eleuet: id quod etiam cum myſterij ſignificatione fit.

IN *pœnitentiæ ſacramento magna humilitas ſummè neceſſaria eſt. Itaque pœnitentes cum ad confeſſarium, qui Chriſti Domini locum in eo miniſterio tenet, accedunt, intimo animi dolore omniq. humilitate, non ſubiectis puluinaribus, ſi neceßitas aliud non poſtulat, ſe ſe ad illius pedes proijciant, ac poſternant, id quod ab apoſtolicis vſque temporibus in more, vſuq. poſitum eſt, vt ſe reos agnoſcãt, atque*

que profiteantur mortis æternæ.
Dum confitentur, ſint manibus iunctis, digitis paululum erectis, oculis demiſsis.

QVOD *in Concilio prouinciali tertio de pœnitentia & publica, & ſolemni, ſacrorum canonum iure, & œcumenicæ ſynodi Tridentinæ auctoritate ſancitum eſt; id ad vſum inducatur, vel reuocetur, atque adeo ritè, rectèq. præſtetur, prout inſtructionibus, quę ad communem totius prouinciæ vſum iuſſu noſtro edentur, ex canonum fontibus, ſanctorum hominum diſciplina, eccleſiaſticiſq. inſtitutis præſcriptum erit.*

CONfeſſarijs *omnes, qui in vrbe ſunt, tum aliquando per annum, vt in Concilio prouinciali quarto conſtitutum eſt, tum præcipuè ſemel hebdomada prima quatrageſimæ, iterum aduentu ineunte, ad ſe Epiſcopus cõuocari curet, cum ijſq. agat, vt eodem Concilio cauetur.*

Quę pertinent ad Sacramentum extremę Vnctionis.

NE *pueris, qui nondum vllum rationis vſum habent, ſacramentum extremæ Vnctionis miniſtretur.*

Paro-

PAROCHVS, ſi per errorem aliud oleum, quàm quod infirmorum eſt, ad ægrotum vngendum vnquã adhibuerit, etiam ſi chriſmatis, aut catechumenorum ſit, vt erratum emendet, olei ſacri, quod proprium infirmorum eſt, vnctionem eidem adhibeat: tuncq. Sacramenti formam iteret.

AEGER; ſi dum ſacro oleo vngitur, extremum ſpiritum emiſerit, parochus vngere deſiſtat. Si verò aliqua morbi vis de repente illum oppreßit, vt dubitetur, viuus ne ſit, an mortuus, ea conditione in vngendo vtatur: ſi es viuus, per iſtam ſanctam vnctionem &c.

NE alius ſacerdos, niſi parochus, hoc Sacramentum miniſtret. Si porrò is impeditus, aut aliàs in mora eſt, mortisq. periculum inſtat; tunc ſacerdos alius miniſtret licet.

At caueat parochus, ne in eo miniſtrando negligentiam, vllamue morę culpam contrahat. Alioqui ſi ad illius miniſtrationem accerſitus, ire neglexerit, cum rationem Deo reddet, tum pœna ab Epiſcopo grauiter plectatur. Is porrò ad omnem huius Sacramenti, in tempore adminiſtrandi, diligentiam, prętерquam quòd pręcipue curę ſuę, quę ſanctę ſollicitudinis plena eſt, officio valde ad modum perpetuò excitetur; propoſito etiam ſibi exemplo ſanctiſſimi Epiſcopi Malachiæ accendatur, qui tam vehementi animi dolore ex eo affectus eſt, quòd culpa

ſua

ſua mulier quædam, Sacramenti huius gratia fraudata, deceſſerit, vt totam noctem orando, gemendo, lachrymando conſumpſerit, lachrymarumq. vi, qua ſi maximo imbre, pro oleo ſancto, quod non miniſtrauit, mortuam perfuderit. Manè autem exaudiuit Dominus ſanctum ſuum: ita vt illa è morte, tanquam e ſommo excitata, è lecto ſe ſe erigens, ſacramentum hoc ab eo acceperit; ac deinceps a morbo conualuerit.

QVOD *Concilio Agathenſi cautum eſt, id vnuſquiſque parochus præſtare curet, vt Miſſæ ſacrificio peracto, ſi quos in parochiali vicinia ægrotos habet, frequenter, atque adeò quotidiè, quantum per alias ſuæ curæ parochialis occupationes poteſt, inuiſat, atque eiſdem præſtet, quæ ſunt ſollicitudinis, munerisq. parochialis officia, prout opus eſſe viderit.*

VT *Epiſcopo, eiusq. Vicarijs, aut viſitatoribus aliquando conſtet diligens parochorum in ſalutaribus illis officijs, quæ fidelibus ægrotantibus illi debent, cura; eorum vnuſquiſque librũ præcipuum habeat, in quo ſigillatim, & præſcribat ſingulis diebus parochiæ ſuæ incolas, qui mortem obierint, & quæ ſacramenta eorum vnuicuique miniſtrarit, & præterea quando commendationis animæ officium præſtiterit, & quo die hæc ſingula miniſtrarit.*

CONSTITVTIONVM PARS SECVNDA.

De cura peſtilentiæ.

SVperioribus proximis annis funeſta peſtilentiæ contagio primùm vrbes aliquot Italię celeberrimas, oppida permulta,& pagos cõplures,deinde ſenſim lõge,lateq́. dimanãs, Mediolanum,eiusq́. diœceſim fere omnem, et aliquam prouincię partem ita vehementer inuaſit,vt multiplicem,variamq́. ſtragem ediderit.Quo afflictiſſimo tempore res multas commiſeratione,lachrymis, luctuq́. dignas,& aliunde audiuimus, & oculis noſtris in vrbe,diœceſiq́. Mediolanenſi adſpeximus.Tanta enim illius vis eſt, tamq́. veh emens, vt, cum occultè in omnes partes progrediens, breui momento temporis,quaſi repentino quodam impetu turbidæ tempeſtatis,homines obruat, teterrimi contagij metu omnes ferè conſternentur. Quamobrem eo pauore animi commoti,atque obſtupefacti pleriq. tantũ abeſt, vt officij ſui partes fortiter amplectantur, vt, quaſi è mentis ſuæ ſtatu repente dimoti, ne cogitare quidem,ne dum deliberationes,cõſiliaq. ſuſcipere poſſint, quid in calamitate publica expediat, & quid planè neceſſarium ſit. Alij verò eo metu affecti,dum huma-

humanæ prudentiæ cautionibus ſe tueri volunt, eã ſibi ſollicitudinem quæ tota mundanę diligentię prę ſidijs nititur, ita præpoſterè ſtruunt, vt religionis, pietatisq. christianæ, ſi omninò non obliuiſcuntur, eius tamen officia intermittãt. nam ſępe fit, vt Miſſæ ſacrificio intereſſe, ſacramẽta ſuſcipere, eccleſiam frequentare, ad conciones ſacras conuenire, ſupplitiones publicas, publicæq. orationis munus obire negligant, & quos cognationis gradu coniunctiſſimos, quoſq. charos habent, ſi quando fortaſſe ij in peſtiferam labem, aut in ſuſpicionem eius inciderint; non modò illos non curent, ſed etiam ab ijs ipſis longè admodùm refugiant. Atque hæc quidem ipſa animi perculſio cum eos inuadit, qui poteſtate, auctoritate, & opibus præſtant, certè multis partibus calamitoſior eſt, quàm omnis peſtis contagio, cum inde non mora ſolùm aliqua, ſed etiam impedimentum nõ mediocre procurationi, & apparatui remediorum afferatur, & alia deinde multa perniciosa damna exiſtant. Immo, quod graue eſt, inde accidit, vt egentibus aliquando alimenta neceſſaria non ſuppeditentur; peſtiferis plagis medicina non adhibeatur, & ſubſidia ſpiritualia, id quod grauiſſimum eſt, interdum non miniſtrentur, eccleſiaſticæ ſtationis nonnullis in locis deſerantur, diuinorum officiorum cultus ſæpè negligentior ſit, pietatiſq. christianæ exercitationes langueſcant. In tanta igitur rerum difficultate pro paternæ charitatis ſtudio, proq. Archiepiſcopalis officij noſtri

munere neceſſe habuimus multiplicem ſollicitudinem ſuſcipere, multos labores ſubire, multas functiones exequi, quas à paſtore gregi ſibi commiſſo, præſtari, & chriſtiana charitas, & paſtoralis curæ ratio efflagitabat. At omni rationi planè conſentaneum eſt, vt, quemadmodum parens optimus, qui filios vnicè diligit, cum in præſenti, tum in futurum eis proſpicit, ac parat, quæ ſunt ad vitæ cultum neceſſaria; ita nos paternæ charitatis officio adducti, omni præcautione fidelibus prouinciæ noſtræ, in hoc concilio prouinciali quinto conſulamus, prouideamuſq. deinceps, quæ experiendo cognouimus, peſtilentiæ tempore ſalutaria eſſe adiumenta. Id *verò etiam maximè faciendum cenſuimus, cum præſertim ſubuerendum ſit, ne aliquando ob eaſdem* Dei *offenſiones, ob maleq. facta, quorum ſeminaria nōdum euulſa ſunt, iterum illa peſtifera labes in prouinciam noſtram irruat. Atque hæc quidem ipſa ob eam præterea cauſam præcauere voluimus, quòd cum peſtis vis ſubitò irrumpat, atque dimanet, non modò de ijs, quæ opportuna ſunt, maturè deliberandi, conſultandique tempus relinquit, ſed celerrimè agendi neceßitatem omnem imponit.* Accedit etiã, *quod illius calamitatis, atque incommodorum recens memoria cum ſit, ac recordatio, hoc tempore facilius multo eſt, quàm multis poſt annis eo de genere adiumenta opportuna excogitare conſiliaque adhibere, dum præſertim ſuperſtites adhuc ſunt, qui ſemel peſtiferæ contagionis mala, & detrimenta*

experti

experti ſunt. Eſt verò illa item ratio, quòd, cum nos in hoc prouinciali cunuentu, ſpiritualibus præſidijs, miſericordiæq. operibus, è charitatis fonte manantibus, vniuerſos, & ſingulos omnis generis, & ordinis homines in pæſtilentiæ tempore inſtruimus; hec tota noſtra vel inſtructio, vel præcautio eò refertur, vt officiorum ſanctitate, & operum religione, quaſi pro publicæ valetudinis recuperatæ munere, grati animi erga Deum teſtimonia demus, atque afferamus.

Partitio officiorum, quæ peſtilentiæ tempore prȩſtanda ſunt.

SVnt igitur permulta officia, quæ peſtilentibus temporibus chriſtiana charitas docet præſtanda eſſe, ſiue tempus ſpectetur, quo primùm peſtis ſuſpicio, periculumue imminet; ſiue locus inſpiciatur; in cuius viſcera, illa miſerandum in modum ſe ſe infudit; ſiue hoc ipſum conſideretur, cum ſcilicet, ea paulatim langueſcente non ſolum ſpes recuperandæ publicæ valetudinis oſtenditur, ſed, cum ad omnem a morbo cōfirmationem maior in dies progreſio fiat, demum omnis inde conualeſcentia exiſtit.

Atque in ijs quidem officijs alia propria vniuſcuiuſque ſunt, vt potè Epiſcopi, & parochi, & cleri tam ſæcularis, quàm regularis, & magiſtratus, & patrisfamilias, & omnis denique populi: alia verò

quædam commmunia, quæ eiuſmodi ſunt, vnde illa, quæ propriæ, præcipueq. a ſingulis præſtanda ſunt, proficiſcuntur, atque emanant.

Officia multiplicia conſiderationis communia.

IN *communibus porrò officijs, in quorum aſsidua cogitatione, atque vſu omnes ſe ſe piè exercebunt, hæc ſanè erunt.*

Primùm ſecum tota mentis cogitatione, totoq. animo reputabunt omnes homines, quæ, & quanta peſtilentiæ vis ſit, quàm terra illius contagio, quantas, & quàm varias ſtrages breui edat; quàm multas miſerias, quamq. horribiles calamitates rebus publicis importet; quàm breui animi conſternatione cunctos vel fortiſsimos viros aliquando afficiat; quam valde ob eam cauſam formidoloſa, quòd ita derepente ab hoc ſæculo ad tremendum illud Chriſti Domini *iudicium animas abripit.*

Deinde *attentiſsima meditatione conſiderabunt, a quo peſtifera illa lues exiſtat, nempe a* Deo, *cuius voluntati in primis illam acceptam referent.* Dauid *enim, optione data trium calamitatum, peſtis, famis, & belli, in ea deliberandi facultate peſtilentiam maluit, cum dixerit. malle ſe in manus* Dei, *quàm hominum incidere.*

Tum cauſas, quamobrem peſte Deus *mortales affligat, diligenti indagatione perquirent. Atque*

in ijs quidem cauſis cum multæ aliæ afferantur, ob quas calamitatibus, miſerijs, aduerſiſq. rebus homines ille diuexet, tamen hoc ſibi certo perſuadeant, quod a ſanctiſſimis patribus traditum eſt, cum Dei *maieſtatem multis hominum peccatis, flagitijſque. lædi, ac violari vident, hãc ipſam cauſam potius eſſe, cur is calamitates, & plagas infligat, eo tamen conſilio, vt in viam reducat homines, ne, vt ait S. Paulus, cum hoc mundæ damnentur.*

In eam prǽterea cogitationem incumbent, quã multiplex, quàmque ampla materia, & quaſi ſeges chriſtianę virtutis, charitatiſque exercendæ detur illa tam graui afflictione, grauiſsimiſq. illis, & permultis difficultatibus, quas ſecum peſtilentia inuehit. Qua in cogitatione videant ſimul meritorum, quibus, adiutrice diuina gratia, ad cœlum via munitur, & fructus inde extare poſſe, & ampliſsimos, & vberrimos.

Hęc porrò per ſe ſatis explorata ſunt, meditationum, cogitationumq. officia, in quibus peſtilenti tempore fideles aſsiduè verſabuntur: ſed multa inde conſequuntur, quę eo ipſo pręſertim tempore in omnium animis, mentibuſq. perpetuò infixa inhærere debent.

Atqui in ijs illud maximè ſibi propoſitum habebunt, quantò anima corpori pręſtat, tantò ſtudioſius animę cura, & collicitudo, corporis incolumitati, & ſtudio in periculo pręferenda eſt, in quo & anima, & corpus eo peſtilenti tempore verſatur.

Immò verò illud pro certo, exploratoq. habeant, a Deo potiſsimum, & publicam, & priuatam ſingulorum incolumitatem, proſperamq. corporis valetudinem omni pietatis officio implorari oportere: niſi Dominus cuſtodierit ciuitatem, fruſtrà vigilat; qui cuſtodit eam, inquit propheta. Quamobrem ſciant, ſpem omnem irritam, atque inanem eſſe, quę Dei ope in primis non nititur, ſed tota ſolùm vel in humana prudentia, diligentiaue, aut in rerum copia, atque opibus, aut in corporis robore, & viribus, aut in aliјs id generis præſidiјs collocatur.

In animum autem perpetuò inducent, recuperandæ & publicæ, & priuatæ valetudinis, incolumitatiſq. eas potiſſimùm rationes eſſe, quæ ad Dei gratiam reconciliandam, ad veram peccatorum pœnitentiam. ad prauos vſus emendandos diligentiſsimè conferuntur. Iis porrò officiјs, & rationibus neglectis, aut prætermiſsis cætera putabunt parum valere, immo planè inutilia eſſe, illa verò etiam perniciosa admodùm remedia, quæ ſecum peccatum coniunctum habent.

HAEC omnia cum ſibi quiſque perpetuò perſuaſa habeat, tum maximè & priuatis colloquiјs, & publicis concionibus non ſolũ Epiſcopus, ſed parochi, & concionatores pro ſuo quiſque munere, in hominum mentibus quàm diligentiſsimè inſerere ſtudebunt, tamquam ſemina quædam officiorum ferè omnium chriſtianorum, quæ infra explicata, & demon-

monſtrata peſtilētibus temporibus præſtanda sūt.

His porrò officijs cogitationū, meditationumque certarum, quas eo de genere ſibi fideles animo rectiſſimè conceperint, inſtructi, non modò non lāgueſcent, ſed valde etiam ſe excitabunt in omnes partes præſtandi christianæ charitatis opera.

De prꝺſentia, & conſtantia omnium.

SI vllo vnquam tempore, vel afflictiſſimo, aut Epiſcopi ſollicitudo, aut Sacerdotum miniſterium, aut magiſtratuum, decurionum, et aliorum omniū, qui præſertim prudentia, fortitudine, conſtantia, charitate, alijſque virtutibus præſtant, ſtudio quàm diligentiſſimo opus eſt; certe in peſtilentia, cuius im maniſsima ui, repentinoq. impetu cuncta, niſi eorum virtute fulciantur, breui labuntur, atque ruunt, eſt maximè neceſſarium. Itaque ij omnes, ſingulique labenti patriæ, & auctoritate, & exemplo, & muneris commiſsi officio opem neceſſario tempore ferre ſtudebunt; proindeq. non modò illam non deſerent, vt imperita multitudo aliquando factitare cōſueuit, vt potè quæ ab omni conſilio inops vulgo cōſternata, ac ſola tantùm peſtis voce perculſa lōgè refugit, ſed in eius cuſtodia, quaſiq. vigilia ita permanebunt, vt à rebus, & publicis, & priuatis, quibus eorum poteſtate, aut officio, virtuteq. ſuccurrendū eſt, oculos numquam deijciant.

Nec

Nec verò in tãta omnium perturbatione, ac trepidatione animo demiſſo, & contracto erunt, ſed forti, magno, atque adeò paratiſſimo ad omnia charitatis officia, & miniſteria. Neque propterea in ancipiti deliberatione verſabuntur, aut in quæſtionẽ adducent, quæ ipſi officia neceſſario præſtare debeãt, quę rurſus minus neceſſaria, quouè iure illis præſtãdis deuincti, ſed ardenti dilectionis, & pietatis ſtudio incenſi, cuncta potius ijs officijs metientur, quæ ſibi, in ſumma ea neceſſitate, periculouè conſtitutis, præſtari ab alijs maximè velint.

Hanc ipſam porrò rationem, atq; vſum in populis, etiam finitimis peſte, aliauè calamitate ob peſtẽ afflictis, ſubleuandis, & adiuuandis adhibebunt.

ET *quoniam cunctis alijs ſtudijs, atq. officijs potior, multiſque partibus præſtantior eſt, ſpiritualis cura, paternaq. charitas, quam Epiſcopus, parochi, animarum curatores, & ſacerdotes, tamquam optimi parentes de filiorum ſalute ſolliciti, omni paterno ſtudio conferunt: ideo ipſos in primis admonemus, vt præſentes adſint peſtilentię tempore, quo fideles opus admodùm habent, & ipſius Epiſcopi auxilio, & eorundem parochorum, ſacerdotumve miniſterio, cum ad cætera omnia charitatis, miſericordiæque opera, atque officia, tum maximè ad ſpiritualia adiumenta, & ad Deum non ſolùm precibus, ſanctiſſimiſque orationibus, ſed etiam omni alia ratione placandum.*

Quam

Quamobrem ob oculos ſibi propoſito tam magno populi ſibi commiſſi, periculo, paternæ charitatis viſcera indutus, conſtantiq. illa epiſcopalis animi virtute præditus, quæcumque pietatis officia à parente optimo, filijs præſtari afflictiſſimo illo tempore oporteat, ea ſtudio, & miniſterio ſuo ita præſtabit, vt ad omnia charitatis chriſtianæ opera cæteri homines inflammentur, cum maximè ſingulari, & egregio illo ſuo exẽplo, tum verò etiam pio quodam ardore ſanctarum cohortationum, quas ad clerum, ad populum, ad magiſtratus, decurioneſque præſertim adhibebit, vt vniuſcuiuſque ſtudium, officiumque tum vniuerſe, tum ſigillatim excitet, & inflammet, cunctoſque in curæ ſuæ officijs conſtantiſſimè contineat.

Parochi autem, animarumuè curatores, tantũ abeſt, vt neceſſario eo tempore populum, cuius curam gerunt, aliquo modo deſtituant, vt fixa animi deliberatione ſibi ſtatuendum putent, omnia prorſus, etiam mortis pericula paratiſſimo animo ſubire potius, quàm fideles, Chriſti ſanguine redẽptos, ac ſibi præcipuè in curam traditos, in ſumma pene omnium adiumentorum neceſſitate deſerere.

Reliqui etiam Sacerdotes, & clerici, qui eccleſiæ ſtipendio aluntur, vt Dei laudes concelebrent, preceſq. pro populo adhibeant, tunc maximè intelligẽt ſibi in ſtatione, & quaſi in perenni vigilia quadam ſacerdotali, & clericali manendum eſſe, cum diuinæ iræ placatio exoretur oportec ſupplicationibus,

bus, litanijs, ſacrificijs, frequenti ſacramentorum, vſu & alijs chriſtianæ religionis miniſterijs, quæ potiſsimum ſacerdotalis officij ſunt.

Populus verò non modo longius à patria, quæ vna omnes omnium charitates complectitur, non refugiet, ſed præ illius amore perſiſtet, hocq. vnum ſibi præſcribet, vt ereptis morum erroribus, cõuulſisq. vitiorum ſeminibus, vnde peſtiferam labem, atque exitium comparatum eſſe exiſtimare debet, criminum, & peccatorum, quæcumq. conceperit, admiſeritue, vere, ſanctèq. pœniteat, & vitę emendandæ propoſitum, fixa deliberatione ſuſcipiat. Supplex item quàm frequentiſſimè ad Deum confugiat, qui in medio etiam nubis, & afflictionis arcum propitiationis ſuæ oſtendit, funeſtaq. ærumna oppreſſos, ſua item diuinæ benignitatis ope ſubleuat.

Epiſcopi ſollicitudo in orationibus publicis.

IAM *verò Epiſcopus, ad quem gregis cuſtodiendi perpetua cura refertur, vt vniuerſi populi ſupplicãtis religioſa, ſolemniq. oratione Deum placet, cum primum in locis finitimis peſtis graſſatur, certas, ſtatasq. publicas proceſſiones triduanas non ſemel, ſed iterum, atque adeò ſæpius, ſi opus erit, & in vrbe, et in diœceſi indicet, quas ieiunio, eleemoſyna, ſacco, cilicio, omniq. mæſto, & lugubri amictu, pedibus nudis, capite aperto, omni pœnitentiæ publi-*

cæ modo, vocibus ex intimo animo ad miſericordię implorationem emiſſis, gemitu, lachrymis profuſis, intentiſsimo aſsiduarum precum ſtudio, & omni denique non externo ſolùm, ſed interno pietatis religioſæ officio ſanctè agi, atque celebrari ſtudebit.

Ad quas proceſſiones etiam Sanctorum reliquias ſacras, præſertim, quæ inſigniores ſunt vniuerſe aliquando adhibebit.

Statam illam, & ſollemnem orationem quatraginta horarum, religioſe celebrabit: ad quam vniuerſus clerus, & populus, per certas regiones, & parochias diſtinctus, ex concilij prouincialiss quarti decreto, piè, & ordine conueniat. Atque in eius quidem celebritate, quò religioſus omnis clerus, populuſque ad publicæ precationis ſtudium excitetur, ſermo breuis ſtatis ſingulis horis habebitur à perito ſacerdote, qui orantes vehementius inflammet.

Curabit etiam, vt omnes, & ſinguli peccata confeſſio, certo dominico, aliouè feſto die, ſacram communionem ſanctè ſumant.

Statas præterea proceſſiones, quæ ſpeciatim ab vniuerſo vniuſcuiuſque collegiatæ eccleſię clero, etiam regulari, & ab vnaquaque ciuitatis, vel diœceſis regione in ſingulas hebdomadas fiant, certo præſcripto modo inſtituet.

Certarum eccleſiarum, in quibus præſertim inſignia pietatis, & religionis monimenta extant, viſitationem conſtituet, vt ad eas ſcilicet ſupplicandi cauſa, ac ſtudio, vniuſcuiuſque vicinię parochialis

po-

populus collegiatim certis diebus conueniat.

Orationem matutinam, ac veſpertinam ardentius excitabit: & verò, vbi intermiſſa eſt, reſtituet quàm diligentiſſimè.

Orationem item ſine intermiſſione, vbique, & in vrbe, & in diœceſi, certa parochialium, collegiatarumq. eccleſiarum, ac Monaſteriorum prætereà diſtinctione indicet, atque ſtatuet.

Litaniarum etiam quotidianarum, quas & domi, & foris certis locis, in eccleſijsq. præſertim adhiberi curabit, certam rationem inibit.

Ieiunium, ſi minus in hebdomada pluribus diebus, at in feria ſexta ſaltem, vel Sabbato, præter ſtatos vigiliarum dies à populo agi ſuadebit: alia præterea veræ pœnitentiæ ſigna, diuinæ miſericordiæ implorandæ ſtudio ſuſcipienda, demonſtrabit.

In ijs quoque religioſis adiumentis illud etiã adhibebit, vt vniuſcuiuſque parochiæ ædibus, domicilijs, & habitationibus parochi ſinguli, ſtata religioſa prece ritè benedicant ad inſtructionis, eo de genere, in hoc Concilio editę, prę ſcriptum.

Vt autem denique totius prouinciæ populi ſupplicatione etiam adiuuetur, eo neceſſario tempore litteras de periculo, ſuſpicioneuè peſtilentiæ ad Metropolitanum, cęterosque prouincię Epiſcopos celerrimè ſcribet.

Cura

Cura Metropolitani, & prouincialium Epiſcoporum.

PEſtilentię, quæ vrbi, locoue prouinciali imminet, periculo audito Metropolitanus eam curam, cogitationemque ſuſcipiet, vt non ſolum in Metropolitana vrbe, eiuſque diœceſi, ſed in vniuerſa prouincia ſupplicationem, orationem, & alia pietatis opera indicat litteris, omni cohortatione plenis.

Reliqui prouincię Epiſcopi ei, cuius diœceſis ex peſtis periculo laborat, charitatis officia nauare nō different.

Illi animum, ſpiritumq. addent, & maiorem omni officiorum oratione facient, ad epiſcopalis, paterneque charitatis partes in peſtilentia, ſi irrepſerit, exercendas. Quod officium ſępius præſtabit vicinior Epiſcopus.

Propoſito etiam exemplo ſanctiſsimi Pontificis Cornelij, et beati Cypriani Epiſcopi, martyrum, quorum alter alteri, in laboribus, & periculis verſanti, literas, plenas conſolationis ſcribebat, Epiſcopum crebris litteris conſolabuntur item, & confirmabunt.

Curam etiam aliquam inibunt, vt de illius, & diœceſis, & vrbis ſtatu certiores aliquando fiant, quo ardentiori ſtudio flagrent ſubleuandi neceſsitates.

Studebunt in primis ei opem afferre, tum oratione,

tione,publiciſq. ſupplicationibus, tum etiam eleemoſynarum, prout vnuſquiſque poterit, largitionibus.

Omnem aliam prętereà rationem quiſque diligentiſſimè exequiret,qua fratris Epiſcopi, eiuſque etiam populi periculo,& difficultatibus, cum eo cõiunctis,opportunè,ac benignè ſuccuratur.

Id omne pietatis officium Metropolitanus longè flagrantiori ſtudio præſtabit,vt eius exemplo, ac documento cæteri prouinciales inflammentur ad rei piæ imitationem.

Sollicitudo Epiſcopi in morum corruptelis eripiendis.

EPiſcopus prætereà, cuius diœceſis in periculo peſtis verſatur,tunc in primis accuratè inueſtiget, quæ potiſſimum corruptulę, quæ publica peccata ſint,& quæ ſcelera, flagitiaue, quibus Deus maximè offendatur,eiuſque ira concitetur. Hęc igitur cũ funditus conuellere ſtudeat, tum verò ea,quæcumque ſint diuino cultui repugnantia.

Ac rurſus,omnia pietatis officia in vſum vt diligentiſſimè reuocentur, ſedulo curabit.

Sanctioris diſciplinę initium à ſe faciet, perinde ac ſi peccatis ſuis potiſſimum peſtilentię,qua populus affligitur,cauſam dediſſet; proinde in eo attente figet oculos,ut accuratè perſpiciat, quid à ſe velit Deus,quid iubeat,quid prohibeat.

Ad

Ad normam voluntatis diuinæ omnia ſua conſilia, omnes cogitationes, omnia opera, & verba, omnes denique vitæ ſuę rationes conformabit: & officij ſui paſtoralis momenta diuini iudicij legibus perpendet.

Et ſua, & populi peccata pijs, & crebris gemitibus deplorabit.

Aſſidua prece, ſummaque ſanctiſſimę orationis contentione, diuini luminis illuſtrationem ſibi depoſcet, vt omnia videre, omnibus conſulere, eſſe pro omnibus vehementer ſollicitus, & omnia denique, quę ad populi ſui curam rectiſſimam pertinent, circumſpicere, & mentis oculos colluſtrare, neceſſario tempore poſſit, ſupplex perpetuò Deum orabit, vt diſiectis peccatorum nubibus, pluuiam, & rorem diuinę ſuę miſericordiæ effundat in populum, ſuæ curæ commiſſum.

Cum igitur vitæ ſuæ rationes diligenter examinabit, cunctaque videbit, quæ à ſe præſtari oportet, vt non modò in graui culpa, ſed in nulla quidem, vel minima offenſa ſit apud Deum; tum familie inſtituta, mores, omnemque diſciplinam recognoſcet; & omnia non tantùm vniuersè, ſed ſpeciatim, ſigillatimque diligentiſſimè perluſtrabit.

Tantumque quoad eius fieri humanitus poterit, aberit, vt quicquam offenſionis, culpæuè in vllo quoquam reſidere patiatur, vt ſtatuat potius, quaſi nexu diſciplinæ ſanctiſsimæ deuincere omnem familiam, ac domum epiſcopalem, quæ, tamquam offici

na chriſtianarum virtutum, cæteris expoſita eſſe debet ad imitationem.

Fori præterea ſui eccleſiaſtici rationem, atq. vſum omnem explorabit, hocq. attentiùs, ac diligentius, quò grauiores Dei offenſiones ex iniquè factis, iniquiſque iudicijs exiſtere ſolent.

Peruestigabit etiam, ac diſpiciet attentiſſimè eccleſiæ ſuæ cathedralis, & cleri illius diſciplinam; in qua, ſi quid vel vniuerſe, vel ſpeciatim offendi animaduerterit, ſtudioſiſſimè emendabit, & corriget; cum præſertim inde documenta omnis optimæ inſtitutionis, & normæ ſumi conueniat.

Vt verò reliquis omnibus, in quibus aliqua offenſio ſubeſſe poſſit, proſpiciatur, & conſulatur, synodum diœceſanum, ſi expedire cenſuerit, diligentiſſimè habebit, in qua præcauebit, quæ oportuna, quæ neceſſaria, quæque ſalutaria maximè erunt, pro temporis ratione.

At ſi minus ſynodum coget, ſaltem Vicarios foraneos ob eam ipſam cauſam euocabit, vt nõ in vrbe ſolùm, ſed in omni diœceſis parte, etiam atque etiam diligenter, depulſis morum erroribus, profligatis publicis offenſionibus, euulſiſque malefactorũ ſeminibus omnis vitę emendatio, & diſciplinæ chriſtiano nomine dignæ inſtauratio, atque adeò inſtitutio procuretur.

Hoc idem, quò in omnes partes rectè, ſanctèque agendi ſtudium vehementius excitetur, cum ſacerdotibus confeſſarijs, & concionatoribus aget, quàm

dili-

diligentiſſimè.

Reliquum etiam ciuitatis clerum ſæcularem, et parochos potiſſimùm ſæpius conuocabit; quos omnes cum ad vitæ innocentiam, tum ad virtutes, quæ in ſacerdotali, clericaliq. ordine elucere debeat, eorumq. officia, vſque adeò excitabit, vt ſalutaris inde fructus in populum deriuetur.

Præfectos item monaſteriorum cuiuſuis ordinis, quæ in ciuitate ſunt, ad ſe aliquando accerſet; quibuſcum omni cohortatione, ſanctiſque admonitionibus, & ijs quidem frequentibus, vbi opus erit, aget, vt in omni monaſterio, tum virorum, tum ẽt fœminarum, ſi quæ illorum curæ commiſſę ſunt, ſanctè, religioſeq. viuatur, quemadmodum ex ſuſcepti ordinis inſtituto ab ijs fieri oportet, qui in religione ſe Deo dicarunt.

Monialium verò, quarum curam gerit, reformationis rationem omnem ſuſcipiet, et exequetur: quò ſànctius illæ religionis officijs deditæ, calamitati publicæ, & vitæ meritis, & oratione, precationibuſq. ſuccurrant.

Itidem agere non deſiſtet cum prǽfectis, curatoribus, miniſtriſue locorum piorum, & cum cæteris item piarum confratriarũ ſcolarumue hominibus.

Nec verò peccata, & offenſiones publicas diſsimulabit, ſi quas in eo, qui ciuitati pręeſt, in magiſtratibus, in decurionibuſq. ineſſe perſpexerit: ſed annunciabit eis errata, in quibus offendunt. Nihil que ad ſalutem publicam potius eſſe oſtendet, quam

ab illis in primis pietatis chriſtianæ opera vnicè cœli, quàmque iuſtitiæ munus, & officinm depulſo omnis cupiditatis dominatu, rectiſſimè, atque ęquiſſimè omnibus adminiſtrari.

Omni etiam officij genere cum eiſdem aget, atq; hoc ſedulò inſtabit, & vrgebit, & publica auctoritate, publicoque decreto, ſi modò res eiuſmodi eſt, de qua per illos decerni liceat, tollantur, & radicitùs extirpentur, quæcumque ſunt, ob quę Deus palàm pręſertim, ac publicè offendatur.

De populi denique vniuerſi diſciplina conformãda, & peccatis tollendis, ad quę procliuius, frequentiusuè prolabitur, omnem rationem etiam cum ſacerdotibus inibit, totus in ea cura defixus, vt à Dei offenſionibus ad virtutum chriſtianorum officia illum planè reuocet.

Immò verò hoc etiam valde ſtudebit, vt voluptariæ omnes actiones, in quibus vulgi multitudo aliquando verſatur, inani opinatione, cum putet, peſtilentiam mundanis lætitijs facilius caueri, omnino abijciantur, quales ſunt ſaltationes, profanæ cantiones, commeſſationes, crapulę, & cætera eius generis: quibus plerumque multa peccata coniuncta ſunt.

Populum quoque inducere procurabit, & ad cõſtituendum profuſis ſumptibus modum, & ad inueteratas malas conſuetudines deteſtandas, atque planè abijciendas.

Id omne non ſolum cum populo ciuitatis, ſed ẽt cum

cum diœceſano paterna ſollicitudine aget.

Accerſet præterea ad ſe omnes præfectos uniuſcuiuſque collegij, etiam artificum; quorum operam, & diligentiam adhibebit ad reſcindendos prauos vſus, ſi qui in eorum collegijs, aut artificijs ſunt, vnde aliqua Dei offenſio exiſtat.

Patribus familias illud magnopere ſuadebit, ut aleatorij ludi, imprecationes, blaſphemiæ, verba impura, & turpia, impudicię choreæ, ſaltationes, pompę luxus, profuſa conuiuia, & cætera, quæ ab intemperantia manant, procul ab omni domo arceantur.

Omnes verò, & vrbis, & diœceſis partes cum ipſe accurrendo inuiſet; tum alios probatos viros eccleſiaſticos ob eam cauſam nomine ſuo mittet: & verò quę opportuna ſunt, curabit, atque adeò exequetur, vt nulla ex parte optimi parentis, vigilantiſque paſtoris cura, ſtudium, vel miniſterium deſideretur.

Singulorum crimina diligẽtius inueſtigabit, quę præſertim cum diuturniora ſint, ad irę diuinę concitationem plus roboris habent, vt adulteria, concubinatus, vſuræ, nefarij contractus, bonorum eccleſiaſticorum uſurpationes, res malè partæ, & alia eiuſdẽ generis, quibus præſens, ſalutareq. remedium accõmodabit.

Quamobrem vnumquemque, quaſi ſomno obliuionis in peccatis dormientem excitabit, ut opus erit, ad pœnitentiam, ad lachrymas, & flagitiorũ deteſtationem, depulſionemq́ue vt re ipſa præſtet,

quę cum diſciplinę Chriſtianæ rationibus, & ſtudijs conueniunt.

Pacem, & concordiam inter diſſidentes reconciliabit.

Lites componere, controuerſias dirimere, cuncta cuiuſuis generis diſsidia tollere, ſimultatem, et odia reſtinguere, factionum ſemina conuellere ſtudebit.

Quę male parta ſunt, maleque ablata reſtitui curabit.

Omnes denique paſtoralis officij, atque auctoritatis neruos eò intendet, vt & offenſis publicis ſublatis, & diſciplinę chriſtianæ ſanctioribus inſtitutis, & omni rectè agendi ſtudio, omnique chriſtianarum virtutum vſu, & exercitatione ab vniuerſo clero, populoque imploretur, atque exoretur miſericordia Dei.

Cura in aliis cautionibus tuendę publicę valetudinis.

IIS *adiumentis ſpiritualibus alias cautiones Epiſcopus adhibebit. Atque in primis quidem edictis Epiſcopalibus aliaque omni ratione de publica valetudine tuenda certas rationes inibit, atque edicet, quas cùm in locis eccleſiaſticis, tum ab hominibus clericalis ordinis, ab alijsque Epiſcopali iuriſdictioni ſubiectis inuiolatè ob bonum publicum ſeruari mandabit.*

In omni autem deliberatione, et cautione, quam tuendę publicæ incolumitatis cauſa ſuſcipiet, id ſtudebit, vt conſultationibus cum magiſtratu ſanitatis habitis, quicquid ipſe eo nomine cauerit, cum illius publicis edictis, ad valetudinis publicæ cõmodum piè, & rectè pertinentibus, non diſſentiat, nec diſcrepet; ſed in omni eius generis ratione, quę ad bonũ publicum tota refertur, vnus, idemque ſit vtriuſque conſenſus, ſummaque in re adiuuanda publica charitatis conſpiratio.

Idem præter ea, quę hac inſtructione demonſtrata ſunt, poteſtatem etiam pręfecto regionario, & Vicario foraneo, ac alijs viſitatoribus faciet, alia non modò generatim, ſed ſpeciatim ſtatuendi, atq. exequendi, quę in peſtifera contagione vtilia, opportuna, & neceſſaria illi viderint ad publicam valetudinem tuendam, quæ ab Epiſcopalibus pręſcriptis, & regulis non diſcrepent.

Quicquid verò illi agent, opportuneque, ac neceſſario ſtatuent, id quamprimùm Epiſcopo ſignificabunt.

In omni autem re, quam magiſtratus ſanitatis aget, vel cauebit, publicæ valetudinis cauſa, operam dabunt, vt diligentem eius cautionem, ſtudiaque imitemur ad Epiſcopalium regularum præſcriptum.

Parochi etiam, cęterique eccleſiaſtici hominis id vnum quoque maximè ſtudebunt, vt publicam valetudinem omni charitatis officio curent, ac præ-

tereà in executionis uſum accuratiſſimè perducant quæcumque non ſolùm hac inſtructione explicata ſunt, ſed quæ Epiſcopus *hoc ipſo de genere, prout op portuna viderit, publicæ ſalutis cauſa ſtatuerit, & quæ item prefectus regionarius, aut Vicarius foraneus aliusue viſitator monuerit, mandaritue: immo etiam ſi clericalis ordinis homines ſunt, qui intra alicuius parochiæ fines habitant, illa quoque ſeruabunt, quæcumque vel ex hac inſtructione, uel ex epiſcopi voluntate, vel alia iuſta ratione parochus commonefecerit.*

Quæ preterea à magiſtratibus, decurionibusue ad eam publicæ incolumitatis rationem piè, ac vtiliter conſtituentur, eadem, ut à populo planè ſeruentur, omni cohortationis officio monebunt.

MAGISTRATVS *autem, & decuriones, vt eidem publicæ valetudini proſpiciatur, & conſulatur, cùm omnia ſapienter, chriſtianæq. pietati congruenter agent, tum valde cauebunt, quæ diuino cultui, & charitatis officijs cum impedimentum afferre poſſint, illa maximè fugienda, ſuo loco infra demonſtramus, ac vehementer in* Domino *monemus.*

Sollicitudo in vniuſcuiuſque preparatione ſpirituali.

E*Piſcopus in eo præterea ſollicitus erit, vt imminenti illo peſtis periculo, confirmationis Sacramen*

mentum, quibus per ætatem ex doctrina Romani *cathechiſmi miniſtrandum eſt, vbique miniſtret; cum illi, ſi peſtis irruet, in eo ſtatu futuri ſint, vt periculum mortis non modò in ſingulas horas, ſed in ſingula momenta pertineſcant.*

Id *etiam ſedulò curabit, vt ſuæ quiſque conſcientiæ latebris diligentiſsimè diſcuſsis, omnis ante actę vitæ peccata confiteatur.*

Tum etiam, vt ad tam ſalutare pœnitentiæ Sa*cramentum omnis frequenter accedat; ita vt cum quis ſe peccati mortalis labe inquinatum eſſe conſcius erit, eo Sacramento illud expiare quàm primùm ſtudeat: nec verò ad extremum differat, cum non modò ſuſpicari, ſed certè omnino timere poſsit, ac debeat, ſi peſtis* Dei *permiſſu irruerit, illo peſtilenti tempore maxima cum difficultate ſibi præſto fore ſubſidia tam corporis, quàm animę.*

Itidem ad frequentem ſanctiſsimę Eucharistię *vſum fideles omni ſtudio accendet; & vt ſaltem ſemel in hebdomada illam ſumant.*

Ad *ea, quibus* Dei *iram placari, eiuſq. miſericordiam implorari compertum eſt, pietatis opera, pręſertim ad aſsiduam orationem, ad ieiunium, ad eleemoſynam crebrò hortetur.* Ad *cuius largitiones vberiores populum fidelem valde etiam incendet, illud ſingulare exemplum ethnicorum, qui, euangelicę lucis expertes, cum in grauiſsimam peſtem olim inciderint, opinione perſuaſi, eam ſibi calamitatem inflictam eſſe, quòd nullum pietatis ſtudium,*

dium,

dium, nullumq. beneficentiæ, liberalitatiſq. officiũ egentibus hominibus contulerint, ad eam propulſandam id conſilij adhibuerunt, vt eorum domus, officinæ, tabernæ indigentibus, ac pauperibus paterent, qui inde res, quas propterea palàm omnibus expoſuerant, ad vitæ vſum neceſſarias, gratis, libereq. ſumerent.

Ab omnibus, eo peſtis imminentis periculo propoſito, domui ſuæ diſponi, & conſuli ſuadebit, vt ſcilicet vnuſquiſque æs alienum, ſi quod contraxit, rectè diſſoluat, nomina quæcumque explicet; lites componat, tranſigatuè; teſtamentum conficiat; nec denique res domeſticas contractas, difficultatibusq. implicitas relinquat; ne fortaſſe, ſi mors, vt in peſtilentia euenire ſolet, continuò oppreſſerit, ſibi, liberis, bonisq. ſuis rectè conſulere minus poſſit, indeq. propterea vel litium, diſcordiarumue inter filios, agnatoſue ſemina, vel æris alieni ſoluendi difficultates, tardioreſue ſolutiones, vel controuerſiæ aliæ, &, quod graue eſt, ſpiritualia incommoda exiſtant, quæ animæ ſaluti detrimentum, perniciemuè afferrant.

HAEC *eadem ſanè omnia, & ſingula officia, in regione, ſibi commiſſa, & præfecti regionarij, & Vicarij foranei, & viſitatores, & parochi in parochiali vicinia ex* Epiſcopi *inſtructione, & præſcripto pro ſuo quiſque munere præſtare, atque exequi ſtudebunt.*

Hæc

Hæc itidem ipſa pro ſui muneris partibus cùm in collegijs, confraternitatibusq. præfecti, tum in ædibus priuatis curabunt diligenti ſtudio, omniq. charitatis contentione.

Præparatio adiumenrorum ſpiritualium peſte imminente.

EPiſcopus verò omnia adiumenta, antequam peſtis populum inuadat, diligenter conquirat, & parare ſtudeat, quibus fiat, vt, ſi peſtis ingrueret, ne quid illis populis, quos inuaſerit, deſit; neque ad animæ ſalutem, neque ad corporis medicamentum, victum, & curam.

Confeſſarios, concionatoreſq. quorum miniſterio, operauè neceſſario eo tempore adiuuetur, aliunde, vt diligentiſſimè poteſt, ad ſe accerſere, & conducere, tum ad vrbem, tum ad diœceſis oppida, & loca præſertim inſigniora curabit.

Ac, præter parochorum curam, certos etiam alios ſacerdotes vndique, quantum poterit, omni pietatis officio conquiret, qui charitatis ardore inflammati, paratiſsimi ſint ad omnia eccleſiaſtica miniſteria, illis præſtanda, quos vel peſtis morbus, vel ſuſpicio inuaſerit.

Iis, & concionatoribus, & confeſſarijs, & alijs ſacerdotibus neceſſaria alimenta, vt ſubminiſtrentur, omni ratione curabit.

Alios prætereà clericalis ordinis homines, charitatis

tatis ſtudio flagrantes deliget, qui modò huc, modò illuc viſitando accurrere poßint.

Delectum item habeb t, aliquorum ſacerdotum, atque aliorum, quos potißimum adhibere poßit ad curam eccleſiaſticorum hominum, peſtis morbo, ſuſpicioneuè laborantium.

AD *omnem porrò curam, quo vehementius vniuerſi, & ſinguli peſtilentię tempore incendantur, indulgentiam a ſummo Pontifice ijs procurabit, vt potè.*

Sacerdotibus, qui peſte affectis Sacramenta miniſtrarint.

Medicis, eos curantibus.

Chyrurgis, tonſoribuſque, qui venam ſecant, quiuè plagis medicamentum apponunt.

Nutricibus, quę infantibus, peſte laborantibus, ſuſpectiſuè lac prębent.

Obſtetricibus, quę mulierum in eo morbo, ſuſpicioneuè verſantium, partum adiuuant.

Miniſtris, qui peſte ęgrotantibus aßiſtunt.

Baiulis, qui peſtifere affectos, ſuſpectoſuè ad curationis locum perducunt, feruntue.

Illis item, qui peſte mortuorum corpora ſepelliunt.

Iis denique omnibus, quicumque ſint, vel mares, vel fœminę, qui illorum ſuſtentationi, & curationi aliquo modo ſeruiunt; qui item eleemosynam, pro facultatum ratione, in eorum adiumentum contulerint.

Facul-

Facultatem item ſibi ab eodem dari curabit, adiunctis ad eam certis priuilegijs, vt regularium cuiuſuis ordinis opera, miniſteriouè ſine vlla mora, aut impedimento ſuperiorum, peſtilentiæ tempore vti poßit.

VT *prętereà populi charitas ad pauperum, peſtilentięq. morbo, ſi Deus permiſerit, laborantium curã, piumq. ſtudium accendatur, & longè, lateq. progrediatur; libros, eo de genere grauißimè conſcriptos, quos neceſſario eo tempore ſtudioſe legat, ad vſum proponet, vt potè Gregorij Nazianzeni homiliam, ſermones duos Gregorij Nyſeni de pauperibus ſubleuandis, & Cypriani martyris ſermonem vnum de mortalitate, & alterum item de eleemosyna, atque aliorum prætereà patrum libros eiuſdem generis. Vt verò, quæ ab illis vel tradita, uel pręcepta ſunt, in morem, atque vſum afflictißimo pręſertim peſtilentię tempore inducantur; eos libellos, vulgariter conuerſos, exiguoq. volumine comprehenſos, typis impreſſos, atque editos extare voluimus.*

Iis prętereà libris alios, de rerum ſpiritualium officijs, ſtudijsq. rectè conſcriptos, prout opus eſſe viderit, ad legendum cùm ob alios fructus, vtilitateſq. adiunget, tum etiam, vt ne populus, propter intermiſſas magna ex parte, in peſtilentię periculis artes, & negotiationes, otio langueſcens ad turpes, inaneſq. voluptates tempus traducat.

ALIAS verò facultates, quæcumque peſtis tempore vel neceſſariæ, vel opportunæ a ſummo Pontifice impetrandæ erunt, ita in tempore diligenter impetrare ſtudebit, vt ſi peſte ſtatim irruente litterarum curſus intercludatur, aut retardetur, ne mora vlla ijs adiumentis interponatur, quæ in pæſtilentia opus eſſe poſſunt.

In ijs facultatibus erunt hæ ſcilicet.

Facultas concedendi plenariam indulgentiam peſte laborantibus, confeſſis, aut contritionis ſigna oſtendentibus.

Facultas concedendi indulgentiam ijs, qui in quotidiana oratione, per ſeptem horas diſtincta, verſantur.

Facultas, priuilegiumuè aliquot altarium, vt cum in eis ſcilicet ſacerdos pro aliquo defuncto Miſſæ ſacrificium obtulerit, eius animæ ſuffragetur ad liberationem a pœnis purgatorij.

Facultas, quæ etiam delegari poßit, abſoluendi ſaltem in foro conſcientiæ a peccatis, delictis, & cenſuris, ſummo pontifici reſeruatis, etiam in litteris, die cœnæ Domini promulgatis.

Facultas etiam aliqua abſoluendi in foro exteriori.

Diſpenſandi item cum ſacerdotibus in quibuſdam irregularitatibus, etiam ob mortem ſecutam contractis, id quod facilè euenire peſtilentiæ tempore poteſt in curatione ægrotorum, etiam ſine vlla delicti culpa.

Con-

Conuertendi etiam alicuius eleemoſynæ legatæ vſum, ſaltem ad tempus, ſi quando ad pauperum neceſsitates ſubleuandas illud expedire, vel neceſſarium cenſuerit. Quæ enim ob piam aliquam cauſam legata, relictauè ſunt, vt videlicet, vel in diuinum cultum, vel in puellarum nubentium dotem, vel in alium eius generis vſum erogetur; ea tunc ſæpè expedit ad egentium hominum victum, & ſuſtentationem conuerti.

Decernendi, ſtatuendiue, vtilitatis publicę cauſa quicquid opus erit, atque adeo compellendi etiã, vt eccleſiaſtici homines ab Epiſcopali iuriſdictione exempti, & regulares etiam, ac locorum præterea piorum, ſi quæ eiuſmodi loca, ab Epiſcopi iuriſdictione immunia ſunt, præfecti, curatoreſue ſeruent, atque adeo præſtent, quęcumque is, ob publicam vtilitatem decreuerit, ſtatueritue, pœnis etiam, & cenſuris propoſitis.

A Metropolitano etiam facultatem impetrabit, quã, dum peſtis eſt, ſibi permiſſum ſit, ab aliquorum decretorũ prouincialium pręſcriptis rationibus, quæ in peſtilentia ſeruari minus poſſunt, aliquando diſcedere, vt potè a conditionibus loci, & altaris, in quo Miſſa celebranda erit, a regulis item, quibus vetitum eſt, extra ſedem confeſsionalem in eccleſia confectiones audire, & ab inſtitutis etiam celebrandi foraneos conuentus, & ab alijs cõpluribus eiuſmodi decretis prouincialibus; quorum poteſtatem ſibi

a Me-

a Metropolitano fieri opus eſſe, aut expedire ipſe viderit.

E T *quoniam peſtis tempore tum in ciuitate difficilis, tum in diœceſi difficilior ad Epiſcopum aditus eſſe poteſt; id propterea in ijs, quę epiſcopalem auctoritatem requirunt, tunc expedit, ampliores facultates, & parochis, & reliquis confeſſarijs ſacerdotibus, & vicarijs pręſertim foraneis concedi, permittiuè. Itaque pro locorum, perſonarumq. ratione, proq. peſtis, periculoſius imminentis, grauitate, liberiùs, pręſertim vicarijs foraneis facultates varias delegabit; in quibus erunt hæ.*

Facult*as abſoluendi, etiam in vtroque foro, a peccatis, criminibuſue, interdicto, & cenſuris, ſibi reſeruatis, ea adiuncta etiam facultate, vt cui delegarit, is ſaltem in foro conſcientię eandem ſubdelegare poſsit.*

Permittendi ſacram confeſsionem audire extra eccleſię fines, atque adeo etiam fœminis extra confeſsionalem ſedem.

Concedendi, *vt Miſſa celebrari poſsit in omni eccleſia, & altari etiam ligneo, vt in vijs, lociſq. eiuſmodi; & prorogandi rurſus facultatem datam.*

Conſtituendi, *& approbandi, etiam ſine examine confeſſarios etias qui clericorum confeſsiones audiant.*

Intermittendi *ſacerdotales, clericaleſuè illos conuentus ſingulis menſibus pręſcriptos.*

Prę-

Præparatio annonæ, & miniſtrorum ad curationem, & ſuſtentationem publicam.

NEc verò ea præparatio, atque adeo præcautio negligenda eſt, vt a peſtis contagione incolumis, & tuta, ſuppellex vel eccleſiæ, vel ſacriſtiæ conſeruetur.

Ideo, quæ præſertim precioſior eſt, diligenter ſe ligatur, & locò benè munito, & remotiori cautiſſimè foribus etiam obſignatis, aſſeruetur. Quo etiam loco monimenta iurium, libri, volumina, ſcriptaq. grauiora, quæ ad eccleſias pertinent, in armario, aut arca cuſtodiantur diligenter.

OMNI officij genere Epiſcopus cum Magiſtratibus, decurionibuſue aget, atque adeò omni ſollicitudine inſtabit, vt propiùs accedente peſtilentiæ periculo, patriæ, quæ ex horribili, funeſtaque illa contagione, multis, varijsq. detrimentis affici poteſt, quàm opportuniſſimè, celerrimèq. omni ſua ope ſuccurant.

Videant in primis, omniq. ratione prçcaueant, vt cum in peſte difficultas annonæ ſimul ineſſe ſoleat, ne quid ad rei frumentariæ, omniſq. annonæ vbertatem deſit, ac proinde cautionem diligentiſſimam adhibeant, vt nemo quiſquam ſit, qui neceſſario eo tempore frumentum ſupprimat; cum præſertim ſæpè fiat, vt grauiſſimo illo tempore, longè plures, quemadmodum vſum compertum, litteriſq.

traditum eſt, fame necentur, quàm peſtilentiæ vi extinguantur.

Quamobrem omnes, qui opibus circumfluunt, & ipſi magiſtratus præſertim, qui ciuitati pręſunt, propoſitum ſibi aliquando habebunt præclarum illud exemplum ſanctiſsimi Pontificis *Gregorij* Magni*, qui & in peſte, & in annonæ caritate apertis publicis horreis frumentaria largitione vſus eſt ad populi laborantis ſuſtentationem.*

Rationem *præterea Epiſcopus cũ eiſdem magiſtratibus inibit, vt tum ex publico ærario, cenſuue, tum etiam eleemosynis, & omni alia ſubueniendi via, multorum inopia, ægeſtateuè laborantium, victui neceſſario ſuccurratur; eo præſertim afflicto tempore, quo præ peſtis periculo, & metu, artificia, negotiationes, nundinationes, & quæſtus, mercaturæuè commertium, agrorum cultura, & omnes alię cuiuſcumque opificij exercitationes langueſcunt, aut etiam magna ex parte ceſſant, vnde homines ſibi victum parare ſolent; quò fit, vt innumerabiles homines, qui aliàs ab omni re inopes non ſunt, ſæpiſſimè ex fame laborent.*

Quo *in officio omni ita Epiſcopus ſe geret, vt cũ ſe eleemosynarum largitionibus, pauperum, miſerabiliumq. hominum, verè parentem, paſtoremque oſtenderit exemplo etiam ſuo, non minus, quàm cohortationibus, omniq. alio officio cęteros ad illorum ſuſtentationem alliciat, atque inflammet.*

Vt verò quod ad ſuſtentationem ſatis eſſe poßit,

omninò

omninò procuretur;omnes,et ſinguli, quibus ſubue niendum erit,certo libro,rectè,ordineq. deſcribantur.Qua in re monaſteriorum,etiam & piorum collegiorum,tam virorum quàm fœminarum,ac pauperum clericorum ratio habebitur, quibus neceſſariò eo tempore aliquid in eleemosynam conferendum erit.

Tantùm verò abſit, vt inopes, & pauperes, pro quibus etiã Chriſtus Dominus ſanguinẽ profudit è ciuitate,oppidis,pagis ſuis,ab omni ope deſtituti exturbentur,vt non modò aliorum,ſed mendicantium etiam ratio habeatur,ea ſcilicet, vt in vnũ locũ congregentur omnes,vbi cùm alimẽta corporis, tũ maxime omnia adiumenta ſpiritualia ſuppeditentur.

Parochi etiam,vbi inſtituta non eſt, in ſua quiſque regione parochiali, confraternitatem ſcholamue hominum,charitatis nomine, Epiſcopali auctoritate inſtituent. Cuius confraternitatis erit, neceſſario illo tempore,& eleemosynas colligere,& cætera charitatis officia obire,ac præſtare, quibus pauperes,& egentiſſimi homines ſubleuentur.

IN ſtabit prætereà Epiſcopus, vt ijdem magiſtratus medicos certos conducant,conſcribantue, ac paratos habeant,qui peſte laborantes curent.

Chyrurgos, tonſoreſue certos deligant, qui venam ſecent,medicamentaq. apponant.

Medicamenta, reſque ad eorum victum neceſſarias parent, ac ſubminiſtret.

Famulos,famulaſq. & alios homines charitate

chriſtiana prędítos conquirant, qui operam, curatio niſue ſollicitudinem eiſdem nauent.

Obſtetrices certas habeant, quæ partum mulierum, peſte ægrotantium, eouè nomine ſuſpectarum excipiant.

Nutrices item certas ad eorundum liberos lacte alendos.

Caprarum etiam certum aliquem numerum ad lactis eiſdem præbendi vſum, ſi quando nutricum copia non datur.

Veſpillones item, quos Monattos *dicunt, plures conducant, quorum alij illa officia præſtent, quæ a contagio integra ſunt, & ab omni ſuſpicione vacua: alij ſint, qui peſte affectis ſe duces, ac miniſtros præbeant, qui mortuorum corpora ſepeliant, qui infecta domicilia expurgent, et pannos itidem infectos, & alia id generis exequantur.*

Præparatio locorum curationis publicæ.

Domos publicas hoſpitales, locauè complura, ampla, & diſtincta, quæ, alia ſcilicet peſte affectis, alia eo nomine grauiter ſuſpectis, alia minus ſuſpectis, alia conualeſcentibus vſui ſint, apparent, neceſſariaq. ſuppellectile inſtruant.

Quæ diſtincta partim peſte tabeſcentibus, partim ſuſpectis, partim miniſtris, tum in re cibaria, tum in lecti ſternijs, tum in pannorum purgatione, & lotione vſui ſint.

Veſtes prætereà, & lectiſternia ad commutationis vſum parent illis, qui, vel a peſte cōualeſcentes, confirmatiue, aut a ſuſpicione planè liberi, inde migrant.

Situm etiam tuguriorum ad multiplicem illum vſum deligant, & prędefiniant. Qua in re etiam, atq; etiam caueant, ne loca, ædes, domicilia, aream, ac ſitus vllos, quicumque ſint, qui ad eccleſię, lociue pij cuiuſcumque ius pertinent, vſurpēt, occupent, impediant, aut aliqua ſeruitute implicēt, ne ad breue quidem tempus. Quod ſi aliquo modo attentent, id ne comittant, Epiſcopus inhibebit, atque interdicet.

Si verò nullo modo aliunde ſitus, locauè haberi poſſunt; ſed ad eam rem neceſſario vſui eccleſiaſtica ſunt: tunc ei, vel eccleſię, vel loco, cuius ſunt, ſcriptis publicis, a notario, rectè, ritèq. confectis, omnino caueatur, vt quicquid damni, detrimentiue eo nomine fecerit, id reſarciatur.

QVI *ſitus amplus ſit, vt ægroti a grauiter ſuſpectis, hi a leuiter ſuſpectis, qui etiam a conualeſcentibus ſeparatim, aliquo ſcilicet interiecto ſepimentō, habitare poſint.*

Loco ſit non humido, non vliginoſo, ſed editiori, & aprico, ſicco, & ſalubri. Propè aquam fluentem ſit, nōn torrentem tamen, vnde innundatio, eluuiòue aliquando extare poſit.

Extra vrbem, oppidum, pagùmue, loco tamen propinquo, & commodo, vt adiumenta ad animę

curationem, & corporis vſum, aliaq. charitatis officia, atque ſubſidia facile, & opportunè illis ſubminiſtrari, ac præſtari poſſint.

Parent item materiam omnem, quæ idonea, quæque ſatis ſit, ad tuguria, cappellas, & domicilia, in eo ſitu benè extruenda, vt infrà.

In *eo ſitu cum tuguria extruenda erunt, hoc videant, & ſtudeant.*

Vt ita vel denſiſſima palea, vel tabularum ſectilium apta inter ſe commiſſura ſtruantur, vt ab omni aut pluuiæ, aut venti impetu, turbine, iniuriauè temporis tuta ſint.

Vt *ordine recto collocentur, & , ſi fieri poteſt, ab parte anteriori ad ſeptentrionem verſus, vel in aliam partem ſalubrem ſpectent.*

Vt ſingula, quò magis ab omni vligine, humiditateq. defendantur, exiguo riuulo cingantur, per quem aqua pluuia ex eorum culmine defluens, alio extra illorum ſitum deriuetur.

Vt eorum ſolum, ſubiectis tranſuerſis lignis, aut tabulis, palea inſuper multa ſtratis, ab humo altiùs ſaltem tribus palmis extet.

Domicilia, *ſeu caſas extra ſæpta tuguriorum parent ad vſum laicorum præfectorum, curatorum, cuſtodum, & miniſtrorum.*

Loca *item diſtincta lauationis, & purgationis veſtim, & pannorum cuiuſcunque generis.*

Habitationem *item diſtinctam, ad eorum vſum, qui illis purgandis, abluendiſue operam nauabunt.*

Supel-

Supellectilem etiam neceſſariam, ſupra demonſtratam, neceſſariaq. inſtrumenta præparent ad horum locorum publicæ curationis vſum.

Proſpiciant quoque, ne peſte ingraueſcente, palea deſit, ad quotidianam tuguriorum ſubminiſtrationem.

In omni autem domo hoſpitali, publicoue tuguriorũ loco, tum crux alta, curante Epiſcopo, benè, firmiterq. humi ſuffixa erigetur loco medio, eoq. editiori, & conſpicuo: tum ea in primis ratio habeatur, vt ſi ibi cappella ex pariete iam non eſt, ea cum altari ex tabulis ſectilibus, & aſſeribus extruatur.

Immò verò vbi plures Sacerdotes conſtituendi erunt, ſi minus totidem cappellæ, at ſaltem duæ omninò extruantur.

Atque in earum quidem extructione hæ rationes, mox infra demonſtratæ adhibebuntur.

Situ eminentiore ſtruantur, ab omnique parte conſpicuo, vt qui in tuguriolis, cellisue ſunt, ab eorum oſtio, quoad eius fieri poteſt, ſacerdotem celebrantem proſpiciant.

Eo præterea loco ſint, ſi fieri poteſt, vt qui foris ſunt, miniſtri famuli, cuſtodeſue, Miſſæ etiam ſacrificium aſpiciant.

Erunt item forma, quę quadri ſpeciem exhibeat, longè, latèq. brachia ſex, aut minimum quinque patebunt. Partes autem a latere ad ingreſſum cap-

pellę verſus ampliores etiã fiant licet, vſque adeò, vt pars anterior latè patens ſit, brachia octo, aut rectè ſeptem.

Pauimentum cappellę a tuguriorum ſolo altiùs extabit brachia quattuor, vel quinque: ad cuius altitudinem aſcenſus fiet gradibus ligneis, vt ſacerdos celebrans è tugurijs paulò remotioribus proſpici rectè queat.

Ligna verò, tignaue, quibus cappellę ſtructura ſuſtentatur, ita firma, ſolida, fixa, atque inter ſe benè, aptèq. compacta erunt, vt ventorum impetu, ac vi non modò non corruat, ſed ne labaſcat quidem.

Ab omni latere cappella feneſtram cum valuis habebit, per quam Miſſę ſacrificium ſpectetur, cum ſudum, ſerenumue erit: alioqui valuis occludetur, ne ex vento, pluuia, iniuriaue temporis aliquid incommodi, indecori, offenſionisue accidat. Quę verò feneſtra a parte poſteriori altaris ſtruetur, ſi quando ſtruatur neceſſe eſt, ab altaris ſuperficie extabit alius vno brachio.

Pars anterior illius capellę ita extruetur, vt ſera, claui, peſſulo, vecte, & valuis benè firmis inſtructa, a furti, rapinę, alteriuſue iniurię periculo tuta ſit, quo cautius ſacrę veſtes, ſacraq. vaſa ad Miſſę cultum pertinentia in cappella ſeruetur; & ſanctiſſimum etiam Sacramentum, quod miniſtrandum eſt, ibidem cuſtodiatur.

AT verò vbi certus ſacerdos, qui aſſiduè aſſiſtat ſpirituali tuguriorum curationi, non conſtituetur, tunc

capella non intra, ſed extra eorum fines, loco paulo remotiore, ita procul ſtruetur, vt ſacerdos, aliunde accerſitus, qui ibi Miſſæ ſacrificium celebret, à contagionis periculo, ac ſuſpicione tutus, peſtilentiæ lege, ab Epiſcopo præſcripta, non debeat ſtatos illos dies ſeparatim ab aliorum vitę commertio manere.

Vbi ſacerdotes conſtituentur, qui præcipuè illis tuguriorum locis in cura ſpirituali inuigilent, domicilium eis parabitur loco finitimo, at ſegregato aliquantulum à tugurijs, & vt fieri poteſt, ab alijs domicilijs incolarum, propè habitantium.

Si verò tale domicilium, lapidibus extructum inueniri non poteſt, ex tabulis ſectilibus, aſſeribuſue fiet loco non longè à poſitura cappellarum.

At ſi quando illud ſacerdotum domicilium à finibus tuguriorum aliquantulum aberit; eorum vnicuique parabitur etiam propinquiori loco tuguriolum forma decenti, ex tabulis ſectilibus, paleiſue confectum, vbi interdiu per pluuiam maneat, & cibum, ac ſomnum aliquando capiat, quò diligentiori aſſiduitate curæ ſibi commiſſę incumbat.

Domicilium ſacerdotale tale omnino erit, vt in eo ſacerdos, ſeparatim à clerico habitare poſſit, itidemque ab alio ſacerdote, ſi plures ibi conſtituendi erunt.

Si ad mortuorum ſepulturam cæmiterium parochiale, & alia antiqua cœmiteria, locauè ſacra, ab Epiſcopo ad eum vſum cōſtituta, ſatis non fore exiſt-

ſtimabitur, ſitus alius parabitur, qui tuguriorum lo co finitimus ſit, quique peſte ingraueſcente mortuo rum numerum capiat; & appoſitus prætereà ſit, vt pariete cingi, & vbi aliquando deinceps extrui ſacellum commodè poſſit.

Situs hic & ab Epiſcopo ritè conſecrabitur, & firmißima ſępe ſaltem, aut denſis aſſeribus, aut ma cerie vndique ita cingetur, vt & lupis, & reliquis beſtijs aditus omnino obſtruatur.

CAPPELLA *vnaquæque, vbi ſacerdos conſtituẽdus erit, inſtruetur hac ſuppellectile, vt potè lapide ſacro, calice, patena, cruce, & alia prætereà ſacra ima gine, candelabris binis, veſtium apparatu ad Miſſæ vſum neceſſario, & mappis item eo numero, vt ſuo tempore commutari queant.*

Habebit prætereà vaſculum aquæ ſanctæ, aſpergillum, & tintinabulum.

Superpellicea etiam numero ſaltem totidẽ, quot ſacerdotes ſunt, & quot item clerici.

Laternas item quatuor cum cereis: quæ ad ſanctißimi Sacramenti, cum fertur, cultum adhibebuntur.

Pixis etiam comparabitur, & tabernaculum li gneum, vbi ſanctißimum Sacramentum cuſtodiatur, & vmbella item, quę ſaltem exigua, ab vno tãtùm homine geſtetur.

Sacri olei vas etiam ſit, ad vſum miniſtrandæ extremæ vnctionis.

Libri

Libri rituales Sacramentorum totidem, quot ſacerdotes.

Hæc porrò ſuppellex etiam, quod ad mappas attinet, conduplicabitur, vbi ſacerdotes plures reſidebunt, prout erit eorum numerus, ſaltem, quæ attinet ad mappas, & veſtes.

Feretrum prætereà vnum, duo, pluraue.

Pallium etiam præcipuum apparabitur, quod ad efferenda corpora eorum, qui peſte mortem obierint, vſui erit, & plura item, eaq. loco diſtincto, & ſeparato ab omni alia ſuppellectile, aſſeruabuntur.

Armarium ſub altari extructum, ad vſum aſſeruandi ſupellectilem ſacrarum Miſſæ veſtium.

HOSPITALIBVS domicilijs, locisuè tuguriorum, vbi hominum exiguus numerus, peſte irruente, collocandus erit, ſacerdotem ſaltem vnum Epiſcopus præficiet: vbi verò aliqua multitudo, duos, atq. adeò plures pro multiplici varietate, & multitudo illorum, qui eò perducēdi erunt; vt vnus peſte affectis pluresue etiam, ſi quando moriētium multiudo plures poſtulat, alter ſuſpectis, alius minus ſuſpectis, vel conualeſcentibus, vel miniſtris quoque operam ſpiritualem nauet: eamque ob cauſam omnes in locis curationis reſideant, aſſiduique ſint, quibus ſinguli clerici adiungentur, qui eiſdem in Miſſæ ſacrificio alijsque functionibus miniſtrent.

Iis ſacerdotibus, & clericis, quæ ad victum, veſtitumq. neceſſaria ſunt, ſuppeditabuntur à mini-

ſtris

ſtris publicis ex eo ſumptu, vnde alimēta alijs præbentur, qui in eadem hoſpitali domo, locoue ſunt.

CVM *eiſdem magiſtratibus, & decurionibus* Epiſcopus *aget, vt nihil denique in ſumptibus faciendis, alijsque officijs pręſtandis prętermittant, aut negligant; vt omni externa cura, omniq. externa adminiſtratione opportunè proſpiciant imminentib. neceſsitatibus. Id porrò ſtudium cum laudabile eſt, ac nomine chriſtiano, & commemorabili pietate dignum, tum planè neceſſarium.*

EPISCOPVS *prætereà certas domos, aut domicilia, locauè ampla, & à cæteris diſtincta parari ſtudebit: quæ vſui eſſe poſsint, aut eccleſiaſtici ordinis hominibus, qui præſertim collegiatim viuunt, aut monialibus, aut ijs, qui in hoſpitalibus curantur, ſi fortè peſtis in monaſteria, hoſpitaliaue loca inuaſerit.* Ad *quæ domicilia, locaue vel ij omnes, qui in peſtem, ſuſpicionemue inciderint, perducantur, aſportenturue: vel contra fiat, vt ſcilicet peſte affectis remanentibus, ad illa ipſa domicilia cæteri benè valentes, & ab omni ſuſpicione liberi, qui ſunt eiuſdē vel collegij, vel monaſterij, vel hoſpitalis ædis, habitatum veniant, ne illorum contagione inficiantur.*

Officia,

Officia, ipſo peſtilentię tempore miniſtranda, & conſtans in primis miniſtratio.

CVM peſtilens contagio, vel in ciuitatem, vel in aliquam eius partem, vel in diœceſim, eiuſue locum aliquem ſe ſe infuderit, eo diligentior cura, & ſollicitudo laborioſior propoſita Epiſcopo erit, quo grauius, certiuſque periculum fidelibus, ſuæ curę commißis, inſtat.

Parochorum, & ſacerdotum, quos conquiſierit, ſollicitudinem omni cohortatione, omnique officio, atque imitationis exemplo, quo alijs pręibit, ardẽtius accendet.

QVEM verò locum peſtis peruaſerit, eò quam primũ Epiſcopus certos ſacerdotes mittet, qui ſpirituali curationi incumbat. Cui curationi intereà Vicarius foraneus, ſi locus diœceſis ſit, prouidebit, dum Epiſcopus illos mittet.

Magiſtratuum, decurionumq. ſtudium, & procurationem, quam peſtis periculo imminente paulò ante exercitarat, vehementius eo ipſo tempore inflammare non deſiſtet, quo peſtifera lues iam ſerpere incepit.

Populi item charitatem, & pietatem ſanctißimis, tum orationum, piarumq. exercitationum, tũ miſericordiæ operum inſtitutis, eò diligentius, ſtudioſiuſq. incendet, quò vehementius illum, peſtilen-

tię

tiæ metu perculſum, afflictum, ac penè proſtratum cernit.

Quo in genere illam animi conſternationem, ac ſtupiditatem, quaſi vecordiam quandam, quæ ex repentinis illis funeſtæ labis euentibus, quàm ſępiſſimè accidit, ex hominum mentibus ita euellere ſtudebit, vt & ſummi, & medij, & infimi non modò præ timore partes officij ſui non deſerant; ſed & erga Deum religione, & pietate in patriam, & amore erga ſuos, & charitate in ciues valde accenſi, in omni fortitudinis, conſtantiæq. officio ſe ſe contineant, atq. excitent, non ſolùm ad labores, Chriſti Domini cauſa neceſſario tempore fortiter ſuſtinendos, ſed ad pericula etiam ſubeunda conſtantiſſimè. Itaque omnium animos confirmabit non dictis tantùm, ſed factis, epiſcopali robore, epiſcopaliſq. virtutis verè dignis.

Perpetuo igitur huc, atque illuc accurret, afflictos eriget, mœrentes, mœſtoſque conſolabitur, egentes ſubleuabit, orationis ſtudium excitabit, opera, atque officia pietatis languere non ſinet, & omnia deniquè tuebitur, quibus animi exuſcitantur, & maiores fiunt ad omnem ſanctarum virtutum excitationem.

PAROCHI *autem, & Epiſcopi præclaro documento, exemploq. inſtructi, & propoſita in primis etiam ſibi illa immenſa charitate, qua animas ſibi in curã traditas, Chriſtus Dominus dilexit, precioſoq. ſanguine*

guine,in ara crucis profuſo redemit, non modò vnquam non erũt in ancipiti deliberatione officiorum quæ eis neceſſario præſtare debeant,ſed nihil potiùs ſtatuent,quàm illis in diſcrimine,calamitateq. verſantibus omne ſpirituale pabulum miniſtrare, etiã ſi vitæ periculum ſubeant,memoria,& recordatione ea excitati,quòd ſibi ſpecialis cura commiſſa eſt, illas paſcendi.

Et verò meminerint,multò conuenientiùs,negligens quoddam ſtudium obijci, quòd ipſo ad parochiales ſuos ſpiritualibus adiumentis neceſſario tẽpore ſubleuandos adhibent, quàm quod vitio ijs dari ſolet, qui langueſcente charitate ſunt, nullaq.cura ducuntur eoſdem adiuuandi rebus ad corporis vſum neceſſarijs.

In ea etiam recordatione verſabuntur, magnam ſibi oblatam opportunitatem, & accommodatam, cùm ad vitam pro grege profundendam, tum ad operam ei vtiliter, neceſſarioq. nauandam, non ſine pręclara teſtificatione deſiderij,& zeli,quo exardeſcere debent ſalutis animarum.

In contagionis etiam periculo,quod certè hominum opinione longè minus eſt,ob oculos ſibi ponẽt, præcipuam illam curam, qua ſuos miniſtros Deus admirabiliter tuetur, ab omnique periculo incolumes conſeruat, dum ad diuinæ maieſtatis gloriam, animarumq. ſalutem procurandam, miniſteria ſua religioſe conferunt. Id quod peſtilentiæ ſuperiori tẽpore animaduerti licet, quo perpauci, aut ferè

nulli

nulli animarum curatores, qui in ſuæ curæ bene gerendę officio, conſtantiſſimi parochialibus ſuis peſtis tabeſcentibus cum alia ſacramenta, tum extremam etiam vnctionem miniſtrarint, mortem obierunt: contrà verò, qui à ſui miniſterij functione longè refugerunt, complures mortę erepti fuerunt.

Si rurſus contra eueniſſet, hoc ſecum ſtatuent, nihil ſacerdoti, curam animarum gerenti, optabilius, nihilque ad charitatis meritum ferè præſtantius, quam pro animarum, quę ſibi, ſuæque fidei concreditæ ſunt, ſalute mortem oppetere. Immò verò nõ defuerunt ſanctiſsimi viri, qui ſcripſerunt tale mortis genus, à martyrij gloria non longè admodum ab eſſe.

His, atque adeò alijs huius generis comentationibus, & rationibus, quæ permultę, illæ quidem ſacrarum literarum monimentis conſignatæ ſunt, & ſanctorum patrum documentis, exemplisque explicatæ, parochi, quaſi ſtimulis curę ſuę incitati in dies ardentiori zelo ſe ſe inflammabunt, ad rectè, cumulateque exequendas parochialis ſui muneris partes.

IAM *verò igitur, & Epiſcopus paſtoralis officij ſui religione adductus, & ijdẽ parochi, animarũue curatores, muneris ſuſcepti rationibus cõmoti, ſtudioſe ſolliciteq. pręſtabũt, muneris, miniſterijq. ſui officia: ad quę etiam, atque etiam vehementius ſe ſe excitabunt, exemplo accenſi ſanctorum uirorũ, Cypriani, martyris, Baſilij Magni, & Nicolai, Epiſcoporum,*

Ber-

Bernardini Senenſis,beatique Rochi*, quorum omnium mirifica in contagioſo morbo cura extitit, & prætereà Auguſtini ſanctiſsimi epiſtola, ad* Honoratum *conſcripta,& præclaris item illis* Dionyſij *Alexandrini literis,ex quibus ſacerdotalis, clericaliſque officij functiones,quas in grauiſsima peſte ſacerdotes,diaconique executi ſunt, à ſe etiam omni charitatis ſtudio, ſuſcipiendas,præſtandaſque facile intelligent.*

Sed ne longè ſolùm exempla petantur,domi etiã ſunt, quorum documentis homines eccleſiaſtici ordinis ad omne charitatis officiorum genus in peſtifera labe exequendum inſtruantur. Atq. ij quidem ſunt,Metropolitanæ eccleſiæ Mediolanenſis Archiepiſcopi duo, omni laude florentes, Benedictus, & Aſpertus. Hic in teterrima peſte, quæ suo tempore omnem Italiam*, populumque* Mediolanenſem *præcipuè inuaſerat,peſtilenti lue tabeſcentes perpetuo ſtudio viſitaſſe,eiſque ſacramenta omnia miniſtraſſe fertur: idque ipſum officium, eius exemplo, & iuſſu parochi etiã accuratè præſtitiſſe dicuntur; ille omni Europa,Italia, & vrbe, ditioneq.* Mediolanenſi *præſertim peſtilentiæ morbo vexata, atque afflicta,cum ea ipſa officia praſtitiſſet, tum cibum etiam,ac victum tabe languentibus manu ſua miniſtraſſe commemoratur.*

Populus denique fidelis,eccleſiaſticorum hominum ſtudijs,atq; exemplis inflammatus, & eiuſdẽ Dionyſij *præcipuis literis cõmonitus,non afflictio-*

ne quaſi tabeſcens, ſed immenſo quodam charitatis chriſtianę, beneuolentiaq. fraternæ ardore incēſus, patriam non deſtituet, coniunctiſsimos non deſeret, fidelium corpora inſepulta non proijciet, neq. cætera aget, quæ à deliberationis chriſtianæ officio aliena, olim gentes, à fidei religione auerſas in peſtilentia egiſſe ijſdem Dionyſij *litteris, proditū eſt. Immo is occaſionem nactus ſanctè exercendi officia charitatis, omniſq. religioſæ virtutis talē ſe pręſtare ſtudebit, quales in teterrima illa peſte, quam ipſius item* Dionyſij *litteræ narrant, extitiſſe dicūtur, qui minimè perterrefacti, peſtis morbo afflictos frequentiſsimè inuiſebant, illis ſedulò inſeruiebant, curationemque omnem ob* Chriſti *amorem pro viribus adhibeant,*

Cautiones adhibendæ, ne peſtis latius ſerpat.

VBI peſtis contagio aliquam, vel vrbis, vel diœceſis partem inuadere cæpit, eam diligentem cautionem Epiſcopus *adhibebit, primùm vt & in parochis, & in omnibus eccleſiaſtici ordinis hominib. & in vniuerſo populo, pietatis chriſtianæ officia, ſtudia, atque exercitationes, non ſolùm aliqua ex parte non minuantur, & languè fiant, ſed quàm maximè fieri poteſt, diligenti ſolicitudine augeantur, & ſancto religionis zelo ardentiùs inflammentur.* Deinde *hoc ſedulo maximè cauebit, vt dum in eo*

exci-

excitandę pietatis officio, ac ſtudio verſatur, dumq. hoc enixè curat, vt celebritate ſumma, vniuerſiq. populi conuentu, & religioſo hominum cœtu res omnis chriſtiana eo tempore peragatur: at huic neceſſario in primis ſtudio adiungat etiam omnem ſollicitudinem, & cautionem, ne peſtilentię vis latiùs ſerpat, ſed reprimatur, atque extinguatur.

ET *quoniam ſanctarum proceſſionum vſus afflictiſsimo quoq. tempore, & in peſtilentia præſertim, grauiſſimoq. morbo ab eccleſia Dei perpetuò adhibitus eſt; ideo Epiſcopus nō ſolùm imminente, vt narratum eſt, ſed ingraueſcente in dies peſte, proceſsiones & ſupplicationes ſolemnes toties inſtituet, atq. adeò peraget, quoties opus eſſe viderit. Quo in proceſsionum officio præſtando, hoc ſtudioſius inhærebit, quod pręter ſanctiſsimorum patrum Baſilij Epiſcopi, & Mamerti Viennenſis documenta, ex quibus eæ proceſsiones, quàm vtiles ad omnem calamitatē propellendam, quàm ſalutares ſint, facilè intelligi poteſt, exemplis etiam vehementiùs inflammare debet duorum ſanctiſsimorum virorum Gregorij Magni, Pontificis, & Euthichij Conſtantinopolitani. Hic vbi primum proceſſiones inſtituit, peſtis uis tandiù extincta eſt, dum ille ex hac vita migrauit. Ille vero Pontifice Pelagio, peſtilentia mortuo, non modò non intermittendas, ſed certo diſtincto fidelium ordine, ac ſolemni prece celebrandas illas cenſuit, non repentina morte deterritus homi-*

num, qui octuaginta cum illo in proceſsione obie-rant. Ad quod ſanè officium perpetuò retinendũ, pieq́ue excitandum apud nos in primis valere debet, vel plurimum, hòc etiam præclarum, luculentumq́ue exemplum, quod cum ſcilicet ſexaginta ferè ante hæc tempora annis ciuitas Mediolanẽſis *eo funeſtæ peſtis contagio varia, multipliciq́ue ſtrage diu affecta, atque afflicta, tandem nullo alio remedio ſuſtentaretur, diuinitus liberata eſt, publicarum proceſsionum, & triduanarum ſupplicationum officijs, & ardentiſsimis pietatis, pœnitentięq. ſtudijs, atque operibus.*

ET *ſi, inquit Cyprianus martyr ſanctiſsimus, plurimorum mens ſolida eſt, & anima deuota, quæ peſtilentiæ impetu non mouetur, ſed tamquam petra fortis, & ſtabilis turbidam, violentamq; eius tempeſtatem frangit: tamen quia nonnulli, vel prę imbecillitate animi, vel præ dulcedine ſecularis vitæ, ac quadam quaſi mollitie minus ſtare fortiter, nec pectoris ſui inuictum robur neceſſariò tempore præſtare poſſunt: ideo vt ijs, qui in peſte valde ſibi cauendum putant ad cautiones deſcẽdimus, quas mox infra demonſtramus.*

Id *igitur* Epiſcopus *curabit, atque efficiet, vt cũ in omni eccleſia, omnique celebritate, tum in proceſſionibus homines non conſerti, non denſi ſimul, & compreſsi inter ſe ſint, ſed ordine diſtincti, & aliquo interuallo ſeparati, vt contagioni locus nou detur.*

Qua

Qua verò in eccleſia pluries mane diebus ſingulis miſſæ ſacrificium celebrabitur, hoc cauebit, vt non eodem tempore ad eandem eccleſiam, cum præſertim perangusta eſt, populus conueniat, ſed diuerſo tempore tamen, niſi neceſſaria cauſa aliter poſtulet.

Scholæ præterea inſtitutionis chriſtianæ, loco aperto, & amplo, vtpotè in cœmeterio, foro, triuio habebuntur, idem expedire videtur, cum in orationis communis, aliorumq. pietatis officiorum exercitatione, tum in concionibus aliquando.

Eccleſia parrochialis ſi extra illa ſepta eſt, quibus hominum, aliunde venientium, & viatorum, peregrinorumue aditus, et ingreſſus peſtis temporibus præcludi, atque abſtrui ſolet; parochus ſi intra illa ſepta, vel intra oppidi, lociue mœnia eccleſiam aliam idoneam, & domicilium propinquum, vbi ipſe habitet, inuenerit, eò ſanctiſsimum Sacramentum, & curæ parochialis munus de Vicarij Foranei conſenſu transferat, licebit. At ſi aliò iuſtis cauſis minus expediret, ibi tamen ea parochialia munera geret, ad quæ frequens populi concurſus eſt, qualis eſt diebus feſtis miſſę parrochialis celebratio, prædicatio, veſperarum officium, & orationis communis, ac rei huiuſmodi exercitatio. Id porrò omne, epiſcopi iudicio, & voluntate ſtatuetur.

Eiuſdem iudicium erit, ſi quando peſtis, vel periculũ, vel contagio aliquem locum vexare incipit, an propterea, vt populo locus amplus, & commodus detur, altare extra eccleſię parietes, aut intra, ſed in ipſo ianuę ingreſſu collocabitur, præſertim cum vel ſacerdos, qui celebrat, peſtis nomine ſuſpectus admodum ſit, & eccleſia peranguſta ſatis, vel contagio ad illius loci complures domos familiaſue demanarit. Quòd ſi Epiſcopus ita faciendum cenſuerit, tunc Vicarius foraneus eiuſdem conceſſa Miſſæ ſacrificium in altari portatili, quod ob eas cauſas intus in eccleſia propè ianuam collocabitur, aliquoties celebrare permittet, idque præſertim die feſto, & in eccleſia præſertim, quę exigua, & anguſta valde eſt pro ratione multitudinis, quę confertiſſima eò ad Miſſæ ſacrificium vno tempore conueniet. Cum verò altaris portatilis facultatem dabit, eam cautionem præſcribet, vt eo loco, & ita collocetur, vt ab omni venti temporiſuè iniuria, ab omnique rei indecentis, atque offenſionem prębentis, periculo.

PAR ochialibus ſuis, qui quoniam extra cuſtodiæ fines, & cancellorum ſepta habitant, ſuſpicionem aliquando maiorem prębent, cum nullus ad eos aditus viatorum, peregrinorumue præcluſus ſit, ſed valde apertus, at planè liber Epiſcopi conceſſu, & auctoritate ita proſpiciet, atq. conſulet, vt in aliqua propinqua eccleſia, ſacelloue probato ad Miſſæ ſacrificium conueniant; vbi itidem ſermonibus, ſtatis de

nun-

nunciationibus,cohortationibus, ſcholis chriſtianæ inſtitutionis,feſto,ſolemniq.officio veſperarum,pro ceſſionibus,litanijs,orationi communi, & alijs pie tatis chriſtianæ exercitationibus interſint.

Quam ob cauſam eis certum aliquem proprium ſacerdotem diœceſanum conſtituet: cuius ſuſtentationi ſuccurretur eleemoſynis,quas vel ipſi,vel omnes illius parochiæ homines ad eum conferrent,aut certè alia inita eius ſuſtentandi ratione, & commodius fieri poterit. Sin *hac via non ſuccedet, hanc aliam aggredietur,ut, dum peſtilentię ſuſpicio, & periculum eſt,aliquem ſacerdotem cappellanum illius oppidi, lociue, qui idoneus parochialia officia prę ſtet,* Epiſcopi *conceſſu ad illos homines eo potiſſimum tempore mittet, quo tantum illius miniſterio opus eſt. Si verò complures parochi ſunt, vnus aliquis eorum,curæ cauſa illuc ſe conferet. Immo ſi uel unus tantum parochus, animarumq. curator eſt,eam aliquando cogitationem, atque adeo laborem ſuſcipiet, vt ad parochiales illos ſuos,cum per alias curæ occupationes licet,crebrò proficiſcatur, vt tum Miſſæ ſacrificium celebret,ſermonem habeat,& id generis officia omnibus vniuerſe præſtet, tum etiam ſpeciatim ſingulis,quibus opus eſt,ſacramenta miniſtret,& alia adiumenta ſpiritualia præbeat,quæ à ſe in primis præſtari, ſuſcepti officij parochialis munus depoſcit.*

Sed *demum ſi omni ea ratione, ac via ſpiritualib. illorum neceſſitatibus non ſatis proſpectum, conſul*

tumq́. eſſe poteſt, nullo tamen modo Vicarius Foraneus, aut præfectus, aut parochus patietur, parochiales illos, qui verè peſtilentię morbo non laborant, nec verò certis cauſis in ſuſpicione contagij verè ſunt, eccleſiæ parochialis communis, aliarum ue, quæ illius membra ſunt, aut intra eius fines poſitæ, aditu, & ingreſſu excludi, atque adeò prohiberi, quò minus ſibi miſſæ ſacrificio, ſacris concionibus, & cæteris chriſtianæ pietatis actionibus vniuerſe interſint, atque prӕterea vnuſquiſque ſpeciatim ſacramenta ibidem, aliaq; ſpiritualia adiumenta à parocho ſumat.

Eam quoque rationem parrochus Epiſcopi conceſſu inire poterit, vt ſi quando præſertim, qui extra cuſtodiæ ſepta habitant pauciores ſunt, quàm illi, qui intra eiuſdem fines domicilium habent, aliqui cancelli, per quos miſſæ ſacrificium inſpici poſſit, intus in eccleſia parochiali, ſi eius amplitudo hoc tulerit; alioquin in ipſo veſtibulo prefigantur, vt diſtincti, & ſeparati inter ſe ſint, qui intra ſepta morantur, ab illis qui pauciores foris, manent: atq. hac quidẽ neceſſaria cauſa parochus permittet eos parrochiales extra eccleſiæ oſtium miſſæ ſacrificium tunc ſpectare nullo decreto, vel prouinciali, vel diœceſano obſtante.

Hęc ipſa cancellorum ratio, & viatorum, & illorum etiam cauſa adhiberi poterit, qui alienæ curæ homines ad aliquã aliam eccleſiam, Vicarij Foranei iuſſu conuenient, quòd licet fortaſſe locus vbi

habi-

habitant, ab omni contagione ſuſpicioneue liber ſit: tamen vbi eccleſia parochialis ſita eſt, ad quam conuenire debent, locus peſtilentiæ morbo laborat.

Cancellorum etiam ſepimento eos quoque parochus ſeparabit, quos ex aliena parochia ad Miſæ ſacrificium, diuina officia, & concionem accedere animaduerterit. Verum cum iſtiss, vt maximè poteſt, admonitione omni aget, vt ad propriam eorum eccleſiam parochialem conueniant.

Iis, qui extra præfixos in eccleſia cancellos manent, aquæ ſanctę vas præcipuum ab alio diſtinctũ, ac ſeparato loco collocatum, apparabitur. Quod extra eccleſiam, dum peſtis ſuſpcio eſt, ponatur licet, modo tamen a canibus, alijsq. brutis animantibus, & omni rei indecentis periculo tutum ſit, aut inde in eccleſiam locumuè tutum aſportari poßit, Miſſæ ſacrificio, diuinisq. officijs peractis.

Vbi vel vniuerſus populus, vel magna pars eius, aut vniuerſa vicinia ędium ſuarum exitu prohibetur; Miſſæ ſacrificium in oratorijs, altaribuſue, quæ iam parietibus exædificata ſunt, quęue tunc ex aſſeribus in vicinia, foro, via publica, locoue opportuniori extruentur, celebrari Epiſcopus permittet: qui locum, vbi illa ſtruentur, cum primum inſpiciet, arbitratuq. ſuo deliget, tum cauebit ſic extrui, vt ſupra cautum eſt, de omni periculo euitando. Hanc porrò curam is, cum per alias occupationes non poteſt, in vrbe pręfectis regionarijs, alijſue quos maluerit, & in diœceſi Vicarijs foraneis relinquet.

In

In ijs oratorijs altaribuſue, atque adeò ſingulis vicinijs parochus, prout opus erit, ſtatas denuntiationes dierum feſtorum, vigiliarum, matrimoniorum & rerum aliarum, quas de more enunciare ſo let, promulgabit, atque edicet, ediciue curabit.

Parochus quàm ſæpiſſimè parrochiales ſuos, etiam de altari moneat quàm grauiter peccent, qui præ metu alicuius vel incommodi, vel detrimenti, aut alia cauſa peſtiferam cōtagioſamq. labem, qua infecti ſunt, occulte cęlant, quamq. exitioſum vitæ ſuæ detrimentum inferant, propterea quòd ſi ab initio curationi ſe darent, facilius morbum depellerent; ac rurſus quàm vehementius alijs noceant, qui ob eam cauſam, quoniam illos non cauent ſe facile contagione inficiunt; vt verò quod maximè omnium intereſt, certo repentinæ mortis periculo ſe ſe ipſi offerunt, vt ne contritionem quidem, qua ſua peccata dolcant, animo concipiendi nedum ſanctiſſima Sacramenta ſumendi ſpatium, vel exiguum, habeant.

Parochialis viciniæ, lociue decanis, vel ſindicis conſulibuſue id curę Epiſcopi nomine comendabit, vt diligenter, vigilantique ſtudio ſingulorum morbum explorent, & ſi quem in contagionem incidiſſe compererint, quàm primùm ſe, & laicos, etiam eo nomine conſtitutos, certiores faciat, quibus, ex legibus magiſtratus ſanitatis id denunciare debent.

Id ipſum patres familias monebit, vt hoc itidem

de

de ijs ipſis ſingulis ſedulo præſtent, qui in ſua familia, famulatuuè ſunt.

Populo prætereà ſuadebit, vt omnes, & ſinguli valetudinis publicæ zelum, ſtudiumq. ſuſcipiant; ita vt ſi quis aliquẽ viciniæ ſuę hominem, aliumue ex peſti laborare, certo ſcit, aut probabiliter ſuſpicatur, rem omnem confeſtim, & ſibi, & laicis illis a magiſtratu conſtitutis denunciet. Ad quod *ſanè officium quò vehementius incitet, certis argumentis demonſtrabit, quàm graues pœnas* Deus *ab ijs repoſcet, quorum negligentia, culpaue, tot, tamq. acerba damna, & mala non modo illis peſte tabeſcentibus, quorum morbum patefacere debuerant, ſed alijs etiam ſingulis, qui contagionem contraxerunt, & vniuerſitati denique importata ſint.*

Aliam præteream rationem omnem idem parochus adhibebit, vt de cuiuſq. morbo certior quàmprimùm fiat.

Illud verò præter cætera populo ſignificabit, ſibi ab Epiſcopo illud præſcriptum eſſe, vt ſi quem in parochiali vicinia ægrè ſe habere ſenſerit, illum ſtatim inuiſat, quo diligentius in tempore ſanctiſsima Sa*cramenta miniſtret, omneque aliud adiumentum, cùm ad animæ ſalutem in primis, tum ad corporis etiam curationem conferat.*

Certo libro omnes, & ſingulos paochiales ſuos notabit, non modò eos, qui peſtilentia ſuſpicioneue laborarint, ac demum liberati fuerint, vbicunque vel domi, vel in locis publicæ curationis degerint,

ſed

ſed illos etiam qui peſtifera labe affecti, mortem obierint, vbicunque manſerint.

DENIQVE opportune Epiſcopus, tamquam populi pater, vt multis rebus, quę peſtis tempore incommo dè, acerbeq. de repente accidunt, paterna cura proſpicere poſſit, per parochos, & alios tum eccleſiaſti cos homines, quos huic curæ, præfecerit, tũ per pios etiam laicos ſibi nunciari, & ſignificari curet, quæcumque epiſcopalis officij ſollicitudinem, operam, & ſtudium requirunt.

MAgiſtratus porrò, & decuriones ad eas ſollicitudines, quas maximas, prudenterq. excogitatas in peſte propulſanda ponunt, illam vnam maximè omnium neceſſariam curam adiungent, vt primo pietatis opera, atque officia ſtudeant; tũ illa ſummope re caueant, quę pijs officijs, diuino cultui, ſanctis charitatis chriſtianę exercitationibus, & religioſis publicis orationibus aliquo modo vel repugnant, vel certè obſtant; cum hæc iſtiuſmodi ſint, quæ non imminuant, aut depellant, ſed vehementius excitent, prouocentue vim, impetumq. peſtilentiæ. Contra verò illud certum, atque exploratum eſt, illam reſtingui frequenti piorum operum vſu, religioſo diui næ charitatis cultu, & publicis ſupplicationibus, Hoc ex antiquis chriſtianę religionis exemplis, quæ narrata ſunt, planè declaratur.

Quamobrem hæc pręter cetera videbunt omni-

pie-

pietatis ſtudio.

Vt in ſupplicationibus publicis frequentiſſimè ſint.

Vt ſanctarum, ſpiritualiumque exercitationum ſtudia, atque officia, ne quidquam impediant.

Vt nihil obſtent, quo minus ad Miſſę ſacrificium fideles conueniant, conciones adeant, proceſsionibus publicis interſint, orationes item publicas obeant, & priuatim quoque precentur.

Nec prӕterea quidquam impedimenti afferant, quo minus funera eccleſiaſtico more ducantur, & ſepulturę locus ſacer detur, eiuſdemq. item officium peragatur.

Nec verò prohibeant liberis parentes, rurſusq. parentibus liberos, & cognatis cognatos, cum vel peſtilentia affecti ſunt, vel contagionis nomine ſuſpecti, inſeruire: neque publicorum miniſtrorum ſuorum, aut eorum, qui oppidorum, vel vniuerſitatum adminiſtrationi, curationiq. pręſunt, minitationibus, aut perterrefactione patiantur illos ab iјs pietatis, charitatisq. officiјs auocari, abduci, abſtrahiue.

Vt caueant, ne parochos, animarumq. curatores, & certos illos ſacerdotes, qui in publicis curationum locis ad ſacramenta miniſtranda cōſtituentur, alioſue eccleſiaſtici ordinis homines vllo quouis modo, vel nomine, vel prętextu impediant, quin, et ſacramentorum adminiſtrationē, et debitas muneris parochialis functiones, debitaue curę officia,

tùm

tum vniuerſe, generatimq. populo, tam ſpeciatim ſingulis, contagione etiam affectis, ſuſpectiſue pręſtent.

HOC *item ab illis in Domino vehementer petimus.*

VT *ne aditu, exituue oppidorum, pagorum, locorumue eoſdem prohibeant, contra eccleſiaſticæ libertatis iura, & Epiſcopi præſcripta, cui ſalutem, incolumitatèmq. populi, ſuæ curæ commiſſi, non minus ſibi, quàm ipſis cordi eſſe perſuaſum habere debent. Quo in genere tantò grauius peccarent eo periculoſo tempore, quo eccleſiæ miniſtros hùc, atque illùc confeſtim die, noctùq. in ſingulas horas, vel in momenta potius ad ſalutem animarum procurandam accurrere magis neceſſarium eſt, quàm alios etiam publicos præfectos, curatoreſue valetudinis corporum, quibus aditus, atque exitus in omnes partes dari, & patere ſolet.*

VT *longè refugiant ab eo deteſtabili vſu, peſte affectos, ſuſpectoſue, tamquam pro derelicto habitos, abiecta ſcilicet omni eorum cura, ab vrbe, municipio, oppidouè inhumanè exturbandi.*

VT *ne in ijs ipſis è domicilio ad tuguriola abripiendis plus exquiſitæ diligentiæ adhibeant, quam pro charitatis chriſtianæ ratione adhiberi par eſt.*

VT *ne in illis ſecludendis, domiq. cuſtodiendis ſeuerius agant, quàm cum chriſtiana charitate conueniens eſt.*

VT *denique in omni cautione non magis prudentię, quàm diuino auxilio innitantur.*

Cum

CVM verò ex eccleſiaſticis monimentis nuſquam cõpertum ſit, fidelem populum vnius ciuitatis, oppidi ue vniuerſum vnquã in peſtilentia, vt contagionem euitaret, hoc commiſiſſe, vt diuturno admodum tẽpore totus ab eccleſiæ conuentu penitus abſtineret, eiuſq. ſtationes planè deſereret; immo verò contrà perſpici poſſit, crebrius, ardentiorique diuinę charitatis ſtudio, quàm anteà conſueuerat, eccleſias frequentare: ob eam cauſam magiſtratus diligenter videbit, vt ne quarantenæ, quam dicunt, lege, illum vniuerſum domo exire prohibeat, quò fiat, vt diutius, quàm religionis pietas poſtulet, officia prętermittat, quę in eccleſia Deo pręſtare debet.

Nam, vt ſilentio prætereantur difficultates, incommoda, detrimenta, damna, mala, quæ inde multa rei publicę gubernationi euenire poſſent, cauendum etiam maximè eſt, ne, cum populi multitudo ſanctarum cęremoniarum, quę oculorum aſpectu cernuntur, vſu, & ritu, ad pietatis ſtudium incendatur, ſi domi recluſa, aliquãdiù ad eccleſiam non conueniat, magna ex parte religionis officia non modò in ea inculta ſint, ſed planè defloreſcant.

Qua quidèm ex re longè grauior pernicies pertimeſcenda eſt, quam ex omni vel funeſtiſſima peſtilentia.

Quare Magiſtratus de quarantena diligenter accuratè, & piè in primis, etiam atque etiam videbit matura deliberatione, & re omni cum Epiſcopo communicata, vt nõ minus animarum peſti, quàm

corporum cõtagioni, quę infinitis partibus inferior eſt, rectè proſpiciatur.

Quòd ſi aliquando indicetur, illud maximè prę uidendum erit, ne in Aduentum, qu atrageſimam, Solemnitates Domini, ſacraq. alia tempora incidat, quibus pro ſacroſancta diuinorum officiorum celebritate populi fidelis conuentus in eccleſia, & frequens, & ſolemnis itidem eſſe debet, vt ſolemnia ſacra ſunt, quę ex ſpiritu Sancti doctrina, religioſis cerimonijs, diuinoq. ritu celebrantur.

Ea prętereà ratio ineunda erit, vt ſpeciatim, potiùs, quàm vniuerſe, et in ſumma inſtanti neceßi tate quarantena fiat; itaut vel fœminę ſolùm cum pueris, vel aliquando viri, vel vnius viciniæ tantùm, quę grauius è ſuſpicione laborat, homines certo illo temporis ſpatio, eoq. non diuturniori domi ſe contineant.

Cautio in ſacerdote miniſtrante.

SI *Parochus ob aliam cauſam, quàm ob miniſterij ſui parochialis occaſionẽ in peſtis ſuſpicionẽ inciderit, plures ſane dies domi ſe continebit, quot ſcili cet pro ſuſpicionis ratione Epiſcopus boni publici cauſa ſtatuerit. Quod vero ad miniſteria parochia libus ſuis pręſtanda attinet, ea ipſa ratio ſeruabitur, quę parocho ſupra propoſita eſt, ſi quando miniſterij ſui occaſione in ſuſpicionem incidit.*

Idem

IDEM *parochus, aliusue ſacerdos, qui peſte laborantium curam gerit, quoties hominem ſibi commiſſum habet, qui in peſtilentiam, ſuſpicionemue inciderit, vt & nullo loco officijs deſit, quæ in eum conferre debet, & quàm cautiſſime poteſt, omne periculum euitet, vbi ſe ad* Dei *voluntatem totum accommodarit, deliberationemq. ſuſceperit mortis in ſingulas horas obeundæ, vt animabus, ſibi in curam traditis, ad ſalutem proſit; præſidium verò incolumitatis ſuæ in* Dei *potiſſimum cuſtodia poſuerit; has etiam cautiones adhibere poterit.*

Vt ſi quando hominis peſte affecti, ſuſpectiuè cõfeſſionem audit, loco audiat, qui aliquantulum a lecto diſtet. Cum vero ſine magno illius incommodo id fieri poteſt, curet licet, vt ad feneſtrã, aut oſtium, aut in porticum, veſtibulumuè, aut ad impluuium, aliumuè locum apertum accedat, vbi illum confitentem audiat, vt cubiculum declinet, in quo contagionis periculum timeri ſolet.

Vt eadem cautione in ſanctiſſimæ Euchariſtiæ miniſtratione vtatur.

Vt alijs remedijs ſe præmuniat, quæ religioſorũ hominum in primis conſilio probata, medicorum iudicio vim aliquam repellendæ contagionis habẽt.

Vt dum intra ſepta curationis publicæ ſunt, veſtes contractiores, aut ità ſuccinctas, quæ infra genua vix protendant, adhibeat.

Vt in ijs miniſtrationibus non pluuiali, ſed ſolum ſuperpelliceo, & ſtola vtatur.

Sacræ hoſtię particulam vnam, aut plures, quæ ad communicantium vſum tunc ſatis erũt, ferre poterit: nec verò aliam prætereà, quę de more reportetur, dum ad eccleſiam cappellamuè redit.

At verò in omni Sacramento, multoq́ue magis in ſanctiſsima Euchariſtia miniſtrandą, cauebit, vt euitandi periculi, vel ſuſpicionis cauſa, ne quid vel minimum, quod nouum ſit, adminiſtrationis ritum introducat, neue inſtrumentum, aliudue quid ſimile ad miniſtrationem pro digitis, vel adeo in ijs ipſis adhibeat.

Extra domicilij ianuam, aut tuguriorum ſepta, eos conſiſtere iubebit, qui ſanctiſsimum Sacramentum luminibus proſequuntur, clerico excepto. Quorum luminum loco aliqua, ſi fieri poteſt, per eos accendi mandet, qui intra illud domicilium, eaue ſepta habitant, cum iam ſuſpecti ſint.

Sacerdotes, pręfecti curationi ſpirituali hoſpitalis domus, alteriusue loco, vbi morbo infecti, ſuſpectiue curantur, abſtineant ab omni, vel conſuetudine, vel alio contrahendę contagionis periculo, quod aliunde exiſtere poſſit, quàm ex ſacris functionib. & miniſterijs, & alijs charitatis officijs, quę præſtanda ſuſceperunt.

Eorum ſacerdotum, ſi plures ſunt, vnus diligetur, qui ęgrotis ſacram communionem præbeat, cæteraq́ue miniſteria præſtet, quibus obeundis propius accedat neceſſe eſt: at vero plures etiã pro multitudine ægrotorum, alius autem qui peſte ſuſpectis

curam,

curam,operamque ſuam in ijs ipſis miniſterijs nauet,alius minus ſuſpectis, & conualeſcentibus cuſtodibusue,& famulis, ceteriſque miniſtrabit, qui à ſuſpicione liberi,in hoſpitalis domus, aut loci tuguriorum finibus extra ſepta degunt.

In Sacramento autem pœnitentiæ miniſtrando, in ſacra concione habenda, in doctrina chriſtiana tradenda, & alijs functionibus, quibus preſtandis ad eos peſte, vel affectos, vel ſuſpectos appropinquare non eſt neceſſe,vnus,& item alter vicißim, prout inter ſe conuenerint,aut,prout epiſcopus maluerit,operam ſuam curamque non ægrotis ſolum, ſuſpectisue narrare poterit,ſed cæteris etiam, atque adeo illis,qui rectè valentes, extra tuguriorum fines collocati conſtitutique ſunt ad locorum eorum cuſtodiam,vſum,& famulatum.

Cum eorum ſacerdotum unus ægrotis curā,miniſteriumue nauat,alter ijs,qui tantum in ſuſpectis habentur:caute etiam ijs ambo mutua inter ſe conſuetudine vtentur; ne præ ſuſp.cione fideles à ſuſcipiendo eorum miniſterio auertantur. Atque ſi in ijſdem domicilijs habitant,eorum tamen commertium aliquo interuallo diſiunctum erit.

Eorum vnuſquiſque ad Miſſę ſacrificij vſum diſtinctas ſacras ueſtes,mappas altaris, diſtinctoſue etiam calices, ſi fieri poteſt,habebunt.

In cappellis quoque altaribuſue diſtinctis celebrabunt. Si vero vna tantum cappella eſt,vnum ue altare, ne vnus alterius indumenta, mappaſ-

ue adhibeat, tangatuè.

Si aliquando vel in Miſſę ſacrificio, vel in ſanctiſſimæ Eucharistiæ miniſtratione, cum clericus deſit, qui miniſtret, alter alteri miniſtrare neceſſe habet; vtriusque cautio eadem erit.

Cautio in ſacerdote, qui miniſtrauit.

Parochus, aliuſuè ſacerdos, cum vel peſte tabeſcenti extremam vnctionem miniſtrauerit, vel in eius cubiculo confeſſionem propius audierit, aut aliud denique egerit, vnde apud populum in probabilem peſtis ſuſpicionem inciderit, tunc aliorum commertio, conſuetudineuè per aliquos dies abſtineat, ne bene valentibus contagij periculum, aut certe timorem iniȷciat.

Dum is, tamquam ſuſpectus, domi ſe continet, ſi forte acciderit opus eſſe alicui, itidem ſuſpecto, aut infecto, qui parochiæ ſuæ ſit, aut alienæ, at curæ ſuæ commiſſus, huic miniſterium ſuum, operamuè Sacramentis miniſtrandis præſtabit.

Quo tempore ab aliorum commertio abſtinet, in parochiali tantum eccleſia aliauè, quam pręfectus regionarius, aut Vicarius foraneus cōſtituerit, Miſſam celebrabit, & in eo præterea ſolum altare, in quo nemo alius ſacerdos eo tempore celebrabit.

Quod altare, ſi fieri poteſt, cancellis munietur, quibus populo ingreſſus præcludatur.

Quo ipſo tempore ad Miſſæ celebrationem veſtes ſacras,

eras, & mappas altaris adhibebit, quæ ſeparatim loco diſtincto aſſeruabuntur; nec alijs ſacerdotibus tunc vſui erunt.

De ſuggeſtu, aliuſue eius generis loco, qui a populi frequentia aliquo interuallo diſuinctus ſit, ſermonem, concionemue habere poterit.

Confeſsionem in eccleſia intus, & foris, at in ſede confeſsionali audiet; quæ præter laminam perforatam, aliquid etiam intermedium, interiectumue habeat, opere chartaceo confectum. Extra etiam confeſsionalem ſedem audiat licet, ità tamen, vt confitens ab eo diſtet tribus, quattuorue cubitis.

Parochialem etiam viciniam, aliamue curæ ſuæ commiſſam, obeat licet, cum vel funus curare, vel alia parochialia officia præſtare neceſſe habebit.

Alia præterea loca adire poterit, cum peccata confeſſurus ad alium parochum, confeſſariumue qui proprius abſit, ſe conferat opus eſt.

At ſane expediet eum confeſſarium ad eum potius in parochiæ finibus accedere.

Cauebit autem, ne in chorum eccleſiæ, vbi alij ſacerdotes ſunt; neque alio item, vbi frequens hominum conuentus eſt, proxime ad eos accedat.

Nec vero idem ſacerdos extra parochię fines excepta cauſa, quæ commemorata eſt, ſine Epiſcopi, aut præfecti regionarij, vicarijue foranei facultate ſcripta diſcedet. Neque porro facultas dabitur, niſi cum alijs ſuſpectis ſacramenta miniſtraturus eſt; aut bene valentium etiam, adhibita paulo ante

demonſtrata cautione,confeſsionem, Epiſcopi iuſſu auditurus,aut ad Epiſcopum res,ad curam ſuã pertinẽtes relaturus,aut aliquid actiurus,quod ſuæ cauſa agi neceſſe eſt.

Quam diu uero ab aliorum conſuetudine ſuſpicionis cauſa abſtinet,cum domo,aliqua cauſa,facultate ne egredietur:ſemper,prçterquàm cum ſanctiſsimam Euchariſtiam feret, ferulam albi coloris; quattuor cubitis longam, quod ſignum ſuſpicionis erit,manu geſtabit,ut omnes eius congreſſum proximumq; acceſſum cauere poſſint.

Eo ipſo tempore,dum ſuſpectus eſt, baptiſmum infuſionis,non immerſionis ritu,vbi huius ritus cõſuetudo alijs temporibus eſt,miniſtrabit;ſtatas verò baptiſmi cerimonias ad id tempus differet, quo à ſuſpicione liber erit: aut alium ſacerdotem adhibebit,qui baptiſmum ſtatis cerimonijs miniſtret.

Alterius etiam ſacerdotis miniſterio vtetur, ad ſanctiſsimam Euchariſtiam,extremamq. vnctionẽ, parochialibus ſuis miniſtrandam peſtis ſuſpicione non laborantibus.

Quamobrem parocho,dum eo loco peſtis eſt, vbi curam gerit,facultas detur,alium ſacerdotẽ ſubſtituendi,qui ab ordinis munere non ſit ſuſpenſus, vt parochialis curæ munera obeat. Ne tamen audiendis confeſsionibus alium ſacerdotem ſubſtituere poſsit, quem antea Epiſcopus non probarit, niſi huius ſubſtitutionis poteſtatem idem feciſſet.

Clericus, famulusve parochi ſuſpecti, aliuſue, cu-

cuius opera vti velit, quo tempore ille domi ſe continet, inde etiam ne ipſi quidem egrediantur ad præſcriptum: ſi quando autem exire neceſſe habebunt, ferulam de more geſtabunt.

Vbi ſeptimus dies, aut aliud tempus, ab Epiſcopo præſcriptum, prout viderit expedire, præterijt, quo parochus in peſtis ſuſpicionem ob miniſterium incidit, neque aliqua parte ſe læſum ſentit, nec vero ſuſpicatur ſe contagione infectum eſſe; libere, vt antea, & ſine ferula omnia loca adire, parochialiſque curæ munera obire poterit, niſi aliter Epiſcopus iuſſerit. Idem de parochi clerico, famulo, familiaue cenſendum erit: quæ ex parochi ob miniſterium ſuſpicione ſe ſe domi continuit.

Parochus autem, & ſacerdotes, in loco curationis publicę conſtituti, caueant, ne propius accedant congredianturue cum ijs, qui à peſtis ſuſpicione liberi ſunt: neue alia ratione eis periculum, aut ſuſpicionem contagionis afferant.

Quamobrem e loco, in quo collocati ſunt, facultate ab Epiſcopo, præfectoue regionario, aut à Vicario foraneo in diœceſi non impetrata, ne diſcedant. Nec verò illi, præfectus ſcilicet regionarius, & Vicarius foraneus, Epiſcopo inconſulto, dent, niſi ob cauſam, quæ vel ad ſpirituale miniſterium, vel ad publicam curationem ſpectet; ob quas cauſas ſæpe accidit, eos ad alia loca mitti oportere. Cum autem foras quauis cauſa facultateuè exeunt, ferulam albam, parochis ſupra conſtitutam, geſtabunt.

Cautio in homine eccleſiaſtico ob aliam cauſam ſuſpecto, aut peſte etiam infecto, adhibenda.

AD tuendam publicam valetudinem Epiſcopus eam facultatem parocho dabit, vt non modò eccleſiaſticis hominibus, qui in parochiali vicinia habitant, ſed etiam ſocio curę parochialis, & parocho item, proximè habitanti, ſi quis eorum in peſtilentiam, eiuſq. ſuſpicionem inciderit, hæc, vt infra, pręcipere, iubereue poſſit.

Vt is ſcilicet vel infectus, vel ſuſpectus intra domicilium, certi pręſcripti temporis lege, ſe cõtineat; aliorumq. conſuetudine abſtineat.

Vt neminem alium intro ad ſe domum recipiat, admittatue.

Vt illius familia hoc ipſum omne itidem pręſtet.

Hanc eandem poteſtatem pręfectus regionarius cum in reliquos eccleſiaſticos homines, tum in parochos ipſos exequetur, non ſolùm ſi quando eorũ quiſpiam peſte afficitur, peſtiſue ſuſpicionem prębet, verùm etiam alia de cauſa. Ad cuius rei exequendę vſum pœnis arbitrij ſui contra contumaces aget.

Hæc ipſa facultas erit etiam vnius cuiusque Vicarij Foranei, cui prætereа laicos homines, cum eccleſiaſticos idoneos non habebit, qui hæc exequantur, ſubſtituere licebit, ſi quid pręſertim de repente acciderit, quod aliena opera opus habeat.

Eiſdem præterea ſingulis licebit, etiam laicorũ miniſtrorum cuſtodiam, ſi ita quandoque expedire cenſuerint, adhibere.

PAROCHVS *igitur, vbi primum eccleſiaſticus homo in ſuſpicionem peſtis incidit, facultate ſibi data, vt opus eſſe viderit, ſtatim diligenter, & prudenter vtetur.*

Eccleſiæ autem veſtes, & pręcipuè, quibus ille propriè vtebatur, vnde contagium exiſtere poſſit, omni diligentiſsima cautione, vt nihil planè amittatur, certo loco, ab aliorum conſuetudine ſemoto, reponi, & cuſtodiri curabit. Qui locus bene ſepietur, & munietur, & ſuppellectilis, quę in eo recondetur, index, omniſq. alia opportuna cautio adhibebitur.

Epiſcopum pręterea, aut præfectum regionariũ, aut Vicarium foraneum de tota re certiorem itidē faciet, vt, vbi rem ipſam diligenter cognouerit, vel aliquid aliud, vel id ipſum diligentius ſtatuat, prout expedire videbitur.

Rem item omnem curatoribus publicę valetudinis, in ea vicinia conſtitutis, quàm primum ſignificabit, vt & ſubminiſtrentur, quę eorum opera, miniſterioue ei tunc ſubminiſtrare neceſſe eſt, & omnis alia diligens cautio ab illis adhibeatur, quæ neceſſaria eſſet ad alios homines conquirendos, qui cum eo, aliјſue illius familiæ, domuſue commertium habuiſſent, aut alio modo eius rei cauſa ſuſpe-

cti

ſti eſſe poſſunt.

Si verò parochus eſt, aut eius clericus, aut famí lia, domuſue, quæ in ſuſpicionem incidit; hęc ipſa officia ſocius parochialis curę, ſi quem habet, alioqui parochus propinquior pręſtabit.

C V *rabit porrò prefectus regionarius, aut Vicarius foraneus impenſe admodum, vt & domicilia, & ſupellex eccleſiarum, vel eccleſiaſticorum hominum quàm diligentiſſimè expurgentur. Ad cuius expurgationis rationem omne exquiſiti ſtudij, cautioniſq. genus Epiſcopus adhiberi iubebit, quod ex Magiſtratus pręſcripto in laicalibus rebus expurgandis adhiberi ſolet. Et, vbi opus eſſe cenſuerit, ad expurgationem eorundem miniſtrorum operam vtēdam curabit.*

C V M *ex facti, quod euenerit, ratione, dubium exiſtit, an quis peſte mortuus ſit, anue illius ſuppellex eo nomine ſuſpecta, annuè alio genere morbi affectus; tunc parochus medicos in conſilium adhibebit, aliosſue peritos, eoſq. potiſſimum, quos Magiſtratus curę eiuſmodi prefecerit, vt de re tota certius ſtatuatur.*

P A *rochus, aliuſue eccleſiaſtici ordinis homo, qui loca incolit, quorum cōmertium ob ſuſpicionis cauſam vetitum edicto publico eſt, ne inde egrediatur, prohibeat Vicarius foraneus, ſicut cęteris eorum locorum*

rum incolis prohibitum eſt, ita tamen, vt certis ijs regulis, & facultatibus, quæ eccleſiaſticis hominibus peſte ſuſpectis, ſupra conſtitutæ ſunt, vtatur, & fruatur, præſertim, qui animarum curam quouis modo, aut nomine gerit.

HAEC *omnis cautio tùm in ſacerdotes miniſtrante, tum in eo, qui miniſtrauit, tum etiam in eccleſiaſtico homine peſte ſuſpecto, quicumque ſit, vt diligentiſſimè adhibeatur, atque ſeruetur, parochi, vt ſuprà, cura erit. Quæ ſanè cura omnis, cautioq; in vrbe ad præfectum regionarium, & in diœceſi ad Vicarium foraneum maximè pertinebit.*

Cautio in monaſteriis, & collegiis piis adhibenda.

S*I regularium hominum monaſterium, aliudue collegium eccleſiaſticum, aut domus, vbi collegiatim viuitur, eadem tota ratio, & cautio, quæ mox ſupra demonſtrata eſt, ab Epiſcopo, & præfecto regionario, Vicarioue foraneo ipſius Epiſcopi nomine ita diligenter, vt omnes, qui in eo monaſterio, collegioue habitant, niſi aliquos ſolùm peſte ſuſpectos eſſe, manifeſto conſtet, ab aliorum hominum conſuetudine, commertioue abſtineant, & intra monaſterij, domuſue ſepta ſe contineant ad Epiſcopi præſcriptum. Eam verò cautionem inter ſe adhibebunt, vt alter ab altero ita ſeparatim in conſuetu-*

dine

dine verſetur, vt ne contagium contrahere poßit. Quamobrem etiã in hortis tuguria ſtrui expediet.

Verum ne propterea in eorum eccleſia diuinus cultus intermittatur: ſed diuina officia in choro, vt moris eſt, obeant, ita tamen, vt ibi alter ab altero ſeparatim aliquo exiguo ſpatio interiecto ſit.

Miſſas ſinguli in ſingulis altaribus diſtinctis celebrent, ſacris adhibitis indumentis, & inſtrumentis, quę, ex communi ſacriſtiæ ſuppellectile ſumpta, ad ſuum quiſque vſum eo tempore ſigillatim, locoq. ſeparato ſeruabit, & cuſtodiet.

Ne verò vllum populo periculum inde exiſtat; à cappellis, vbi celebrabitur, & choro aditus ipſius populi ſecludatur, cancellis ferreis, ligneiſue, aut alio eiuſmodi ſepimento.

At ne dum ſe intra Monaſterij ſepta ab aliorum conſuetudine abſtineat, quicquam ad victum eis deſit, è publico illo ſumptu, qui neceſſario eo tempore ad pauperum ſuſtentationem conſtitutus eſt, eleemoſynam, vt opus erit, ſubminiſtrari, curandum erit.

SI eccleſiaſticorum hominum in eodem monaſterio, locoue collegiatim viuentium, magnus admodum numerus eſt, qui peſtis nomine ſuſpectus ſit, nec verò domus, habitationiſuè amplitudo eiuſmodi eſt, vt omnes tugurijs etiam extructis commodè ſeparatim habitare poſſint: expedit, vel eos omnes, qui ex peſte, ſuſpicioneuè laborãt, vel, his relictis, alios

rectè valentes, ſuſpicioneq. liberos ad aliam domū, monaſteriumuè, aut etiam ad plura traduci, quæ ta men vacua ſint, & ita conſtructa, vt dum curatio- nis, aut ſuſpicionis cauſa in illis manent, regularem modeſtiam, eccleſiaſticamque ordinis ſui diſcipli- nam rectè ſeruare poſſint.

HAEC *ipſa cura, & cautio adhibebitur, ſi quando for taſſe monialium, in eodem monaſterio viuentium, magnum numerum peſtis peruaſerit.*

Sed in earum monaſterijs, peſtis nomine ſuſpectis, magna ab Epiſcopo *cautio adhibenda erit, ne ex ea occaſione intra ſepta monaſterij aditus ſit ſine ne- ceſſaria cauſa.*

Nec verò extra clauſuræ ſepta, fineſue egredien di facultas, niſi vrgente, neceſſariaq. item cauſa mo nialibus permittatur.

SI *verò aliquando neceßitas efflagitat, vt illę intus viſitentur, aut inſpiciantur: hoc ne à iuris fiat, ſed à fœminis honeſtis, curabit* Epiſcopus.

Hoc *ipſum itidem ſeruabit, ſi quando monatto- rum opera, aut alia eiuſmodi neceſſaria erunt.*

De baptiſmo infanti, peſte laboranti, ſuſpectoue miniſtrando.

INFans *nuper natus, peſte laborans, aut nomine ſuſpectus, quia à matre, peſtifero morbo affecta,*

ortus

ortus eſt, quàm primùm ob inſtans mortis periculum a ſacerdote, peſte laborantium curam gerente, infuſionis ritu baptizabitur, aliјs ſtatis cerimonijs tunc non adhibitis. Si ſacerdos abeſt, idem confeſtim ab alio præſtabitur, qui præſens baptizandi formam norit; nec verò compater adhibeatur: aut talis, qualis infans eſt, compater, aut commater aſciſcetur, nempè ex morbo laborans, aut ex eadẽ cauſæ origine ſuſpectus, ſi alij, qui liberi ſunt, ſuſpicione contagionis deterriti, id munus refugerint.

Poſtea, ſi infans ſuperſtes erit, quàm primùm ab omni ſuſpicione liber erit, in eccleſiam parochialem ſuam ſacerdoti parocho offeretur, qui ex eccleſię inſtituto reliquas ſtatas cerimonias ei adhibebit.

Idem in baptiſmo ſeruabitur infantum, qui expoſiti, dubium eſt, an peſtilentia ſuſpecti ſint.

Hoc ipſum quoque præſtabitur in baptiſmo infantum, qui non ita manifeſto ſuſpecti videntur, quales ij ſunt, qui è mulieribus benè valentibus, naſcuntur, quæ tamen ex aliqua ſuſpicione vel domi incluſæ, vel ad loca publicæ curationis perductæ ſunt, quoniam vel loco ſuſpecto fuerunt, vel cum homine ſuſpecto conſuetudinem habuerunt.

SAcerdotes locorum curationis publicæ, quibus baptiſmum miniſtrarint, eorum, & parentum nomina, & reliqua de more in librum certum referant: quem deinceps a peſtifera lue purgatum ad archiuium Epiſcopale ferant. Vniuſcuiuſque autem,

quem

quem baptizarint, baptiſmum exſcriptum proprio etiam eius parocho tradant: quem etiam, cum primùm inde illi emittuntur, certiorem faciant de cerimonijs reliquis, quas non adhibuerint, vt ille in parochiali eccleſia ritè ſuppleat.

Officia confratrum charitatis, & collectio eleemoſynarum, ac diſtributio.

SCholæ charitatis homines parocho deſcribendis parochiæ pauperibus operam nauabunt, quos, ſemel diligenter deſcriptos, ſæpè generatim recognoſcent. Qua in recognitione ſi quid vel addendum, vel mutandum viderint, id parocho nuntiabunt, qui in deſcriptionis libro notabit, quod eo in genere opus erit, & epiſcopo etiam referet.

Iidem ſingulis diebus ſedulo pauperes inuiſent, eosque præſertim, qui peſte tabeſcunt, ſuſpectiue ſunt.

Si quos inuenerint, qui recenter in morbum inciderint, quiue ſpiritualis alicuius adiumenti indigeant, de ijs eundem parochum certiorem facient. Ipſi verò ſollicito ſtudio in id incumbent, vt quę ad corporis vſum neceſſaria ſunt, pauperibus, peſteq. affectis vndique conquirant.

Vt autem omni ex parte cumulatiora charitatis ſub-

ſubſidia comparent, cùm ad Epiſcopum, tum ad præfectos regionarios, Vicarios vefor aneos, & parochos perfugium ſæpiſsimè habebunt: quorum etiā auctoritate ad omnem eleemoſynę, pijque ſubſidij conquiſitionem, atque apparatum vtentur: ſæpè etiam magiſtratum, & decuriones, conuenient, vt opus erit.

Id parochus prętcr cęterà maximè parochiales ſuos cohortabitur, vt his præſertim peſtilentiæ temporibus, omni commiſſeratione dignis, quantam maximam per facultates poſſunt, eleemoſynam cōferant ad ſubleuandas neceſsitates, non ſolum peſte laborantium, ſuſpectorumue, ſed aliorum etiam omnium, qui rerum inopia premuntur.

Quam ob cauſam ſingulis hebdomadis, ſemel, atque adeò ſæpius, rariusue, prout neceſsitas vrget, parochialiumq opes ferunt, viciniam ſuam, adhibitis charitatis ſodalibus, in omnes partes obibit, omnique ſtudio, & charitatis pia contentione eleemoſynam, quæ in eorum miſerabilium vſum erogetur, ab omnibus efflagitabit.

In eccleſia pręterea parochiali, in omniq. viciniç parte, præſertim pro foribus eorū, qui peſte infecti, ſuſpectiuè ſunt, duabus clauibus, inter ſe diuerſis ſingulas clauſas, certoq. ſigno, quod pręcipuum Epiſcopus conſtituerit, notataſq. & diſtinctas publicè proponet, atq. affiget: in quas oblatę eleemoſynę eo nomine conijciantur. E clauibns illis duabus vnam ipſe parochus, & alteram ille ex confratribus

bus charitatis aſſeruabit, quem Epiſcopus, præfectusuè, vel Vicarius foraneus delegerit.

Si qua in parochiali vicinia cum plures ſunt, vel peſtifera labe inquinati, vel ſuſpecti, vel alij inopes homines, quibus aliunde non ſatis ſuccurri poſsit; parochus ad Epiſcopum confugiet, cuius conceſſu in finitima etiam vicinia parochiali capſulam eleemosynæ proponere, aut alia ratione ſubſidia charitatis comparari poſsit ad illorum ſuſtentationem.

VT autem neceſſario eo tempore pauperum egeſtati vndique ſuccurratur; eam facultatem, ſi ita neceſsitas tulerit, Epiſcopus aliquando permittet, vt piorum locorum præfecti, curatoreſuè eleemoſynarũ, quas certo præſcripto tempore dari moris eſt, diſtributionem anticipent, vt potè quæ eleemoſyna ſemeſtri, aut longioris temporis ſpatio in egentium vſum erogari cõſueuerat, ea omnis duobus, tribusuè mẽſibus, aut breuiori tempore, prout opus erit, diſtribuatur.

Ea autem cautio adhibebitur, vt ne eleemosynæ diſtribuendæ ratio, atque vſus ſine legitima auctoritate, & facultate vnquam immutetur, verbi gratia, quod puellis, virginibusuè nuptui dandis in dotem pia liberalitate erogari ſolet, aut debet, ne in panis eleemoſynam, aliudue genus conuertatur.

Nec verò piorum locorum prædia, aliauè bona immobilia hypothecę, pignoriuè dentur, aut alienentur, contra, ac teſtatorum voluntate, canonum iu-

re, pontificijs conſtitutionibus, & Conciliorum, aut Synodi prouincialis noſtræ primæ decretis cautum eſt.

OMNIS eleemoſyna, quæ a charitatis confratribus congeretur, de parochi, aut pręfecti reginarij, aut Vicarij foranei conſilio, & aſſenſu, in eorum hominum vſum neceſſarium erogabitur.

In eleemosynæ autem erogatione habebitur ratio cum in primis inopiæ, paupertatiſq. ſacerdotum & monaſteriorum cuiusuis generis, et ordinis, tum hoſpitalium ædium, locorumuè, quæ intra parochialis viciniæ fines ſita ſunt.

Quibus ſacerdotibus, & monaſterijs, ex ærario etiam publico, aut cenſu, vnde reliqui pauperes ſuſtentantur, neceſſaria alimenta ſubminiſtrari oportebit cùm alias cauſas, tum quia publico eccleſię nomine religioſi illi homines quotidianis ſacrificijs, ſupplicationibus, diuinorumq. officiorum cultu, & moniales etiam ſacræ lachrymarum vi, peccatorum deploratione, gemitu, vigilijs, ieiunio, atque aſſidua oratione, Dei iram afflictiſsimo illo tempore placare contendunt.

CAVEBIT autem parochus, ne rei cuiuſquam, quæ ad corporales quorumuis hominum, etiam peſte laborantium, ſuſpectorumuè neceſſitates pertineat, præcipuam curam, pręcipuumq. onus ſibi ſuſcipiat, quo retardetur, aut impediatur, qui proprium cura

ræ

ræ ſuæ officium exequatur: quod totum in rerum ſpi ritualium procuratione, atque adminiſtratione vèr ſari in primis debet. Ideò ab ordinario munere elee moſynæ diſtribuendæ, ſubuẽtioniſq. publicæ erogandæ abſtinebit.

Si quo autem in loco, & pauperum ingens neceſ ſitas, & penuria hominum vt id muneris rectè, gerere poſſit, aliquando hoc ſuadebit: vt iſtiuſmodi pondus ipſe ſuſcipiat, ac ſuſtineat, ad Epiſcopum adibit, cuius facultate illud ſubeat, ac gerat. Adhibere autem ſecum ſemper ſtudebit pios aliquot parochialis viciniæ homines, aut confratres charitatis, quos tum adiutores, tum etiam teſtes fidelis diſpenſationis. Hoc etiam ipſum, & præfectus regionarius, & Vicarius foraneus exequi, præſtareq. curabunt.

VT omnis eleemoſyna, quęcumque ſit, quæ colligetur, quibus oportet, rectèque diſtribuatur, nec verò impudenter vſurpetur, atque abſorbeatur ab ijs, qui aliunde cum habeant, vnde viuant, iniqua illa vſurpatione exitium animæ ſuæ pariunt, & vitę periculum illis præbent, qui ſumma rerum omnium anguſtia premuntur; ideò regionarius præfectus, Vicarius foraneus, viſitator Epiſcopalis, & parochus in primis omni opportuna ratione vbicunque ſunt, qui peſtis, ſuſpicioniſuè cauſa domi incluſi, aut etiam inopiæ nomine illa etiam pro foribus, aut de feneſtris efflagitant, iſtos, & aliquando populum

vniuerſum, prout occaſio tulerit, id grauiter monebit, docebitq. peccati mortalis vinculo irretitos teneri, ſi qui ſunt, qui conſequendæ eleemosynæ cauſam aliquam prętexunt, & aſſimulant, atque adeo, ſi quam eo nomine, & cauſæ ſimulatione cōſequuntur, planè reſtituere debent.

Quamobrem grauiſſimè peccabunt, quicumque eleemosynam capient, illis egentibus hominibus ſolùm conſtitutam, qui aliunde certo recluſionis, alioue præſtituto tempore non habent, vnde victum ſibi parent: ſi re vera ipſi in eo paupertatis ſtatu non ſunt: nec verò eam eleemosynam ſine conſcientiæ offenſione, & labe retinere vllo modo poterunt, præſertim, ſi ipſius eleemosynæ curatores aliqua ſignificatione, rationeuè præcauerint, ſe cōſtituiſſe ijs tantum, qui ea inopia, paupertateuè premuntur illam diſtribuere.

Cura prꝫſtandæ, & exercendæ pietatis in locis publicæ cautionis, ac domibus occluſis.

I*N omni triuio crux loco decenti erigetur, ad quam orantes, & precantes ſpectent.*

Ibidem, ad Epiſcopi prꝫſcriptū, altaria extruantur, in quibus Miſſæ ſacrificium offeratur; ita vt qui ſacerdos, etiam regularis in illis obtulerit, celebraueritué Epiſcopi iuſſu, ſatisfeciſſe cenſeatur muneri, quo aſtrictus eſt, celebrandi in alio cuiusuis eccleſiæ altari.

In

IN *cappella domus hoſpitalis, lociuè publicæ curationis perpetuo ſanctiſſimum ſacramentum aſſeruetur; cui lampas accenſa præluceat.*

In qua cappella ſacerdos, qui ſpirituali curationi præeſt, aliquando orationem ſine intermiſſione inſtituet, religioſeq. atque ordine haberi ſtudebit.

Vbi ob peſtilentiæ propagationem, obitumue, vel ægritudinem ſacerdotum, deſunt, qui ſpiritualē peſte languentium, vel ſuſpectorum curam ſuſtineant, gerantuè, vt quam diligentiſſime conquirantur, vicarius foraneus in diœceſi epiſcopum certiorem celerrimè, & ſæpiſſimè faciet, præfectus, in ciuitate: interea vero eorum curam parochis, alijsuè ſacerdotibus probatis, qui proximè habitant, magnore commendabit.

Idem officium præſtabunt, ſi quando ob ſuſpicionem peſtis in parocho, vel etiam infectionem inciderit, vt ſcilicet alium ſacerdotem in eius locū ſubſtituat, qui parochialis curæ partes neceſſario tempore exequatur, quas ille per ſuſpicionem ijs, qui ſuſpicione carent, præſtare minus poteſt.

CVM *nemo ſacerdos eſt, qui publici tuguriorum locî curationem gerat: hoc ſaltem curabitur, vt die feſto, & in hebdomada etiam certis alijs diebus eò loci, aliquis ſacerdos eccleſię, aut viciniæ parochialis Miſſę ſacrificium in oratorio ob eam cauſam extra tuguriorum ſepta extructo offerat. Si verò ne id quidem fieri poteſt, quoniam nemo alius ſacerdos*

ſacerdos eſt, niſi vnus tantùm parochus, hic ipſe aliquando per hebdomadam eò ſe conferet ad Miſſæ ſacrum celebrandum.

Vbi in eo tuguriorū loco ſacerdotes plures ſunt, tū id curabunt, vt omnes quicumque ibi ſunt, Miſſam ſpectent, audiantuè; tum ipſi ob eam cauſam inter ſe rationem inibunt, vt cum præſertim vna tantum cappella ſit, alius benè mane, alius paulò tardius Miſſam celebret; aut certa alia hora cōmodiore id quiſque præſtet,

PRAECIPVE *parochus hoc valde curabit, vt ſi quādo vel vniuerſi ciues, vel aliqua vicinia, familiauè parochialis domo egredi prohibentur; omnes, & ſinguli, antequam ſe in ſuis quiſque domicilijs per illud dierum ſpatium includant, peccata confeßi, ſacram communionem ſumant. Si verò præ temporis exiguitate id tunc non præſtabunt, præſtent ſaltem eo ipſo ineunte tempore, & deinceps præterea ſingulis hebdomadis, aut quinto decimo quoque die, prout ſe illis per alias occupationes poſſe ſacramenta miniſtrare viderit.*

At pro curæ ſuæ ratione, quæ ad ægrorum ſalutem ſpiritualia adiumenta ſpectant, hęc omnibus alijs anteponet.

Certam aliquam chriſtianę vitę normam eo tempore, cum populus intra domeſticos parietes aliquādiu ſe continet, paſtoralibus litteris Epiſcopus commoſtrabit, vt quotidianas habeat pietatis chriſtia-

na

næ exercitationes, quibus perpetuum curſum teneat in via ſalutis.

Pietatis autem ea officia proponet patribus familias, vt non ſolùm manè, ſed veſperi, & meridie, ſingulisque horis, ac momentis habeant ſpirituales exercitationes, in quibus omnis familia piè verſetur.

Quamobrem, pręter cętera, libros in ſingulas familias introducendos curabit, non ſolùm eos, quos ſupra commemorauimus, ſed ſacrorum bibliorum partem aliquam, vt pote hiſtoriam Iob, libros Tobię, epiſtolam S. Iacobi, & volumen præterea de vitis ſanctorum: è quibus ſeliget præſertim vitam S. Sebaſtiani, S. Gregorij Magni, S. Rochi, S. Macarij, S. Euthichij, Patriarchę Conſtantinopolitani, S. Nicolai Epiſcopi, S. Bernardini Senenſis, qui omnes peſtilentiæ documenta, & exempla prębuerunt ſanctiſſimarum virtutum.

Ad alias religioſas orationes introducet certos pſalmos, & hos potiſſimùm, nempè pſalmum ſextum, decimum ſextum, vigeſimum quartum, trigeſimum primum, trigeſimum ſeptimum, quinquageſimum, ſeptuageſimum octauum, centeſimum primum, centeſimum item, & vigeſimum nonum.

Stata prętereà illa oratio parochi, & ſacerdotis, quę in ſingulos dies ſepties certis horis adhibebitur, etiam a cuſtodibus, & miniſtris inſtituetur in omnibus tuguriorum ſeptis, hoſpitalibus ędibus, ſingulis familię incluſę domicilijs, omni loco, & pu-

 blicè,

blicè, & priuatim.

Quæ oratio vt rectè, religioſeq́; peragatur, curãdum eſt diligenter ad Epiſcopi præſcriptum.

Itaque orationis huius ſignum in vniuerſæ, vel partis populi recluſione, dabitur campanis primariæ eccleſiæ, collegiatarum item tam regularium, q̃ ſæcularium, ſi quæ ibi ſunt, dabitur. Itidem in eccleſia parochiali fiet, cuius viciniæ homines, familiæue aliqua, contagionis nomine ſuſpectæ, domi ſe continent.

Itidem fiet percuſſione paruulæ campanæ hoſpitalis, aut alterius loci curationis publicæ.

Signi ratio hæc ſeruabitur, vt diſtincto certo temporis ſpatio, nempè ſecunda quaque hora, aut longiori, breuioriue interuallo, prout dies contractiores, vel longiores ſunt, ſepties in die campana pulſetur.

Initio orationis ſignificandæ percuſſio campanarũ fiet, ut, de more fit, cũ ſalutationis Angelicæ, quæ Aue Maria *dicitur, ſignum datur: poſteà continenter per horæ quadrantem, certis campanæ ictibus, breui interuallo diſtinctis, eiuſdem ſignificatio fiet, quæ ſono terminabitur, vt oratio veſpertina ſolet.* Dum *vero campanis pulſatur, litaniæ, ſupplicationesue ad Epiſcopi præſcriptum concinentur, recitabunturue, ita vt, vel è feneſtris, foribusue ædium ab vna parte ſint, qui illas præcinant, & viciſſim ab altera, qui religioſe ſuccinant, & reſpondeant.*

Quod ſicubi ita præſtari non poteſt, intus in ædibus

bus ipſis,loco omnium communi, aut, vbi optimè poteſt,ſtatis illis ſignificationis horis præſtabitur.

Quam ob cauſam in vnaquaque vicinia, vbi hęc precatio horaria celebrabitur,vnus,pluresuè eccleſiaſtici homines, aut, ſi tales non adſunt,alÿ pÿ viri, orationis vſu inſtructi, ad feneſtram, foreſuè ædium adhibebuntur, qui ſtata quaque hora, qua ſignificatio fiet, orationis huius inſtitutum, atque vſum rectè,riteq. moderentur,& dirigant, & eius ſtudium in horas ferè ſingulas ardentiùs excitabunt.

CVRABIT *prætereà parochus,vt diebus ſaltem feſtis,vbi ſunt,qui benè norint, de beata Maria Virgine officium precum horarum ſtatis illis ſeptem horis diſtinctè recitent.*

Sæpè euulgabit,atque edicet, quo fidelium mentes ad huius precationis vſum, ſtudiumq. inflammet, indulgentias eo nomine conceſſas.

Ac prætereà quidem,vnicuique parocho, & ſacerdoti,breuium illorum librorum, quibus Epiſcopi iuſſu certæ preces,& litanię, orationis cauſa editæ continentur,copia fiet,et gratis aliquo modo ſuppeditabitur,vt parochialibus ſuis,& alÿs,prout vſu venerit,rectè diſtribuat.

HIS, *atque adeò alÿs omnibus pietatis exercitationibus parochus, aliÿuè ſacerdotes, curationi ſpirituali præfecti,homines,ſibi commiſſos, tempus in*

de

domibus occluſis,alijſq. locis tuguriorum ſalutariter,& religioſe conſumere ſtudebunt, quàm diligentiſsimè,vt ne otio tabeſcentes procliuiùs prolabantur ad Dei offenſiones,& ad turpia flagitia.

Cura diſciplinę morum in eiſdem locis.

P*Arochus,animarumque curator, & alij item ſacerdotes,curæ ſpirituali in locis præfecti, vbi infecti,ſuſpectiuè morantur,charitate paterna, & diligenti ſtudio videbunt vitam,mores, pietatem, & religionem non modò eorum, qui peſtis morbo ſuſpecti,in hoſpitalibus,publicis domicilijs, aut intra tuguriorum ſepta,ſibi commiſſa,habitant, & illorum,qui pręſertim recluſi,intra parochiæ ſuæ fines in priuatis domicilijs manent,ſed monattorum, & famulorum,& miniſtrorum, quicumque illis operam nauant,& eorum prætereà, qui in illorum cuſtodia collocati ſunt.*

Mulierum pudicitię, & adoleſcentum honeſtati proſpicient,qui intra ea ſepta,hoſpitaleſuè domos, aut domicilia priuata incluſi,degunt.

Præcipuam autem curam ſuſcipient, & ſuſtinebunt,puellarum,virginum,& fœminarum, quę vel parentibus,vel coniugibus mortuis,diſcriminis, & periculo pudoris,ac pudicitię magis obnoxiæ, atq; expoſitæ ſunt.

Eas ſenioribus fœminis, & ſpectata honeſtate, pietatiſq. ſtudio inſignibus, quæ in illis locis morantur,

tur, diligentiſſimè committent, quaſique in manum tradent, & commendabunt omni charitatis officio.

Pupillorum item, pręſertim infantum curā gerent, eamq. potiſſimùm rationem habebunt, vt certo loco ſeparato, dum in publicæ curationis domicilijs, locisue ſunt, piè, rectèque educentur.

CVRA *eorundem erit, hæc etiam, vt, quoad eius fieri poteſt, à fœminis mares vbique ſeparatim degant, pręterquam, ſi qui ſunt eiuſdem familiæ.*

Curabunt prætereà, vt non ſolùm euitandæ contagionis, ſed honeſtatis in primis tuendæ cauſa, qui in vno cubiculo, tuguriolone degunt, nullum ſuſpectum commertium, conſuetudinemuè habeant cum alijs, qui vel ſunt diuerſæ familiæ, vel in alio diuerſo tugurio, cubiculouè manent.

SAEPE *fit, vt in ijs curationis publicę locis non modò palàm, ſed occultè futuri matrimonij ſponſiones fiant: ideò Epiſcopus curabit, vt qui in illis locis, aut paulò poſtquam inde egreſſi ſunt, matrimoniū conficere volunt, illius ſtatæ denunciationes cùm in eccleſia parochiali, tum eò etiam loci, vbi incluſi peſtis cauſa ſunt, aut paulò ante fuerunt.*

Ne quid verò de matrimonio contrà agatur, quā Tridentina ſanctione præſcriptum eſt, ideò quàm ſæpiſſimè illa in locis publicæ curationis promulgetur, atque exponatur.

Ne præterea puellæ in fraudem inducantur; omnis

nis alia diligens ratio per parochum, ſacerdotemuè, qui ſpirituali curationi præeſt, adhibebitur.

VBI *aliqua vel concubinatus, vel vitæ turpis ſuſpicio ſuborietur, aut indicium exiſtet, de hac re omni parochus, ſacerdoſuè, ſpiritualis curæ præfectus* Vicarium *foraneum, ante præfectum regionarium, & hi* Epiſcopum *certiorem ſtatim faciant, vt in tẽpore, primùm re inueſtigata, cùm remedium opportunum periculo adhibere poſſit, tum flagitioſa vita, omnique vitio diffluens, reprimatur, & coerceatur.*

ILLAE *verò morum corruptulæ, quæ in ijs locis magna cum Dei offenſione vulgo exiſtere ſolent, quales ſunt, comeſſationes, exhilarationes, cachinnationes, inhoneſtę congreſſiones, obſcœnæ collocutiones, detractiones, maledicendi vſus, ludificationes, geſticulationes, luſiones, ludi aleatorij, ſaltationes, tripudia, crapulę, compotationes, congreſſuſque illi, tot peccatis coniuncti, omneſq. demum turpes actiones, vt tollantur, radicituſq. extirpentur; ijdem ſacerdotes, & priuatis colloquijs, & concionibus, & ſuaſionibus, & cohortationibus, & omni officij genere agent planè diligenter. Quod ſi ijs rationibus aſſequi non poterunt, quod ex diſciplinæ chriſtianæ vſu erit,* Epiſcopum *ipſum adibunt, qui offenſionibus eius generis omni uia occurrat.*

Quam ob cauſam, quò diligentius, ſcilicet idem Epiſcopus *nota, atque explorata habeat, quæcum-*

que

que in ijs locis ad morum emendationem, correptionemq. opus erunt; certos etiam aliquos laicos homines, chriſtianę, ſanctæq. diſciplinæ ſtudioſos, non modò in tuguriorum finibus, hoſpitalibuſq. ædibus publicis, ſed in omni parochia ſecretò conſtituet, qui omnia inhoneſtæ, turpiſq. vitæ pericula, flagitioſas actiones, & corruptā omnem eorum diſciplinā, qui ibi degunt, prudenti exploratione diligenter indagent: quęque in offenſa eſſe viderint, de ijs, vel Epiſcopum ipſum, præfectumue regionarium, vel Vicarium foraneum; vel parochum, vel ſacerdotē etiam curatorem ſæpiſſimè, atque adeò quotidiè, ſi opus erit, certiorem facient.

Quæ diſciplinæ ratio parocho, & ſacerdotibus curationis publicę tenenda ſit.

PArochus, & ſacerdotes curationis publicæ cum diligentem in alijs morum ſpeculationem, curam, exercitationemq. pietatis adhibuerint; hoc etiam maximè ſtudebunt, vt ipſe piè, ſancteq; viuendi ſtudio, omnique religionis officio, atq. omni documento, & exemplo cęteris omnibus præluceant, ac ſumma quidem cautione in eo vtantur, vt non modò quicquam non offendant, peccentuè, ſed ab omni peccati ſuſpicione planè liberi ſint.

Omni igitur intima, & externa pietate in illis publicæ curationis locis ſeruient Dei gloriæ, cuius religioſus cultus perpetuò ob eorum oculos verſari

ri debet.

Studio charitatis, quæ in eorum animis fixa ſemper inhæreat, agent omnia.

Quo ſtudio ducti, & curæ ſuſceptæ officio commoti, longè ab iis actionibus refugient, quæ offenſionem, aut mali ſuſpicionem parient.

Cauebunt, ne eos, qui peſte, ſuſpicioneuè laborāt ad teſtamenti factionem, aut ad aliud vltimæ voluntatis genus, ne agnatis quidem illorum flagitantibus, vllo modo inducant, atque impellant: niſi aliquando vel chriſtiana charitas, vel propinquorum ſtatus, commiſeratione dignus, aliter ſuaſerit; tūcque ſi temporis ſpatium datur, rem ipſam, vt eſt, cum Epiſcopo, aut præfecto regionario, aut Vicario ſuo foraneo communicabunt.

A teſtamenti, codicillorum, donationis, & alterius id generis vltimę voluntatis conſcriptione abſtinebunt, niſi vrgens neceſſitas aliter depoſcat, cū alij ſcilicet ęquè idonei non ſint, neque aliunde acciri poſsint, qui conſcribant: tuncq. vt auaritiæ, & ſordidi quęſtus ſuſpicioni occuratur, teſtes, quoad eius fieri poteſt, auctoritate, & vitæ moribus inſignes adhibebunt.

Idem præſtabunt, ſi quando aliorum pecuniam, ſuppellectilemuè aſſeruādi, aut in aliquem vſum erogandi, curam ſuſcipient.

Spe-

Speculatio in miniſtris publicæ curationis, adhibenda.

PArochus,& ſacerdos,qui in hoſpitalibus, publicis ędibus,locíſue tuguriorum ſpiritualem curam gerit,hæc diligenti ſpeculatione videbit.

Primò,vt eorum locorum præfecti, curatores, cæteriq.omnes,qui vel operam,vel officium, vel famulatum in illorum hominum curam, ſubleuationemq.conferunt,ne quid negligant, prætermittant, deſerantue,quod ad operæ,curæ,officij, miniſterijuè ſuſcepti partes attinet.

Vt ne quid prætereà committant,quod illis fraudi,& detrimento ſit: quodque pia ſollicitudine, & ſincera cura, quam nauare debent, indignum exiſtat.

Quare ipſe parochus, ſacerdosue præcipua capita,mox infra demonſtrata,in primis animaduertet, in quibus ſcilicet frequentes eorum offenſiones eſſe ſolent.

Vt potiſſimùm illi ipſi,quicumque ſint, charitatis ſtudio,non negligenti opera, non langueſcēti miniſterio,nec verò immodeſtè, non petulanter, non proterue,non contumaciter exequantur debiti officij partes.

Vt mulieris morboſæ, ſuſpectæue corpus, aut cadauer dumtaxat inſpiciatur, cum neceſſe maximè eſt. Et verò inſpectioni neceſſarij ſolùm miniſtri inter

terſint, vt potè medicus, chyrurgus, mulier aliqua, & alias præterea nemo.

Vt inſpiciendis item marium corporibus miniſtri tantùm adhibeantur, qui videlicet neceſſarij ſunt.

Vt debit item parochus, ſacerdosue, vt præfecti, veſpillones, viciniæ curatores, quos antianos diount, alijq. miniſtri, nihil omninò pecuniæ, muneris, doniq. extorqueant, cum vel domicilia clauduntur, uel aperiuntur, uel alia quauis occaſione, modoue.

Vt ne pecunia, resq. aliqua, aut ſuppellex peſte languentium, vel ſuſpectorum, vel mortuorum diripiatur, diſsipeturue unquam, & maximè cum, vel domo educuntur, vel moriuntur, uel in ſepulturam traduntur, vel eorum domicilia purgantur, aut eorum ſuppellex ad loca purgationis exportatur.

Vt qui ad loca publicæ curationis perducuntur, vehunturue, non ueſperi, aut ſub noctem, ſed bene mane, ſi fieri poteſt, perducantur, aſportēturue, quo ſacerdotibus, qui in ijs curationis locis reſident, tēporis ſpatium detur audiendi eorum confeſſiones, & alia, quæ domi non ſuſceperant, ſpiritualia adiumenta miniſtrandi, antequam nox aduentet, in qua vt pleriſque accidit, morte eripiantur.

Vt ne eodem curru, uehiculoue mortui ſimul, & uiui, aut morbo tabeſcentes una cum his, qui ſolū ſuſpecti ſunt, aſportentur, ſi modò tamen ſuſpecti non illi quidem ſunt, qui ſua ſponte morbo affectis operam, curam, & ſtudium nauent.

Vt hæc ipſa cautio, diligenſque diſtinctio in exportanda, importandaue ſuppellectile adhibeatur, vt illa ſcilicet, quę peſte languеſcentis eſt, diſtincto curru, ac ſeparatim vehatur, ab ea, quæ ſuſpecti hominis eſt.

Ideoque curandum erit, vt vehicula plura, quæ ad eum diſtinctionis vſum ſatis ſint, in tempore apparentur.

Vt ijs, qui ad loca publicæ curationis, domo abducuntur, temporis ſpatium detur colligendi pecuniam ſuam, ſuppellectilem diſponendi, conſtituendique cęteras res domeſticas; ita tamen, vt ne diuturnior mora fraudi ſit, & detrimento valetudini publicæ.

Vt ſpatium etiam detur colligendi ſarcinulas, & aduehendi ſecum lectum, culcitras ſtramentitia, lodices, linteamina, tegetes, ſtoreaſue, veſtes, & alia id generis vſui neceſſaria. Sin autem ab initio tempus non habuerunt, detur poſteà, adhibita cuſtodia, vt moris eſt, & cautione.

Vt euitandæ contagionis cauſa, tuguria morbo languentium, aliquo interiecto ſepimento, verè ab illis ſeiuncta ſint, quæ ſuſpecti habitant. Eadem cautio adhibeatur tuguriorum, vbi ſunt minus ſuſpecti vt ſeparentur ab ijs, qui grauiſſimè ſuſpecti ſunt. Itidem de conualeſcentibus.

Vt ordine deſcribantur certo libro quicumque ad loca publicę curationis adducuntur. Quæ deſcriptionis ratio vniuſcuiuſque tugurij, cellulaue

numero reſpondeat, vt ſinguli à parocho, ſacerdoteue conſtituto, medico, chyrurgo, cæteriſque miniſtris, facilè, diſtinctè inueniantur.

Vt ob eam ipſam cauſam, quoties quis recens ad loca curationis venit, aut inde abit, aut de vno in alterum commigrat; id omne eiſdem miniſtris ſignificetur, & ſacerdoti præſertim, vt miniſterij ſui partes ei pręſtet.

Vt in vniuſcuiuſque tugurio, cubiculoue ad lectum ſternendum, quoad eius fieri poteſt, ſatis paleæ ſit, culcitra item ſtramentitia, et cento, lodixuè.

Vt quibus vel ex morbo laborantibus, vel ſuſpectis, lectus, ſtramentis laneis, aliaque ſuppellectile apparari, & ſterni debet, ij pro ratione, ſtatuq; perſonarum, illud ipſum commodum conſequantur, & miniſtri item publice ad locum curationis conſtituti.

Vt iiſdem miniſtris, alijsque rectè valentibus victus certa ratione ſuppeditentur, qui ſatis ſit.

Vt ægrotis item ſtata hora ſubminiſtretur, quibus etiam ratio adhibeatur cibi, qualis ſit, & quantus, & quo item modo prębeatur.

Vt medicinæ, medicamentaue in tempore, certiſque pręſcriptis horis, & ordine apparentur, conficiantur, & prębeantur.

Vt & veſtes, & ſuppellex, & tuguria, cubiculaue, quæ ex aſſeribus conſtructa ſunt, vbi peſte infecti, ſuſpectiue manſerunt, aut mortui ſunt, prout opportunitas tulerit, diligenter purgentur. Illa

verò tuguriola ex paleis inſlammentur. Nec verò vſui ſint alijs, qui ſolùm ſuſpecti ſunt.

Vt ea ipſa tuguriola, cum opus eſt, palea recenti, cum intrinſecus optimè circumueſtiantur, tum extrinſecus rectæ vndique obtegantur, ut ne quando pluuia influat.

Vt mortuis efferendis, & ſepeliendis nihil contrà agatur, fiatue, quàm de efferendi, ſepeliendiue modo, & de loco, vbi ſepeliendi ſunt, Epiſcopus ſtatuerit.

Vt verò hæc omnia in executionis vſum recte inducantur: parochus, omniſque alius ſacerdos, quicumque intra tuguriorum ſepta curã gerit, præfectus regionarius, & Vicarius foraneus, vt diligentiſſimè poterunt, curabunt, crebris cohortationibus, aſſiduiſque admonitionibus, omni charitate plenis; atque adeo, vbi opus eſt, reprehenſionibus. Et omni præterea paterno officio cum illis agent, ad quos sũma curationis ſpectat, vt ordine, & quàm rectiſſimè cuncta gerantur. Quòd ſi ne his quidem officijs, quicquam adiumenti ad rem optime adminiſtrandam non afferent; perfugium, vt primùm poſſunt, ad Epiſcopum habebunt, cuius conſilio, ſtudio, ope, & auctoritate, etiam apud magiſtratum, vt opus erit, ſi quæ perperam aguntur, ad rectam normam redigantur.

Viſitationis officium multiplex.

EA omnia, quæ paulò ante, & mox infra demonſtrãtur, vel ad cautiones, vel ad curas, vel ad pietatis exercitationes, vel ad hominum mores, vel ad ſacerdotum in primis vitæ honeſtatem, & diſciplinam pertinent, vt rectam omnem executionem habeant; hoc præfecti regionarij, aut Vicarij foranei, alijq́. Epiſcopales viſitatores videbunt, curabuntq́; diligentiſsimè.

Quare loca publicę curationis frequẽter, vel quotidie potius, cum opus erit, viſitabunt, cunctaq́; perſpicient, atque explorabunt, tumq́; ad peſte languentium, ſuſpectorum, aut animæ ſalutem, aut corporis curationem ſpectant; tum etiam quæ de eo genere omni ſpeciatim, vniuerſeq́. conſcripta ſunt,

Ac ſi quid uel deeſſe, uel in aliqua re peccari, offendiue viderint, ad ipſum Epiſcopum referent: qui de omni cautione, cura, piaq́ne exercitatione, & diſciplina ſollicitus, in omni executione, vt opus erit, ſtudioſe euigilabit.

EPISCOPUS *verò frequens in eo erit, ut vniuerſos, et ferè ſingulos, peſte uel infectos, uel ſuſpectos inuiſat; paterna charitate conſoletur: epiſcopali liberlitate, & eleemosyna, quam manu ſua præbebit, ſubleuet, ſi quos, inopia laborantes, uiderit: documenta opportuna det, atque accommodata ad ſancte, & cum* Dei *uoluntate congruenter vitam agen*

dam,

dam, mortemque fortiter, chriſtianoq́; more in Do-*mino obeundam.*

Crebrò item familias, quę domi ob ſuſpicionem ſe continent, breui ſermone alloquetur, & oſtendet in primis, quæ unicuique agenda ſint, quę rurſus fugienda.

Sępe prætereà in diœceſis loca infecta, ſuſpectaue, excurret, cunctaque oculis, paterna charitate incenſus, luſtrabit, vt populo ſuo afflicto, perculſo, & penè proſtrato, conſolationes, remedia, ſubſidia, & alia Epi*ſcopalis dilectionis officia adhibeat, & præſtet.*

Non viſitatores ſolùm, ſed alios etiam ſæpe mittet, qui hęc eadem officia præſtent.

Pręfectorum, curatorum, & miniſtrorum publicę curationis operam, ſtudiumq́; excitabit.

Si quos negligentes, & delinquentes in officio cõpererit, cum iis non modò cohortatione, monitione, ſed aliquando etiam ſeueriore obiurgationis acerbitate aget, vt ſui quique muneris partes rectè diligenter, & ſalutariter exequantur.

Si *verò aliquando monitos obſtinatè operam dare cognouerit, vt contumaciter, maleq́ue agant; vt iſti ab officio ſuſcepto amoueantur, curabit atque efficiet.*

Monattorum vitia, quę in eo genere hominum grauiſſima ineſſe ſolent, increpabit acerrimè. Siq́; *hac via non ſuccedet, vt in officio rectè agendi ſe contineant, illam aggredietur, vt magiſtratus pœ-*

nas repoſcant flagitiorum, quæ admiſerint.

ET *quoniam per Epiſcopales occupationes omnibus locis præſens adeſſe non poteſt, eam etiam ratione aliquando inibit, vt ad populos literas paſtorales ſcribat, quibus illos conſoletur, confirmet, & excitet ad optima quęque, prout occaſio tulerit.*

Cura ſpiritualis ſigillatim vnicuiq. peſte affecto, vel ſuſpecto, à ſacerdote adhibenda.

V*BI primùm parochus, alius ue certus ſacerdos cõſtitutus, aliquem, curæ ſuæ commiſſum, peſtilentiæ morbo laborare certior factus eſt, eum, vt celerrimè poteſt, paterna charitate inuiſet, atque in primis diligentiſſimè pœnitentię Sacramentum miniſtrabit, & alia deinceps omnia adiumenta ſpiritualia ad animæ ſalutem.*

Quamobrem diligenter planè cauebit, vt ne, cũ morbi, ex quo aliquis laborat, vis ſuſpicionem peſtilentiæ præbeat, falſa, inanique ſpe ductus, eum diutius in uita permanſurum, id culpa contrahat, vt abſque ſacramentis ille diſcedat. Itaque hoc præſertim nullo modo prætermittet, quin pœnitentiæ Sacramentum, mora non interpoſita, miniſtret.

Sacramentum Euchariſtiam, niſi ob vomitum, aliudue impedimentum neceſſe eſt, aliquid moræ interponi; quàm primùm pro viatico ęgrotanti, etiã ſi cibum ſumpſerit, omnino miniſtrabit; niſi manifeſto

ſeſto apparet, illum à morbo conualeſcere: peſtilentia enim ægrotans in eo ſtatu verſatur, vt timendũ ſit, ne vel ad punctum temporis mortem obeat. Quare extremę etiam vnctionis Sacramentum, ſi ſine cunctatione, moraque ei miniſtrare poterit.

IN *Sacramento pœnitentiæ miniſtrando videbit, vt facultate, vel Epiſcopali, vel etiam Pontificia, qua etiam à criminibus illis, quæ Apoſtolicis literis, die cœnæ Domini edi tis, continentur, abſolui permiſſũ erit, prudentiſſime, atque ſalutariter vtatur.*

Denique ægrotanti omnia illa charitatis miniſteria, & officia præſtabit, quæ in extremo vitæ ſpiritu, alijs, curæ ſuæ commiſſis, præſtare aliàs debet. At verò præterea dum æger aliquo ſenſu viget, earum Pontificalium literarum auctoritate, indulgentiam ei concedet, Epiſcopique nomine benedictionem impertiet.

Conſolationes proponet, quibus illum ad benè, ſancteque in Domino moriendum excitet.

Vbi illum obijſſe audierit; eius animæ auxiliũ feret orationibus, precibus, et in primis ſanctiſſimo Miſſæ ſacrificio.

EAM *ipſam diligentiam, quam peſte laboranti adhibendam eſſe, paulò ante demonſtratum eſt, idem parochus, & ſacerdos in ſpirituale adiumentum illius conferet, qui ex morbi ſolùm ſuſpicione laborat.*

Sed, quod ad ſanctiſsimæ communionis miniſtra tionem pertinet, dum ille in ſuſpicione tantum eſt, ſemel ab initio eam, non pro viatico tamen mini-ſtrabit, & deinceps aliquoties etiam, atque adeò ſæpius, aut rarius, pro pietatis ſtudio, quo ille tenetur proq. curę occupationibus quib. ipſe parochus, vel ſacerdos deſtinetur.

Et verò, quamuis paucis ante diebus ſacram ei communionem præbuerit, cum tamē indicium eiuſ modi erit, ex quo perſpicuè manifeſtum ſit, atque adeò certum, peſtifera labe illum infectum eſſe, ſan ctiſsimum viaticum, etiam poſteaquàm cibū ægrotans ceperit, ſine mora, pro illius præparatione, & ſtatu miniſtrabit.

Quod ſanè omne vt diligentiſsimè præſtetur, videbit Epiſcopus omni accurata exploratione, & ratione, quàm à præfectis regionarijs, & Vicarijs foraneis adhiberi mandabit.

Mox item extremæ vnctionis Sacramentum mi niſtrare poterit, vt paulò ante narratum eſt.

Cura omnis homini eccleſiaſtico peſte laborāti, vel ſuſpecto, adhibenda.

CLericalis ordinis homo, cum in peſtem, eiuſue ſuſpicionem incidit, illius maximè præcipuam ſingularemq. curam parochus, aliuſque ſacerdos, qui in publicæ curationis loco Sacramentis admini ſtrandis pręfectus erit, ſuſcipiet, atque geret, ita

con

confeſtim, atque adeò in primis ad ſpiritualia auxilia, remediaq. confugiens, vt documēto, atque exemplo ſuo pietatem laicorum accendat, quo in genere ei propterea nullo ſane loco deerit. Quæ verò ad corporis vſum neceſſaria ſunt, ea, qua via, & ratione ſupra demonſtratum eſt, ſatis, abundeque eidem ſubminiſtrabuntur. Itaque *idem parochus, cum opus eſt, id præcipue ſtudebit, vt cum ipſe ad illius vſum eleemoſynæ aliquid conferat, tum charitatis ſubſidia ab hominibus tam eccleſiaſticis, quàm laicis conquirat ſtudioſe, ac prætereà, ſi neceſſitas vrget, ab Epiſcopo item.*

DE *hominis eccleſiaſtici peſtilentia, aut ſuſpitione parochus vrbis præfectum regionarium, eumue, cui tale munus* Epiſcopus *commiſerit, diœceſanus parochus Vicarium foraneum, vt celerrime poteſt, & quàm diligētiſſime certiorem faciet, & verò* Epiſcopum *vterque, vt & hic, & eorum vnuſquiſque illa præterea opera, atque officia præſtare, aliaq. ſtudia ad illius auxilium conferre poſſit, quæ illa temporum ratio ſuadet, atque depoſcit.*

PA *rochus, ſacerdoſue, qui ſpiritualem curam intra loci publicæ curationis ſepta adminiſtrat, ſi morbo inficitur, aut aliquam eius ſuſpicionem præbet; ei ſocius, ſi quem in cura parochiali habet, omnia ſacerdotalia miniſteria, & officia præſtabit, ordine, qui mox ſupra expoſitus eſt de cura ſpirituali, vnicui-*

que

que adhibenda. Si verò plures ſacerdotes eorum ſeptorum curatores ſunt, qui ſuſceptæ curæ munere prior eſt, ea præſtabit, niſi inter illos aliter conuenerit. Vbi autem ſocius nemo eſt, aut alius, in partem illius curæ euocatus, ijs plane officijs, curãdum erit, vt parochus, qui proximus eſt, ſatisfaciat.

Veruntamen ex peſte laboranti parocho, nec curæ ſocium habenti, Sacramenta, preſertim ſanctiſſimam Euchariſtiam, & extremam vnctionem, ſi ille in diœceſi eſt, ab eius præpoſito, alioue, qui plebis totius curæ præeſt, ſi in ciuitate, ab Archipresbytero cathedralis eccleſiæ, vel etiam ab ipſo Epiſcopo, alioue ſacerdote, quem ſibi adiutorem eo tempore Epiſcopus aſciuerit, vbi nullum in mora periculum ſubſit, miniſtrari, cum proprium valde eſt, & cum charitatis fraternæ officio maximè coniunctum, tum etiam ad parochi langueſcentis conſolationem longè accommodatiſſimum. Quod vt in morem, vſumque inducatur, & planè præſtatur, hoc Epiſcopus ſuo in primis exemplo ſtudebit.

Eccleſiaſticus homo, morbo affectus, aut ſuſpectus, vt ad loca publicæ curationis perducatur, aſporteturue, hoc maximè ſtudeat is, cui Epiſcopus id curæ dederit, ſi modò curæ, quam gerit, aut officij, cui præeſt, ratio, vel ætas eius ingraueſcens, vel alia eius generis cauſa aliter non poſtulet: nam ijs locis, longè melius, quàm domi ſuæ ſubminiſtrabuntur, quæcum-

cumque tum ad animæ ſalutem, tum ad corporis curationem neceſſaria ſunt.

Atqui illius perducendi, aſportandiue ea ratio adhibeatur, quæ eius ſtatui, & ordinis eccleſiaſtici dignitati conueniens eſt.

Vt ne ſimul cum alijs, vt vulgo fit, & tamquam vnus de populo, ſed ſolus, & vt is, cui præ ordinis dignitate honor deferendus eſt, perducatur.

Vt ne vehiculo, curruue communi aſportetur.

Tugurium habeat, quàmuis intra aliorum ſepta collocatum, quò commodiùs, & medici, et medicamentorum copiam, aliorumque miniſtrorum operam habeat, at a reliquis tamen opere diſtinctum, & longiùs aliquanto ſeparatum.

Diligentiùs inſtructum ſit ſtoreis, tegetibuſue, ſtramentis, lecto, culcitris ſtramentitijs, culcitris laneis, ceruicalibus, linteaminibus, & omni alia neceſſaria ſupellectile.

Is prope habeat famulum, aliumue pium hominem, qui operam ei nauet in rebus, corporis vſui neceſſarijs.

Miniſtris, qui extra ſepta famulatum, operamue præbent, vnum aliquem habeat, qui præcipuè ei victum, medicamenta, & alias res neceſſarias opportune extrinſecus apparet.

Eius cura ſaltem alicui medico, & chyrurgo, alijue curatori, aut miniſtro commendetur diligenter, ac ſigillatim.

Sæpius & ab Epiſcopo ipſo, & a parocho, & a præ-

præfecto, ſeu Vicario foraneo, & alijs Epiſcopi etiã nomine viſitetur.

SI *aliquando acciderit, Epiſcopum peſtis nomine ſuſpectum fieri, domi ſe continebit, quandiù expedire cenſuerit. Dum autem ſe domi continet, ſi pro ſuæ ſpeculationis munere, tempore tam neceſſario, ſibi aliquid oculis perluſtrandum ſit, vt opportuniùs proſpiciat, & conſulat, in vrbe, diœceſiue foras prodibit, vt opus erit.*

De familia autem ſua ſi quis in peſtis ſuſpicionem inciderit, eum ſeruare iubebit, quę de parocho, parochiq. familia demonſtrata ſunt.

Sin autem peſtilentia afficietur, de eius periculo per capitulum, vel duos priores de capitulo certior ſtatim fiet Epiſcopus, qui propiùs abeſt, & Metropolitanus item. Cuius erit, fratrem Epiſcopum, ita laborantem, omni ſolicitudine, & charitatis officio conſolari: eiq. ſalutaria adiumenta, vt accuratiſſimè poterit, ahibere.

At ne Epiſcopus, ſi forte in peſtilentiam inciderit, vlla ope ſpirituali in primis deſtituatur, id ſibi ſubſidij comparabit, anteàquàm peſtis in diœceſim irrumpat, vt certos ſibi ſacerdotes, charitatis zelo flagrantes, ſpiritualiſq. vitæ vſu peritos, præſertim ex capitulo, conquirat, & paret, qui laboranti ex peſte Epiſcopo, conſtanter miniſtrent, quæ ad animę ſalutem pertinent.

Is verò, dum æger eſt, ſe etiam pijs, celeſtibusq. medita-

*ditationibus conſolabitur,dum ſpiritualium ſacerdotum aſſiſtentium colloquijs, atque etiam, ſi per morbi vim licet,mẽtione aliqua de ſanctis, vt pote Cypriano martyre,*Bernardino Senenſi, *& beato* Rocho, *& alijs, quorum diuinę virtutes in peſtilentia eluxerunt.*

Neque,dum morbo laborat, ex ædibus Epiſcopalibus,ſe aliò conferet,ſed in ijs præſiſtet,vt ſi forte obeat,clero,& canonicis, præſertim eccleſiæ cathedralis,id,quod ſanctiſſimi Epiſcopi religioſe fecerunt,tùm reliquis,etiam extremum fere ſpiritum agens,ſalutaria monita tradat,atque in ſtatione ſua Epiſcopali, quemadmodùm Epiſcopum decet, ex hac vita migret ad Dominum.

Erit autem Capituli *cathedralis eccleſiæ præ omnibus,dum ille in peſtis ægritudine eſt, ſupplicationi inſtare,ac præterea* Vicarij *generalis, orationem ſine intermiſſione in vrbe,diœceſiq. indicere,& habere,vt pro eo, communi omnium parente, precatio aſſidua, religioſaq. ab vniuerſo clero, populoq. habeatur ad* Deum.

Cura adhibenda vbi quis conualeſcit a peſte, aut ab eius ſuſpicione liberatur.

IN *eam etiam curam totus incumbet parochus, vt omnes,& ſinguli,qui a morbo conualeſcunt, aut a peſtis periculo,ſuſpicioneue libere euadunt,tũc maximè fixa animi deliberatione, propoſitoq. vere no*

uæ

vitæ ſuſcepto, & diligentiſſimè, religioſeq. diſcuſſa conſcientia, peccata omnia, quæcunque in anteacta vita admiſerint, probato confeſſario ſacerdoti confiteantur; ſi quando peſtis initio id minus præſtiterint.

Vt ſanctiſſimorum Sacramentorum frequentem vſum adhibeant.

Vt precationis, & orationis aſsiduæ, & frequentis, præſertim matutinæ, & veſpertinæ vſum item, & conſuetudinem ſuſcipiant, aut ſuſceptam retineat perpetuo.

Vt alia chriſtianæ religionis officia, quibus vitæ ſpiritualis ſtudium exardeſcit, amplectantur, & colant diligenti exercitatione.

Vt ab omni male agendi cõſuetudine, ab omniq. peccandi occaſione ſe ſe abducant; hominum, qui vitiorum, flagitiorumque impuritate inquinati ſunt, commertium, & familiaritatem refugiant; & peccatorum, in quibus antea prauo quodam vſu verſati ſunt, ſeminaria præcidere ſtudeant.

Alia prætereà grati animi officia illis commonſtrabit, quæ infra, cum de peſte extincta agitur, vberius explicata ſunt.

QVONIAM *autem ſæpe fit, vt in ijs puellæ, & virgines, & mulieres florenti ætate, parentum, aut aliorum, qui proximè propinqui ſunt, morte, ab omni ope deſtitutæ ſint, ac proinde periculum ſit, ne ad impudicitiam turpiter prolabantur; ideo parochus*

ſi quas in parochiali vicinia habet, aut etiam ex parochia ſua in communis curationis hoſpitali, alioue loco collocatas, illas ſingulas matronę honeſtę, illis propinquitate, aut vicinia coniunctę, alijue fœminę lectiſſimę, quo maximo poteſt, charitatis ſtudio, commendet, vt eas, ſi neceſſe eſt, eleemosynę etiam largitione ſubleuet; in omnibuſq. rebus cum earum curam illa ſuſcipiat; tũ maxime, id quod caput eſt, in timore Dei, ſanctęq. vitę ratione eaſdem inſtituat, ac pręſertim ab omni labe puras, atque integras conſeruet.

Atque in omni quidem huius cuſtodię, officijue genere ille ipſe parochus curam pręcipuam maxime ſuſtinebit. Ideoq. vbi primum vel cõualuerint, vel a ſuſpicione liberę erunt, illius cura, & ſtudio in monaſterio, locoue pio collocabuntur, aut matronę honeſtę famulatui addicentur; aut alia honeſta conditione earum neceſſitatibus, ac ſimul pudore proſpicietur: & quò rectius, & cautius id omne agatur; ad EPiſcopum *etiam, ſi opus erit, confugiet.*

Puerorum, & adoleſcentum, qui mortuis parentibus, & propinquis in eodem ſtatu verſantur, & infantum etiam lactentium, & aliorum pręterea, qui ab omni re inopes, aliorum auxilio deſtituuntur, eamdem ipſam curam, et ſollicitudinem paternam ſuſcipiet, ac ſuſtinebit.

Cura

Cura mortuorum.

HAEC pro mortuis peſtilenti tempore præſtanda Epiſcopus curabit, eoq. vigilantius, quò grauior culpa multorum in eo charitatis officio aliquando exiſtit.

SI quis igitur peſte affectus, eoue nomine ſuſpectus mortem obit, eius corpus ne citius duodecim horis, nec verò tardius quattuor, & viginti horis, vel eo circiter temporis ſpatio ſepeliatur, poſtquam obijt.

Noctu ne efferatur, niſi Epiſcopi conceſſu ſcripto aliter aliquando iuſtis cauſis permiſſum ſit.

Curru item ne vehatur; niſi præ mortuorum multitudine, aliaue cauſa ſecus fiat neceſſe eſt.

Ne humeris vnius tantum, tamquam onus geſtetur, ſuccolleturue, nec vero nudum, nulloq. operimento tectum, etiam ſi curru feratur, nec alio modo indecenter, atque inhumane.

Porrò a duobus efferatur decore binis longurijs, aut habilibus ſolidis, beneq. firmis, quibus feretrũ ſuſtineatur, aut ſcala decenti, alioue eius generis opere. Sit autem incluſum in capſam, vel linteamine recte inuolutum; tum pallio præterea, ad hunc vſum conſtituto, corpora operiantur, etiam quando vehiculo efferuntur.

Ad efferendum veſpillones, qui monatti vulgo dicun-

dicuntur, adhibebuntur: qui ſi minus publico ſtipendio conducti ſunt, curandum erit, vt corporis, & efferendi, & ſepeliendi curam ſuſcipiant, & gerant, qui in ea ipſa domo, familiaue ſunt, in qua erat, qui peſtis morbo obijt; aut illi, qui vel cognatione, vel amore, & charitate coniunctiores, cum eius, peſtilentiæ contagio laborantis, curam præcipuam habuerint; vt ab illius latere non diſceſſerint, mortui etiã funus, & ſepulturam libentius, atque minori periculo curabunt, ac præſtabunt, cum officio charitatis adducti, tùm etiam quia nihilominus aliquo temporis ſpatio ex lege magiſtratus, qui ſanitati præeſt, ſecluſi ab aliorum conſuetudine ſint oportet.

Funeris ſtatis precibus, et pſalmorum, aliarumque orationũ officio, vt eccleſiæ ritus eſt, proſequendi, celebrandiue munus, ad ſacerdotes, locis illis peſte laborantium conſtitutos, pertinebit, ſi qui ſunt: alioquin id officium præſtabit vnà cum clerico proprius mortui parochus.

At vnicuique tamen parocho, animarumue curatori liberum, integrumq. erit, ſuis impenſis certum alium ſacerdotem vna cum clerico conſtituere: qui parochialibus ſuis, peſtilentia mortuis, officium funerale prẹſtet, cum ſcilicet non in parochiali eccleſia, ſed in cœmiterijs ſepelientur, quæ præcipue ad ſepulturam conſtituta ſunt peſtis morbo morientium.

Si mortuus aliquid in bonis reliquit; hẹredes omnem, & cerẹ funeris totius impẽſam facere cogantur

tur pro illius, qui obijt, dignitate, proque cleri, quæ ad funus adhibetur, ratione, ac pro ſepulturæ, quam ſibi in aliqua certa ſede delegit, modo.

Sin autem vel in ædibus hoſpitalibus, vel in ijs locis tuguriorum mortem obijt, in earum ædium, locorumue cœmiterio humabitur; cuius funeris, ſepulturæue officium ſacerdotes, & clerici obibunt, qui ibi curam gerunt; vbi ſi complures non ſunt, is vnus tantum, qui eſt, ad funus ſatis erit. Ceræ porrò ſumptus ab hoſpitalibus, eorumue locorum curatoribus fiet: iſque a bonis mortui, ſi quæ in illis vel hoſpitalibus domibus, vel tuguriolis relicta ſunt, reſarcietur.

Vbi nulla alia ratio ſumptus ſit pro funere defuncti, ceram in funeris ſumptum conferre, & ſepulturam in cœmiterio curare, parochi ſit; vt ceteris parochialibus ſuis, ab omni re inopibus, qui obeunt, itidem præſtare debent.

Et campanarum ſono, & cruce prælata, & luminibus accenſis, & cæteris cerimonijs, ſtatoq. omni ritu eccleſiaſtico, & parocho alioue ſacerdote, et clerico ſaltem vno funus ducatur; etiam ſi Epiſcopi conceſſu, noctu fiat, & curru item non vnus ſolum, ſed plures, peſte extincti efferantur. Quo in funere idem parochus, aliuſue ſacerdos, & clericus ſuperpelliceo induti, cum pro ædium, alteriusue loci foribus, vnde efferuntur, tum in via, tum loco demum, vbi ſepeliuntur, pſalmorum, precumq. officium, vt moris eſt, pro mortuis præſtent.

Edo-

E *domicilio autem, locouè, vbi qui peſte mortuus eſt, non antea efferetur ſepulturæ cauſa, quàm parochus, aliįue illius curæ ſacerdotes, de obitu certiores in eo tempore per veſpillones, alioſue miniſtros fiant; atque certa ſepulturæ hora conſtituta, parochus, aut conſtitutus ille ſacerdos aduenerit, præſenſue aderit: qui vt in tempore adſit, curet omnino. E loco, vnde effertur, parochus, aliįque clericalis ordinis homines, qui funus obibunt, non ante ad eccleſiam, cœmiteriumuè diſcedent; quam mortui corpus veſpillones feretro, aut curru, alioue modo efferendum ſumpſerint; vt illi, quod ritus eccleſiæ ſanctæ poſtulat, ſtatis precibus funus rite ducant.*

F*uneris, ſepulturæue cauſa ne parochus, aliuſue ſacerdos, neque clericus item, plus eleemoſynæ, ne ſponte quidem oblatæ, vllo quouis nomine, prætextuue capiat, quàm vel dare ob funus alio tempore ſolet, vel ab* E*piſcopo præſcriptum eſt, aut conceſſum. Nec vero emolumenti cuiuſquam ſocietatem cum veſpillionibus, aliįſue funerum curatoribus, ceteriſque id generis eo nomine ineat: cui rei aliįſque auaritiæ ſordibus, atque ſuſpicionibus vt occurratur quicquid fructus, eleemoſynæuè in ſingulos menſes ab exequijs, quæ peſte mortuorum nomine fient, acceperit; in vrbe præfecto regionario, aut, ſi in diœceſi eſt, Vicario foraneo ſingulis item menſibus ſcripto ſignificet.*

Peſte mortui corpus ne extra loci ſacri fines ſe-

peliatur, ne eo quidem nomine quod aliquo poſt tẽpore ad locum conſecratum transferatur: ſed in parochialis eccleſiæ, intra cuius fines obijt, cæmiterio humetur, aut, vbi illud non eſt, in ea ipſa eccleſia, vel communi ſepulturæ loco, vel, ſi cõſenſus ius habentium acceſſerit, priuato. Si vero præ cæmiterij, eccleſiæue parochialis anguſtia, aut prę mortuorum multitudine, aliud ab Epiſcopo cæmiterium vel in viciniæ parochiali, vel in hoſpitalibus, vel in tuguriorum loco conſecratum eſt; in eo ipſe ſepeliatur licet.

In ſepeliendi officio ea cautio adhibeatur, vt in cæmiterijs, præſertim, quæ in vrbe, oppido, aut vico ſunt altius foſſæ effodiantur, vbi in ſepulturam corpora traduntur, ne inde fœtor contagioſus exhalet. Earum igitur altitudo tanta erit, vt ſupra cadauer terra extet alte congeſta tres, quattuorue cubitos. Vbi verò ſæpius ſepulcrum aperiendum eſt; eo altius erit: & quoties ſepelietur, toties terra, aut calx, aut arena conijciatur, qua corpus bene obtegatur. Hæc atque adeo alia potior ratio adhibebitur ad corporum fœtoris vim continendam.

CLERICALIS ordinis homo ſi forte decedit, eius funus ab aliquo cleri numero celebretur, & corpus intus in eccleſia ſepeliatur; ſi ſecus fieri non cogit loci longinquitas, ad quem effertur.

IN altaribus priuilegiatis ſaltem pro eccleſiaſtici ordinis

dinis hominibus tot Miſſę pro defunctis celebrabuntur, quot ex illis peſte mortui ſunt, ita vt ſingulæ Miſſæ ſingulis mortuis applicentur.

SI *Epiſcopum mori contigerit, eius funus, & exequię quia curabuntur, & celebrabuntur ad Concilij primi, & quarti prouincialitas præſcriptum. Pro qua defuncti anima fiet, vt eodem Concilio quarto cautum eſt. Nec vero quicquam obſtabit, quominus ei defuncto omnia debita pietatis officia præſtentur; hocq. ardentiori charitate, quòd paternam illius, accenſamq. dilectionem periculoſo illo tempore gregi, ſibi commiſſo, præstitit: pro quo non modo facultates, ſed vitam conſtantiſſime in Domino profudit.*

ET *quoniam illud in peſtilentia quàm ſæpiſſime accidit, vt parentes ſimul, & liberi, eodem fere tempore obeant, neque hæredem, ſucceſſoremue vllum relinquant; aut, ſi quos relinquunt, illi quidem ſine cognationis gradu non arctius coniuncti, aut aliquando, ſi liberi ſuperſtites ſunt, ij vel minores natu, vel ſæpe eodem morbo affecti, vel ſuſpecti, ob eamq. cauſam a cæteris ſecluſi ſint. Quò fit, vt nemo fere ſit, qui Miſſæ ſacrificijs, & ſtatis diuinarum precum officijs, alijsq. pietatis operibus earum animas adiuuare curet. Quamobrem præfectus regionarius, & Vicarius foraneus in ſua quiſque regione, vbi peſte laboratur, pro mortuis Miſſæ ſolemne ſacrificium,*

præter aliam Miſſam conuentualem ſingulis hebdomadis, quoad peſtilentia ceſſauerit, feria ſecunda a clero vniuſcuiuſque collegiatæ celebrari iubeat; ſi modo per diei feſti celebritatem, quæ in illam feriam incidit, id præſtari licet.

Hoc idem ſacerdotes ſinguli Miſſę ſacrificium facient.

In ea ipſa feria, quæ primum in ſingulos menſes inciderit, in vnaquaque vrbis regione, & in ſingulis diœceſis partibus, quibus Vicarius foraneus præeſt, ab omnibus eiuſdem regionis, & partium illarum diœceſanarum parochis ſolemne pro mortuis officium, ſolemneq. etiam Miſſę ſacrificium peragatur: quod ſi in ea feria per officij ritum peragi non poteſt; in alia proxime ſequenti prꝫſtetur. Huic autem rei prꝫſtandę modum Epiſcopus pro diœceſis ſuę ratione prꝫſcribet.

Singulis prꝫterea diebus, prꝫter quàm cum pro officij ratione, aut ob aliam cauſam non poteſt, ſacerdos vnuſquiſque in Miſſę ſacrificio orationem, collectamue pro mortuis religioſe dicat.

Moniales etiam certo hebdomadę die, ab Epiſcopo prꝫſcripto, officium mortuorum recitent.

Singulis quoque diebus dominicis vnuſquiſque parochus, animarumue curator populū intra Miſſarum ſolemnia admonebit, vt non modo tunc, cum in Miſſę ſacrificio prꝫſens adeſt, pro mortuis ſimul precetur, ſed poſtridiè illius diei, quo pro illis fiet, in eccleſiam ad diuina officia, ſolemneque Miſſę ſacrificium

cium frequens conueniat. Qui vero impeditus adeſſe non poteſt, ſaltem vel domi, vel in officina, tabernaue, vel vbicumque erit, pro eis paululum oret, religionis precibus adhibitis, prout eſt pietatis ſuæ diligens ſtudium.

Singulis denique dominicis diebus prima hora noctis certum campanarum ſignum de more ſolemne detur, quo et oratio, quę tunc a fidelibus pro mortuis facienda eſt, & diuinorum officiorum celebritas, quę poſtero die eorum cauſa agetur, omnibus vniuerſe ſignificetur.

H AEC *autem omnis defunctorum animabus pie ſuffragandi ratio, Epiſcopo curante, ita inibitur, ſtatueturque in tota diœceſi, vel in eius parte, vt peſtis ſeſe diffuderit, vel* Epiſcopus *idem cenſuerit.*

Hoc ipſum omne vt in ſuis eccleſiis a regularibus prę̃ſtetur, omni cohortationis officio ille curabit. Quin etiam litteris cum Metropolitano, & alijs prouincię Epiſcopi *aget, vt par pietatis ſtudium in ſua quiſque eccleſia ijs defunctis prę̃ſtent.*

Peſte reſtincta quæ præſtanda.

D E I *munere, beneficioque cum primum peſtilentię vis paulatim langueſcere incipit, in eo potiſſimum* Epiſcopi *cura verſabitur, vt omni officij genere is populum excitet, atque inflammet non modo ad orationem, obſecrationem, & gratiarũ actio-*

nem, ſicut apoſtolus monet, ſed ad præcipua quædam religionis chriſtianæ ſtudia, atque adeo opera, quibus diuinum illud beneficium, ac ſingulare pia, grataq. memoria proſequatur perpetuo.

Primo vt omnes, & ſinguli ad gratiarum actionem inſtruat, ac paret; illud curabit, efficietq. vt peccata ſancte confeßi certo religioſo die ſacram communionem frequentißimi ſumant.

Deinde ſtatam illam rationem quatraginta horarum indicet, & celebrabit religioſiſſime: ad quam cũ populus per vicinias parochiales diſtinctus certis pręfinitis horis conueniet in omni illa horaria ſtatione, concionantis vel breuißimo ſermone incitetur, atque accendatur ad ea officia, quæ ſanctißma ob accepti beneficij memoriam pręſtare quiſque debet.

Poſtea vero ſupplicationes triduanas indicet: quas ſolemni apparatu, & omni religioſorum ordine, & frequentißimo vniuerſi populi concurſu, & pręterea tertio ſcilicet eorum die, ſacra omni pompa ſanctarum reliquiarum rite religioſe, recte, atque ordine celebrari ſtudebit.

AT *que vt rectiſſimam quidem viam emendationis, ſanctiorisq. vitæ populus vniuerſus ſuſcipiat, ac teneat; curabit in primis, vt vicinia parochialis omnis, & vnaquaque familia, ſi minus id peſtis tempore fecit, nunc tandem* Dei *offenſiones, morum corruptelas, prauos vſus, quibus antea ſe ſe vllo tem-*

pore

pore implicuerat, perpetua deliberatione, perpetuaque omni deteſtatione, pellat, abhorreat, planeq; abijciat.

Certas vero chriſtianæ inſtitutionis regulas unicuique hominum generi, ordini, & conditioni accõmodatas, Epiſcopus commonſtrabit.

Curabit item hoc diligenter, vt ſi quæ vota, vel publice, vel priuatim nuncupata ſunt, quàmprimũ & pie, & religioſe, riteq. perſoluantur ad præſcriptum huius Concilij.

Vt legata, alioue nomine relicta, aut donata, quæcumque in peſtilentia pij vſus cauſa ſunt, recte, ſeduloq. prẹſtentur.

Vt quæ vitia, & quas morum corruptelas, dum peſtis vis, atque impetus irruebat, publice, palamque populus deteſtabatur, hoc maxime profeſſus, ſe illa, tamquam peccatorum ſeminaria, vnde peſtilentia extitit, abiecturum; ea plane in perpetuum profligat, eorum malorum fibras, & radices præcidat.

Vt in primis quẹ chriſtianẹ pietatis officia, ac quẹ ſtudia peſtifero morbo languerunt, diligentius excitentur.

Quamobrem viſitationis munus quamprimum aggredietur diligentiſsimè: in quo munere hoc potiſsimum ſtudebit, atque exequetur.

Vt eccleſiæ præſertim parochiales, ſi quæ ob peſtem damni, detrimentiue aliquid fecerunt, reſarciantur, & neceſſaria ſuppellectile apparatuue inſtruantur.

Vt

Vt loca inſtaurentur, charitatiſque opera, & ſubſidia, ſi quæ vel neglecta, vel prætermiſſa, vel intermiſſa ſunt, omnino reſtituantur, atque excitentur religioſius.

Vt academię ſcholæ, collegiaue pie inſtituta renouentur fragrantiori ſtudio.

Vt diuinorum officiorum cultus omni parte floreſcat.

Vt ſacræ conciones, & frequentiores ſint, & omni ſanctiſſimæ diſciplinæ officio inſtructiores: itidemque ſacræ lectiones. Quamobrem *lectiſſimos concionatores vndique conducere ſtudebit ad ſua diœceſis loca.*

Vt in primis doctrinæ chriſtianę ſcholæ ſtudioſius, frequentioriq. multitudine exerceantur.

Vt piorum hominum ſcholæ frequentiſſimæ ſint: ardentiusq. verſentur in omni pie agendi curſu, & progreſſione.

Vt aliæ piæ confraternitates erigantur, aliaque item pie inſtituta opera, exercitationeſque excitentur.

Vt cauſæ piæ diligentiſſime explicentur, &, ſi quæ in foro ſunt, ad exitum perducantur.

Vt omnes denique, & ſinguli officia, ſtudiaque ſanctæ chriſtianæ diſciplinæ diligentius amplectantur, & colant.

Frequentiſſimi ad indulgentiarum, & ſtationum celebritatem concurrant.

Eccleſias crebrius, religioſiusque frequentet.

Dierum

Dierum feſtorum celebritatem ab omni ſeruili, mundanoque opere abſtinentes, ſanctè venerentur, & ſanctificent officijs, atque actionibus cœleſti premio dignis.

Vt patres familias omnibus, & ſingulis, quos in familia, famulatuque habent, ſanctè viuendi leges accuratius tradant ad præſcriptum regularum, quas ipſe Epiſcopus eo nomine ediderit.

Quanto autem quiſque generis ſplendore, dignitate opibus præſtat; tanto ardentiori ſtudio omnis pietatis inſtituta, progreſsiones, atque officia tueatur.

Vt mercatores, artifices, inſtitores, & ceteri cuiuſcunque opificij homines, miniſtriue, peſte reſtincta, non tam in excitandis induſtriæ, artiſq; ſuæ ſtudijs, reſumendiſq; ipſis artificijs diligentes ſint, quā ſolliciti admodum, & ſtudioſi non modo in ſuſcipiē dis ſanctè agendi inſtitutis, ſed in reijciendo omni vitio, quod in artis ſuæ vſu, atque exercitatione quando ſubeſſe ſolet: ita vt queſtui ſalutem animæ in negociationibus, actionibus, & artificijs planè anteponant.

Monebit præterea crebris ſermonibus, in mercatura, quam faciūt, in omniq. commertio nihil fraudis, nihil doli, nihil queſtus nefarij, nihil falſi, nihil periurij committendum concipiendumue eſſe; ab officinis, & tabernis omnem viuendi intēperantiam, & turpiter dictorū obſcœnitatem profligandā eſſe; à iudiciali foro omnem auaritiā, rapinas, ambitionem,

nem, iniquitates, & pupillorum, viduarum, egentiumque hominum vexationes exterminari oportere: à priuatorum ędibus intemperantis profuſæque vitę conſuetudinem, ludos aleatorios, immoderatos ſumptus, ſeruorum greges, conuiuiorum exquiſitos apparatus, ingentem veſtium pompam, & omnia denique quaſi peccatorum ſeminaria conuellenda; à ciuitate capitales inimicitias, odia, ſimultates, factiones, improborum hominum cœtus, ludos publicos, & ſpectacula omnia prophana abijciēda. Hæc enim cum eiuſmodi ſint, ob quæ Deus iratus peſtifero morbo populum contuderit, ac debilitarit; poſteaquam eius ſingulari miſericordia, donoq. publica valetudo recuperata eſt: ſunt omni cura, ſtudioq; euitāda, ne accepto beneficio fideles abutantur ad Dei iram grauius concitandam.

HANC *vero viſitationem, quę omnibus officijs cumulata eſſe debet, Epiſcopus quò ſtudioſius præſtet, atque adeo perfectius, alios etiam viſitatores adhibebit, qui omnes commonſtratæ viſitationis partes adiuuent, atque exequantur.*

In qua viſitatione illud etiam curę erit, vt libri de matrimonijs, et baptiſmis in peſtilentia miniſtratis, proprio parocho confeſtim tradantur; qui in codicem parochialem, quęcumq; de eo miniſtrationis genere notata ſunt, referantur ad præſcriptum.

Vt item infantibus, in peſtilentia natis, quibus ob periculum ſtatæ ſolemnes baptiſmi cærimoniæ adhi-

adhibitę non ſunt, quàmprimum illis de more, rituque adhibeantur.

ET quoniam ſæpe fit, vt, peſte depulſa, fames populum adoriatur; ideo eam etiam cogitationem, & curam Epiſcopus ſuſcipiet, vt, re cum magiſtratibus, decurionibuſue deliberata, populo in rei frumentariæ caritate, quę exiſtere poſſet, aliqua ratio ne ſuccurratur; ne famę conficiantur, qui peſtilebtia extincti non ſunt.

Viduarum prętereà, pupillorum, & pupillarum eam curam ſuſcipiet, quę ſupra commonſtrata eſt.

Sacerdotum, & religioſorum hominum, qui peſtis tempore bene, pieq. ſe geſſerunt, ac pericula non reformidarunt, vt ſpirituali adiumento ęgrotantib. ſubuenirent, patrocinium, curamq. habebit. Idem laicis, & mulieribus pręſertim, quę infectis morbo operam nauarunt, ipſe præſtabit.

PRO ijs vero, qui peſtilentia confecti obierunt, per annum poſt recuperatam publicam valetudinem omnis diligentia, quę ſupra pręſcripta eſt, ſeruabitur in eorum animabus ſuffragandis.

Porrò Epiſcopus cum Metropolitano, is verò cũ prouinciæ Epiſcopis aget, vt ſupplicationibus, proceſsionumq. ſolennitate, & omni pietatis ſanctę officio, ubique in prouincia de recuperata ualetudine Deo gratię habeantur.

Rur-

Cura mortuorum.

HAEC pro mortuis peſtilenti tempore præſtanda Epiſcopus curabit, eoq. vigilantius, quò grauior culpa multorum in eo charitatis officio aliquando exiſtit.

SI quis igitur peſte affectus, eoue nomine ſuſpectus mortem obit, eius corpus ne citius duodecim horis, nec verò tardius quattuor, & viginti horis, vel eo circiter temporis ſpatio ſepeliatur, poſtquam obijt.

Noctu ne efferatur, niſi Epiſcopi conceſſu ſcripto aliter aliquando iuſtis cauſis permiſſum ſit. Curru item ne vehatur; niſi præ mortuorum multitudine, aliaue cauſa ſecus fiat neceſſe eſt.

Ne humeris vnius tantum, tamquam onus geſtetur, ſuccolleturue, nec vero nudum, nulloq. operimento tectum, etiam ſi curru feratur, nec alio modo indecenter, atque inhumane.

Porrò a duobus efferatur decore binis longurijs, aut habilibus ſolidis, beneq. firmis, quibus feretrũ ſuſtineatur, aut ſcala decenti, alioue eius generis opere. Sit autem incluſum in capſam, vel linteamine recte inuolutum; tum pallio præterea, ad hunc vſum conſtituto, corpora operiantur, etiam quando vehiculo efferuntur.

Ad efferendum veſpillones, qui monatti vulgo dicun-

dicuntur, adhibebuntur: qui ſi minus publico ſtipendio conducti ſunt, curandum erit, vt corporis, & efferendi, & ſepeliendi curam ſuſcipiant, & gerant, qui in ea ipſa domo, familiaue ſunt, in qua erat, qui peſtis morbo obijt; aut illi, qui vel cognatione, vel amore, & charitate coniunctiores, cum eius, peſtilentiæ contagio laborantis, curam præcipuam habuerint; vt ab illius latere non diſceſſerint, mortui etiã funus, & ſepulturam libentius, atque minori periculo curabunt, ac præſtabunt, cum officio charitatis adducti, tùm etiam quia nihilominus aliquo temporis ſpatio ex lege magiſtratus, qui ſanitati præeſt, ſecluſi ab aliorum conſuetudine ſint oportet.

Funeris ſtatis precibus, et pſalmorum, aliarumque orationũ officio, vt eccleſiæ ritus eſt, proſequendi, celebrandiue munus, ad ſacerdotes, locis illis peſte laborantium conſtitutos, pertinebit, ſi qui ſunt: alioquin id officium præſtabit vnà cum clerico proprius mortui parochus.

At vnicuique tamen parocho, animarumue curatori liberum, integrumq. erit, ſuis impenſis certum alium ſacerdotem vna cum clerico conſtituere: qui parochialibus ſuis, peſtilentia mortuis, officium funerale preſtet, cum ſcilicet non in parochiali eccleſia, ſed in cœmiterijs ſepelientur, quæ præcipue ad ſepulturam conſtituta ſunt peſtis morbo morientium.

Si mortuus aliquid in bonis reliquit; hęredes omnem, & cerę funeris totius impẽſam facere cogan-

tur pro illius, qui obijt, dignitate, proque cleri, quæ ad funus adhibetur, ratione, ac pro ſepulturæ, quam ſibi in aliqua certa ſede delegit, modo.

Sin autem vel in ædibus hoſpitalibus, vel in ijs locis tuguriorum mortem obijt, in earum ædium, locorumue cœmiterio humabitur; cuius funeris, ſepulturæue officium ſacerdotes, & clerici obibunt, qui ibi curam gerunt; vbi ſi complures non ſunt, is vnus tantum, qui eſt, ad funus ſatis erit. Cerę porrò ſumptus ab hoſpitalibus, eorumue locorum curatoribus fiet: iſque a bonis mortui, ſi quæ in illis vel hoſpitalibus domibus, vel tuguriolis relicta ſunt, reſarcietur.

Vbi nulla alia ratio ſumptus ſit pro funere defuncti, ceram in funeris ſumptum conferre, & ſepulturam in cœmiterio curare, parochi ſit; vt ceteris parochialibus ſuis, ab omni re inopibus, qui obeunt, itidem præſtare debent.

Et campanarum ſono, & cruce prælata, & luminibus accenſis, & cæteris cerimonijs, ſtatoq. omni ritu eccleſiaſtito, & parocho alioue ſacerdote, et clerico ſaltem vno funus ducatur; etiam ſi Epiſcopi conceſſu, noctu fiat, & curru item non vnus ſolum, ſed plures, peſte extincti efferantur. Quo in funere idem parochus, aliuſue ſacerdos, & clericus ſuperpelliceo induti, cum pro ædium, alteriusue loci foribus, vnde efferuntur, tum in via, tum loco demum, vbi ſepeliuntur, pſalmorum, precumq. officium, vt moris eſt, pro mortuis præſtent.

E do-

E domicilio autem, locouè, vbi qui peſte mortuus eſt, non antea efferetur ſepulturæ cauſa, quàm parochus, alijue illius curæ ſacerdotes, de obitu certiores in eo tempore per veſpillones, alioſue miniſtros fiant; atque certa ſepulturæ hora conſtituta, parochus, aut conſtitutus ille ſacerdos aduenerit, præſenſue aderit: qui vt in tempore adſit, curet omnino. E loco, vnde effertur, parochus, alijque clericalis ordinis homines, qui funus obibunt, non ante ad eccleſiam, cœmiteriumuè diſcedent; quam mortui corpus veſpillones feretro, aut curru, alioue modo efferendum ſumpſerint; vt illi, quod ritus eccleſiæ ſanctæ poſtulat, ſtatis precibus funus rite ducant.

Funeris, ſepulturæue cauſa ne parochus, aliuſue ſacerdos, neque clericus item, plus eleemoſynæ, ne ſponte quidem oblatæ, vllo quouis nomine, prætextuue capiat, quàm vel dare ob funus alio tempore ſolet, vel ab Epiſcopo præſcriptum eſt, aut conceſſum. Nec vero emolumenti cuiuſquam ſocietatem cum veſpillionibus, alijſue funerum curatoribus, ceteriſque id generis eo nomine ineat: cui rei alijſque auaritiæ ſordibus, atque ſuſpicionibus vt occurratur quicquid fructus, eleemoſynæuè in ſingulos menſes ab exequijs, quæ peſte mortuorum nomine fient, acceperit; in vrbe prefecto regionario, aut, ſi in diœceſi eſt, Vicario foraneo ſingulis item menſibus ſcripto ſignificet.

Peſte mortui corpus ne extra loci ſacri fines ſe-

peliatur,ne eo quidem nomine quod aliquo poſt tẽpore ad locum conſecratum transferatur:ſed in parochialis ecclesiæ,intra cuius fines obijt, cæmiterio humetur, aut, vbi illud non eſt, in ea ipſa eccleſia, vel communi ſepulturæ loco, vel,ſi cõſenſus ius habentium acceſſerit, priuato. Si vero præ cæmiterij, eccleſiæue parochialis anguſtia,aut prę mortuorum multitudine, aliud ab Epiſcopo cæmiterium vel in viciniæ parochiali,vel in hoſpitalibus, vel in tuguriorum loco conſecratum eſt; in eo ipſe ſepeliatur licet.

In ſepeliendi officio ea cautio adhibeatur, vt in cæmiterijs,præſertim,quæ in vrbe, oppido, aut vico ſunt altius foſſæ effodiantur, vbi in ſepulturam corpora traduntur,ne inde fœtor contagioſus exhalet.Earum igitur altitudo tanta erit,vt ſupra cadauer terra extet alte congeſta tres, quattuorue cubitos.Vbi verò ſæpius ſepulcrum aperiendum eſt; eo altius erit: &, quoties ſepelietur, toties terra, aut calx,aut arena conijciatur, qua corpus bene obtegatur. Hæc atque adeo alia potior ratio adhibebitur ad corporum fœtoris vim continendam.

CLERICALIS *ordinis homo ſi forte decedit, eius funus ab aliquo cleri numero celebretur, & corpus intus in eccleſia ſepeliatur;ſi ſecus fieri non cogit loci longinquitas,ad quem effertur.*

IN *altaribus priuilegiatis ſaltem pro eccleſiaſtici ordinis*

dinis hominibus tot Miſſę pro defunctis celebrabuntur, quot ex illis peſte mortui ſunt, ita vt ſingulæ Miſſæ ſingulis mortuis applicentur.

SI Epiſcopum mori contigerit, eius funus, & exequię quiæ curabuntur, & celebrabuntur ad Concilij primi, & quarti prouincialitas præſcriptum. Pro qua defuncti anima fiet, vt eodem Concilio quarto cautum eſt. Nec vero quicquam obſtabit, quominus ei defuncto omnia debita pietatis officia præſtentur; hocq. ardentiori charitate, quòd paternam illius, ac cenſamq. dilectionem periculoſo illo tempore gregi, ſibi commiſſo, præſtitit: pro quo non modo facultates, ſed vitam conſtantiſſime in Domino profudit.

ET quoniam illud in peſtilentia quàm ſæpiſſime accidit, vt parentes ſimul, & liberi, eodem fere tempore obeant, neque hæredem, ſucceſſoremue vllum relinquant; aut, ſi quos relinquunt, illi quidem ſine cognationis gradu non arctius coniuncti, aut aliquando, ſi liberi ſuperſtites ſunt, ij vel minores natu, vel ſæpe eodem morbo affecti, vel ſuſpecti, ob eamq. cauſam a cæteris ſecluſi ſint. Quò fit, vt nemo fere ſit, qui Miſſæ ſacrificijs, & ſtatis diuinarum precum officijs, aliijsq. pietatis operibus earum animas adiuuare curet. Quamobrem præfectus regionarius, & Vicarius foraneus in ſua quiſque regione, vbi peſte laboratur, pro mortuis Miſſæ ſolemne ſacrificium,

præter aliam Miſſam conuentualem ſingulis hebdomadis, quoad peſtilentia ceſſauerit, feria ſecunda a clero vniuſcuiuſque collegiatæ celebrari iubeat; ſi modo per diei feſti celebritatem, quæ in illam feriam incidit, id præſtari licet.

Hoc idem ſacerdotes ſinguli Miſſę ſacrificium facient.

In ea ipſa feria, quæ primum in ſingulos menſes inciderit, in vnaquaque vrbis regione, & in ſingulis diœceſis partibus, quibus Vicarius foraneus præeſt, ab omnibus eiuſdem regionis, & partium illarum diœceſanarum parochis ſolemne pro mortuis officium, ſolemneq. etiam Miſſę ſacrificium peragatur: quod ſi in ea feria per officij ritum peragi non poteſt; in alia proxime ſequenti prę ſtetur. Huic autem rei pręſtandę modum Epiſcopus pro diœceſis ſuę ratione prę ſcribet.

Singulis pręterea diebus, pręter quàm cum pro officij ratione, aut ob aliam cauſam non poteſt, ſacerdos vnuſquiſque in Miſſę ſacrificio orationem, collectamue pro mortuis religioſe dicat.

Moniales etiam certo hebdomadę die, ab Epiſcopo pręſcripto, officium mortuorum recitent.

Singulis quoque diebus dominicis vnuſquiſque parochus, animarumue curator populū intra Miſſarum ſolemnia admonebit, vt non modo tunc, cum in Miſſę ſacrificio pręſens adeſt, pro mortuis ſimul precetur, ſed poſtridiè illius diei, quo pro illis fiet, in eccleſiam ad diuina officia, ſolemneque Miſſę ſacrificium

cium frequens conueniat. Qui vero impeditus adeſſe non poteſt, ſaltem vel domi, vel in officina, tabernaue, vel vbicumque erit, pro eis paululum oret, religionis precibus adhibitis, prout eſt pietatis ſuæ diligens ſtudium.

Singulis denique dominicis diebus prima hora noctis certum campanarum ſignum de more ſolemne detur, quo et oratio, quę tunc a fidelibus pro mortuis facienda eſt, & diuinorum officiorum celebritas, quę poſtero die eorum cauſa agetur, omnibus vniuerſe ſignificetur.

HAEC *autem omnis defunctorum animabus pie ſuffragandi ratio, Epiſcopo curante, ita inibitur, ſtatueturque in tota diœceſi, vel in eius parte, vt peſtis ſeſe diffuderit, vel* Epiſcopus *idem cenſuerit.*

Hoc ipſum omne vt in ſuis eccleſiis a regularibus prę̨ſtetur, omni cohortationis officio ille curabit. Quin etiam litteris cum Metropolitano, & alijs prouincię Epiſcopi *aget, vt par pietatis ſtudium in ſua quiſque eccleſia ijs defunctis prę̨ſtent.*

Peſte reſtincta quæ præſtanda.

DEI *munere, beneficioque cum primum peſtilentię vis paulatim langueſcere incipit, in eo potiſſimum* Epiſcopi *cura verſabitur, vt omni officij genere is populum excitet, atque inflammet non modo ad orationem, obſecrationem, & gratiarũ actio-*

nem, ſicut apoſtolus monet, ſed ad præcipua quædam religionis chriſtianæ ſtudia, atque adeo opera, quibus diuinum illud beneficium, ac ſingulare pia, grataq. memoria proſequatur perpetuo.

Primo vt omnes, & ſinguli ad gratiarum actionem inſtruat, ac paret; illud curabit, efficietq. vt peccata ſancte confeßi certo religioſo die ſacram communionem frequentißimi ſumant.

Deinde ſtatam illam rationem quatraginta horarum indicet, & celebrabit religioſiſſime: ad quam cũ populus per vicinias parochiales diſtinctus certis præfinitis horis conueniet in omni illa horaria ſtatione, concionantis vel breuißimo ſermone incitetur, atque accendatur ad ea officia, quæ ſanctißma ob accepti beneficij memoriam præſtare quiſque debet.

Poſtea vero ſupplicationes triduanas indicet: quas ſolemni apparatu, & omni religioſorum ordine, & frequentißimo vniuerſi populi concurſu, & præterca tertio ſcilicet eorum die, ſacra omni pompa ſanctarum reliquiarum rite religioſe, recte, atque ordine celebrari ſtudebit.

AT *que vt rectiſſimam quidem viam emendationis, ſanctiorisq. vitæ populus vniuerſus ſuſcipiat, ac teneat; curabit in primis, vt vicinia parochialis omnis, & vnaquaque familia, ſi minus id peſtis tempore fecit, nunc tandem* Dei *offenſiones, morum corruptelas, prauos vſus, quibus antea ſe ſe vllo tempore*

pore implicuerat, perpetua deliberatione, perpetuaque omni deteſtatione, pellat, abhorreat, planeq; abijciat.

Certas vero chriſtianæ inſtitutionis regulas unicuique hominum generi, ordini, & conditioni accõmodatas, Epiſcopus commonſtrabit.

Curabit item hoc diligenter, vt ſi quæ vota, vel publice, vel priuatim nuncupata ſunt, quàmprimũ & pie, & religioſe, riteq. perſoluantur ad præſcriptum huius Concilij.

Vt legata, alioue nomine relicta, aut donata, quæcumque in peſtilentia pij vſus cauſa ſunt, recte, ſeduloq. prȩſtentur.

Vt quæ vitia, & quas morum corruptelas, dum peſtis vis, atque impetus irruebat, publice, palamque populus deteſtabatur, hoc maxime profeſſus, ſe illa, tamquam peccatorum ſeminaria, vnde peſtilentia extitit, abiecturum; ea plane in perpetuum profligat, eorum malorum fibras, & radices præcidat.

Vt in primis quȩ chriſtianȩ pietatis officia, ac quȩ ſtudia peſtifero morbo languerunt, diligentius excitentur.

Quamobrem viſitationis munus quamprimum aggredietur diligentiſsimè: in quo munere hoc potiſsimum ſtudebit, atque exequetur.

Vt eccleſiæ præſertim parochiales, ſi quæ ob peſtem damni, detrimentiue aliquid fecerunt, reſarciantur, & neceſſaria ſuppellectile apparatuue inſtruantur.

Vt

Vt loca inſtaurentur,charitatiſque opera,& ſubſidia, ſi quæ vel neglecta,vel prætermiſſa, vel intermiſſa ſunt, omnino reſtituantur, atque excitentur religioſius.

Vt academię ſcholæ, collegiaue pie inſtituta renouentur fragrantiori ſtudio.

Vt diuinorum officiorum cultus omni parte floreſcat.

Vt ſacræ conciones,& frequentiores ſint,& omni ſanctiſſimæ diſciplinæ officio inſtructiores: itidemque ſacræ lectiones. Quamobrem *lectiſſimos concionatores vndique conducere ſtudebit ad ſua diœceſis loca.*

Vt in primis doctrinæ chriſtianę ſcholæ ſtudioſius,frequentioriq.multitudine exerceantur.

V*t piorum hominum ſcholæ frequentiſſimæ ſint. ardentiusq.verſentur in omni pie agendi curſu, & progreſſione.*

Vt aliæ piæ confraternitates erigantur, aliaque item pie inſtituta opera,exercitationeſque excitentur.

Vt cauſæ piæ diligentiſſime explicentur, &, ſi quæ in foro ſunt,ad exitum perducantur.

Vt omnes denique, & ſinguli officia, ſtudiaque ſanctæ chriſtianæ diſciplinæ diligentius amplectantur,& colant.

Frequentiſſimi ad indulgentiarum,& ſtationum celebritatem concurrant.

E*ccleſias crebrius,religioſiusque frequentet.*

Dierum

Dierum feſtorum celebritatem ab omni ſeruili, mundanoque opere abſtinentes, ſanctè venerentur, & ſanctificent officijs, atque actionibus cœleſti pręmio dignis.

Vt patres familias omnibus, & ſingulis, quos in familia, famulatuque habent, ſanctè viuendi leges accuratius tradant ad præſcriptum regularum, quas ipſe Epiſcopus eo nomine ediderit.

Quanto autem quiſque generis ſplendore, dignitate opibus præſtat; tanto ardentiori ſtudio omnis pietatis inſtituta, progreſſiones, atque officia tueatur.

Vt mercatores, artifices, inſtitores, & ceteri cuiuſcunque opificij homines, miniſtriue, peſte reſtincta, non tam in excitandis induſtriæ, artiſq; ſuæ ſtudijs, reſumendiſq; ipſis artificijs diligentes ſint, quã ſolliciti admodum, & ſtudioſi non modo in ſuſcipiẽdis ſanctè agendi inſtitutis, ſed in reijciendo omni vitio, quod in artis ſuæ vſu, atque exercitatione quando ſubeſſe ſolet: ita vt quęſtui ſalutem animæ in negociationibus, actionibus, & artificijs planè anteponant.

Monebit præterea crebris ſermonibus, in mercatura, quam faciũt, in omniq. commertio nihil fraudis, nihil doli, nihil quęſtus nefarij, nihil falſi, nihil periurij committendum concipiendumue eſſe; ab officinis, & tabernis omnem viuendi intẽperantiam, & turpiter dictorũ obſcœnitatem profligandã eſſe; à iudiciali foro omnem auaritiã, rapinas, ambitionem,

adhibitę non ſunt, quàmprimum illis de more, rituque adhibeantur.

ET *quoniam ſæpe fit, vt, peſte depulſa, fames populum adoriatur; ideo eam etiam cogitationem, & curam Epiſcopus ſuſcipiet, vt, re cum magiſtratibus, decurionibuſue deliberata, populo in rei frumentariæ caritate, quę exiſtere poſſet, aliqua ratione ſuccurratur; ne famę conficiantur, qui peſtilentia extincti non ſunt.*

Viduarum pręterea, pupillorum, & pupillarum eam curam ſuſcipiet, quę ſupra commonſtrata eſt.

Sacerdotum, & religioſorum hominum, qui peſtis tempore bene, pieq. ſe geſſerunt, ac pericula non reformidarunt, vt ſpirituali adiumento ęgrotantib. ſubuenirent, patrocinium, curamq. habebit. Idem laicis, & mulieribus pręſertim, quę infectis morbo operam nauarunt, ipſe præſtabit.

PRO *ijs vero, qui peſtilentia confecti obierunt, per annum poſt recuperatam publicam valetudinem omnis diligentia, quę ſupra pręſcripta eſt, ſeruabitur in eorum animabus ſuffragandis.*

Porrò Epiſcopus *cum* Metropolitano, *is verò cũ prouinciæ* Epiſcopis *aget, vt ſupplicationibus, proceſſionumq. ſolennitate, & omni pietatis ſanctę officio, ubique in prouincia de recuperata ualetudine* Deo *gratię habeantur.*

Rur-

Rurſus Epiſcopi prouinciæ coepiſcopum, cuius diœceſis, vrbsſue Dei beneficio à peſte liberata eſt, paterna charitate inuiſent; eidemq. cum priuatim pio colloquio, tum publice populo ſanctiſſima concione gratulabuntur.

Vt porro ſingularis beneficij, quod, peſtis morbo depulſo, à Dei miſericordia populus accepit, perpetuo memor ſit, id Epiſcopus omni in primis ratione curabit; ne ob ingrati animi crimen, quod graue eſt, grauiſſimaſque Dei offenſiones parit, grauiora deinceps mala, pernicioſiuſque exitium ſentiat; ac propterea grauitate exemplorum, quæ ex ſacris vtriuſque teſtamento literis ſumuntur, ſæpiſſimè declarabit, quàm valde oderit Deus ingrati animi crimen.

Itaque id vnum ſtudebit, vt populus beneficium agnoſcat, & quale ſit, & quantum, quàmq. omni munere, & dono, non corporali ſolum, ſed ſpirituali plenum, & cumulatum; ita vt plane ille intelligat, ſe, peſte liberatum, non modo priſtina commoda publicæ valetudinis recuperaſſe, ſed etiam ſpirituales vtilitates, ſpiritualiaque emolumenta, quibus aliquando in peſtilentia caruerat, magno cũ periculo ſalutis.

Crebro illum excitabit ad ſanctarum exercitationum, quibus in peſtilentia difficulter vtebatur, religioſum ſtudium, ad frequentem Sacramẽtorum vſum, ad ſtationes obeundas, ad conciones, & lectiones ſacras audiendas, ad dies feſtos in eccle-

ſijs, pijs orationibus, ſanctiſque meditationibus conſumendos. Ad quæ officia ardentius eum incendet, propoſitis incommodis, difficultatibuſque quibus non ſine quadam animi acerbitate, & cruciatu tunc impliciti erant; cum pręſertim vel in ipſa media morte non haberent aliquando, vnde ſpiritualibus adiumentis, & conſolationibus ſuſtentarentur.

ID *ſtudebit, vt peſtis extinctæ beneficium plane agnoſcat non ab hominum prudentia, conſilio, medicamentorum procuratione exiſtere, ſed à* DEO *in primis, qui mortificat, & viuificat, deducit ad inferos, & reducit.*

Itaque inſigni illius miſericordia factum eſſe populus ſciat, vt, ſedatis peſtilentiæ tempeſtatibus, tranquillitate vitæ perfruatur. Alioqui verendum eſſet, ne grauius plecteretur, ut olim populus Hæ*bræus, qui ab* Aegypti *ſeruitute* Dei *ope mirabiliter liberatus, diuinum beneficium grati animi pietate cum non agnouiſſet, pœnis deinde acerbiſſimis affectus eſt.*

Cùm igitur parochi, tum concionatores ob eam cauſam ſæpiſſime eum monebunt, & locis, quos ex ſacrarum literarum fontibus haurient, vberrime tractatis, oſtendent, in rebus proſperis, & ad voluntatem fluentibus, arrogantiam, & ſuperbiam fugiendam eſſe; ſed Deo *in primis omnium bonorum parenti, & auctori, quicquid proſpere, & optime.*

ſuc

ſucceßit, tribuendum eſſe: Ne *dixeris in corde tuo, fortitudo mea, & robur manus meæ hæc mihi omnia prǣſtiterunt, ſed recorderis* Domini Dei *tui, quod ipſe vires tibi prǣbuerit, inquit ipſe Deus. Id quò grauius in fidelium mentibus inſerant, flagitia, & peccata aliquando exagitabunt, quę populus admiſerit, rurſusque* Dei *beneficia præclare commemorabunt; ita vt is non auditione ſolum percipiat, ſed intimo animi ſenſu cognoſcat, ſe non meritis ſuis, ſed ſingulari* Dei *benignitate à peſtilentia liberatum eſſe.*

Cum illis, qui, peſtifera ærumna correpti, vitā, moresque emendarunt, quiq à Domino *caſtigati, inquit propheta, eruditi ſunt ad diuinas iuſtificationes, ita agent, vt cum emendationem, tùm liberationis à peſte munus à* Deo *potiſſimum agnoſcant; ac de vtroque beneficio perpetuas ei gratias agāt; & cum mortifero morbo iam affecti, eoque diuinitus liberati, omnis male ante actę vitæ pœnitentes, viam ſancte agendi ingreſſi ſint, in ea longius progrediantur perpetuo, neque eorum pœnitentia ficta ſit, & ſimulata, vel breuis, quæ ſolum metu periculi nixa fuerit, quemadmodum de Antiochi, &* Eſaù *falſa pœnitentia litteris diuinis proditum eſt.*

Eorum autem mentis cæcitatem grauiſſimè increpabunt, qui carnis ſenſu ducti, & mundi illecebris deliniti, quoniam opibus affluunt, cum omnia ſibi licere putent, non modo certiſſimo peſtilentiæ pe-

periculo, ſed neque recuperatæ valetudinis beneficio melioris facti ſunt: Attriuiſti eos, & renuerũt accipere diſciplinam; indurauerunt faciem ſuam ſuper petram, & noluerunt reuerti: de iſtis ita narrat propheta Hieremias.

ILLOS *denique, qui peſte reſtincta, obſtinato, obfirmatoque animo ſunt ad peccandum, vehementius deterrebit, vt ſcilicet, quamuis peſte liberati ſint, grauiora ſibi pertimeſcenda proponant, cum cauſa etiã adhuc ſubſit, vnde ſempiternam plagam accipiant. Recuperatio enim valetudinis magnã ſuſpicionem, & metum perito medico affert, qui rurſus multa ſigna videt, ex quibus animaduertit, cauſam ſublatam non eſſe morbi, ex quo æger periculoſe laborauerat.*

Iſtos monebit, etiam ſi vna cum bonis piorumq. operum ſtudioſis viris, valetudinis publicæ fruuntur beneficio, fore tamen aliquando, vt diuino iudicio ab illis ſegregati, ſempiternæ ſalutis fructu careant.

Id ipſi prætereà quo ſecundioribus rebus in hac vita vtuntur; eo magis illis timendum eſſe oſtendant; certoq. perſuadeant nullum denique malum, nullumue flagitium concipi, admittiue, dè quo Deus pœnam iuſtiſſimam non repoſcat.

Ac proinde etiam illis metuendum ſit, ne ſempiternis illis cœleſtis hæreditatis bonis priuentur, qui caducis, & fluxis huius vitæ rebus, & muneribus,

doniſque temporaneis aucti ſunt.

Ne item cum eleemoſynas, orationes, ieiunia, aliaque pia opera Deus reſpexerit; eo liberationis beneficio ſolum illa officia compenſet, tamquam cęleſti pręmio indigna, quòd è charitatis fonte non emanarint.

Et, quod grauius multo eſt, illud extimeſcēdum demonſtrent, vt ne ſcilicet, cum iſti deſperatæ vitæ emendatione ſint, Deus propterea, peſte depulſa, dimiſerit eos ſecundum deſideria cordis eorum, illoſque libere, & impune peccare permiſerit, vt poſtea acerbiſſimis cruciatibus, ac ſempiternis torqueantur, quippe cum maxime tunc iratus ille ſit, cum minime iraſcitur. Sic enim populo Hebræo iratior fuit, cum iratus non erat amplius: Et requieſcet, inquit, indignatio mea in te, et auferetur zelus meus à te, & quieſcam, nec iraſcar amplius, eò quòd non fuerit recordata dierum adoleſcentiæ tuæ, & prouocaſti me in omnibus his.

Docebunt, niſi ex Dei munere fructum fideles ferant, inde hoc aliquando fore, vt non ſolum illud amittant, ſed eo grauioribus pœnis afficiātur, quòd ſe diuino beneficio indignos prębuerint, diuinaq. benignitate abuſi ſint ad offenſiones ipſius Dei, à quo tale munus, donumq. acceperunt.

Recuperatæ valetudinis beneficium tributum, ob eamque cauſam vitæ ſpatium datum eſſe ſuadebunt, vt illud in pœnitentiæ operibus, & in ſanctioris diſciplinæ rationibus conficiatur.

Ac-

Accendent populum ad omnia pietatis officia, quę memoris,gratiq.animi ſint.

Vt ſcilicet intimis ſenſibus,menteque humili,& religioſa cum id beneficium à Deo ſolo extitiſſe agnoſcat,cor omne ad Deum conferat: Præbe mihi, ille inquit,cor tuum.

Vt omni oratione,prece,ſupplicatione, & diuinarum laudum concelebratione gratias Deo agat.

Vt tale beneficium liberis commemoret, exteris hominibus,quàm ſingulare fuerit, narret, & omni mutua gratulatione ita proſequatur, vt commemorando, & gratulando ſe ſe magis, atque magis accẽdat ad ſanctiora,& diuturniora,vel perpetua potius gratiarum actionis officia.

Vt ſe totum Deo offerat, reſtinctiſque cupiditatibus,& exultantis animi ſenſibus repreſſis, ita ſe comparet,vt malit omnes res, vel ampliſſimas reijcere,quàm à Dei voluntate,diuiniſq preceptis, & monitis diſcedere: idque ſibi propoſitum habeat, quæcumque poſſidet,cum à Deo habere, tùm ad illius gloriam,& ad ſuam,ſuorumq.liberorum,agnatorum, propinquorum ſpiritualem ſalutem procurandam ſe libenti animo,liberalique voluntate erogaturum.

Ac propterea,quę à peſtis incendio facultates liberatę ſunt, earum partem Deo tribuat: decimas, & primitias libentius perſoluat: ſuppellectilem, & ornamenta eccleſijs ad relligioſũm illius cultum libenter, ſtudioſeque conferat.

Vt recuperata publica valetudine non omnibus mundi lętitijs, vt fit, exultet: ſed intelligat, quæ fidelis populi lætitia in recuperata publica incolumitate eſſe debeat, quàm moderatum gaudium, quàm cum veræ pietatis officijs coniunctum.

Nec vero mundi lætitijs elatus, inſolentius ſe extollat; quod vna ſcilicet incolumitate publica, diuitijs, opibus, auri, argenti, rerumq. omnium copia circumfluat: ſed hęc intime in Domino *gaudeat, & lætetur, quòd peſte,* Dei *beneficio, depulſa, tot, tantiſque ſpiritualibus commodis, quibus in peſtilentia caruerat, libere fruatur. Quod eccleſias frequentet; quòd ad ſupplicationes frequens conueniat, quod proceßiones ſolemnes obeat; quòd in ſacris concionibus, rerumque diuinarum interpretationibus audiendis verſetur; quod frequenti ſacramentorum vſu ſe ſe ſalutariter paſcat; hæc ſane ſunt ſalutaria commoda, ex quibus ſolidum, perpetuumque in* Domino *gaudium capiat. quantam enim cõſolationem fideles ex* Sacramentorum *vſu percipiant, vel ex hoc vno cognoſci poteſt, quod dignũ omni commemoratione eſt.* Fuit Mediolani, *dum peſtis proximis annis ſæuiebat in publica hoſpitali domo* S. *Gregorij homo quidam, qui peſte mortuus putabatur: inde igitur ad locum aſportatur, vnde ceteri mortui ad cœmiterium efferuntur. Eo loci cum in magno cadauerum aceruo tota nocte pene ſepultus fuiſſet; mane dum publicæ curationis ſacerdos, qui peſte ęgrotantibus ſanctiſſimum Eucharistię* Sacra-

men-

mentum ferre conſueuerat, illac tranſiret, vbi ille, cadaueribus pene opertus iacebat; de repente ardenti ſumendæ Eucharistiæ deſiderio excitatus ſe ingenua erexit, &, hac diuina occaſione exhilaratus, voce, quam ab illo, animam exhalante, conſolatio vix elicuerat, à ſacerdote ſupplex petijt, ſibi quoque ſanctiſſimum viaticum dare: quod vbi ſacerdos libentiſſimè miniſtrauit, & ille religioſe, ſummaque veneratione accepit, eodem loco ſtatim in peſtis acerbitate cum ſummo percepti ſacri viatici gaudio ex hac vita migrauit. Quem fidelem hoc pij hominis exemplum non afficit? cui non iucunda hęc plena conſolationis commemoratio?

IIDEM præterea, & concionibus, & ſermonibus agent, vt valetudinis publicæ recuperatę munus proſequatur non voluntate ſolum obediẽdi diuinis præceptis, ſed operibus, & actionibus ſanctiſſimis, quæ in diuinis monitis exequendis elucent.

Vt gratiarum actio, quę ex ſanctiſſimo omni opere conſtare debet, in perpetuis bene viuendi officijs perſeueret.

Vt hęc ipſa à toto populo, non à parte ſolum celebretur, ita vt alij bene agendo ędificent, alij male agendo deſtruant.

Vt hęc ipſa non diuiſa ſit, vt partim ſcilicet Deo, partim mundo tribuatur: ſed omnis ad Dei gloriã referatur.

Sacerdotes aũt, & curatores animarum in primis

mis ſollicitudines ſuas, & vigilias in eo conſument, vt populi, ſibi, culturæque ſuæ commiſsi, diſciplinã ſtudioſe inſtaurent; quò vberiores fructus, eoſque ſempiternæ vitę præmio dignos ferant.

Tuendę autem recuperatæ publicæ valetudinis regulam proponant, à Chriſto Domino traditam his verbis; Vade, & noli amplius peccare, ne quid grauius tibi contingat.

Atque in huius quidem argumenti genere omnẽ progreſſionem ſpiritualem, libro memoriali Mediolanenſi vberrime explicatam, excitabunt ſummò ſtudio, ſumma omnis officij contentione, & rationum momentis ex eodem libro depromptis: quem ob eam cauſam ad omnis eius generis tractationẽ adhibebunt.

EPISCOPVS *autem in vniuerſam hanc curam, & ſollicitudinem cùm perpetuò incumbet, tum curabit, vt perpetuum ſit aliquod beneficij huius, monimentum. Quamobrem rationem aliquam ſuſpiciet vt ad colendam eius memoriam, aut eccleſia, altare ue exedificetur, aut hoſpitalis domus eo nomine ſtruatur, aut anniuerſarię eleemoſynę, alteriuſue rei pium opus erigatur, aut dies feſtus aliquis potiſsimum inſtituatur, quo Miſſa ſolemnis, & ſupplicatio anniuerſaria celebretur; aut piorum hominum confratria pręcipua inſtituatur certis religioſi officij rationibus.*

Qua

CONSTITVTIONVM PARS III.

QVAE AD ORDINIS SACRAMENTVM *pertinent.*

De Seminario.

SEminarij inſtitutio quàm vtilis ſit, ac neceſſaria ad cleri diſciplinam in ſingulis eccleſiis propagãdam, cum ex Concilij Tridentini decreto facile intelligi poteſt, tum ex eo etiam, quod rei illius ſalutaris ratio, aliquando intermiſſa, damna, & detrimẽta non mediocria rei eccleſiaſticæ attulit. Cũ igitur in nonnullis prouinciæ noſtræ eccleſiis iam omnino, aut aliqua ex parte deſitum ſit, decimas, fructuumuè portiones, quę Cõcilij prouincialis primi decreto ex ſacroſanctæ œcumenicæ ſynodi Tridẽtinæ auctoritate ad illius ſuſtentationem cõſtitutæ ſunt, exigi; atq. inde in ijs ipſis eccleſiis penè collapſum ſit tam ſalutare inſtitutũ; ob eam cauſam prouinciali hoc decreto id cauemus, vt quæ decimarum, fructuumuè exactio illo Tridentino, prouincialiq. decreto iam pridẽ ſeminarij nomine inſtituta eſt; de ea nihil plane quicquam per Epiſcopos remitti liceat, niſi, vt & iam eo ipſo Concilio prouinciali, & nunc hac ipſa ſanctione infrà cauetur. Quòd ſi hactenus quicquam eo de genere, aut planè totum remiſſum eſt, id ad

priſtinam exactionis rationem reuocari, atque omnino reſtitui iubemus. Vbi verò nihil vnquam eo nomine exactum eſt; ibi Epiſcopus menſium duorum ſpacio exactionem ad illius Concilij prouincialis primi præſcriptum ita planè inſtituat, vt dimidiam tamen partem decimę illa non excedat. Atque eam quidem exactionem, ſic pręfinitam, tam diu durare decernimus, quoad ſeminarium eo cenſu, ijſque redditibus conſtitutum, atque auctum erit quos pro locorum diœceſum, cenſuumque amplitudinis ratione, ſingulis prouincię eccleſijs re maturè deliberata, infra pręſtituimus, ea tamen lege, vt pro rata parte redituum, quos iam nunc, aut in poſterum beneficiorum acceßione, aliaue ratione ſeminarium poßidere, habereue contingerit, tantundem de exactione remittatur ad eiuſdem Concilij, & Tridentini, & prouincialis primi pręſcriptum. Ne verò in poſterum aliqua lis, & controuerſia ex eo exiſtat, quòd ſepè dubitatur, cui potißimum ſeminario illam præſcriptam decimæ partem certa quędam beneficia in ſuſtentationem conferant; de ijs ſic decernimus. Beneficia porrò, quæ diœceſis nullius ſunt, illam ſubminiſtrent, & ſoluāt diœceſis eius ſeminario, intra cuius limites ea olim erant, & cenſebantur. At verò quę beneficia in hac, & in illa diœceſi prædia, bonaue habent, id præſcriptę decimæ dent ſeminario diœceſis, lociue, vbi ſita eſt primaria eccleſia beneficij, cui ea prædia attributa olim fuerant; etiam ſi alia eccleſia, quę beneficia

neficio illi primario adiuncta eſt, ædificata deinceps ſit cenſu illorum prædiorum. Sin autem in ijs prædijs eccleſia anteà ædificata eſt, quàm illa adipiſceretur, poſteaque vna cum illis alijs eccleſiæ primariæ adiuncta eſt; tunc eius contributio ad ſeminarium pertineat, in qua prædia vnà cum eccleſia ſita ſunt.

Vt autem ſeminarium, & ſuis facultatibus perpetuò ſuſtentari poßit, & aliquando breui fore ſperetur, vt ea exactio denique ceſſet; ei Epiſcopus, Deputatis in conſilium adhibitis, decreti Tridentini auctoritate tot beneficia ſimplicia adiungat, attribuatue, quot, ijs etiam ſupputatis, qui iam quouis nomine, aut iure eidem attributi ſunt, redditibus, ſummam conficiant annui cenſus, mox infrà præfinitam. At cum primùm ad eam ipſam ſummam peruenerit; ſi quæ beneficia, antea quàm vacauerint, iure vnionis adiuncta ſint, neque dum ea adiunctio, vnioue ſuum adhuc ſortita ſit effectum; illam iam nunc reſciſſam, ac planè irritam eſſe declaramus. Atque vt quidem ab eo onere quàm citiſſimè fieri poterit, clerus liberetur, & eximatur; Epiſcopus caueat, ne beneficia ſimplicia, qualia ſint, quæ intereà vacare contigerit, cuiquam conferat, alijue vſui attribuat; ſed quæcumque illa ſint, ſeminario iure vnionis coniungat: niſi fortaſſe quædam vel eccleſiæ parochiali, quæ tenuiori cenſu eſt, vel alij eccleſiæ, vel loco, operiue pio potius attribuenda, adiungendaue cenſuerit, pro ratione facultatis ſibi canonum iure, Tridentinoque Concilio datæ, ac permiſſæ.

Si contrà Epiſcopus vllo modo fecerit,ſeminarij detrimento,damnoue,quod inde inferetur,de ſuo primùm ſatisfaciat: deinde iſtiuſmodi culpæ norit ſe in Concilio prouinciali proximo rationem redditurum; tum præterea illa ipſa beneficiorum collatio, prouiſione, quam aliter contra huius decreti præſcriptum fecerit,irrita nihilominus ſtatim ſit,nullaq. omninò.

Cenſus verò, quem de Reuerendiß. Coepiſcoporum noſtrorum aſſenſu,& conſilio vnicuique ſeminario eccleſiarum prouinciæ noſtræ, auctoritate huius conſtitutionis præfinimus, atque adeò præſcribimus, certa ratio, æſtimatione hæc ſit, infra ordine exſcripta.

Metropolitanæ Mediolanenſis eccleſiæ Seminarij ſit annuus cenſus nummi auri ſexies mille.
Derthonenſis nummi aurei ſexcenti.
Laudenſis mille.
Aquenſis quadrigenti.
Brixienſis bis mille.
Cremonenſis bis mille item.
Bergomenſis mille.
Aſtenſis ſexcenti.
Alexandrinæ quadrigenti.
Vercellenſis mille.
Albenſis ſexcenti.
Vigintimillienſis ducenti.
Sauonenſis trecenti.

Caſa-

Caſalenſis quingenti.
Vigleuanenſis ducenti.
Nouarienſis mille, & ducenti.
Placentinæ mille, & quingenti.

In omni ſeminarij inſtitutione, cura, atque adminiſtratione Epiſcopus ſe ſe rationibus conformet decreti Tridentini, quod cum in omnibus partibus exequatur, tum in ea maximè, vt certum locum deligat, vbi collegiatim certus puerorum numerus alatur, atque adeo inſtituatur litteris, diſciplinisque eccleſiaſticis.

Eligat duorum menſium ſpacio, qui nondum elegerit, canonicos duos, quorum conſilio in ijs vtatur, quæ ad puerorum eiuſdem ſeminarij inſtitutionem, diſciplinam, moresque attinet.

Duos item de Capitulo, & duos præterea de clero ciuitatis deligat, quos adhibeat in conſilium, conſultationemue adminiſtrationis, quæ in rebus temporalibus ineunda ſit.

Ii porrò omnes, vbi ſemel delecti ſunt, ne vmquam, niſi ob cauſam, quæ cum ratione conueniat, eo munere abdicentur.

Meminerit autem Epiſcopus, ſibi Tridentini Concilij decreto omne ſeminarij adminiſtrandi, beneq. gerendi onus impoſitum eſſe, quod ipſe propterea ſuſtinere, tueriq. debet, etiam atque etiam diligẽter. Eorum igitur, quos delegerit, conſilium ſequi cum non cogatur, vbi illorum ſententiam de re, quę in cõſultationem cadit, audierit, ipſe tamen deliberet,

ſtatuat, & exequatur, quæcumque pro ſua pietate, & prudentia, quæ coram Deo potiora, atque præſtantiora eſſe exiſtimauerit, ad inſtituti Seminarij optimam tum conſeruationem, tum adminiſtrationem.

Quotannis apud ſe rationes adminiſtrationis ſupputari omninò curet: qua in ſupputatione duos à Capitulo, totidemq. a clero ciuitatis ex præſcripto Tridentini concilij delectos adhibeat.

Præſcriptam fructuum portionẽ Seminarij cauſa ipſe exigat: ſi quis eam ſoluere recuſarit, aut longius quàm pareſt, diſtulerit; contrà illum cenſuris, & alijs eccleſiaſticis pœnis agat, vt planè perſoluat, implorato etiam, ſi ita expedire iudicauerit, magiſtratus ſæcularis auxilio, ad illius Concilij Tridentini præſcriptum. Nec verò eſt, cur in ea re optimè exequenda locum vel gratiæ, vel precibus, vel metui, vel alij humano affectui vnquam relinquat.

De ſeminarij ſtatu, progreſſioneq. Epiſcopus ad Metropolitanum ſæpè, aut ſexto quoque menſe ad minimum litteras det, quibus ſi quę difficultates inciderint; quæ optimum illius inſtitutum impediant, in primis exponat.

Is verò ex Concilij Tridentini præſcripto, quibus rebus poteſt, aut debet omnem operam, ſtudiũ, aliamq. omnem rationem adhibeat, vt ſublatis ijs rebus, quę difficultatem pariunt, ſeminarij inſtitutio longè ad optima quæquæ progrediatur.

IS *in omni ſeminario perpetuus vſus ſit, vt Catechiſmus Romanus pueris, atque adeò adoleſcentibus prælegatur, & explicetur quàm diligentiſſimè. Nulla que eius pars prætermittatur, cuius doctrinis eorum animi non imbuantur, vt fieri poteſt, omni maximo ſtudio.*

IN *omni prouinciæ ſeminario, vbi commodè poteſt, prçter cætera, quibus, & ad pietatis exercitationẽ, & ad litterarum doctrinam adoleſcentum animi erudiuntur, ſtudia etiam ſacrorum rituum, hiſtoriæque omnis eccleſiaſticç certis ſtatis diebus inſtituantur, quç clericalis ordinis hominibus maximè accommodata ſunt ad optimam religioſæ diſciplinæ rationem.*

De examinandi ratione.

IN *eccleſiç adminiſtratione, vt neceſſarium, ita multiplex eſt examinis de litterarum peritia, & diſciplina officium: modò namque ab Epiſcopo, cum ad eorum, qui ordinis ſacramento initiandi ſunt, tum etiam ad concionatorum, confeſſariorumq. approbationem adhibetur; tum præterea ad indagandam, perſpiciendamque cleri in litterarum ſtudijs, rationem, progreſſionemue; ad aliaq. item multa Epiſcopo eidem adiumento, atque vſui eſt; modo autem non*

ſolùm de illis, qui eccleſiis parochialibus, alijsq. curam animarum habentibus, præficiuntur, illud inſtituitur, & conficitur, ſed de ijs etiam, quibus beneficia eccleſiaſtica cuiuſcumque generis, vel litterarum Apoſtolicarum, quę formę, DIGNVM, conſcribi ſolent, auctoritate, vel alio iure conferuntur, quiuè ad ea præſentationis, nominationis, electioniſue nomine inſtituuntur. Quamobrem, vt omnis, quacumque cauſa ſuſcipitur, hæc examinandi ratio per examinatores, vt fieri poteſt, quàm rectiſſimè, conficiatur; præter aliqua, quæ præſertim Concilio prouinciali quarto enucleatiùs decreta ſunt, has etiã inſtructiones conficiendas cenſuimus, quæ partim ad vniuerſum hunc examinandi modum pertinent, partim verò certorum examinum propriæ ſunt. Atque ijs quidem omnibus pro ſua quiſque pietate Epiſcopus, & prudentia alias etiam inſtructiones adiũgat, aut de ijs aliquid remittat licet, prout è ſuę diœceſis rationibus, atque vſu eſſe viderit. Quæ inſtructiones, vt in morem, & vſum inducantur, cura ſit eiuſdem Epiſcopi, & Vicarij, qui examini præeſt.

PORRO in primis examinatores, in ſynodo diœceſana conſtituti, cum eorum, qui eccleſiis parochialibus præficiendi ſunt, examen ineunt, iuriſiurandi, quo publice in ſynodo, quo primum tempore delecti ſunt, ſe ſe obſtrinxerint, memores videant, vt omni humana affectione depoſita, munus a ſe ſuſceptum rectè curent, atque adminiſtrent, ne quòd ſan-

ctè,

ſtè,religioſeq. ſpoponderint, violent, ac propterea periuri fiant.

EXAMINIS *cauſa,occaſioneue,nihil quicquam,ne minimum quidem,neque ante, neque verò poſt accipiant; alioqui ſciant,qui dant, ſe ſimoniæ crimen ex ſanctione Tridentina ſubijſſe, nec verò præterea ſe,neque adeò illos,qui dant, abſolui licere, niſi dimiſſis beneficijs eccleſiaſticis,quæcumque obtinent; ac inhabiles item factos ſe eſſe,quibus in poſterùm ea, vel alia conferantur.*

De omni verò culpa, in ſuſcepto munere commiſſa,ij rationem etiam in Synodo prouinciali reddant, in eaq. grauiter auctoritate Tridentini Concilij puniatur.

Nec verò item qui examinatores libere;pro arbitratu Epiſcopi ad alios quocumque nomine,cauſaue examinandos aſciſcuntur, examinis occaſione vmquam quicquam,ne eſculenta quidem,proculentaue capiant. Qui contrà fecerit, cum indignus deinceps cenſeatur,qui id muneris gerat, tum alia pœna arbitrio Epiſcopi afficiatur.

OMNES *verò examinatores,quicumque ſint, nouerint, ſibi munus vſque adeo graue committi, vt ſi negligenter,aut malè ſe vllo modo geſſerint, Deo in primis culpæ, in eo munere admiſſæ, exactam rationem redditurí ſint.*

Qua-

Quare non ſpe, non metu, non præmio, non perſonarum ratione, non aliquo affectu ducti, muneris ſibi commiſsi curam gerant.

PRO *poſito ſibi in primis timore Dei, ne quemquam, quem indignum norint, probent: rurſus quem, experimento, periculoue facto, idoneum, dignumq. comperiunt, ne reijciant. Itaque grauiter, maturè, prudenter recteq. tum de probando, tum de reijciendo deliberent.*

CVM *in locum cõuenerint, vbi moris eſt, clericorum experimentum fieri, priuſquam aggrediantur, a ſtata prece, orationeque congregationum vſui præſcripta, quam de libro pronunciet, qui examini præſidet, initium faciant; hoc piè, intimeq. precantes, vt Dei ope in primis illud rectè, prudenter, diuinæque voluntati congruenter conficiant.*

Ne quempiam, de quo examen, periculumue fiat, examinator alij collegæ vlla ratione commendet.

Ne *ad alicuius examen accedat, nec vero ſuffragij ius habeat, niſi Epiſcopi, Vicarijue iuſſu ad illud euocatus.*

Si quis, quempiam priuatim docuerit, qui examen ſubiturus eſt, cum id ſubibit, ne præſens quidem ille adſit, ne dum ad examen adhibeatur; ſed alius in eius locum, Epiſcopi, *Vicarijue iuſſu tunc vocetur.*

Cautio

Cautio diligens ſit, ne alterius nomine quis examen experiatur, experimentumue ſubeat, quod aliquando factum eſſe compertum eſt.

Quęratur item diligenter de iis, qui examen ſubeundum acceſſerint, an alias inſtitutis de more examinandi quæſtionibus, experimentum, periculumue ſui fecerint; anq ſi quid extet, quod de illis compertum, vel deliberatum ſit.

NE *examinis initium fiat, niſi præſentes adſint tum Epiſcopus, vel Vicarius, tum examinatores ex pręſcripto Concilij Tridentini, ad minimum tres, cum de beneficio curato quauis ratione conferendo examen inſtituitur. Id quod locum etiam habeat deinceps, cum vel de aliquo maioribus ordinibus initiando, vel de concionatore, confeſſarioue approbando examen conficitur.*

CVM *quis in examen venerit, eius vultus, & habitus corporis, & veſtitus, & inceſſus, & geſtus, & ſermo inſpiciatur diligenter.*

Si quis vel clericali veſtitu deformi ab ordinis eccleſiaſtici decore, aut diſciplina alieno indutus, vel ſine congrua pro ſui ſtatus, & ordinis ratione tonſura acceſſerit, ne ad vllam examinis, experimentiue rationem ei aditus fiat, niſi decenti veſte amictus, & tonſura præſcripta ad illud redierit.

NE *de vllo quoque initiando, ſi modò non aliter Epi-*

ſcopus aliquando cenſuerit, examen, experimẽtumq; ue antea fiat, quàm ætatis, natalium, aut diſpenſationis conceſſæ, beneficij eccleſiaſtici, vel penſionis, patrimoniјue teſtificationes ſcriptas, eaſdemq. a Vicario Epiſcopali recognitas, illiusq. ſubſcriptione ſignatas, ac probatas attulerit, exhibueritue: niſi aliquando Epiſcopus eas poſt examen exhiberi, recognoſciue iuſſerit.

Neque item, niſi alias præſcriptas decretis prouincialibus, edictoue Epiſcopali teſtificationes dederit.

Nec verò prætereà, niſi de eo a Cancellario Epiſcopali examinatores audierint, cognouerintue, quecumque Epiſcopi iuſſu inquiſitiones de eo factæ, atque ex officio præſcriptæ, aliorum litteris ſignificatæ, vel denunciatæ, vel delatæ ſint. Teſtificationes verò omnes, tum ab eo, qui initiandus eſt, tum ab alio quouis examinis occaſione exhibitæ, Cancellario Epiſcopali reſtituantur, tradanturue. Cuius ſit, illas ipſas in codicem certum, eo nomine cõfectum, ſummatim referre, eumdemq. in archiuio Epiſcopali aſſeruare.

Verùm teſtificationes ætatis, natalium, ac ſi de eo, qui maioribus ordinibus initiandus eſt, agitur, patrimonij, beneficijue eccleſiaſtici idem Cancellarius aſſeruet; ac litteris publicis, quas de eo, qui ordinem ſuſceperit, conficiet, de illis pro ratione ſibi præſcripta teſtatum faciat.

Cum

CVM examen initur illius, cui in curam certa eccleſia parochialis tradenda eſt, videant ante examinatores, qui, qualis, & quàm numeroſus populus ſit, cuius parochialem curationem is ſuſcipiet. Qua ſanè re diligenter explorata in examine, quod inibunt, ſibi proponant accuratè perſpicere, an ad eam curam ſuſcipiendam, gerendamue idoneus omninò ille ſit.

HIS omnibus ita præſcriptis, examinatores ordine ad interrogationes, quæſtioneſue veniant. Atque in examine quidem ea ratio ineatur, vt interrogationes, quęſtioneſue is examinator proponat, quem pro viciſſitudinis ratione, & pro doctrinæ, diſciplinæue genere, modò hunc, modò illum, in eo ipſo examine Epiſcopus, Vicariuſue, *examinis præſes, interrogari iuſſerit, vt ne vnus alterum vario, multiplicique interrogationum modo certatim interpellet.*

Interrogationum porrò, & quæſtionum rationem examinatores ita teneant, vt illis inter ſe ſic diſtributis examinis inſtituti rationibus, prout oportet, cumulate ſatisfactum ſit; atq. eorum vnuſquiſque quo de genere quærere inſtituerit, ita de eo quęrat, interrogetue, vt, quemadmodum par eſt, illius generis quæſtiones, interrogationeſue ſatis explicatæ ſint.

Silentio, *dum examen habetur, vtantur: nec inter ſe colloquia, confabulationeſue habeant: nec*

mutuas itidem quæſtiones, dubiorumq. explicationes ſibi proponant; ſed ad illius, de cuius doctrina interrogationibus quæritur, reſponſiones attenti, animum attentionis ſtudio eidem addant, ad rectè explicandas propoſitas ſibi quæſtiones. Nec *verò examinatorem, loco ſuo interrogantem alius interturbet: ſed vnuſquiſque expectet, dum ſibi ordine, pro quæſtionis genere, rationeuè interrogare contigerit.*

In quæſtionibus, interrogationibuſue proponendis, non verbis, non aſpectu, non vllo modo ſeueros, vehementeſq. ſe præbeant; vt, qui examen ſubeunt, ſeueritate deterriti, animum ne deſpondeant, memoriaq. langueſcant, ac vacillent nō ſine aliquo dedecore: at benigni, gratiq. animi ſignificatione illos, vel diſſerentes, vel reſpondentes audiant: nec verò quibuſdam interrogatiunculis, aliauè vlla ratione interpellent.

Si quid autem vel in diſſerendo, vel in legendo, vel in pronunciando, vel in reſpondendo eos offendere animaduerterint; ne tunc illos doceant, obiurgentuè, ac ne moneant quidem, niſi quid ad examen rectè inſtituendū perficiendumue pertineat; ſed examine peracto eos breui admoneant, doceantue, ſi quid neceſſariò illos tunc admonendos, docendoſue duxerint.

In omnibus porrò, & ſingulis examinis interrogationibus ſpectetur non ſolùm vniuſcuiuſque eorum, qui examinantur, ſcientia; ſed etiam vſus, iudicium, ingenij vis, ac ſolertia.

Exa-

EXAMINIS autem omnium ea ratio inſtituta ſit.

Vt primo de toto vitæ ſtatu, genere, patria, domiciliouè eius quæratur, qui examen ſubit.

An impedimentum aliquod habeat, quo irretitus, vel initiari, vel beneficium eccleſiaſticum, cuius nomine experimentum fit, vel prædicandi munus, vel confeßiones audiendi ſuſcipere, ac exercere non poſſit. Quo impedimento, ſi quis etiam occultè illigatus tenetur; id planè Epiſcopo ſaltem patefaciat, ne quiſquam illegitimè vel initietur, vel beneficium conſequatur, vel aliud munus ſuſcipiat, geratuè.

An in orationis ſanctæ ſtudio, vſuq. verſatus.

Quibus meditationibus inſtructus, Deum tacitus oret.

Qui orationis modus.

Qui illius fructus, quæue vtilitates.

Quot, quibuſue partibus illa conſtet.

Quæ regulæ præparationis ad orationem, & cetera multa eiuſdem generis, prout prudens, piuſq. examinator pro ratione aut perſonæ, de qua quæritur, aut cauſæ, ob quam fit examen, opus eſſe viderit.

HIS perquiſitis, examinatores ad ſcientiæ, eruditioniſue experimentum deſcendant. Vt autem ij certam ſibi formulam proponant, qua illorum, qui examinantur, & litterarum doctrinam, & vitæ clericalis diſciplinam, & rei eccleſiaſticæ peritiam experian-

riantur; in omni experimenti, examiniſue ratione, ſacris biblijs, catechiſmo Romano *in primis,* Concilio *Tridentino, ſacrorum canonum decretis, & alijs pontificijs conſtitutionibus, ſynodiſq. tum prouincialibus, tum diœceſanis vtantur, vnde ſuas interrogationes hauriant, quibus, prout eſt illorum ingenij captus, explorent eorumdem & ſcientiam, & eccleſiaſticarum rerum notitiam, atque vſum.*

Cautio autem ſit, vt, ſi dum quis interrogatur, ita rudem, atque ignarum ſe oſtendat, qui rerum facilium, minimarumq. nullam ſcientiam, vſumque teneat, ne aliarum rerum difficilium interrogationibus tempus conteratur.

Rurſus cum quempiam, quanta doctrina, & vſu litteratè peritus ſit, exploratum erit, non eſt, cur pluribus interrogationibus ſecum diutiùs agatur.

NVNC *igitur vniuerſe infra præſcribemus, quæ ad rationem pertinent vniuſcuiuſq. examinis eorum, qui vel ordinis* Sacramento *initiantur, vel parochialium eccleſiarum curam, vel alterius beneficij munus ſuſcipiunt, vel ſacræ confeßionis audiendæ officium ſumunt, vel ad Dei prædicationem mittuntur. At verò ſpeciatim longè plura, atque adeò pauciora, prudentum examinatorum, ac præſertim* Epiſcopi, *eiuſue, qui examini præeſt, iudicio relinquuntur, & pro eorum captu, qui ad examen accedunt, & pro ordine, quo quis initiandus eſt, &*

pro

pro ratione locorum, qui mittuntur, & pro genere doctrinæ, quam profitentur.

Qui verò earum rerum, quæ certis interrogationibus demonſtratę, in hac inſtructione continentur, ſe minus eruditos eſſe oſtẽderint; eos Epiſcopus admoneat, vt diligenter in poſterum in doctrinis incumbant, atque harum ipſarum rerum in primis peritiam, & ſcientiam percipere ſtudeant; ita, vt cum viſitationis munus, aliaue eorum ſtudijs, & progreſſus in litteris recognitio adhibebitur rectè, periteque omni eo doctrinæ genere inſtructi comperiantur.

Ac primò quidem eum, de quo examen faciendum eſt, legere examinatores iubeant, quoad experiundo videant, an ille rectè, expliciteq. legat.

Poſt, ſi ordinis, aut beneficij, aut recognoſcendæ clerici cuiuſquam in litterarum ſtudio progreſſionis cauſa experimentum ſit, grammaticorum more, verborum conſtructionem proponant: quo in genere, ſi quid is errat, labiturue, itaut, ne pro grammaticæ quidem ratione, illorum vſum, peritiamue teneat, ne propterea eum interturbent, interpellentue, aut impediant, quominus ad propoſitum grammaticæ inſtructionis modum redire poſſit.

Tum verborum, quæ legerit, conſtruxeritue, ſenſum ab eo quærant: quem vt rectè eliciat, atque exprimat, quod ei legendum proponunt, eiuſmodi ſit,

quo tota ſententia,ſenſuq. perfectus concludatur, nihilq. in ſe habeat, quod ſub hiſtoriæ intelligentiam cadat, aut ex antecedenti, conſequentiue alio capite explicatio exiſtat; deinde ad alia grauiora eius doctrinæ, diſciplinæue experimenta examinatores progrediantur.

QVI *primam tonſuram, aut minores, maioreſue ordines ſuſcepturi, ad experimentum, examenue accedent, ab vnoquoque eorum vniuerſe, ac ſigillatim quæratur prætereà, an impedimentis, quæ* Concilij *prouincialis quarti decreto, de initiandis, commemorata ſunt, irretiti teneantur, vt potè an ſcilicet ſint.*

Minores natu;
Rudes, & ignari,
Criminoſi.
Solemniter pœnitentes.
Neophyti.
Ebrietati, & gulæ dediti.
Impudici.
Lapſi poſt ordinem ſuſceptum.
Periuri.
Vſurarij manifeſti.
Infames,
Ratiocinij obligati.
Serui.
Corpore vitiati.
Inſigniter deformes.

Ille-

Illegitimè nati.

Peregrini, & ignoti.

Bigami.

Irregulares quouis alio modo.

Quo in genere cautio ſit, vt præter alia, ſpeciatim perquiratur ab eo.

An ſtipendium belli fecerit, vnde cędes hominum extiterit.

An iudicis criminalis in foro laicali officium geſſerit.

An ſententiam capitis tulerit.

An criminis, cuius nomine capitis quis damnatus ſit, acta, ſententiam, teſtificationeſq. dictarit, aut conſcripſerit.

An in eo procuratoris, aduocatiq fiſcalis munus adminiſtrarit, aliaq. exercuerit, vnde irregularitatis maculam contraxerit.

An ſuſpenſi.

An interdicti.

An excommunicati.

An amentes.

An morbo caduco laborantes.

An energumeni.

An verò non examinati, & probati.

Exploretur item, an furtim, per ſaltumue ordinem ſuſceperit.

IN ueſtigetur intereà, cum quis ordinem aliquem ſuſcepturus, ad examen venit, quamdiu eſt, quo alium or-

ordinem ſuſcepit, vt nemini ad altiorem gradum pateat aſcenſus, niſi in ſingulis alijs inferioribus ordinis gradibus congruo temporis ſpacio perſtiterit ad præſcriptum Tridentinæ ſanctionis.

An vim, & naturam, myſteriaq. ordinis, quem ſuſcepturus eſt, norit.

An item ritus, & cerimonias, quę ex libro pontificali adhibentur, cum initiantur.

An eorum item ſignificationes ſanctiores.

An *ſacrarum veſtium, quibus induuntur, myſteria item, & ſignificata.*

An *functionum notitiam habeat, ordinis, quo quiſque initiandus eſt.*

An *earum vſum, exercitationemq. rectè teneat, cum in litteris, tum etiam in cantu: in quo experimento adhibeantur cantus periti.*

HAEC *generatim ab omnibus, & ſingulis explorentur.* Nunc *præterea ſequuntur, quæ ſigillatim cuiuſque ordinis propria, ſuo loco præſcripta, perquirenda ſunt; ita tamen, vt examinatores pro prudentiæ ſuæ ratione, quæ in ordinis inferioris examine, explorationeue requirantur, aliquando etiam perquirant ab ijs, qui ſuperiori ordine initiantur.*

DE *ijs, qui prima tonſura initiandi ſunt quæratur, & inueſtigetur.*

Primùm, *quam ob cauſam ſe clericos fieri velint.*

An

An ſecularis iudicij vitandi cauſa initiari curẽt.

An contentioſis litibus implicati.

An rixam, ſimultatemq. exerceant.

Quod item artificium teneant; quauè in arte, quoue in vitæ genere hactenus verſati ſint.

An tales ſint, qui ſpem præbeant, eccleſiæ miniſtros vtiles ſe fore.

A quo ſacerdote, ſanctioris vitæ magiſtro, inſtituti ſint ad clericalis vitæ modum.

An legere, & pronunciare, & ſcribere norint: tum in vtroque genere de ijs periculum fiat.

An Doctrinæ chriſtianæ precepta, inſtitutaque ſciant.

An Epactæ intelligentiam habeant.

Prætereà an Sacramentum confirmationis ſuſceperint.

DE ijs vero, qui in minoribus ordinibus aſcribi volunt, quæratur, experiundoq. cognoſcatur.

An ſaltem primordia grammaticæ, & linguam latinam intelligant.

An ſcientiæ ſpes tales eos oſtendat, qui digni ſint, vt ad maiores ordines aliquando aſcendant.

QVI verò ſacris ordinibus, vt potè ſubdiaconatu, diaconatu, ſacerdotio initiandi ſunt, cum ornati, excultiq. ijs virtutibus eſſe debeant, quæ in clericis inferiorum ordinum requiruntur, ſicut ad altiorem ordinis gradum aſcendunt; ita virtutum, & probitatis,

bitatis, & doctrinæ quodam quaſi aſcenſu præſtare debent.

Quamobrem hoc in primis examinatores videant, an qui ordinis ſacramento initiantur, per ſingulos illius gradus, & in vitæ ſpiritualis diſciplina maiorem progreſsionem fecerint.

An breuiarium, anq. ſacra Biblia, an item ſanctorum patrum volumina, Concilium Tridētinum, & prouincialia quoque, Synodos Epiſcopi diœceſani, cathechiſmum Romanum, rationale diuinorum officiorum, & libros aliquos, de vitæ ſpiritualis rationibus conſcriptos, ſui muneris vſui accommodatos habeant.

A ſubdiaconis potiſsimùm de ordinum minorum quæratur, & maiorum differentia.

An in minoribus ordinibus probatus ſit.

De voto item continentiæ, quod ſubdiaconatus ordini coniunctum eſt.

De Sacramentorum etiam doctrina, ſaltem generatim.

Tum eorumdem periculum, experimentumue fiat in officij diuini recitandi ratione.

DIACONORVM *examen, experimentumue fiat, præterea aliquanto diligentius de ſacramentorum doctrina.*

Experimentum item aliquod fiat in concionibus habendis, ex ratione, concionatorum examini infrà præſcripta.

Ab

AB ijs, qui ſacerdotio initiari volunt; hæc ſigillatim ſtudioſius perquirantur.

An piè, & fideliter in miniſterijs antè actis ſe geſſerint.

An ſpectata pietate, anq. caſtis moribus.

An præclarum bonorum operum exemplum, & vitæ documenta ab eo expectari poſſint.

HAEC præterea quærantur.

Quid ſit Miſſæ ſacrificium.

Qui illius ſacrificij effectus.

Quæ eiuſdem partes.

Quæ myſteria in eo inſint.

Quæ ſacrarum veſtium ſignificationes.

Quæ in eo officio offerendo requirantur.

Vbi, & quando illud fieri non licet.

Quæ dubia aliquando incidere poſſunt.

Quæ explicatione opus habeant, vt illud rectè fiat.

VM experimentum eorum ex præſcriptis infrà regulis fiat.

An ſacræ confeſſionis aliquam peritiam habeãt.

An ad alia item Sacramenta rectè, riteq. miniſtranda idonei ſint.

An eorum cognitionem explicatiorem habeant, ex interrogationũ præſcripto, vt infra de parocho.

An doctrinam item teneant, qua verbum Dei rectè tractare, concionemue habere poſſint.

Anq. de re ſacra, de chriſtianarum virtutum officijs, atque de omni re ad ſalutem neceſſaria aptè populum

pulum inſtruere, aut docere poſſint.

CVM *verò a cæteris omnibus, vt præſcriptum paulò ante eſt, qui clericali militiæ adſcribuntur, de vitæ ſpiritualis, ſanctiorisq. inſtitutis, atque exercitationibus perquiratur, tum maximè ab ijs, qui vel ſacerdotio initiantur, vel parochialem curam ſuſcipiunt, vel ſacræ confeſſionis audiendæ munus ſumunt, vel in tractatione verbi Dei, ſacriſq. concionibus verſari volunt.*

A quibus omnibus, & ſingulis, cum ad examen veniunt, præter cætera, quæ ad ſanctæ ſpiritualis vitæ vſum pertinent, ea maximè explorentur, quæ de orandi modo, deq. omni ſanctarum meditationum, cæleſtiumue contemplationum exercitatione ab alijs, qui in eo genere religioſe ſe exercuerunt, tradita ſunt.

DE *ijs verò ſacerdotibus, qui eccleſiarum parochialium curationem ſuſcepturi ſunt, quæratur prætereà, experiundoq. cognoſcatur in primis.*

An *apti ad ſenſus percipiendos, non ſolùm qui ad grammaticę intelligentiam ſumuntur, verùm etiam interiores illos, ſanctioreſque tam ad Chriſti, eccleſiæque myſteria, & ad ſpiritualis vitæ modum pertinentes.*

An *ſermones contexere, habereue ſciant.*

An *ſi quos habuerint, vnde ſumpſerint, aut quam illis contexendis, conſcribendiſue ratione vsi*

adhi-

adhibuerint; & verò ſi quos apud ſe conſcriptos tunc habeant, eos oſtendant, atque tradant.

An in eo genere aliquid ex tempore poſſint; tunc extemporaneo, breuiq́ue ſermone periculum fiat, quantum concionando valeant. Atque ſi tractationis quidem verbi Dei vſu peritiorem, parochum eccleſiæ parochialis, quę committenda eſt, ratio depoſcit; examen aliqua ex parte, quę potior examinatorum iudicio videbitur, ineatur ad interrogationum normam, concionatorum examini infrà conſtitutam.

QVAE ratur prętereà, an alias vnquam animarum curam geſſerint; quod ſi affirment; tum interrogentur etiam, & vbi geſſerint; & cur inde diſceſſerint.

An intelligant, quanti illud ſit, animarum curam ſuſcipere, rurſuſq. gerere, quęq. partes, ac virtutes illę ſint, quibus bonum, vigilantem animarum curatorem prędituṁ eſſe oporteat.

An item norint impedimenta omnia, quorum cauſa interdictum eſt, ne quis ſacramēta miniſtret, & ne quis ſuſcipiat.

An Sacramentorum, præſertim verò quorum ille miniſter eſt, vim, & naturam intelligant: atque hęc ſigillatim in primis interrogentur.

Quæ vniuſcuiuſque ſacramentorum materia, quę forma item.

Quę eorum efficiens cauſa, & principalis.

Quę

Quę cauſa efficiens inſtrumentalis.

Quæ cauſa finalis.

Quæ eorum differentia.

Qui effectus, quiue fructus.

Qui eorum ritus, quæue cerimonię.

An maximè omnium peritiam teneant audiendæ ſacræ confeſsionis.

Quos huius generis libros, atque adeò ſummas habeant.

Tum periculum fiat, quàm valde caſuum conſcientię vſu periti ſint, quamq. tum in illis, tum in alijs id generis peritè verſati, præſertimq. in eccleſiaſticis conſtitutionibus, quæ ad rectum vitę vſum, populiq. chriſtiani mores, & virtute pertinent.

An nouerint caſus, ſanctiſſimo Papę, *&* Epiſcopo *item a iure, & ab homine reſeruatos.*

Atque adeò diligentius, prout opus erit, de ſingulis interrogentur, quę infra preſcribentur rationi examinandi confeſſarios ſacerdotes.

V*ideant pretereà examinatores, an aliquam ſacrorum canonum notitiam habeant, & pręcipuè quod ad Tridentinum, & prouincialia concilia, ſynodoſq. diœceſanos attinet, an illi hęc norint, quę ſequuntur.*

An *ſcilicet doctrinam de pręcipuis chriſtianę religionis articulis; quos œcumenica illa Synodus* Tridentina *contrà hęreticos definiuit.*

An *item, quę de reſidentia pręſcripſit.*

An *quæ etiam de parochis, parochialibusq. eccleſiis,*

cleſiis, & de diuinorum officiorum cultu, cæterisq. eiuſdem generis ſtatuit.

An quæ præterea de clericorum honeſtate ſanciuit.

An cætera denique, quæ vel ad cleri, vel ad populi diſciplinam, vel ad aliarum rerum reformationem conſtituit, quæ parochi ſcire, beneque noſſe interſit.

EX *prouincialibus concilijs ſigillatim quærant.*

Quæ de clericalis vitæ honeſtate, & de parochorum officijs conſtituta ſunt.

Quæ item de Sacramentorum recta adminiſtratione, quæ de Miſſæ ſacrificio, quæ præterea de diuinis officijs.

Quæ etiam de Sacramentalibus, & quæ de feſtorum dierum veneratione, quæ de eccleſiarum cultu, quæ de ſcholis doctrinæ chriſtianæ, quæ de populi chriſtiana inſtitutione, morumq. diſciplina, deq. alijs ad parochialis vitæ munus potiſſimùm pertinentibus, ſancita ſunt.

EX *ſynodis diœceſanis, eam ipſam, certis capitibus diſtinctam, examinandi rationem ineant, prout genus decretorum eſt, quæ in illis Epiſcopus confecit.*

QVI *cauſa beneficij, cuiuſuis generis, quod tamen curatum non ſit, ad examen accedit, de eo hæc inueſtigentur.*

An canonicarum horarum officium ex Breuia-

rij inſtituto, rubricisque rectè recitare ſciat.

An doctrina, diſciplinaq. omni inſtructus, quā ordo depoſcit, quo initiari debet, pro beneficij, officij, dignitatiſue ratione, cuius cauſa examē inſtituitur.

An peritiam item teneat functionum, quas illius beneficij, dignitatis, muneriſue ratio poſtulat.

An teneat, quæ ſcitu neceſſaria ſunt ad functiones illas vel ordinis, vel beneficij rectè, ritèq. præſtandas, etiam quæ ad rectè canendi modum, rationemue pertineant.

ATQVE *hęc quidem ſunt, quæ ad examinis inſtructionem pertinent, eorum, qui aut ordinis Sacramento initiandi ſunt, aut eccleſiis parochialibus pręficiendi, quibuſue beneficia conferenda. Nunc verò ſequitur examinis ratio confeſſariorum, de quibus præter cætera, quæ cum ſacerdotis, & parochi officio, munereue coniuncta ipſis ſunt, hæc etiam ſigillatim, atque exploratiori ratione perquirantur.*

De Sacramenti pœnitentiæ neceßitate.

Quare inſtitutum ſit hoc Sacramentum, & à quo inſtitutum.

Quæ huius Sacramenti materia.

Quæ forma.

Qui illius effectus.

Qui Miniſter.

Quæ conditiones in eo requirantur.

QVAE *regulæ ad dignoſcendum, & diſtinguendum pec-*

peccatum mortale a veniali.

Quæ pœnitentiæ partes.

Quæ earum partium ratio.

Quid contritio.

Quæ ad veram contritionem ſint neceſſaria.

Qui contritionis fructus, & vtilitas.

Qua quiſquam ratione ſe ad contritionem exercere poſſit.

Quæ ſigna ſint veræ contritionis.

PER *quiratur item, quæ confeſſionis, quę ſecunda pars pœnitentiæ eſt, natura ſit, atque ſubſtantia.*

An diligenter inquirere ſciat, & peccatoris circunſtantias, & peccati item.

Quæ mutent ſpeciem peccati, & quæ in confeſſione explicanda ſint.

Quæ reſtitutionem expoſtulent, quæ radices, cauſęue reſtitutionis.

An *dubios, ſuſpectoſue contractus norint, aut ſaltem de ijs dubitationes, & quæſtiones inſtituere, inireue ſciant.*

Q*uibus criminibus annexe ſint cenſuræ.*

An item illarum peritiam, & vim teneant.

An caſus, in quibus irregularitatis macula contrahitur.

An ſaltem in ijs omnibus, & alijs, quæ ad verum, perfectumue huius ſacramenti pœnitentiæ miniſtrum pertinent, ſciant dubitare, & nouerint conſulere peritos, quomodò agendum ſit id, de quo

ri dubitationem adducunt.

Qui item ritus, & ſacræ ceremoniæ confeſſionis.

Quæ conditiones ad confeſſionem verè pœnitentis neceſſariæ.

Qui ordo confitendi, quando quis ſtatim confiteri debeat; quando item confeſſionem iterare.

DE *ſatisfactione quæ tertia pars pœnitentiæ eſt, quæratur.*

Quæ ſatisfactionis partes.

Quis ſatisfactionis finis.

Qui fructus, quæuè vtilitates ſatisfactionis.

Quæ in ſatisfactione requirantur.

Qualis, & quanta pœnitentia pœnitenti imponi debeat.

An ſalutares, & conuenientes ſatisfactiones pro grauitate criminum, & pœnitentium facultate iniungere ſciant.

An item ex Innocentij Tertij præſcripto, more periti medici ſciant infundere vinum, & oleum vulneribus ſauciati, ac quale debeant præbere remedium, aut conſilium.

An præterea canones pœnitentiales rectè teneāt.

Quæ differentia ſit ſatisfactionum pœnitentiarum &c.

De abſolutione indagetur.

Quæ verborum formula requiratur.

Quæ preces, orationeſue prætereà adhibeantur.

Quis ordo ſeruandus in abſoluendo, tam a pec-

catis,

catis, quàm ab excommunicatione, ſuſpenſioneue.

DE *ſigillo item confeſſionis plura quærantur, ac præſertim quæuis, & quanta ſigilli.*

Quæ ſub illud cadunt.

EX *ſanctionibus eccleſiaſticis, Tridentino Concilio, ſynodis, tum prouincialibus, tum etiam diœceſanis indagetur, quæ in illis conſtituta ad pœnitentiæ Sacramentum pertinent, quæq. de cleri, & populi diſciplina, & moribus conſtituta ſunt, vt paulò ante in parochorum examine demonſtratum eſt. Sed hactenus de ratione interrogationum, quæ examinandis confeſſarijs ſacerdotibus adhibentur.*

IAM *eſt locus examinis concionatorum, & ſacræ ſcripturæ interpretum, a quibus hæc quærantur.*

Primò de doctrinæ articulis, dogmatibusue Concilio Tridentino explicatis, vtpotè de canone, ſcripturæ, de peccato originali, de iuſtificatione, de ſacramentis, & generatim de ſacrificio Miſſæ, de purgatorio, de inuocatione, & veneratione ſanctorum, de ſacris reliquijs, de imaginibus ſanctorum, de indulgentijs, poteſtate, & auctoritate Papæ, de ieiunijs, de diebus feſtis, & reliquis multis.

An prætereà habeat reliquos theologiæ notos, & tractatos locos.

Quem in ſcholaſticis præſertim auctorem familiarem habeat.

An ſæpius ſacrorum bibliorum volumina cum gloſſa, alioue commentario ſtudioſè euoluerit; anq. in ijs ipſis ita diligenter verſatus, vt inde locos facilè, apteq. promere poſſit ad omne ſacræ tractationis genus.

An ſanctarum interpretationum vſu literate peritus.

An ex antecedentibus, & conſequentibus verum ſcripturæ ſenſum elicere norit: anque item ex euangeliſtis, in eodem narrationis genere verſantibus.

An rurſus temerè, pro ſuoq. libito ſacram ſcripturam a verò ſenſu detorqueat.

An tropologicos moraleſue ſenſus, cum litterali ſenſu non cohærentes, commentetur.

An explicandis parabolis rectum, præcipuumq. rerum ſenſum ſpectet, prætermiſſis explicationibus, quæ nihil ad propoſitum faciunt.

An traditionum Apoſtolicarum, *eccleſiaſticarumq. notitiam teneat.*

An *in ſanctorum patrum ſcriptis, atque ſermonibus peritè verſatus ſit.*

Quem item è patribus maximè in concionando ſequatur, atque imitetur.

An ſacrorum temporum myſteria norit, anue ſacrorum rituum ſignificationes habeat.

An rerum in eccleſia ſancta geſtarum, & conciliorum præſertim vniuerſalium cognitionem teneat.

An

An ſanctorum vitas, hiſtoriamq. veram norit.

An congruam canonum ſcientiam teneat.

An ſummorum pontificum iura, atque inſtituta ſciat.

An Conciliorum, prouincialium præſertim, & diœceſanorum decreta in promptu habeat, vt in parochorum examine præſcriptum eſt.

An caſuum conſcientiæ doctrina inſtructus ſit.

An Theologiæ illius myſticæ, quæ tota in ſpiritualis vitæ inſtitutis tradendis, quæq. in purgandis affectibus, in reformationeq. interiori verſatur, præcepta, atque exercitationes benè norit.

An denique ſanctarum meditationum, orationiſq. mentalis vſum habeat.

An morum doctrinæ, chriſtianæque diſciplinæ locos, non ſolùm ordine collectos, ſed rectè notos habeat.

Quos locos teneat, quibus auditorum animi excitantur, vel ad Dei amorem, vel ad cæleſtis patriæ deſiderium, vel ad virtutum ſtudium, vel ad deteſtationem ſcelerum, vel ad miſericordiam, vel ad certas præterea affectiones, quæ ad cælum excitatæ chriſtianas virtutes pariunt.

An apti denique ſint, atque idonei ad concionem concipiendam, & explicandam, non ſolùm theologiæ locorum tractatione, ſed ſimilitudinibus, quæ ab agricultura, vinea, ſemente, aliiſq. rebus ducuntur, quæ ſub ſenſum cadunt, atque intelligentiam, præſertim eorum etiã rudium, ad quos concio habetur.

An ad concionis ingreſſum, recta ratione vtatur, & ab ijs vitijs refugiat, quæ pleriqne eo in genere admittunt.

An totam concionem rectè, ordineq. diſponat.

An dilucidè, diſtincteq. enarret.

An benè pronunciet.

An illius verba pondus habeant, anq. vim item, vt non ſolùm audientium aures attingant, ſed animos intimè penetrent.

An in tota concione, pro cuiuſque rei, de qua agit, ratione, rectè, aptè, decorè, & congruenter agat.

Quo in genere omni, & perquirendo, atque explorando, tum in alijs diligentiùs indagandis, examinatores, prout occaſio tulerit, quàm diligentiſſimè inſtructiones adhibebunt, quæ de concionatoribus ad prouinciæ vniuerſæ vſum ex Concilij prouincialis auctoritate, iuſſu noſtro editæ ſunt.

CVM *non certæ curæ, alteriuſue beneficij, vel officij, muneriſue, ſed doctrinæ tantum, aut in litterarum ſtudijs progreſſionis recognoſcendæ cauſa examen alicuius inſtituatur, diligenti etiam illa, præcipuaq. diſquiſitione, & interrogationibus, ſuprà variè deſcriptis, pro vniuſcuiuſque conditione indagetur illius doctrina, & in miniſterijs eccleſiaſticis peritia, atque vſus.*

Horum verò claſſes quattuor ſaltem, vel etiam plures conſtitui poterunt, quibus pro peritiæ ratio- ne

ne experimento illorum facto, adſcribantur.

Primę claſſi adſcribantur, qui & perfectè concionandi peritia, & conſcientiæ caſuum explicationibus ſe tales oſtendant, qui alijs multis prodeſſe, atque preeſſe poſſint, proindeque idonei ſint, non modò ad parochi, ſed etiam ad Prępoſiti, Vicarij foranei, vel Viſitatoris munus, vel ad pœnitentiarię etiam, aut doctoralis, aut Theologalis prębendę obeundę officium, dignitatemue, etiam in eccleſia cathedrali aſſequendam, atque ad alia id generis.

Secundę claſſi erunt aſcribendi, qui ſi minùs, vt illi concionari perfectè, at mediocriter, tum etiam de ſugeſto poſſint; quiq. in caſuum conſcientię ſummis ſtudioſe verſati ſint; & verò catechiſmi etiam Romani doctrinam diligenter teneant.

Tertię erunt claſſis, qui intelligentię tantum aſſequuntur, vt ſi minus accurata, doctaq. concione, at ſermonem de altari ſaltem habere, ac Euangelium, prout vſu venerit, enarrare, & explicare poſſunt; & adminiſtrationis Sacramentorū, & caſuum conſcientię vſu ita periti ſint, vt qui frequentius incidere ſolent, eos aliquo ſtudio adhibito enodare, atque explicare aptè queant.

Quartę claſſis, qui ſi non magno litterarum ſtudio, aliquo tamen vſu apti ſunt ad aliquam Euangelij breuem explicationem, notitiam quandam habent rerum ad docendum populum, quę ſaluti neceſſaria ſunt; & ad Sacramentorum adminiſtrationem, caſuumque conſcientię explicationem pertinent:

nent:ita vt ijs ob ſacerdotum paucitatem, neceſſariamq. cauſam, aliquando curatio aliqua ſpiritualis pro loci ratione præſertim ad tempus committi poſſit.

In inferiori claſſe reliqui aſcribantur, quorum nulla ratio omninò haberi debeat in curatione animarum committenda, ſacramentique miniſtrandi facultate, neque in ſermonibus ad populum habendis.

IN omni hac examinandi ratione Cancellarius pro ſui officij munere hęc pręſtet.

Certum librum habeat prouiſionum eccleſiarum parochialium, aliorumq. beneficiorum, quę examine adhibito, etiam ex litteris Apoſtolicis, conferenda ſunt.

Quo in libro rectè, atque ordine ab eo notentur hæc.

Acta examinis, quæ in ſingulos dies, prout examinandi occaſio tulerit, fiunt.

Dies vacationis certi beneficij, & modus item vacationis, aliaq. id generis.

Dies etiam promulgationis, aut prorogationis edicti, quod de concurſu proponi ſolet; cum beneficij vacationis ratio id poſtulet, & reliqua etiam, quę ad promulgationem pertinent.

Nomina quoque examinatorum, quos Epiſcopus certi illius beneficij vacantis nomine ad examen conficiendum nominatim delegerit.

No-

Nomina etiam eorum,qui eo nomine examinandi proponuntur.

Dies prĕterea,quo quiſque examen ſubijt.

Nomina etiam examinatorum,qui interfuerint.

Approbatio, aut reiectio, quam eorum iudicio ſinguli tulerint.

Nomen item, & cognomen eius, quem Epiſcopus tamquam aptiorem, magiſq. idoneum delegerit, cui beneficium ab eo conferatur, ad quem ſpectat.

Cui libro alia prĕtereà aſcribat, quĕ Epiſcopus cenſuerit.

LIbrum alterum conficiat,in quo omnes,& ſingulos, quos vel concionandi,vel confeßionis audiendĕ,vel ſacrĕ lectionis interpretandĕ cauſa Epiſcopus adhibito examine,vel probat,vel improbat.

In hoc ipſo libro notet etiam, & nomina examinatorum,& diem,quo examen confecerint,& cauſas item repulſĕ,ſi quam aliquis tulerit.

ID ipſum de certo die,examine,probatione,aut reiectione eorum ſeruet,quorum experimentum ſacrĕ ordinationis cauſa fit.

TERtium librum habeat, in quem examina referat, quĕ generatim inſtituuntur, atq; adeò conficiuntur ad cleri progreſſionem in litterarum ſtudijs inueſtigandam, atque explorandam.

De

De initiandis ordinis Sacramento.

IN ijs, quę œcumenica ſynodus Tridentina de ſacra ordinatione ſtatuit, vberius etiam prouincialium cōciliorum decretis explicata, multa ſunt, quorum diligens ratio etiam in Regularibus habenda eſt. atque eorum quidem capita quædam pręcipua infra hoc decreto complexi ſumus. Videat igitur Epiſcopus, vt quicquid de ijs ipſis capitibus vel eodem Tridentino Concilio, vel ſynodis prouincialibus, etiam generatim conſtitutum eſt, in illis initiandis quàm diligentiſsimè ab ipſo ſeruetur.

Culpę, impedimentaue, canonica ordinis ſuſcipiendi quarto Concilio enumerata.

Litterę teſtimoniales Superioris.

Teſtimonium de natalibus, & ętate pręſcripta Tridentino Concilio.

Teſtificatio ordinis proximè ſuſcepti.

Progreſſio in eccleſiaſtica diſciplina.

Teſtimonium bonum.

Denunciatio nominis in eccleſia.

Aſcriptio, & miniſterium in eccleſia, cui aſcriptus eſt.

Exercitatio functionum ordinis ſuſcepti.

Frequentia ſacrę communionis.

Reuerentia, atque obſeruantia erga ſacerdotes, & Superiores.

Interuallum anni inter poſtremum ordinum mino-

norum gradum, & ſubdiaconatum, ac rurſus inter vnum, & alterum ex ſacris ordinibus, niſi neceſſitas, aut eccleſię vtilitas iudicio Epiſcopi aliud poſtulet.

Diligens examen Epiſcopi.

Litterarum ſcientia, & cantus peritia, ac alię inſtructiones ad ordinis ſuſcipiendi functiones ritè, recteq. obeundas.

Vſus, & peritia recitandi diuinum officium.

Loco tituli, cenſuſue teſtificatio pręſtitę profeſſionis regularis, pręſcripta in Concilio prouinciali ſecundo.

QVOD *de ordine ſacro annectendo iam pridem decreto Concilij prouincialis primi ex Tridentina ſynodo conſtitutum eſt; id in executionis vſum ità ab Epiſcopo inducatur, vt vel presbyteratus, vel diaconatus, vel ſubdiaconatus non ipſis quidem canonicis, ſed canonicatibus, & portionibus ſingulis, quę in cathedrali eccleſia ſunt, annectatur: nec vero annexionis decretum locum habeat in illis canonicatibus, prabendiſue, quibus in fundatione iam certus ordo annexus eſt. Quòd autem canonicorum ſaltem dimidia pars, cautum eſt, vt ſacerdotio, presbiteratuue initietur, in ea cum dignitates non cenſeantur, totidem canonicatus ſacerdotales conſtituendi ſunt, quot pręſcriptam illam dimidiam partem ſaltem conficiant.*

Vbi primùm vnicuique vel canonicatui, vel por

tioni ſacer aliquis ordo annexus ab Epiſcopo eſt, ad eum ordinem ſuſcipiendum canonicus etiam, qui iam illud obtinebat, compellatur.

Si quis autem monitus, non ſuſceperit, priuatus ab illo declaretur ad eiuſdem Tridentini *Concilij, pręſcriptum.*

SI *cui etiam ſedis* Apoſtolicę *litteris facultas permiſſa eſt, ſibi licere ordinis Sacramẽtum ab alio, quam ab* Ordinario *ſuo ſuſcipere, is, antequam initietur, etiam ſui ipſius ordinarij litteras obſignatas habeat, quibus vitę ſuę mores, diſciplina, probitas & cętera id generis teſtificata, commendentur.*

QVOD *prouinciali tertio* Concilio *decretum eſt de ratione ſeruanda in concedendis litteris dimiſſorijs ab Epiſcopo impedito ſuis diœceſanis pro ordinibus ſuſcipiendis, id locum etiam habeat Epiſcopo abſente.*

Clericos vero, a diœceſi abſentes, qui dimiſſorias litteras petunt, Epiſcopus ad ſe, examinis cauſa euocet; liceat tamen ei aliquando, ſi hoc minus commode pręſtari poſſe cenſuerit, examen illud ſpeciatim Epiſcopo delegare, in cuius diœceſi illi morantur: at verò tunc litteras dimiſſorias ne det, antequam examinis facti litteras ab eo acceperit, cui illud delegauit.

NE *Abbates, etiam baculi, & mitrę iure vtentes,*

alioue

alioue eiuſmodi priuilegio, & auctoritate conferendi minores, munitos, patiatur Epiſcopus diœceſanus, tonſuram, neque minores ordines, id quod Tridentina ſynodus vetuit, alijs conferre, quàm ijs, qui regulares ſunt, & eorum iuriſdictioni ſubiecti, niſi & ipſius Epiſcopi conſenſus ante accedat, & illi initiandi a ſuo Epiſcopo, vel regulari ſuperiori attulerint litteras dimiſſorias, non generatim, ſed ſpeciatim conceſſas. Nec verò quibuſuis Abbatibus id permitti liceat, ſed ijs tantùm, qui ſacerdotio initiati ſunt, & ſtatis benedictionis precibus conſecrati.

QVI *ſubdiaconatus ordini adſcriptus eſt, cum ſtatim lege aſtrictus ſit, canonicarum horarum officium, ex Breuiarij preſcripto recitandi; nemo ad eum ordinem capeſcendum recipiatur, qui in horarij illius officij, cuius lege deuinctus tenetur, rectè, ac ritè recitandi vſu peritus non ſit. Inferioribus verò ordinibus initiandi, qui nullum beneficium obtinent, verſati ſint, in beatæ Mariæ officij recitatione.*

QVOD *alio Concilio vetitum eſt, ne ſeminarij titulo, clerico cuiquam Epiſcopus ordinem aliquem ſacrum conferat, id decernimus locum habere, niſi cum beneficij, ſeminario vnionis iure adiuncti, vſui, & cultui miniſterium eſt ab illo preſtandum, tuncq. certus annuus cenſus conſtituatur, vnde qui eo titu*

lo

lo ordinem ſuſcepit, ſuſtentari queat Epiſcopi iudicio.

Nec verè tamen is in illo cenſu vllum ius habeat, cum primùm aliunde habuerit, vnde itidem vitę ſuę ſuſtentationi Epiſcopi iudicio conſultum, & prouiſum ſit. Quod ſi aliunde ex parte tantum eius ſuſtentationi prouiſum ſit; tunc extincta cenſeatur illa cenſus attributio pro tanta parte, quantam ad illam ſuſtentationem aliunde habet.

Penſionis, & patrimonij, quod quis habet, & bonorum item, quę perpetuo etiam eo nomine ab aliquo ei donantur, titulo, Epiſcopus ſacrum aliquem ordinem alicui, etiam familiari ſuo conferre poteſt. Idque de familiari etiam ſi alienę diœceſis ſit, modo poſt triennium ab initio familiaritatis, ſi eccleſiarum ſuarum vel neceßitatem, vel vtilitatem hoc flagitare iudicarit, vt ſacris ille initietur.

At verò etiam, ſi quis ei, qui ſacris initiandus eſt, verè ſpondeat certa cautione, ſi quę ad vitę cultum vſui neceſſario ſunt, ſuppeditaturum, ſaltem donec ei aliunde prouiſum ſit huic, ob ſacerdotum penuriam ab Epiſcopo ſacer ordo conferatur licet, ſine alicuius etiam vel beneficij, vel patrimonij titulo.

At verò hæc in primis Epiſcopus diligentiſſimè videat, vt penſionem, patrimoniumue illud verè obtineat, vtq. ea donatio ſponſione verè ac ſine fraude,

de, doloue facta ſit: eiuſq. tabulæ vt ritè, & rectè confectæ ſint; vtq. penſio, patrimoniumue, & quæ dono data ſunt, tantum inde cenſus percipiatur, vt ſatis eſſe poſſit ad illius honeſtam vitæ ſuſtentationem, qua in re omni cognoſcenda promulgationes adhibeat, & reliquam diligentiam quarto prouinciali Concilio in hoc genere præſcriptam.

VIdeat etiam omninò, vt quemcunque eiuſmodi titulis ordinauit, etiam familiarem ſuum, certę illum eccleſiæ addicat, vbi ordinis ſuſcepti functiones, ac munera, vt ipſius Concilij decreto cauetur, ipſe verè præſtet.

EO ſermone, quem pridie illius diei, quo ſacra ordinatio celebratur, prouinciali decreto haberi inſtitutum eſt, illud in primis ſpectatur, vt quæ monitiones poſtero die de libro pontificali leguntur, diſertis verbis, iiſq vulgariter conceptis explicentur vberius. Vnuſquiſque porrò eorum, qui ſacris ordinibus initiabuntur, etiam, atque etiam diligenter admoneatur, quod, quamq. ſanctum munus ſuſcepturus eſt.

Verùm eius ſermonis vis, in ſubdiaconis potiſſimum monendis verſetur, quò rectius, dum integrum eſt, deliberare poſſint, an caſtitatem, quæ perpetua illi ordini eſt annexa, profiteri velint, eoq. accuratius propterea in graui illa deliberatione videat, quid Deo auxiliante præſtare poſſe ſperent, neque in eo eccleſiaſtico, ſpiritalique munere ſuſci-

piendo quicquam agnatorum, vel huiuſmodi alienæ voluntate, ſed ſua ſpontanea deliberatione agant, nec verò in ſacri eiuſdem ordinis ſuſceperint, vitæ huius commodum, aut aliud quicquam eiuſmodi, ſed Dei *honorem ſibi propoſitum habeant.* Huius *generis ſermo, à quocunque appoſite habetur; vtilis ille quidem eſt, at multis partibus longe vtilior erit, atque opportunior, ſi eundem Epiſcopus accurate, ſtudioſeq. habuerit.*

QVI *cunque clericus, alicui eccleſiæ adſcriptus, vbi ordinis, a ſe ſuſcepti, functiones obeat, memor complurium* Sanctorum, *qui vel toto vitæ tempore, vel multis ſaltem annis, in alicuius etiam minoris ordinis miniſterio, munereue religioſe verſati, ad altiorem ſe ordinis gradum prouehi paſſi non ſunt, eorum recordatione, exemploq. excitatus illud ſedulo curet, atque adeò efficiat, vt ordinis, quo proximè initiatus eſt, præſcriptas functiones, non elatè, ſed humiliter, nō raro, ſed frequēter, non negligenti ſtudio, ſed accurata, vereq. clericali ſollicitudine, & diſciplina, pie, rectè atque ritè præſtet. Alioqui ſi in ſanctis ijs functionibus negligenter, contraque ac præſcriptum eſt, ſe geſſerit; illud norit, eo voluntatis ſuæ teſtimonio, ſibi apud* Epiſcopum *aditum precludere ad altiorem gradum aſcendendi.*

PRAE*fectus autem, rectorue eccleſiæ teſtimonium de clerico facturus, qui functiones in ſua eccleſia obierit, hęc teſtificationis ſuæ litteris ſpeciatim, vereque expri-*

primat, qas ſcilicet functiones, & quamdiù, & quàm diligenter, & quàm piè, & quam decenter, rectè, riteq. præſtiterit.

EXORC*iſtæ munus, cum ſit, energumenis manum imponere, a quibus, vt mali ſpiritus eijciantur, ieiunia, & orationes Chriſti Domini teſtimonio adhibe ri iuuat: eos porrò clericos, qui in exorciſtarum numero aſcribentur, curet Epiſcopus in ieiunijs, & orationibus frequentius ſe ſe exercere.*

VT *Acolithi munus, quod præter cæteras functiones fuit, Epiſcopum comitari, ad eam ipſam functionem, aliqua ex parte reſtituatur; curet Epiſcopus clericos quos in eo ordine adſcripſerit, eam in loco, vbi ipſe, aliquando præſtare, vt opus eſſe cenſuerit, præſertim, cum ad aliquod Epiſcopale munus obeundum accedit. Si que complures eiuſdem ordinis ſunt; rationem certam ineat, vt per regiones diſtincti, in orbem id muneris præſtent.*

Quæ ad clericorum honeſtatem attinet.

D*E tonſura clericali decretum in Concilio prouinciali primo confecimus: ſed, vt pro ordinis, quo quiſque initiatus eſt, ratione illam, magnitudine diſtinctam, conſpicuè fecerat, certam, atque præfinitam illius formam hoc decreto deſcribi placuit; quam omnes ita ſeruari iubemus, vt neque ea mi-*

norem, nec verò etiam maiorem quiſquam omninò, Epiſcopo inferior, gerat, quacumque dignitate ille præditus ſit.

Sacerdotalis igitur tonſuræ forma, in orbem ducta, latè, & amplè pateat vncijs quattuor.

Diaconalis, vncia vna minor.

Subdiaconalis, aliquanto, anguſtior, quàm diaconalis.

Minorum denique ordinum corona lata ſit vndique vncijs duabus.

Vncia autem menſura eſt ad præſcriptum inſtructionum fabricæ eccleſiaſticæ.

CLERICUS, qui amictu clericali indutus, incedit, ne in propinquorum, ne parentum quidem, obitu, veſtes lugubres mores laicorum induat, geſtetq. neque verò veſtis formam, aut panni genus, quo clerum vniuerſum vti moris eſt, commutet, ſed pium erga propinquos mortuos charitatis ſtudium, officiumq. pręſe ferat omni alia ratione, quæ cum clericalis ordinis, decoro, dignitateq. omnino conueniat.

Quæ in concilio prouinciali primo ijs, qui ſacris ordinibus, & ſacerdotio initiati ſunt, quiq. eccleſiaſticum beneficium obtinent, de ſæcularibus negotijs fugiendis conſtituta ſunt; eadem pœnis ijſdem, vel alijs, quas arbitratu ſuo Epiſcopus edixerit, irrogaritue, illis pręſcribimus, qui minorum ordinum clerici ſunt, etiam ſi nullum beneficium obtinent, ſi modò clericalem veſtitum deſerunt, cum præſer-

tim

tim iam inde vſque a teneris annis ſe religionis,pie tatiſq. inſtitutis,et diſciplinę eccleſiaſticæ moribus, imbuant,oportet, qui in ſortē Domini vocati ſunt. Atque in iis quidem,quæ illis vitanda ſunt,hęc etiā cautio ſit,ne ſine Epiſcopi conceſſu,eoq. litteris exa rato,laicis in ſeruitute,famulatuue operam nauēt. Nec verò cuiquam clerico eam facultatem det Epi ſcopus in aliqua re inſeruiendi, quæ clericalis vitæ rationibus, pietatiſque officiis non admodùm conueniat.

Quæ ad beneficiorum collationem attinent.

C*VM aliquis examinatur ab aliquod beneficium eccleſiaſticum,cui prouidendum ſit,de eo experimentum fiat examine nō ſolùm in litterarum ſcientia, ſed etiam in cantus peritia, ad illius beneficij functiones ritè, rectè obeundas, tum præterea in vſu,ac notitia, quam in recitandis diuini officij horariis precibus habeat.*

VBI primum præbenda,vel theologalis,vel pœnitentialis vacauerit, etiam ſi illius conferendæ ius ad alium,quam ad Epiſcopum,præterquàm ad ſedem Apoſtolicam pertineat, edictum de more proponatur,quo ad concurſum euocentur, quicumque ſint, qui illius muneris cauſa examē ſubire velint,alioſue nominare, qui ſubeant; confecto autem conſtituti temporis ſpacio, vniuſcuiuſque eorum,qui il-

lo nomine conuenerint, periculum, experimentumue in litteris, ac doctrinis omni vel diligentiſſima percunctationum, quęſtionumue ratione, fiat; Epiſcopus, adhibitis ſibi pro arbitrio ſuo alijs peritis, probiſq viris, tum etiam de illorum vita, moribus, ætate, gradu, ordine, cæteriſq conditionibus, ad tale munus neceſſarijs, accuratè perquirat. Tum demum Epiſcopus ipſe ſolùm rebus ijs omnibus accuratè perpenſis, maturè in domino deliberet, & liberè deligat, quem pro conſcientiæ ſuæ religione digniorem, aptioremq. exiſtimet, cui tale munus, tantique ponderis rectè committatur. Qua in deliberatione idem videat, vt quod pręſertim ad pœnitentiarium attinet, cum peritiam neceſſariam ſpectarit, tum maximè vitæ innocentiam, morum grauitatem, ſpiritualium exercitationem ſtudium, & vſum diuturniorẽ in audiendis confeſſionibus, exercitatiorem prudentiam, cæteraſq. religioſæ pietatis virtutes perpendat. Ei autem, quem potiſſimum elegerit, nec verò alij cuiquam conferatur ab eo, cui ius competit, etiam ſi Capitulum ſit.

Quicumque præbendam Theologalem, vel Tridentino decreto, vel alia auctoritate, rationeue inſtitutam, in cathedrali, collegiatiſue eccleſijs obtinet, is, & quæ ſacrarum lectionum genera, & quibus diebus Epiſcopus præſcripſerit, vt interpretationis ſuæ munere fungatur, accuratè ad illius præſcriptum præſtet; ita vt etiã ſi expedire cenſuerit, & in ſeminario, & in alijs clericalibus, ſacerdotalibuſue

buſue collegijs doceat: in Baſilica vero cathedrali ſaltem die feſto ſemper ſacram ſcripturam publicè interpretetur, & exponat, niſi aliquando aliud iuſſerit Epiſcopus.

Idem ab Epiſcopo, aut ab alio conſultus, theologiæ quæſtionibus, alijſue eius generis gratis reſpondeat: cæteraq; denique omnia præſtet, quæ pro ſuſcepti muneris ratione ab eo præſtari debere idem Epiſcopus cenſuerit.

PERLATVM ad nos eſt, nonnullis prouinciæ huius eccleſiis clericos aliquos, quo ob beneficia, officiaue, quæ in ijs obtinent, non ſolùm in choro adeſſe, ſed alia miniſteria, aliaſque functiones clericales ibi præſtare debent, a Capitulis certo illi canonicorum numero adiungi, eamque ob cauſam ſupranumerarios vocari, hocq. ipſum fieri, nulla eis collata præbenda, nulloq. ſæpe attributo cuiusuis generis emolumento, cenſuue. ij autem eo ſolùm titulo contenti, cum id ſibi ſumant, vt inferiora miniſteria, quæ anteà obire cenſuerant, præſtare planè recuſent, hæc ſanè incommoda, grauia illa quidem, accidunt, quòd & eccleſiæ debitis numerũ functionibus fraudantur, & diuinus cultus minuitur, ac labefactatur, & ordo eccleſiaſticus, cum vnus plurium partes, officiumque præſtare non poſſit, contra, ac legibus canonum cauetur, non ſine magna offenſione peruertitur, & pernicioſæ ambitionis occaſio hominibus eccleſiaſticis manifeſtò datur. His porrò

incommodis, atque adeò malis, decreti huius prouincialis auctoritate occurrendum cenſuimus. Itaque ſi quos aliquando, vt iure permiſſum eſt, canonicos ſupranumerarios creari contigerit; id iuſtis ſolùm cauſis, ac penè neceſſarijs, ijſdemq; comprobatis, & perrarò quidem fieri ſtatuimus; At verò qui in ea ipſa eccleſia beneficij, quod ibi obtinet, cauſa, operam, miniſteriumue nauare debet, quòd cum canonicali officio, & gradu non conueniat, neque præſtari ſimul poßit, ſupranumerarium fieri, creariue prohibemus. Quicumque verò ita adſcriptus eſt, ne a muneribus, miniſterijſue, quæ priorum beneficiorum nomine in ea eccleſia a ſe præſtari debent, liber, aut immunis vllo modo ſit: immò vt illa præſtet, & fructuum mulcta, & omni alio iure, vt canonibus, decretiſq. Tridentinis cautum eſt, Epiſcopus omninò agat.

VAcante eccleſia parochiali, cuius conferendæ ius non ad Epiſcopum diœceſanum, ſed ad alium, etiam ab Epiſcopali iuriſdictione exemptum, & regularem item ſpectat, edictum de concurſu proponat Epiſcopus diœceſanus; & quicumque examen eo nomine ſubire volent, ad ipſum conueniant, qui exploratione per examinatores ſynodales facta, ex probatis digniorem, & magis idoneum deligat, cui vacans illa eccleſia ab illo conferatur, cuius ius eſt. ſi ſecus fiat, collatio reſciſſa, nullaq. ſit.

Eadem ratio omnis adhibeatur in parochiali ec-

cleſia vacante, quæ iuriſpatronatus eſt eccleſiaſtici, vel mixti, cuius inſtitutio non ad Epiſcopũ diœceſanum, ſed ad alium quemcumque, etiam exemptũ, & regularem item, vt ſupra, pertinet; ita tamen, vt quem Epiſcopus diœceſanus digniorem elegerit, is a patrono pręſentetur ei, ad quem ſpectat inſtitutio: Si verò ad ſummum Pontificem inſtitutio ſpectat, vel quia in mẽſibus reſeruatis vacauit, vel alia cauſa, tunc Epiſcopus digniorem eligat, ex præſcripto earundem litterarum Pij V. a ſummo Pontifice inſtituendum. Intereà verò dum huius generis examina, & approbationes fiunt, & inſtitutio locum habeat; idem Epiſcopus diœceſanus idoneum Vicarium, qui onera vacantis illius Eccleſiæ ſuſtineat, attributa ei congrua pro arbitrio ſuo fructuum portione, conſtituat, donec ei rector præficiatur.

IN ecclesiarum curatarum permutatione, coram Ordinario facienda, ne locum habeat, quòd primo prouinciali Concilio decretum eſt de proponendo edicto examinis cauſa in vacatione eccleſiarum parochialium. Si tamen vel parochialium hominũ multitudo valde inæqualis eſt, vel qui permutat, quo tempore parochiales illas eccleſias adepti ſunt, examen preſcriptum non ſubierunt, fiat tunc de illis experimentum examinis, ſed abſque concurſu. Idem examen ſine concurſu adhibeatur de eo, qui beneficium ſimplex commutat cum alio, quod curam animarum habeat, ſi quando eiuſmodi permutatio coram

ram ordinario fieri iure poteſt.

QVAMVIS Pij Quinti conſtitutione, ſublata non ſit facultas illa, quæ in eccleſiis parochialibus conferendis data eſt, tum ſynodo prouinciali addendi, ac detrahendi præſcriptæ formæ examinis, tum vnicuique Epiſcopo, ſi certis quibuſdam de cauſis pro ſua conſcientia cum deputatorum conſilio ita expedire cenſuerit, loco concurſus priuatum aliud examen ineundi: videat tamen Epiſcopus, ne facultate ſibi data abutatur, neque verò illam adhibeat vllo modo, niſi opus eſſe viderit certis illis expreſſis cauſis.

Quod synodi Tridentinæ auctoritate quarto concilio prouinciali noſtro permiſſum eſt, ſimplex beneficium habenti, alterum etiam eiuſdē generis, quod perſonalis reſidentiæ munus non requirat, ob honeſtam illius vitæ ſuſtentationem conferri; id ita locum habeat, vt ne tamen eo prætextu, cauſaue vitæ honeſtè ſuſtentandæ, plura, quàm duo, beneficia ſimplicia vni, eidemque conferri liceat, ſine conceſſu, permiſſuue ſedis Apoſtolicæ.

Si cappellania etiam ſimplex, aliudue beneficium etiam iuriſpatronatus, ex præſcripto erectionis, fundationiſue, aut alterius conſtitutionis certum ordinem, aut alias cōditiones requiret in eo, de quo vel collationis, vel inſtitutionis, vel alio nomine prouidendum eſt illud beneficium; ne Epiſcopus deinceps, etiam patronorum conſenſu permittat, concedatue,

datur, vt quiſquam ſine ſedis Apoſtolicæ diſpenſatione illud beneficium aſſequatur, quod verè eo ordine non ſit initiatus, quamuis ætate congrua ſit pro illo ordine ſuſcipiendo, neque qui alijs conditionibus præditus non ſit, & quas illa vel erectio, vel fundatio, vel conſtitutio requirit.

Qvibvs in eccleſiis optionis ius eſt, vbi dimidia pars fructuum prabendæ in illius vacatione, vel ſacriſtiæ, vel fabricæ eccleſiæ ſoluitur, ea pars pro ratione præbendæ, quæ primo vacauit, ſoluatur.

Idque ab omnibus præſtetur, qui ordine deinceps ſinguli occaſione illius vacationis uel ad eam ipſam obtinendam optionis iure vſi ſunt, vel ad alias conſequendas, quæ occaſione optionum ſucceſſiuè vacarunt, ita vt vnuſquiſque ſoluat pro rata tantùm acceſſionis reddituum, ſibi illo ipſo optionis iure factæ. Hæc porrò ſolutio, vbi quiſque primi anni fructus ex præbenda, quam ſibi iam optauit, perceperit, ſtatim ab eo præſtetur. Reliqua item, quæ de parte fructuum dimidia perſoluenda olim decretis prouincialibus conſtituta ſunt, ad eorum præſcriptum ſeruentur.

Avctoritate Concilij Tridentini, & conſtitutionis, a Pio Quinto, Pont. max. editæ, iam nunc ſtatuta, priuilegia, conſuetudines, & illas denique cuiuſuis eccleſiæ conſtitutiones reſcindimus, planeq. abrogamus, quibus cautum eſt, vacantium in ea eccle-

ſia

ſia dignitatum,canonicatuum,prabendarum, portionum, beneficiorum, atque adeò officiorum fructus,vel diſtributiones etiam quotidianas,quæ inde primo vacationis anno, aut longiori, breuioriue tempore obuenerint,menſæ Epiſcopali, vel canonicali, aliјue loco omnes, vel partem aliquam obuenire,attribuiue,aut in communes vſus cedere, aut inter alios canonicos, miniſtroſue illius, alteriuſue eccleſiæ diuidi. Hæc tanquam reſciſſa, penituſque ſublata eiuſdem Pij Pontificis ſanctione, declaramus nulla eſſe,nulliuſq. planè roboris.

Nec verò loco eorum fructuum,qui eo nomine, vt ſupra,attribuebantur, ne conſenſu quidem Capituli ab Epiſcopo ſtatui liceat,vt deinceps,qui illiuſmodi dignitates, canonicatus, beneficiaue, quàlia ſint, conſequentur; aliquid, vel minimum, ſoluant,conferantue in vſum ſacriſtiæ,aut fabricę,aut alterius eiuſmodi operis. Quod ſi poſt Tridentini Concilij editionem id vſquam in prouincia ſtatutum,decretumue vllo modo ſit, ne tamē quicquam eo nomine accipi,exigi,aut perſolui,vllo pacto,rationeue liceat,quacumque conſuetudine,decreto,ſtatuto non obſtante;niſi ſummi Pont.auctoritate munitum,corroboratumue ſit.

Quamobrem nec Epiſcopus,neque Capitulū,collegium,aliјue eccleſiaſtici ordinis homines,quorum intereſt,iſtiuſmodi fructus, diſtributioneſue ne vllā quidem eorum partem retineant, neue illorum ceſſionem petant, exigantue, nec aliud quicquam, ne

eo quidem nomine quòd prędia meliora reddita ſint. Neque etiam ab ijs, qui illa beneficia etiam a ſede Apoſtolica, obtinuerint, iuſiurandum exigant, vt tale quicquam obſeruent; neue illis ipſis, qui non pa-ruerint, moram, impedimentumue afferant, quominus illorum poſſeßionem aſſequantur. Meminerint porrò omnes, quicumque contrafecerint, ex illa Pij Quinti ſanctione, ſi Epiſcopus eſt, ſuſpenſionis, ſi Capitulum interdicti, ſi alius quiſpiam, excommunicationis pœnam ſtatim ſubire: cuius vinculo tam diu irretitus eſt, quoad, reſtitutione primum facta, beneficium relaxationis, abſolutioniſue a ſede Apoſtolica obtinuerint.

Vbi verò ſex ante Tridentini Concilij editionem menſibus, fabricæ, aut ſacriſtiæ, alteriusue pij loci vſibus, diſtributiones eiuſmodi, & fructus conceſſi reperiuntur, eorum pars tantùm dimidia eidem, vel ſacriſtiæ, vel fabricæ, vel pio loco attribuatur: reliquam autem partem omnem ad illius pontificię ſanctionis præſcriptum ij capiant, quorum beneficia ſunt.

CVM animarum ſalutis, vitæq. ſpiritalis curam parochi paternam gerant, illis, tanquam parentibus debetur amor, obſeruantia, cultus, atque obedientia. Si igitur hoc ipſo honore dignãtur, illud certè etiam æquiſſimum eſt, atque adeò cum omni ratione coniunctum, vt cum primum eorum aliquis ad eccleſiæ, ſibi in titulum, curamue traditæ, ſtationem venerit,

nerit, aliqua externæ obſeruantiæ ſignificatione ab iis ſuſcipiatur, ad quorum parochialem curam accedit. Quare fideles, vbi primum ab Epiſcopo litteras formatas acceperint de parocho, qui parochiali eorum eccleſię pręfectus fuerit, diem certum ſtatuant, quo ei aduentanti frequentes ad parochię fines obuiam facti, eumdem, vt moris olim fuit, ſuſcipiant, atque ad eccleſiam deducant, perpetua illum dilectione, amore, obedientia, atque obſeruantia proſequentes.

Litterę autem formatę, quas Epiſcopi nomine cancellarius de parocho conſcribat, eiuſmodi erunt, quæ a Vicario Foraneo, alioue publicè legantur.

Filij dilectiſſimi Veſtrę iſti parochiali eccleſię parochus pręfectus eſt presbyter. N. quem ętate, vita, moribus, doctrina, virtutum diſciplina, prudentia, alijſque rebus ad iſtius parochialis curę benè gerendę rationem opportunis, idoneum eſſe, examine rectè confecto, cognitum eſt. Veſtrę igitur partes ſunt, debito honore, ex decreti prouincialis pręſcripto illum ſuſcipere, nequè ſolum externa quadam obſeruantia, ſed intimè, atque ex animo illum loco parentis diligere, & colere, pręceptiſq. eius, atque monitis concordi voluntate, libentique animo parere. Quod ſanè facere cum veſtra potiſſimùm interſit, tum quò accuratiùs faciatis; nos Epiſcopali noſtra auctoritate, paterna charitate, vos vniuerſos, & ſingulos monemus. Valete in Domino.

Quæ ad diuina officia pertinent.

VT *paſſio Chriſti Domini, Redemptoris a fidelibus in hora redemptionis ſuę digna veneratione coleretur, illud in eccleſia ſancta perpetuò inſtitum, religioſoque vſu, ac ſolemni ritu piè retentum, eſt vt in feria ſexta paraſceues, in qua idem Chriſtus Dominus myſterium crucis expleuit, certa ſtata hora ab vniuerſo clero, & populo, certis peractis precibus, & orationibus adoretur. Sed quoniam factum eſt, vt in multis prouincię locis nō poſt, ſicut inſtituti, ritusq. veteris eſt, ſed ante ſtatas illas preces ea adoranda proponatur, aut ſaltem adoratio fiat a multo populo, anteà quam ex ritu eccleſię ſolemniter proponatur, & a clero adoretur: nos, vt, quod non ſine myſterij ſignificatione eccleſia inſtituit, ad ſtatæ horę vſum, ſolemnemque adorationem reuocemus; id ſtatuimus, vt in omni prouinciæ eccleſia cathedrali ſacroſanctæ crucis, per quam redempti ſumus; adoratio religioſe celebretur, recitato ſcilicet de paſſione Euangelio, & peractis illis ſtatis precibus, & orationibus, vt inſtituti ratio poſtulat. Quare vnuſquiſque prouinciæ Epiſcopus efficiat, non ſolùm, vt ſtata ea hora in ſua baſilica Cathedrali præſtetur; ſed caueat etiam, vt in omni eccleſia collegiata, & parochiali; in omniq. oratorio ſocietatum, vbi fit ea adoratio, non ante, quàm in eadem baſilica cathedrali, pri-*

mariaue,ſi locus diœceſis ſit,celebretur.

Nec propterea concionator deſiſtat,quin pro ſancta eccleſiæ vſu ad excitandam populi fidelis compunctionem eo ſacro die eam de ſuggeſtu proponat, & oſtendat.

Quin etiam curet Epiſcopus, concionem illam ſtatim poſt recitatam paſsionem Domini haberi, niſi aliter aliquando magis expedire cenſuerit.

Et quoniam ſacra ea feria Chriſtus Dominus humiliatus eſt pro nobis patri,vſque ad mortem, mortem autem crucis; illius humilitatis imitatores in ſanctiſſimæ crucis ſtata illa adoratione ita eſſe oportet, vt quod antiqui ritus eſt, non tantùm genibus flexis,ſed proſtrato humi corpore humiliemur,quò ſignificantius eo corporis habitu fixam,conſtantemque animi noſtri humilitatem demonſtremus; ideo Epiſcopus curet,vt corporis proſtratione,quæ chriſtianæ humilitatis index eſt, ea ſolemnis adoratio celebretur.

GRAuia pericula, offenſiones, atque adeo ſæpè iniurias ſanctiſſimo Miſſæ ſacrificio fieri compertum eſt,quòd quidam ſacerdotes non ſemel tantùm, ſed pluries in die illud offerant. Quod ne in poſterum fiat, præterquam ſalutari illo die Dominicæ Natiuitatis, quo vnuſquiſque ſacerdos nòn ſine magna myſteriorum ſignificatione ter celebrare debet, decreti huius auctoritate vetitum ſit, ne ob vllam neceſſariam cauſam,neque etiam ob parochialis, alteriuſue

teriuſue eccleſiæ egeſtatem, neque ob ſacerdotum penuriam, nec verò ob locorum diſtantiam Epiſcopus cuiquam ſacerdoti pluries in die diuinum illud Miſſæ ſacrificium offerendi facultatem det, aut permittat, cum beatus admodum ſit ille ſacerdos, qui ſemel tantùm in die illud dignè obtulerit. Si quæ verò eius generis facultas anteà vel certo loco, vel ſacerdoti data eſt, eam planè ſtatim reſciſſam, irritamq. ac nullam omnino eſſe iam nunc decernimus.

Episcopus, in cuius diœceſi eccleſiæ, locaue olim ordinis Humiliatorum extiterunt, vbi Pij Quinti Pontificis cõſtitutione certus ſacerdotum numerus præfinitus eſt, in eo incumbat, vt ne, fratribus illius olim ordinis decedentibus, illæ eccleſiæ debitis officijs, ac muneribus defraudentur; ſed cum eorum aliquis mortem obit, in eius locum ſacerdotem alium ſubrogari curet. At in quibus eccleſiis certus numerus conſtitutus non eſt; efficiat, vt quot anteà ſacerdotes ibi ſuſtentari conſueuerant, totidem retineantur. Atque id quidem omne is exequatur pœnis etiam, & cenſuris arbitrio ſuo propoſitis, vt nihil planè pereat, quod earum eccleſiarum cultui debetur.

In cappella, canonicatu, alioue beneficio etiam ſimplici, quod quis vnà cum alio incompatibili ex legitima diſpenſatione iam obtinet, Epiſcopus conſtitutis etiam Vicarijs, certaque fructuum parte attributa conſulat, & prouideat, vt ea beneficia debitis mini-

ſterijs, debitoque cultu non fraudentur.

Idem efficiat ſi eiuſmodi beneficijs quis ob aliud legitimum etiam abſentiæ impedimentum munera ſua non præſtet.

EPIſcopus pro cerimoniarum ratione ritue, cum Miſſæ conuentuali, aut diuinis chori officijs in baſilica cathedrali, vel in alijs collegiatis eccleſiis intereſt, & item cum proceſſiones agit, aliaue eiuſmodi; adhibeat ſibi aſſiſtentes duos de Capitulo, qui ei, etiam cum Pontificale officium non celebrat, in omnibus his, alijſque actionibus aſſiſtentium munera omnia præſtent.

ORganiſta, Dominicis, feſtiſque diebus, Epiſcopum ad diuina officia aduentantem, vbi primum pro baſilicæ foribus eſt, decora, grauique organi modulatione excipiat: neque ſonare deſiſtat, quouſque ad altare genibus flexis orauerit, locoque ſuo ſederit.

Idem præſtet, cum peractis de more officijs inde diſceſſerit.

Idem dum ille Miſſę ſacrificium, aut veſperarum officium ſolemniter celebraturus, alioue pontificali munere perfuncturus, veſtes ſacras induit, nec quicquam canendum a choro eſt.

Hoc verò omne agat ſemper, cum in diuinis officijs, ad quæ Epiſcopus conuenit, organa pulſanda ſunt.

Chori

CHORI *diſciplina, plena religionis eſt, plena pietatis; ac propterea ſanctè ab ijs obſeruanda eſt, qui in eum locum conueniunt ad Dei laudes concelebrandas.*

Quare præter illa, quæ in Concilio prouinciali primo, de illius cultu præſiniuimus, hæc admonemus, quò religioſius non modò excolatur, ſed multis partibus augeatur ſancta eiuſdem chori inſtitutio.

Primò, vt ſtudio quodam intimæ pietatis, cuius ſplendor foris etiam eluceat, vnuſquiſque vel canonicus, vel alius miniſter, quicumque ſit, qui chori officijs aſtrictus eſt, ad chori diſciplinam ſe ſe inſtruat.

Anteà verò, quàm eo conueniat, paululum attentè ſecum cogitet, & loci illius ſanctitatem, & conueniendi cauſam, & diuinarum laudum, quarum munus angelorum eſt, officia, quæ caſtiſſimè ab omnibus concelebrari oportet.

Hac ipſa in cogitatione, firmiter inhærens, ne quicquam quidem mente, animoque concipiet, ab eius loci religione alienum, ne dum agit, quod Dei oculos offendat.

Paret ſe propterea etiam, atque etiam diligenter ſancta intimi animi meditatione, & religioſa oratione, vt exteriorem quoque cultum diuinorum officiorum ſalutariter exequatur.

Dum ſuperpelliceum, qui amictus ex tela linea candida conſtat, induit, cogitet, quam perſonam ſu-

ſtineat, nempè a ſordibus, labeque puram, qualem veſtitus ille indicat.

Cum almutiam pelliceam, quod inſigne canonicorum eſt, humeris, vel brachijs, prout moris eſt, canonicus imponit, eam cogitationem ſuſcipiat, in ſe reſtinctas, ac planè mortuas eſſe oportere rerum mundanarum affectiones, atque cupiditates, vt eius rei ſignificans eſt illa animalis intermortui pellis, quam de more induit.

Si verò, vt pleriſque in eccleſiis inſtituti, conſuetudiniſue eſt, cappam induit, quę humeros contegit, & brachia quaſi deuincit, ex eo amictu intelligat, ſe repreſſas, quaſique deuinctas habere oportere appetitiones, ac ſe totum ad Dei voluntatem accomodare.

Cum igitur ijs chori veſtibus indutus, alium veſtitum, quo foris vtitur, contegat, ſicq. aliam perſonam habitu gerat; caueat, ne quicquam etiam in ſacriſtia, agat, admittatue, quod cum actione non rectè conueniat, ob quam illum habitum induit.

Ne in colloquijs quidem, ab ea actione alienis ſe occupet: niſi curæ præſit quæ id neceſſario poſtulet.

Abſtineat autem ſemper, ſed maxime, dum chori veſtibus indutus eſt, vbi ſit, vel in ſacriſtia, vel alio loco, a iocis, a ridiculè dictis, facetijsue, a cachinationibus, a verbis futilibus, atque inanibus, quæ temerè, & imprudenter effunduntur.

In chorum ne properanter, quaſi diſtributionum

quæſtu

quæſtu incitatus, accedat, ſed graui inceſſu.

D V M *que ad chorum procedit, quamquàm alij comes adiunctus, at quaſi ſolus accedat, in ea meditatione fixus, vt ſecum cogitet, ſe ad chorum, nempè ad ſancta ſanctorum, vt canone antiquo cautum eſt, & ad publicæ orationis ſacrificium accidere.*

C V M *in choro eſt animum, mentemque ab omnibus curis, perturbationibus, & cogitationibus a rei, quæ geritur ſanctitate alienis, quoad eius fieri poteſt, abducat, ſeſeq. totum in Dei cultu colligat.*

Illud etiam cogitet, quam ob cauſam eò ſe contulerit; tum ſibi ſtatuat, ſe in conſpectu Dei omnipotentis, & in corona innumerabilium angelorum, & ſanctorum eſſe.

Qua in cogitatione videat, perpetuòq. reputet, ſe eo loci conſiſtere, vt Deo ſanctiſsimum cultum, venerationemq. tribuat, atque ab eo, & ſibi, & alijs omne bonum deprecetur.

Conſideret verò ipſum Deum, tanquam patrem, & redemptorem amantiſſimum, optimum, ſapientiſsimum, miſericordiſſimum, quiq. omnia intuens, vbique, & ſemper eſt.

Tum cordis caſtitatem, beneque orandi donum, & gratiam a Deo ſupplex petat, orationiſque ſuæ ſacrificium ſimul cum meritis Ieſu Chriſti, & ſanctorum, eius præſertim, cuius memoriam eccleſia illo die celebrat, ad gloriam ſanctæ, & indiuiduæ

Trinitatis,& ad ſuam,proximorùmque vtilitatem dirigat.

CVM *pſallendum eſt, primum pſalmi argumentum mente,animoq. concipiat.*

Obſeruet præterea, quis in pſalmo loquatur, an Deus,in Eccleſia,an pœnitens,an aſpirans ad perfectionem.

Attendat item,ad quem præcipuè ſalutarem affectum pſalmus referatur.

Cum ita ſe religiosè pararit, magna animi attentione ſe ad verba, ſententiaſque pſalmi accomodet;ita vt laudet, gemat, extimeſcat, ſicut pſalmorum voces indicant:& quod deniq. ore profert;animo primum concipiat.

Tum verba ſingula notet, interpretationem ſtudio aſſequatur, vnde mens, animusque ad aliquem ſalutarem affectum incendatur.

Ad verba etiam adiungat animo cogitationem vel amoris,vel reuerentiæ, vel humilitatis. Atque ita quidem affectum aliquem excitet, vt ſi de virtute verba pſalmi proferat, deſiderio accendatur imitationis;ſi de peccatis,intimè doleat,quod in eo ſtatu ipſe fuerit,aut certè proximi eius. Et ſic de aliјs item,quæ pſalmo ſignificantur.

EAM *porrò attentionem initio vniuſcuiuſque pſalmi, orationis, & aliarum diuini officij partium, tum ſingularum horarum canonicarum renouare, atque excitare ſtudeat, præſertim dum illa verba, quæ ad ſanctæ orationis ſpiritum inflammandum* va-

valent,pronunciat, Deus in adiutorium meum intende, &c.

Itidem faciat, cum aliorſum ſe cogitationibus diſtrahi animaduertit.

In fine etiam vniuſcuiuſque pſalmi ſe ſe excitet illis verbis, Gloria patri &c.

In concluſione item orationum, cum dicitur, Per Dominum noſtrum Ieſum Chriſtum, ſpe ſancta erga illum, redemptionis noſtræ auctorem ſe ſe confirmet.

ET *quoniam attentio valde admodum excitatur, ſi quæ quiſque profert, rectè intelligit: ideo in ea potiſſimum expoſitione pſalmorum aſſiduè verſetur, quæ non varia ſit, ſed quæ tota in excitandis, exercendiſque ſanctis affectibus verſetur.*

Cum autem magnus pſallendi fructus in pſalmorum affectibus verſetur, ſiue quis in choro, ſiue priuatim, ſiue ſubmiſſa, ſiue alta voce oret: id circo certos ſibi locos pſalmorum præfiniat, quibus omnis hæc ratio concludatur.

Loci præcipui præter cæteros hi ſint, vnde ſalutares affectus exiſtunt, laus Dei, memoria bonorum noſtrorum, commemoratio noſtræ miſeriæ, & reprehenſio malè agentium.

Pſalmorum verbis cum Dei bonitas prædicatur, ad illius dilectionem, & ad gratiarũ actionem de beneficijs, quæ a diuina benignitate proficiſcuntur, ſe toto animo accendat. Cum illius infinita

ſapientia, potentia commemoratur; admiratione afficiatur: tum intimè gratuletur, cum aliquid Dei auxilio benè geſtum narratur.

CVM *bonorùm memoria, recordatioque pſalmorum vocibus excitatur; deſiderium quoddam concipiat illa ſibi, & alijs conſequendi; tum illa eadem a* Deo *petat, tum in* Deo *ſpem animo capiat fore, vt diuina eius ope, non modò quæ bona ſunt, quæq ſalutaria, aſſequatur, ſed quæ mala, ac quæ perniciem afferunt, vitet.*

Aliquando etiam intimè in Domino *gaudeat, ſe bona,* Deo *iuuante, adeptum eſſe, & mala caui ſſe.*

EX *miſeriarum commemoratione timorem concipiat, dolorem, ac humilitatem, cum ſuas cognoſcit infirmitates.*

EX *reprehenſione malè agentium, agnoſcat zelum diuinæ vindictæ, & indignationem contrà nequitiam. Atque ita quidem ex ſalutaribus his affectibus fructum pſallendi vberrimum capiet.*

PER*oratis pſalmis, abſolutoque canonicarum horarum officio, paulùlum tacitus conſiſtat, genibuſq. flexis veniam deprecetur & negligentiæ, & diſtractionis, aliusue culpæ, quam in eo precationis officio admiſerit: tumq hoc oret, vt pro Chriſti totiusque eccleſiæ meritis, orationis ſuæ obſequium, ac miniſterium gratum ſit, atque acceptum.*

In eo pſallendi officio, cum ea mentis attentio, & ſalutaris affectus, tum corporis decens compo-

ſitio

ſitio requiretur.

Ideò præter ea, quæ de genibus fl ctendis, de capite inclinando, de ſtando, de ſedendo, ac de cæteris partibus in primo Conc. lio conſtituta ſunt, quædam etiam in choro cauemus; quæ, vt potè minus decentia, & a loci illius cultu aliena, vitari oportet: ea verò tabella deſcripta ſunt, quæ cura noſtra edetur, ac in ſingulis ſacriſtijs eccleſiarum, tum cathedralium, tum collegiatarum, tum parochialium affixa perpetuò ſit. Tum verò etiam hæc ipſa monita, alia tabella deſcripta, iisdem in ſingulis ſacriſtijs habeantur.

LVMINA *duo, candelabris, cereoferarijſue infixa, cum proceſſiones publicæ, etiam quæ in eccleſiæ ambitu, aguntur, ab omni cuiuſuis ordinis clero, tam regulari, quàm ſæculari, ad crucem adhibeantur, quæ vnicuiq. Capitulo, clerœue de more præfertur.*

EPISCOPVS *in cathedrali ſua eccleſia, loco, & forma, quæ in inſtructionibus fabricæ eccleſiaſticæ, ex decreto prouinciali editis, præſcripta eſt, ſepulchrũ Epiſcopale primo quoque tempore faciendum curet ad communem vſum Epiſcoporum illius eccleſiæ. Cuius quidem ſepulchri operimento inſculpta ſit, ita tamen, vt ne è ſolo æquato extet, mitra, & baculus paſtoralis, tantummodo cum his litteris,* SEPVLCHRVM EPISCOPORVM N.

Hoc ipſum vnuſquiſque parochus ad parocho-

rum,

rum, & Capitula ad dignitatum, & canonicorum vſum itidem præſtent.

PO*ſtridie illius diei, quo ſeſſio vltima ſynodi prouincialis habita eſt, pro omnibus prouinciæ Epiſcopis defunctis, præſertimq. pro ijs, ſi qui poſt proximum prouinciale Concilium diem obierint, Miſſa ſolemnis a prouinciæ Epiſcopo, cui id muneris Metropolitanus mandarit, canatur: & ſermo item latinus appoſitè habeatur; officiumq. item pro illis a quattuor etiam prouincię Epiſcopis iunioribus ritè mox peragatur ad Pontificalis libri præſcriptum.*

In ſynodo quoque diœceſana die ſecunda, pro clericis diœceſis defunctis oratio, & commemoratio ſolemniter fiat.

Quæ ad diſtributiones pertinent.

POENITENTIARIUS, *tanquam in choro præſens, diſtributionum particeps ſit, quo tempore in audiendis confeſſionibus verſatur, non eorum ſolùm, qui in caſibus, Epiſcopo reſeruatis, peccarint, ſed aliorum etiam quorumcumque.*

Ne verò illas, quaſi pręſens, capiat, cum manè aliquando, ante ſtatam diuinorum officiorum horam, quo opportuniùs pœnitentibus ſatisfaciat, eorum confeſſiones audit, & quo deinceps tempore illa celebrantur, ipſe intereà Miſſę ſacrificium facit, aut priuatim horarium canonicale officium pręſtat;

ſtat;etiam ſi id in fraudem non faciat.

Neque diſtributiones item illi, quicunque ſint percipiant, qui infirmitate, neceſsitate, aut manifeſta eccleſiæ vtilitate occupati, impeditiue non adſunt in choro, ſi antea nullo legitimo impedimento diſtenti, perſonale canonicatus ſui munus obire non conſueuerant; hoc enim addendum cenſuimus decreto, quo in Concilio prouinciali primo hoc ipſo de genere cautum eſt.

Qui peregrinationis cauſa abſunt, ne iure quidem, facultateue ſtatutorum eccleſiæ, cui perſonalis reſidentię operam, miniſteriumq debent, diſtributionum participes ſint. Immo etiam ſi trium menſium ſpacio diutiùs abſunt, non propterea excuſantur, quominus fructuum prębendæ amiſsione mulctentur, alijſue pœnis eiuſdem Concilij, de diuturniore abſentia ſancitis.

Qui ſtudiorum cauſa, quacumque facultate, abſunt, ne diſtributiones quotidianas eo ipſo abſentię tempore, nec verò illam prębendę ſuę partem tertiam, in eius generis diſtributiones, Tridentini decreti auctoritate, iam conuerſam, capiant.

Itidem de quotidianis diſtributionibus, eaq. tertia parte cautum ſit, etiam ſi a ſede Apoſtolica facultas abſentię ob ſtudia data ſit.

Epiſcopus, quę decreta de tertia fructuum parte in Concilio & primo, & quarto, olim cõfecimus, ita pręſtet, vt nec qui ſacris ordinibus initiati non ſunt, nec qui diſtributiones non capiunt, ab illa pręſcripta

ſcripta tertia parte conferenda liberi, immuneſue ſint.

Tertiæ porro partis, quæ in diſtributiones conuertenda eſt, fructuum æſtimatio ſit, non veteri taxa, etiam in codices capitulares relata, ſed tanti ſit, quãti cenſus, redituſue præbendarum, re uera valet, deductis primo penſionibus, alijsq; oneribus, legitimè impoſitis, pro ratione temporis, quo durauerint.

Cuius tertiæ partis percipiendæ ius habeant omnes canonici, tum qui præbendam obtinent, tum qui ſine illa ſunt, dum ij ſtatis diebus ſuum in eccleſia munus præſentes obierint.

De reſidentia.

PErſonalis reſidentiæ munus, vt re vera per eos præſtetur, qui illius generis beneficia eccleſiaſtica obtinent, omnem rationem, canonum iure, Tridentiniſq. ſanctionibus præſcriptam Epiſcopus ineat. A quo munere non excuſetur, neque qui beneficium, eccleſiamue habet, de cuius titulo adhuc lis, & controuerſia pendet; nec verò item, qui nondum ſacerdotio, aut eo ordine, quem beneficium illud requirit, initiatus eſt; nec preterea qui iuſta aliqua cauſa, impedimentoue diſtinetur, quominus eo initietur.

Nec verò a reſidentiæ munere liberi ſint, qui tertiam partem fructuum, qui ſibi ex dignitatibus obuenie-

ueniebant, quas in eccleſiis cathedralibus obeunt, in diſtributiones contulerint. Immò verò ij cætera etiam, quæ Tridentino decreto in ſeſſ. 24. promulgato, ipſis præſcripta ſunt, præſtare ab Epiſcopo cogantur.

Ne ille quidem excuſetur, cuius eccleſia, aut beneficium eiuſmodi eſt, vnde omnis, aut certè magna pars fructuum, aliquo modo reſeruata, ad alium peruenit.

NE Epiſcopus, propterea quod ſibi liberum, integrumq. eſt, facultatem permittere, qua liceat, aliquem ab eccleſia commiſſa, beneficioue perſonalis reſidentiæ abeſſe, ea poteſtate, facultateue deinceps ob cuiuſuis generis cauſam vtatur: ſed in illa concedenda modum, & rationes adhibeat, concilij Tridentini ſanctione præſcriptas.

NE vel ad ſeminarij quidem curam, vel ad Vicarij munus, vel ad ſanctæ etiam Inquiſitionis officium, nec verò ad aliud quicquam opera ſacerdotis, curam animarum gerentis, Epiſcopus ita vtatur, vt ab eccleſia, beneficioue, in eius curam tradito, diutius abſit, ac muneri debitæ reſidentiæ perſonalis deſit.

Ne parochus, animarumue curator ob ſenectutem, aut ob aduerſam valetudinem, cæliue grauitatem ab eo reſidentiæ munere excuſetur. Si verò eius inualetudo id generis eſt, quæ curari poſſit,

atque

atque eo loci, vbi eccleſia parochialis ſita eſt, non datur,& aliunde facultas medici,& medicamentorum, tunc parocho, ex infirma illa valetudine laboranti, Epiſcopus curationis cauſa facultatem dare poſſit, qua liceat ei tribus, quattuorue menſibus ad ſummm, loco propinquiori, in quo eiuſmodi neceſſaria non deſint, manere, vbi valetudinem curet. Intereà ad illius eccleſię parochialis curam gerendam Vicarium Epiſcopus conſtituat, parochi ſumptu.

Nec pręterea ſimultatis, odijue ſolùm cauſa parochum ab eccleſię parochialis ſtatione, locoue abeſſe permittat, ac ne inimicitiarum quidem, quę vel leues, vel fictę ſint, cauſa, pręτextuue. Si vero vnquàm graues illę erunt, ac verę, ortęq. poſtaquàm parochialis curę munus obit, idq. ſine culpa parochi, permittere Epiſcopus poterit, illum inde abeſſe, locoque propinquo, vbi tuto ſit, morari, eo ſolùm tempore inimicitiarum, non tamen vltra annum, etiam ſi diuturniores anno ſint inimicitię.

CVM *anteà iure canonum, tum nuper Concilij Tridentini decretis,& ſynodorum prouincialium conſtitutionibus iuſſum eſt, vnumquemque parochum, animarumue curatorem in eccleſia, ſibi commiſſa, Dominicis, alijſque pręcipuè feſtis diebus ſtata hora Miſſę ſacrificium celebrare; ſacramentorum adminiſtratione, verbique Dei prędicatione populum paſcere; doctrinę chriſtianę rudimenta docere; veſpertinas preces, aliaque diuina officia canere, vel*

reci-

recitare; publicam ſæpe orationem, ac proceſſiones varias cum populo ſuo obire; pacem conciliare, controuerſias componere; pauperum, & egentium, miſerabiliumque hominum curam paternam gerere; aliaq. munera ſtudioſe, & accuratè agere, quę cum parochialis officij ratione coniuncta ſunt; tum illis diebus maximè, in quibus populus artibus, operibus, & negotijs mundanis non eſt diſtentus, occupatuſue, facilius, ac fructuoſius præſtare poſſunt. Quæ omnia, prout cautum eſt, & quemadmodum certè oportet, conſtituto tempore is parochus exequi vllo modo poteſt, qui non ſine animarum, ſibi commiſſarum, detrimento conſtitutis illis horis parochiali eccleſiæ non inſeruit; ſed ea relicta ad eccleſiam cathedralem, vel collegiatam, vbi canonicatum, aut aliud reſidentiæ beneficium iam obtinet, frequenter nimis accurrit, non ſine ea auaritiæ ſuſpicione, & cupiditatis illarum diſtributionũ, quas capiet, propterea quod ibi in diuinis officijs, Miſſaq. ſolemni præſens adſit, feſto præſertim die, quo pluribus in eccleſiis vel duplicatæ, vel certe maiores, quã alijs diebus dari ſolẽt. Quamobrẽ hoc decreto Epiſcopos id monemus, ne quem parochũ; animarumue curatorem, qui in cathedrali, collegiataue eccleſia dignitatem, aut canonicatum habeat, aliudue beneficium aut officium, cui perſonalis in choro reſidentiæ onus iniunctum ſit, deinceps dominicis, feſtiſue diebus, eccleſia commiſſæ ſtatione relicta, in choro illius cathedralis, collegiataue præſentem

ſentem adeſſe, diſtributionumq. quotidianarum participem vllo modo, pacto ue fieri patiantur: ſed parochiali eccleſiæ, ſtatis horis, operam, curam, muneraque ſuſcepti parochialis officij vſque adeo præſtare cogant, vt ei nulla ſtata hora deſit, nullumq officium omninò prætermittat, ſuæ curæ, ſollicitudiniq. commiſſum.

Eccleſia parochialis, ſi eo loco ſita eſt, vbi minor pars hominum parochialium habitet, multoq. plures illi ſint, qui extra vrbis, municipij, lociue mœnia, vbi illa eſt, domicilium habeant; eo tamen loci parochus in ſtatione parochiali maneat, vbi eccleſia eſt. Parochialibus verò, qui longius abſunt, Epiſcopi officio, & auctoritate ſuccurratur ad Concilij Tridentini præſcriptum.

EPISCOPI cura ſit, iure agere, vt cui parochialis eccleſia, intra diœceſis ſuæ fines poſita, ab alio inferiore, etiam regulari, qui illius conferendæ ius habet, collata eſt, is in illius ſtatione reſideat, perſonaliſque reſidentiæ munera præſtet. Nec verò id ad illum inferiorem, qui contulit, ſpectat.

De eccleſiis, earum ſupellectile, & fructibus.

SAEPE accidit, ſontes homines, qui ad eccleſiam, ſacraue loca, & alia eccleſiaſticæ immunitatis iure munita, præſertim, vbi primum crimen patrarint, ſtatim confugiunt, non ſolùm a ſatellitibus magi-

ſtratuum,

ſtratuum, iudicumue ſæcularium, ſed a conſanguineis etiam, & affinibus eorum, quibus cædes, iniuriaue illata eſt, armatorum quoque hominum collecta manu cuſtodiri, magno cum eo periculo, vt ne grauiora interdum facinora, ac aliquando eccleſiaſticę immunitatis violatio, flagitiaq. turpiſſima admittantur. Quamobrem vt ijs ipſis offenſionibus, & malis, quæ inde ſæpe exiſtunt, occurratur, licere decernimus, iuſſu Epiſcopi, ob eam ſolùm cauſam, vt cognoſcatur, an qui tunc ad eccleſiam perfugium habuerit, iure vti poſſit immunitatis eccleſiaſticæ, per ſatellites fori Epiſcopalis ad carcerem clericalem, vel ſæcularem, ſi eo loco clericalis carceris cuſtodia tuta non eſt, eiuſdem Epiſcopi iudicio, inde abduci, tandiuque Epiſcopali nomine cuſtodiri, quoad re perpenſa ipſe Epiſcopus deliberet.

Is verò quamprimùm deliberationem ineat; ſiq. libertate, immunitateue eccleſiaſtica illum vti, fruiue cenſuerit, ab omni detrimento, omnique impenſa liberum, atque immunem loco reſtitui ſtatim mandet, vnde abductus eſt: ſin autem ſecus faciendum duxerit, foro, iudicioque magiſtratus ſæcularis, prout iuris erit, illum relinqui iubeat, ad canonum, & conciliorum, aliarumq. Apoſtolicarum conſtitutionum præſcriptum.

Intereà verò, dum in cuſtodia eſt, ne cuiquam liceat, de eo quæſtiones, examenue inſtituere, neque adeò contra illius perſonam quicquam agere, quo præiudicium illi, eiuſue cauſæ afferatur.

Id autem vt ab omnibus inuiolatè ſeruetur, nec verò huius decreti nomine, prætextuue quicquam contrà immunitatem eccleſiaſticam a iudice, magiſtratuue ſæculari fiat, geratur, agaturue, omni diligentiſſima cautione in eo vtatur Epiſcopus, cenſuraſq. etiam proponat arbitratu ſuo.

VT *in omni eccleſia, altari, ſacriſtia, omnique ſacra ſuppellectile nitor, munditiaque eluceat, id quod etiam Innocentius Tertius Pontifex in Concilio Lateranenſi cauit, magna cura, & diligentia a ſacerdotibus, clericis, alijſque eccleſiæ miniſtris adhibenda eſt. Quamobrem, quæ de hoc genere toto, regulæ. Concilij huius auctoritate, per nos enucleatè perſcribentur, inſtar inſtructionum, eæ ab omnibus, & ſingulis, quorum intereſt, vbi primum in vulgus edentur, accurato ſtudio ſeruentur, atque inducantur in vſum.*

Puluinaria, miſſalium vſui addicta, ne Epiſcopi quidem, ne dum alterius cuiuſquam genibus, cubitiſue, vllo loco, nec verò in eccleſia ſupponantur, neque præterea ad vllum prophanum vſum adhibeantur.

Ac ne ad ſuggeſti quidem ornatum pallia altarium vſui ſint. Curandum igitur erit, quàm citiſſimè per facultates eccleſiæ fieri poterit, vt pro ſolemnium temporum, feſtorumque dierum ratione ornamenta, ſuggeſtis ipſis propriè appoſita, comparentur.

Quæ

QVAE eccleſiæ, neceſſe eſt reſtituantur, atque inſtaurentur; earum omnis cenſus, parſue huic ſumptui neceſſaria, etiam ſi equitibus ordinis Hieroſolymitani obueniret, ab Epiſcopo ſequeſtri nomine apud virum bonum deponi iubeatur, qui in illarum inſtaurationem, eiuſdem iuſſu, erogetur.

Quæ verò labentes, propeque cadentes nullum cenſum habent, vnde reſtituantur; ciuitatis, municipij, lociue, vbi ſitæ ſunt, impenſis inſtaurentur Epiſcopi cohortatione diligenti. Id omne de oratorijs etiam conſtitutum ſit.

Lapides, cæmenta, tigna, omniſq. materia eccleſiæ dirutæ, prophanatæue, ad vſum quoque prophanum, non ſordidum tamen auerti, adhiberiq. arbitratu Epiſcopi liceat. Pecunia verò, quæ inde colligetur, illius etiam iudicio in ſumptus eccleſiæ vtiles conferatur.

Miſſarum autem munus, quod in ea iam diruta præſtandum erat, niſi Epiſcopus ad aliam potius legitima facultate transferre cenſuerit; ad eccleſiam primariam, quam matricem vocant, transferatur, vbi illius, ad quem prophanatæ eccleſiæ cenſus peruenit, impenſis, altare ſancti, ſanctæue nomine extruatur, cuius titulo, quæ prophanata eſt, nuncupabatur.

Illius porrò cæmiterium ad eamdem eccleſiam transferatur, ad eumdemq. locum oſſa mortuorum aſportentur.

VT litibus, & controuerſiis, quæ vbique in hac prouincia permultæ, & variæ de fructibus beneficiorum inter hæredes ſacerdotis, clericiue mortui, & illós exiſtere ſolent, qui in ea beneficia ſuccedunt, planè occurratur, cum in ea, illa Iulij Tertij Pontificis max. conſtitutio, eo ipſo de genere edita, in vſum,moremq. inducta numquam ſit,ius commune in toto hoc genere omnino ſeruari decernimus,ſublata quacumque etiam conſuetudine, ſtiloue etiam quauis Epiſcopali, Archiepiſcopaliue auctoritate confirmato.

Vniuerſitates,laicíue homines,etiam qui ius patronatus habent,qui bona,cenſum, iuraue beneficij eccleſiaſtici,aut loci pij, quocunque detinuerint, anathema, & alias pœnas ſubeant decreto Tridentino conſtitutas, non obſtante quocunque antiquo vſu, poſſeßioneue. Hoc verò decretum cum illo vulgariter redditum, populo edici, atque promulgari ſæpè iubemus,quo diligentius tale crimen caueatur.

Quæ ad Synodum, congregationesq. alias clericales, & viſitationem attinent.

SI quando Epiſcopus, iuſta, eaque Metropolitano probata, cauſa, ad Concilium prouinciale non acceſſerit,virum eccleſiaſticum mittat, qui non modò legitimam abſentiæ excuſationem, vt canonum

iure,

iure, Concilijq prouincialis quarti decreto cautum eſt, rectè afferat, decretaque ſuſcipiat; ſed hoc etiam præſtet, vt a Metropolitano interrogatus, rationem diligenter, recteque reddat omnium, quæ ad eius eccleſiæ, cuius cauſa ab Epiſcopo huius decreti auctoritate mitti debet, rationes attinent.

AD *ea verò, quæ in Concilio prouinciali quarto de ſynodi diœceſanæ, ad Tridentini Concilij præſcriptum quotannis celebrandæ, perpetua indictione decreta ſunt, hæc etiam, quæ ſequuntur, addenda cenſuimus, vt cum vſui, tum rationi illius, rectè, ordineq. habendæ proſpectum, & conſultum ſit.*

Synodo diœceſanæ vniuerſi, & ſinguli ſacerdotes, & clerici cuiuſcumq. ordinis interſint, quicumque canonum iure, vel eccleſiaſticis ſanctionibus, vel Tridentino decreto, vel conſuetudine, aliaue ratione intereſſe poſſunt, aut planè debent.

Adſint verò inter cæteros quicumque beneficium eccleſiaſticum, cuius cauſa, de iure, aut conſuetudine adeſſe debent, in ea diœceſi obtinent, cuius synodus celebratur, quàmuis in alia domicilium habeant. Atque in ijs quidem, quæ ad beneficium illud pertinent, eiuſdem synodalibus decretis, iuſſiſq. obtemperent.

ANTE *ſtatam synodi diem per menſem, quinta quaque feria in Miſſæ ſacrificio, ſi quatrageſima eſt, oratio de Spiritu ſancto dicatur: alio autem tempore, die eodem Miſſa celebretur, cæteraque præſtentur,*

prout ſecundo prouinciali Concilio ſancitum eſt.

SYNODALIS *hæc actio aliquot ante diebus per parochos populo denuncietur, eorumque vniuſcuiuſque officium ſit, parochialis ſuæ eccleſiæ homines docere, tum quàm ſanctum, ſalutareq. ſit, ſynodalis diœceſanæ actionis inſtitutum: tum quam ob cauſam quotannis ea actio ſuſcipiatur.*

Quo de genere editas ab Epiſcopo litteras, parochus ſuo quiſque populo, cum in Miſſæ parochialis ſacrificio is frequens adeſt, accuratè legat: cui muneri adiungat hoc etiam paternæ cohortationis officium, quo non modò illum excitet ad frequentius orationis ſtudium, ſynodalibus illis diebus adhibendum, ſed etiam ad id ſingulos inflammet, vt die Dominico, ſtatam ſynodalem diem antecedente, verè pænitentes, & confeſſi, ſacram communionem ſumant; hoc præcipuè precantes, vt quæ ad eorum ſalutem pertinent, Dei auxiliante miſericordia per Epiſcopum in ſynodo diligenter, ſancteq. agantur.

QVO *puriores autem eccleſiaſtici ordinis homines, qui in ſynodo adeſſe debent, ad eam actionem, quæ religioſam animi præparationem ab illis depoſcit, conueniant; omnes, & ſinguli Dominico illo die, ſynodum præcedente, peccata primum confeſſi, non ſolum ſacerdotes Miſſæ ſacrum faciant, ſed reliqui ſinguli cuiuſuis ordinis clerici, ſanctiſſimam Euchariſtiam ſumant.*

AN-

ANTE quam ſtata ſynodi dies veniat, & in ciuitate ij, quibus id curæ Epiſcopus dederit, & in diœceſi Vicarij foranei, & parochi prætereà, tum vrbani, tum diœceſani, vt ipſi Epiſcopo adiumentum afferant, diligenti aliqua earum rerum indagatione, ac relatione, quibus per eum conſuli, aut prouideri in ſynodo præſertim oportebit, hæc quæ infra generatim, vel vniuerſe mox præſcribentur, ſedulò videant, ac notent, vt ea omnia ad præſcriptam ab eo rationem, & normam tum litteris, tum coram conſtituto tempore deferant. Idque omne, præter diligentiam, quam de hoc genere toto, teſtes ſynodales ex decreto prouinciali adhibere, & præſtare debent.

Primò igitur ij omnes pro ſuorum quique munerum, officiorumue ratione, & cura diſpiciant, quæ cleri ſit in clericalis vitæ moribus progreſſio; quæ in vita ſpirituali diſciplina, & quàm ſollicitum in diuinorum officiorum cultu ſtudium; quàm diligens in eccleſiaſticis functionibus obeundis ſollicitudo; quæ etiam, & quàm frequens in litterarum exercitationibus cura; qui in earum ſtudijs progreſſus item.

Vicarij autem foranei, & regionarij in ciuitate præfecti, alijue eccleſiaſtici homines, quos ob eam cauſam Epiſcopus delegerit, exquirant, qui prætereà parochorum in primis zelus in animarum ſalute procuranda, quæ in Sacramentis miniſtrandis ſedula diligentia, quàm frequens in paſcendis ver-

bo Dei fidelibus officium, quæ denique in omnibus parochialis muneris partibus vigilantia, quæue aſſiduitas.

Deinde ij omnes, & ſinguli pro ſui officij munere inueſtigent, quæ populi in chriſtianæ charitatis operibus exercitatio, quàm religioſus feſtorum dierum cultus, quàm pia in eccleſiis conuerſatio, quæ in doctrinæ Chriſtianæ ſcholis frequentia: tum de alijs pijs ſodalitatibus diſquirant, tum denique de reliqua omni eiuſdem populi diſciplina, & in via Domini progreſſu.

Poſt, videant, qui ſingularum eccleſiarum, præſertim parochialium, ſtatus; an ſi quæ inſtaurationem deſiderant; an debito cultu fraudantur; an ſacris veſtibus, ornamentis, ſuppellectiliq. eccleſiaſtica, ad cultum neceſſaria, inſtructæ ſint; an denique vlla ex parte incultæ.

Poſtremò an ſi aliqua ſunt prouincialium, diœceſanarumq. synodorum decreta, edicta, viſitationum præſcripta, aliaue Epiſcopalia iuſſa, quæ executionem non habeant; quid item impedimenti, aut difficultatis, aut denique cauſæ ſit, quamobrem eorum executioni non ſit locus.

Id autem omne, quod ad executionem attinent, notent, tum ijdem, vel præfecti, vel delecti eccleſiaſtici homines; tum Vicarij foranei, tum parochi, alijque, qui eccleſiaſtica beneficia obtinent, prout eorum vniuſcuiuſque in illis exequendis partes ſunt.

Cum

Cum autem ſynodalis dies propè adeſt; Vicarij foranei pridie illius diei adſint ſummo mane in ædibus Epiſcopalibus: eoque ipſo die quàm primùm Epiſcopo nomina, & cognomina tradant, eaq. ordine deſcripta, ſacerdotum, & clericorum ſingulorum, qui ad ſynodum conueniunt, ac rurſus abſentium, cauſis ſigillatim item deſcriptis, quamobrem ſynodo non adſint. Idque præter officium legitimæ excuſationis, quam, qui abſunt, Epiſcopo afferre, & probare debent. Hoc ipſum triduo, vel biduo ante eum ſynodalem diem, qui ab Epiſcopo in vrbe regionibus ſunt præfecti, aut delecti præſtent, de ſua quique regionis clericis.

Singuli autem ſacerdotes, cæterique clerici, qui canonicarum horarum officium præſtare debent; breuiarium, cum ad ſynodum veniunt, afferant; quod initio notatum ſit nomine, & cognomine poſſidentis.

IIDEM verò, ne in itinere quidem, quod ſynodi cauſa ad ciuitatem facturi ſunt, a clericalis vitæ diſciplina, ſacerdotali morum grauitate, noſtris decretis præſcripta, diſcedant.

Vbi in ciuitatem venerint, ne ad cauponas, ſed ad amicorum, ſi quos habent, præſertim eccleſiaſticos homines, neceſſitudine, familiaritate, aut aliquo hoſpitij iure coniunctos, domicilia diuertant; tumque deinceps ſtatim ad eum ſe conferant, quem, occaſione ſynodalis illius actionis, clericalis hoſpitij præ-

præfectum conſtituerit Epiſcopus *; eique chyrographum dent, quo ſuum quique nomen inſcribant; notentque hoſpitij locum, & hoſpitem, apud quem diuerterint. Si verò quis neminem certum hominem habet, apud quem diuerſetur; primùm eundem præfectum adeat, qui certum eccleſiaſtici hoſpitij locum aſſignabit.*

CVM *porrò clericalis ordinis homines omni tempore alios vitæ exemplo ad virtutem inflammare debeant, tum maximè cum ſynodales actiones habentur, ita ſe gerant, in verbo, in conuerſatione, in charitate, quemadmodùm Apoſtolus monet, vt, cum eos poſuerit* Deus *in acquiſitione ſalutis, atque in ædificationem, officij ſui memores, ambulent dignè* Deo*, ſanctèque ſicut decet, miniſtros myſteriorum* Dei*, viuant. Nec verò, vt plerique ſolent, cum in ciuitate ſunt, per plateas vagentur, aut præ curioſitate hac, atque illac circumcurſent; ſed ad cauſam, ob quam conuocati ſunt, tota animi cogitatione, tunc attenti, in eo verſentur, vt &* Epiſcopo *in ea actione puris, caſtiſque precibus auxilium, & ſibi, & populis ſalutarem inde fructum ferant.*

Qui ſacerdotes ſunt; ſingulis diebus, quibus ſynodalis conuentus habetur, vt iuſſum eſt, Miſſæ *ſacrificium celebrent; reliqui clerici ſaltem primo die ſynodi ſacram communionem ſumant; idque ſummo mane: facientes obſecrationes, orationes, & gra-*

gratiarum actiones,poſtulationes pro ſancta eccleſia Dei, pro ſummo Pontifice, pro Principibus chriſtianis,pro vberrimo synodalium, & aliarum paſtoralium actionum fructu.

VT autem Epiſcopus, synodalium actionum officijs, & curis multis tunc occupatus, aliorum miniſtrorum ſtudio,& opera adiunetur; triduo, aut biduo ante synodi diem,eccleſiaſticum hominem, iuris peritum ſtatuat,qui promotoris munus obeat; & vnum, duoſue eccleſiaſtici item ordinis, qui eorum, qui a synodo, cui intereſſe debent, abſunt, cauſam, rationemque abſentiæ eius nomine cognoſcant: qui præterea querelas, controuerſias, & accuſationes eodem nomine audiant, & ipſi Epiſcopo referant; cui liberũ,integrumque ſit, etiam dum ſynodus habetur, quandocumque libuerit, illas ſibi aduocare, & alijs etiam delegare.

Quæcumque porrò, vel decreta,vel conſtitutiones,vel edicta, vel ſcripta cuiuſuis generis in synodo legi, promulgariue oportebit: ijs legendis vel Archidiaconum, vel canonicum diaconum ſuæ cathedralis eccleſiæ conſtituat, qui id muneris rectè obire poßit: ſi modò is, qui cancellariæ Epiſcopalis officium gerat, canonicus illius eccleſiæ non ſit, aut in ea dignitatem non obtineat. Ad illum enim potius hoc officium pertinere decernimus; quo tunc impedito,ad alium canonicum,quem Epiſcopus,vt ſuprà, delegerit.

Pri-

PRIDIE item illius diei, quo futura eſt synodus, ſub primam horam noctis in omni eccleſia ciuitatis ſolemni campanarum ſono ſignificatio detur, synodi, poſtero die incohandæ.

Poſtridie, quæ ſtata synodi dies eſt, ſummo mane, & cęteris deinceps synodalibus diebus in cathedrali eccleſia certis campanæ ictibus ad ſynodum clerus conuocetur: cuius etiam rei ſignificatio fiat tabella, cura Magiſtri cæremoniarum publicè loco ſuo affixa, qua ſynodalis ſeſſionis certa hora indicatur.

Qua hora vniuerſi, & ſinguli, qui in ſynodo intereſſe debent, in eccleſia cathedrali, non raptim, ſed graui inceſſu conueniant: vbi conuenerint, loco conſtituto, ſuperpellicea, quæ munda, ac decentia ſint, & almutias, cappaſue pro eccleſiæ inſtituto, & vſu induant, quicumque dignitates, canonicatuſue in eccleſia cathedrali obtinent, & qui collegiatis eccleſiis quocumque nomine præpoſiti ſunt: quibus rectè, & decenter induti, inde ad ſtatum ſeſſionalem locum, non turbulenter, ſed quietè, &, quoad eius fieri poteſt, bini veniant, atque ordine conſideant.

NEC verò quiſquam manè, prinſquam conueniat, cibum capiat, ſed ieiunus adſit.

In loco igitur benedictionis conſidentes Domini ſacerdotes, & reliqui inferiorum ordinum clerici, nec vocibus obſtrepant, ne tumultibus rem synodalem perturbent, ne confabulationibus operam dent; ſed

ſed hæc omnia, cæteraq. maximè caueant, quæ eccleſiaſticæ diſciplinæ, ſynodalis actionis dignitati, & loci venerationi non conueniunt.

SYNO*dali celebritati triduum veteri ritu præſtitutum eſt; at pro rerum, quæ gerendæ ſunt, ratione, Epiſcopus non ſolum breuiori, ſed etiam longiori tempore ſynodum agat, & ſynodales actiones tractet licet.*

Primo ſynodi die Epiſcopus, proceſſione ſolemni primùm peracta, Miſſę ſacrificium celebret: tum, precibus ſtatis, & cærimonijs, ad eiuſdem ſynodi inchoationem è libro Pontificali ritè adhibitis, ſermonem clero habeat eo de genere, quod ſynodalibus tractationibus, & ſanctæ diſciplinæ accommodatum ſit.

Quo ſermone peracto, Archidiaconus, vel alius Epiſcopi iuſſu indicat ſilentium.

Deinde idem Archidiaconus, vel canonicus diaconus decreta lecturus, ad Epiſcopum accedat, a quo illa, quę legenda ſunt, cum acceperit, de ſuggeſtu alta voce pronunciet.

Decreta, quæ initio ſynodi legat, hæc ſunt.

Vnum, monitiones complectens, quę ex hoc ipſo decreto, atque alijs prouincialium Conciliorum conſtitutionibus, ac patrum regulis, prout Epiſcopus maluerit, confectę ad viuendi modum, celebrandæq. ſynodi rectam rationem pertineant. In ijs verò monitionibus illa cohortatio etiam ſit, vt triduano ieiunio,

iunio, quemadmodùm inſtitutum olim fuit, ſynodalis triduana actio a clero celebretur.

Alterum, quo ſynodi miniſtrorum, & iudicium, querelarum, itemq. excuſationibus abſentię vniuſcuiuſque audiendis ab Epiſcopo conſtitutorum nomina promulgentur.

Tertium, quo caueatur eorum, qui ſynodo intereſſe debent, nomina, rectè, ordineque ſcripta, ad Cancellarium Epiſcopalem deferri.

Quartum, quo caueatur item, ſi cui in ea ſynodo contigerit, ſuo loco non ſedere, aut incedere, aut aliud quicquam agere, id propterea nemini ius acquiri, acquiſitumue eſſe, neque quicquam de cuiuſquam iure, poſſeſſioneue detrahi: ſed omnia in eo ſtatu permanere, quo anteà fuiſſe compertum erit.

Quintum, quo excommunicationis propoſita pęna prohibeatur, ne quo tempore synodus habetur, cuiquam ſacerdoti, clericoue a ciuitate diſcedere liceat, niſi miſsione ab Epiſcopo impetrata.

Sextum, quo iubeatur, ſi quę publica calamitas, vel ciuitati, vel diœceſi, cuius synodus habetur, vel vniuerſo populo chriſtiano imminet, aut inſtat, orationem, in Miſſę ſacrificio, ab omnibus, ſingulíſque ſacerdotibus fieri, preceſque a reliquo clero adhiberi; cum inſtituti ſit, & ritus in eiuſmodi synodali conuentu pro publicis rebus ſupplicationes publicas agi.

His de more promulgatis decretis, nominatim, decoreq. vocentur, qui synodo pręſentes adeſſe debent,

bent,ſicq. vocati,ſinguli reſpondeant. Adſum.

Vocationis ratio ea ſit, vt primò ciuitatis, deinde diœceſis clerus vocetur.

Idq. diſtinctè, ſigillatim, & ordine præſtetur.

IN *hac actione primò hæc legantur.*

Decretum Tridentinum profeßionis fidei in ſeſſ. 25. adſcriptum, capite 2. cuius initium eſt. Cogit *temporum calamitas &c.*

Decretum Concilij *prouincialis primi de profeßione fidei, quod decretum incipit, ſacri &c.*

Tum *formula profeßionis fidei ex conſtitutione* Pij *Quarti Pont.* Max. *legatur.*

Qua lecta, & fidei profeßione pręſtita, eorum nomina, qui pręſtiterunt, a Cancellario ſcribantur, & in codicem diſtinctum referantur.

Decretum Tridentinum *de examinatoribus in beneficiorum parochialium cura committenda adhibendis, ſeſſ. 24. cap. 18. conſcriptum in hęc verba, Examinatores &c.*

Deinde ab Epiſcopo *proponantur examinatores nominatim.*

De ijs probandis ſuffragia rectè ferantur.

Decretum itidem Tridentinum *de ijs deſignandis, quibus cauſæ delegentur, pronuncieturſeſſ. 25. capit.* 10. *quod incipit. Quoniam ob malitioſam &c.*

Poſt eo de genere conſtitutio Bonifacij Octaui, *cuius initium eſt: Statutum &c.*

His

His lectis illi ab Epiſcopo deſignentur, ac demum pronuncientur.

IN *ſuffragijs autem ferendis ſinguli ſpectent, vt non humanis affectibus obſequantur, ſed Deo, & conſcientiæ ſatisfaciant, religioni, eccleſię vtilitati, animarumq. ſaluti conſulant.*

Tum hęc promulgentur.

Cōſtitutio Pij Secundi, contrà clericos edita, qui ſine canonica diſpenſatione, extra ſtata tempora, ante legitimam ętatem, vel abſque dimiſſorijs ordinarij ſui litteris, ſe ad aliquem ordinem promoueri fecerit, ex Concilio prouinciali tertio.

Conſtitutio item Pij Quinti de confidentijs, ex eodem Concilio, & illa etiam de canonicarum horarum officio recitando, per eundem edita.

Decretum Tridentinum de reſidentia item ſeſſ. 23. cap. 1.

Decretum alterum de reſidentia, item ſeſſ. 23. capit. 1.

Decreta prouincialis Concilij primi de vita, & honeſtate clericorum.

Decreta Concilij prouincialis quarti de honeſta- clericorum.

Decreta prouincialis primi Concilij de diuinis officijs.

Decreta item huius Concilij prouincialis quinti de chori diſciplina.

Alię denique, vel pontificię ſanctiones, vel prouinciales conſtitutiones, vel decreta diœceſana,

qua

quæ Epiſcopus legenda cenſuerit.

HIS *lectis, punctatores pronuncientur, ab* Epiſcopo *delecti, qui ex decreto Concilij prouincialis quarti ibidem iurent.*

Deinde teſtes item synodales ab Epiſcopo *delecti renuncientur; qui ad præſcriptum formulæ, in eo concilio editæ, iurati, munus ſuum obeant. Quo in iureiurando hæc cautio ſit, vt manè in ſeſſione per eos præſtetur, qui adſunt. Si qui verò abſunt, Vicario foraneo, in cuius regione illi teſtes renunciati habitant, id curæ delegetur, vt ad formulæ præſcriptum ab illis iuſiurandum exigat, atque ſuſcipiat.*

Id verò iuſiurandum in altari maiori ſacris reliquijs, quæ è loco, vbi aſſeruantur, accenſis luminibus afferantur, decore collatis ſanctè præſtetur.

Alia præterea agantur, quæ Epiſcopus agi, geriue expedire cenſuerit.

At verò neque ſeſſio ſecunda dimittatur: niſi primo, vt ſupra, oratione publica perorata. Tum tertia ſeſſio indicatur.

QVO *tertiæ ſeßionis die, demum decreta, ſi quæ Epiſcopus noua conficienda cenſuerit, de ſuggeſtu promulgentur.*

Monitiones ex Concilio prouinciali quarto legantur.

Poſt, certa dies synodi, quæ ſequenti anno ce-

lebrabitur, decreto edito promulgetur.

Tum Epiſcopus, anteaquàm ſynodum dimittat, ſermonem habeat, paternis monitionibus plenum, & dimiſſioni accomodatum.

Proceſſio ſolemnis deinceps ab vniuerſo clero agatur.

A qua, cum reditum erit, clerus vniuerſus, genibus flexis, tacitus per horam dimidiam oret pro rebus publicis, quarum cauſa oratio Epiſcopi iuſſu indicatur.

Tum poſteà accumulationes ſanctè fiant, ex formula ab Epiſcopo pręſcripta.

Acclamationibus factis, omnes ſacerdotes, & clerici ſurgentes, cum reuerentia oſculum pacis ab Epiſcopo accipiant, & ſibi inuicem dent, cum timore, & amore Dei. Si verò cleri, qui conuenerit, numerus is eſt, vt longius hic oſculi ritus ducatur, ea ratio ineatur, vt Prępoſiti, & Archipresbyteri ſolùm ab Epiſcopo illud accipiant; qui deinceps ſuo quique clero dent; iſque inter ſe mutuo item. Quod verò ſancti oſculi ſignificatione oſtendunt, id re ipſa pręſtent, vt coniunctiſſimis animis, concordiq. voluntate, & pacis, atque charitatis ſtudio, quęcumque lecta, ſancitaue ſunt, ſollicitè exequantur.

Demum Epiſcopus clero ſolemniter benedicat. Archidiaconus verò pręſcriptis illis pontificalis libri verbis ſynodi dimiſſionem ſignificet.

POST primę ſeßionis diem, reliquis deinceps diebus, a canonico, vel ab eo, qui dignitatem obtinet, hebdomadario, Miſſa ſolemnis ſtata hora canatur.

Pluuialia item induantur, qui in cathedrali eccleſia dignitates, aut canonicatus habent, & ſinguli collegiatę eccleſię quouis nomine pręfecti, peracto ſcilicet Miſſę ſacrificio, cum initium fit ſeßionis synodalis. At in Miſſę etiam ſolemnibus, cum Epiſcopus celebrabit.

Manè item ſingulis ſeßionis diebus, cum ſacrę preces libro pontificali pręſcriptę, ritè habitę erunt; concio, ſermone, eccleſiaſticę diſciplinę rationibus accommodatus, ab Epiſcopo, vel ab alio eius iuſſu habeatur.

Seßio autem, cum ad horas pomeridianas prorogatur, detur ſtata hora ſignum campanę ad illius ſignificationem.

In qua continuata ſeßione Epiſcopus amictum etiam, albam, ſtolam, pluuiale rubri coloris, pectorale, & miram precioſam induet, duobus de more aßiſtentibus.

Pronuncietque Epiſcopus initio orationem. Adſumus.

Veſperi autem, antequàm vniuſcuiuſque diei eſſio dimittatur, clerus vniuerſus paulum tacitus, ſanctè, religioſeq. oret pro re, de qua orationem fieri, in eadem, vel in prima ſeßione indictum eſt.

Cancellarius autem, à promotore rogatus, om-

nis quotidianæ ſeſſionis, tum matutinæ, tum pomeridianæ acta publica conſcribat, in librumq. certum referat.

Peracta demum tota vniuſcuiuſque diei ſeſſione, Epiſcopus de more ſolemniter benedicat.

HIS *decretis de synodi diœceſanæ habendæ ratione, atque vſu per nos editis, addi atque de his mutari aliquid in ijs, quæ, aut ad dirigendæ synodi rationem, ordinemue, aut ad decretorum prouincialium, aliarumq. ſanctionum promulgationem pertinent, Epiſcopo ex cauſa liceat, prout ex synodi ſuæ diœceſanæ vſu eſſe videbitur.*

QVO *diligentius, atque adeo accuratius, & in vrbe ij, quos vnicuique regioni Epiſcopus præfecerit, & in diœceſi Vicarij foranei muneris, atque officij ſibi commiſſi partes exequantur: quo item crebrius, ac vigilantius diœceſis ſtatus, cui aſsidua paſtorali ſpeculatione proſpiciendum eſt, exploratus ipſi Epiſcopo ſit, atque cognitus, cum ex omni alia ratione, tum ex eo, quod illi certo anni tempore, ad ipſum ſtudioſe referant, non ſolum quæ de synodo diœceſana decreto generatim, vniuerſeque præſcripta ſunt; verùm etiam quæcumque ſigillatim, ac præcipuè, pro temporum ratione idem Epiſcopus illis præſcribenda cenſuerit; in hoc genere ita conſultum ſit, vt illi in ciuitate, in diœceſiq. Vicarij foranei, in ſua quique regione commiſſa, præter il-*

lam

lam in ſuo munere gerendo curam, ſuaſq. frequentiores per annum viſitationes, præterque Epiſcopi, & Epiſcopalium viſitatorum in viſitando diligentiam, ipſi etiam ſingulari, accurata, diligentiq. ratione viſitationem concreditæ ſibi regionis cumulatius, exactiuſq. obeant, a die Sancti Martini, vſq. ad diem feſtum ordinationis ſancti patris noſtri Ambroſii. Si quis verò, vel pro regionis, quæ ſibi commiſſa eſt, magnitudine, vel alia cauſa ad ſtatæ viſitationis munus longiori tempore opus habeat, ei integrum, ac liberum ſit, aliquot ante præſcriptum tempus diebus viſitationis ſuæ inditium facere.

VIcarij autem foranei ſinguli, pro ratione, tum eo decreto generatim præſcripta, tum ab Epiſcopo ſigillatim præſcribenda, de regione, quæ vnicuiuſque eorum Vicariæ curæ demandata eſt, ad eundem relaturi, in ciuitatem quotannis hebdomadæ ante dominicam in ſeptuageſima penultimæ, duodecimo ſcilicet ante eius dominicæ celebritatem die ſummo mane in Epiſcopales ædes ad illum conueniant. Id verò, niſi aliquando ob temporis, quod inter Epiphaniam, & Septuageſimam incurrit, breuitatem, aut aliam ob cauſam, eum Vicariorum cõuentum, tum, alio commodiori tempore habendum eſſe, per litteras Epiſcopales ſignificatum ſit.

QVO *diligentius verò relationem ſinguli Vicarij*

præſtent; id ſubſidij ſibi comparent, vt, antequàm ſtati conuentus dies veniat, congregationem parochorum ſuę quique regionis habeant, a quibus quęcumque, vel vniuerſe, vel nominatim pręſcripta ſunt, diligenter animaduertant, & colligant. Parochorum propterea curę ſit, certo ante conuentualem diem tempore videre, atque exquirere ſuarum parochiarum, parochialiumue hominum ſtatum, vitam, & mores. Si quę verò animaduerterint, quibus ſalutariter conſuli, aut prouideri oporteat, ea ſigillatim, & ordine deſcripta, ſuo quique Vicario tradant, vt ad conſtitutum tempus Epiſcopo referant.

VBI à conuentu, qui anniuerſarius ipſis Vicarijs ſtato die indictus eſt, ad ſuam quique eccleſiam redierunt, ſtatim quiquę ſuę regionis parochorum congregationem iterum habeant de ijs, quę ab ipſis, vel synodi proximè celebrandę, vel alterius rei cauſa agi, pręſtariue monuerit, aut iuſſerit Epiſcopus.

Conſtituti verò in vrbe ab Epiſcopo regionum pręfecti, quęcumque ad pręſcriptam illam rationem eidem referenda ſunt, ea tum diligenti ſtata viſitationis cura, tum parochorum, quorum paulò ante relationis diem congregatonem habebunt, adiumento vſi, poſt, referent, quàm Vicariorum foraneorum dimiſſa erit conſtituta congregatio.

Feria pręterea ſecunda poſt octauam Reſurrectionis

ctionis Domini, ſi dies feſtus non eſt, ſin minus, proximo primo feriali die, quo ſolemniter officium nõ fit, ijdem tum præfecti regionum in vrbe, tum Vicarij foranei congregationem iterum habeant, in qua, & à parochis etiam colligant, & inter ſe item videant, ſi qua reliqua ſunt, quæ poſt illum conuentum, qui ante Dominicam in ſeptuageſima habitus eſt, inciderint, quæ item ad Epiſcopum ante synodi diem referri oporteat: qualia ſunt de ijs, qui proximo Paſcha confeſſi non communicarint, & de alijs quæ ad eundem deferenda ſint.

Sin autem aliqua de cauſa ad conſtitutam eam diem synodus non habebitur; ne propterea per illos omittatur, quin & præſcriptam viſitationem diligenter obeant; & ante Dominicam Septuageſimæ ad Epiſcopum conueniant, & ſingula alia preſtent, vt ſupra, vel illis omnibus vniuerſe, vel nominatim, precipueq. Vicarijs foraneis conſtitutum eſt; & tertia etiam poſt Paſcha Reſurrectionis Domini hebdomada ad præſcriptum eidem Epiſcopo, cum prefecti de ſcripto referant, ac tradant; tum ij Vicarij ſingula mittant.

REgulares, quicumque ſint, qui in quauis eccleſia parochiali, etiam quæ in ſuo Monaſterio exiſtit, quæue eidem adiuncta eſt, curam animarum gerunt, synodo diœceſanæ interſint; ad ſtatas illas congregatione, lectioneſue, quibus parochos intereſſe iuſſum eſt, conueniunt; menſtruos item illos paro-

chorum conuentus, quos in diœceſi haberi decreto cauimus, tum ipſi adeant; tum in eccleſiis, vbi animarum curam gerunt, monaſterij ſumptu habeant, & omnia denique munera, oneraue parochialia, quæ cæteris parochis impoſita ſunt, præſtent omninò.

CVratas eccleſias, quæ regularium monaſterijs, etiam vbi abbas generalis domicilium, ſedemque ordinis primariam habet, vnionis iure adiunctæ ſunt, Epiſcopus ex Tridentini Concilij decreto, ſeſsion. 7. cap. 7. viſitet.

VIſitationis munus ad Dei honorem, animarumque ſalutem vtiliter inſtitutum, quo fructuoſius præſtetur; maximè videbitur expedire, vt, antequàm ab eccleſia, pioue loco, cuius viſitatio agitur, diſcedatur, decreta, eaque præſertim, quæ de ſtructura, ſuppellectiliaue eccleſiaſtica, cōſtituta erunt, rectori, alijue, cuius intereſt, relinquantur, vt quàm primùm fieri poteſt, diligenter inducantur in executionis vſum. Atque in eo quidem genere decretorum, quæ de illius, vel fabricæ, vel ſuppellectilis ratione ſunt, cùm in inſtructionibus, ea ipſa de re ex prouinciali decreto editis forma præſcribatur, non multum temporis ponetur.

Si quæ verò, vt potè de legatis, & alijs eiuſmodi cauſis cognoſci oportebit, de ijs loci etiam viſitatione confecta, ſtatui, decerniue poterit: ſed

curet

curet Epiſcopus anteà omnino, ſi fieri poterit, decerni, quàm ex ipſa plebe, Vicarijue regione abeatur, ſi diœceſis locorum viſitatio fit.

Atqui in decretis non erit generatim, ſed ſigillatim, & quantum fieri poßit, diligẽter ſtatuemdum, & a quo, & cuius ſumptu, & quo temporis ſpatio quicquam fieri, pręſtariue oportebit; & quę pręterea pœna negligentibus, aut contumacibus erit irroganda. Et verò ſi quæ in decretis exequendis difficultas, vel controuerſia videbitur oriri poſſe; curandum erit, vt planè tollatur. Verùm hac ſalutari diligentia videat Epiſcopus, ne in viſitando tempus, niſi neceſſario protrahatur ad maiorem cleri, vel populi, vel eccleſiarum ſumptum. Nec propterea tamen vetitum ſit, quominus aliquorum decretorum confectionem, vel editionem differre diutius poßit, ſi ita pro difficultate rei, aliaue ratione opus eſſe, aut expedire iudicauerit.

Viſitationis autem decretorum exempla ſemel primùm gratis omnino etiam, quod ad ſcriptionem attinet, edantur ijs ſingulis, quibus pro executionis vſu edi, exhiberiue oportet: iterum etiam, atque adeò ſępius itidem gratis, vt ſuprà, edantur; ſi quę iam edita ſunt, aliquo modo, ſine eorum culpa tamen, amiſſa, deperditaue ſunt.

Quę porrò decreta, cum primo eduntur; in libro, bene confecto, accuratè, recteq. exſcribantur. Iſque liber in ſacriſtia eccleſię, alioue decenti, tutoq. loco aſſeruetur.

Sub-

Subſcribet prætereà manu ſua iiſdem decretis in eo libro Epiſcopus, vel qui eius nomine viſitauit, vel Cancellarius, vel notarius viſitationis. Eiuſdem verò cancellarij erit, publicis tabulis notare, in actaque viſitationis referre, quo die ſingula decreta, ordinationeſue ſingulæ editæ ſint.

De Epiſcopo, Epiſcopali iuriſdictione, & foro.

QVOD *de Epiſcopo hoſpitio excipiendo Clemens Pontifex, & martyr, Apoſtolica quadam conſtitutione ſcribit, & beatus Ambroſius ſtudioſe ſeruauit; id Epiſcopi prouinciæ noſtræ ad vſum reuocare ſtudeant, vt Epiſcopum, qui aliunde venerit, benignè hoſpitio accipiant; cum eoque agant, vt die feſto, ſi permanſerit, ſermonem in primis habeat. Eſt enim, inquit, idem Clemens hoſpitis hortatio grata, atque vtilis. Hoc prætereà, etiam ſi ille renuat, facere cogant ſancta quadam vi charitatis, vt populo benedicat.*

SI *quando contigerit, vel legatum Pontificium, vel Cardinalem S. R. E. vel Metropolitanum huius prouinciæ aduentare, aut diuertere in aliquam prouinciæ diœceſim, aut in ea diutius etiam commorari; tunc Epiſcopus diœceſanus, cum ei obuiam prodit, aut congreſſum, colloquiumue cum eo habet, aut denique in eius conſpectu præſens, ſiue publicè, ſiue pri-*

priuatim adeſt, ne rochetum detectum ferat, ſed ſuperiori veſte contegat.

Eumdem honorem tribuat, deferatue Apoſtolico ſuæ eccleſiæ viſitatori, & illi item, qui in ea regione interuentius Apoſtolicus eſt.

SI *quando aliquem ex Coepiſcopis noſtris in belli, famis, peſtis, aut alias eiuſmodi neceſſitates, aut difficultates, quas Deus, pro ſua pietate prohibeat, publicas, vel priuatas incidere contingat; reliqui prouinciæ noſtræ Epiſcopi opem illi afferre ne differant tum oratione, & publicis ſupplicationibus, tum eleemoſynarum, vt quiſque poterit, largitione.*

Tum omnem etiam aliam rationem quiſque ineat, qua fratris Epiſcopi, ac eius etiam populi laborantis calamitatibus largè, atque opportunè ſuccurratur.

SACRO *ſancti Concilij Chalcedonenſis canon iubet, ab Epiſcopo œconomum deligi, & conſtitui, qui eccleſiæ cathedralis prædia, bona, reſq. de illius ſententia, & arbitrio adminiſtret, vt non modò illa non diſſipentur, ſed teſtis ſit rectæ adminiſtrationis, ac diſpenſationis. Id vt à prouinciæ noſtræ ſingulis Epiſcopis ſeruetur, hoc decreto ſtatuimus, nec verò ſolùm quo diligentius bonorum eccleſiæ rectæ adminiſtrationi ad illius Concilij præſcriptum conſulatur; verùm etiam quo ſtudioſius Epiſcopus,*

cum cenſus, ſuppellectilis, bonorumque eorum curatorem, adminiſtratoremque habuerit, in rerum ſpiritualium officijs, quæ Epiſcopalis muneris propria ſunt, ipſe omni cogitatione, totoq. animo incumbat.

Eum verò œconomum, vel, vt alio canone caueтur, vicedominum conſtituat Epiſcopus, non laicum, neque ſibi cognatione, affinitateue, aut fauore coniunctum, ſed eccleſiaſticum hominem: qui & de clero ſuo, & verò, ſi talem, qui idoneus ſit, habere poteſt, diaconatu initiatus ſit; quique in eo adminiſtrationis genere & rectè, & peritè verſari poſſit.

Cuius adminiſtrationis rationes in codicem certum rectè, ordineque relatas, tertio quoque anno ad Concilium prouinciale Epiſcopus afferat, atque exhibeat, ſollicitè pro conſcientię ſuę religione, totius illius diſpenſationis rationem in eodem Concilio redditurus.

NE pręlatus exemptus, etiam ſi Epiſcopus ſit, in alienam diœceſim, intra cuius fines eccleſiam quomodocumque exemptam obtinet, quę iam inde etiã ab immemorabili vſq. tempore iuriſdictionem ſpiritualem habet, alium Epiſcopum inducat, neque ad ſacrum oleum conficiendum, neque ad chriſma miniſtrandum, neque ad conſecrandam eccleſiam, neque ad alia pontificalia munera obeunda, exercendaue: nec verò ipſe illa ipſa officia, muneraue mini-

miniſtret, aut exerceat, ſine Epiſcopi diœceſani conceſſu.

Ne item prelatus inferior, etiam exemptus in eccleſia, locoue, vbi iuriſdictione ſpirituali vtitur, Epiſcopo extraneo poteſtatem faciat miniſtrandi pontificalia munera.

Regulares, quibus ex priuilegio ius competit conſeruatores eligendi, ad quos in iudicium vocentur, quos ſemel delegerint, ne mutent: eorumque præterea nomina, menſis ſpatio, Epiſcopo diœceſano ſignificent: alioquin ad Epiſcopale forum in ius illos vocari liceat.

QVIBVS *in actionibus, aut deliberationibus œcumenica synodo Tridentina, aut prouincialibus concilijs conſtitutum eſt de Capituli, cleriue conſilio aliquid agendum eſſe, non propterea tamen illud ſequendi neceſſitatem ſibi impoſitam eſſe, Epiſcopus exiſtimet, niſi in ijs tantùm, de quibus id ſpeciatim, nominatimq. cautum eſt.*

QVOTIES *Epiſcopus, etiam tanquam ſedis Apoſtolicæ ex decretis Concilij Tridentini delegatus, ſententiam in ijs cauſis tulerit, in quibus ante Concilium, tanquàm Ordinarius, eadem iuriſdictione, poteſtateue vti poterat; ſi ab illius ſententia ad Metropolitanum appellabitur, non propterea, quia alia ſententia tanquam a ſedis Apoſtolicæ delegato pronunciata eſt, a Metropolitani iuriſdictione ſubter-*

ſubterfugiatur;ſed appellationis cauſæ cognitio om nis liberè eidem permittatur.

QVOD Concilij Tridentini decretis ſancitum eſt, *vt in viſitationis, correctionis, habilitatis, inhabilitatis, & criminum cauſis ab interlocutoria ante diſinitiuam ſententiam, aut ab alio quocumque grauamine ne appelletur; ita omnes, ad quos pertinent, id exequantur, vt non modo appellationi non deferatur; ſed neque* Metropolitanus, *ad quem appellatum eſt, ante diſinitiuam ſententiam cognitionem graua minis ſuſcipiat, adhibeatue: itaut ne ſimpliciter qui dem mandet, acta cauſæ ſumptibus appellationis mitti. Vbi verò ſententia diſiniens lata eſt, quæ ad cauſas viſitationis, & correctionis pertinent, appellari liceat; ita tamen, vt illius executionem non retardet, impediatue appellatio. Quòd ſi de grauamine agitur, quod per appellationem a diſinitiua re parari nequeat, quale eſt grauamen indebitæ carcerationis, tunc appelletur licet, & appellationi planè deferatur. Nec verò prohibeatur, quominus acta cauſæ ad iudicem appellationis deferantur.* Intereà *verò idem, cuius cauſa agitur, in carcere permaneat, quoad cauſa cognita iudex, ad quem appellatum eſt, aliter iuſſerit, decreueritue.* Si *verò cauſa correctionis eſt, vt potè, cùm quis iniquè in carcerem ſe coniectum eſſe, aut diutius in eo fuiſſe conqueratur, &* ad Metropolitanum *propterea appellet; de prætenſo exceſſu is cognoſcat licet, dummo-*

dò

dò quæ ordinarius iudex decreuerit, eorum executio intereà non impediatur.

Vt apud iudicem eccleſiaſticum omni ſinceritate iudicia exerceantur; ſtatuimus, atque edicimus, illum non ſolum litis principio, ſed in omni eius parte, cum expedire cenſuerit, atque ex officij ſui munere, tam ab actore, quàm à reo calumniæ iuſiurandum exigere poſſe.

Ius iurandum, ſicut vinculum iniquitatis eſſe non debet; ita eius relaxatio, abſolutiouè æquum nullum modo eſt, vt cuiquam præiudicium afferat. Quamobrem ne cuiquam in poſterum iuſiurandi, quo aſtrictus eſt, relaxatio, abſolutiouè vnquam detur; niſi ad agendum tantùm, aliàs ex ſacrorum canonum præſcripto, at verò nullo modo ad excipiendum, ac præterea, ne ad agendum quidem, poſteaquàm quis periurium admiſit: a quo crimine Epiſcopus abſoluat neminem.

Litteræ monitionum de rebus ſurreptis, ablatisuè, ne deinceps dentur, niſi præſcriptis rationibus, quę partim in concilio prouinciali quarto explicatæ ſunt, partim in hoc enucleatius, vt infrà, præſcribuntur.

Non ſolum excommunicationis, vt tertio concilio decretum eſt, ſed etiam interdicti, aliarumque cenſurarum vim, & poteſtatem parochus ijs ſermonibus, concionibusuè aliquando explicet, quos ad populum habet. Et verò publice excommunicatos,

tos, interdictoſue, q a ſacerdote celebrante, vt ab ecclesia exeant, nominatim moniti permanere auſeврint, excommunicationis vinculo irretitos eſſe, neque ab alio, niſi a ſede Apoſtolica ſolùm, abſolui poſſe, oſtendat, vt Clementis quinti ſanctione cautum eſt.

IN *terdicta ab Epiſcopo promulgata, non ſolùm, quæ vniuerſos, ſed quę ſingulos etiam attingunt, ab ordine omni regularium in ſuis eccleſiis, & promulgentur, & ſeruentur item, vt Tridentinum decretum iubet.*

PA *rochus cum aliquos, vel excommunicatos, vel interdictos pronunciarit, eorum nomina, cognomina, & diem, quo excommunicati, interdictiue ſunt, quàm primùm ad forum Epiſcopalis cancellarium deferat.*

Hic verò in tabellà, eo potiſſimum nomine confecta, rectè exſcribat, quę a parocho acceperit.

Ei pręterea tabellę, quam in Cancellaria diligenter certo loco aſſeruet, addat, detrahat, quicquid in dies ſingulos addi, detrahi, mutariue acciderit.

Item de clericis, qui vel ſuſpenſionis cenſurę affecti, vel exilio mulctati ſunt, accuratè etiam ſeruet Cancellarius, notato tempore, quo in ea ſuſpenſionis cenſura, aut in exilio permanere decretum eſt.

Quo diutius in excommunicationis, interdictiue cenſura aliquis permanſerit; cum abſoluitur, eò grauiori pœnitentia afficiatur.

IV *diciorum, cauſarumque forenſium, tum etiam omnium litterarum, expeditionum formula, quæ ad fori Epiſcopalis rationem, rectè inſtituendam, & tuendam, quæq. ad deprauatos vſus tollendos pertineat, Concilij huius auctoritate per nos cōſcripta, cum in lucem emittetur, in omni Epiſcopali prouinciæ tribunali accuratè, diligenterq. ſeruetur.*

IL *lud præter cætera munus Epiſcopi eſt, vt in ſuo Epiſcopali foro, vniuerſis, & ſingulis ius gratis reddatur. Quamobrem, præter id, quod alio Concilio prouinciali de muneribus, & donis cauimus, hoc decreto ſtatuimus, in ordinarijs cauſis nihil quicquam, vel minimum, ne ſportularum quidem nomine, nec à ſponte etiam dantibus, aut vllo quouis modo a iudice illius fori accipi licere. Si quis acceperit, pœnam, lege Iulia reputandarum ſancitam, ipſo facto ſubeat.*

NEMO *quiſquam, neque Vicarius, etiam foraneus, neque procurator, aduocatuſue fiſci Epiſcopalis, neque auditor, nec verò alius, qui in familia, famulatuue Epiſcopi ſit, cauſarum, quæ in Epiſcopali foro aguntur, procurationem, defenſionem, ac patrocinium,*

 cinium,

cinium, nec nomine, nec re ipſa ſuſcipiat, agatue, præter illas, quas debet pro ſuſcepti officij munere, & quas prætereà pias cauſas Epiſcopus, ab illo ſuſcipi, agiue iuſſerit. Nec verò quiſpiam eorum patiatur, famulos ſuos in eo Epiſcopali foro cauſas non modò agere, ſed ne commendare quidem, minus verò quicquam, vel minimum operæ ponere, quo præiudicium, damnumue cuiquam inferatur.

Neque prætereà ipſi, vel fori Epiſcopalis miniſtri, vel Epiſcopi familiares in cauſarum commendatione auctoritatem ſuam interponant: niſi ij ſint, quibus pro muneris ſui ratione diligenter curandum eſt, vt lites, controuerſiæ, & cauſæ præſertim miſerabilium hominum quàm celerrimè, et rectiſſimè inprimis definiantur.

ILlud maximè expedit, cum omnique ratione conſentiens admodum eſt, vt Vicarij Epiſcopales, quoad eius fieri poteſt, alienæ potius diœceſis, quàm illius ſint, vbi commiſſum Vicariæ curę, officij munus obire, atque exequi debent. Sæpe enim fit, vt cum iuſtitię quaſi oculis tenebras cognatorum, affiniumue illa innata vis offundat; tum gratia, metuq. eorum, quibuſcum vixerunt, viuendumque deinceps eſt, etiam boni, conſtanteſque viri ab ęquitatis norma, rectaq. via facilius deflectant.

Si pręterea id vicarij officium eis committitur, qui in aliqua eccleſia perſonalis reſidentię munus ſu-

ſuſtinet, id incommodi, quod permulti intereſt, manifeſto exiſtit, vt non facilè, neque cumulatè, vti par eſt, vtriuſque muneris partes expleat, atque exequatur. Quare Epiſcopus, cum alia via, rationeque in eo vicario munere ſibi, ſuæque eccleſiæ rectè conſulere poteſt: videat, vt ne illius generis viros ad illud adhibeat.

NE *Epiſcopi Vicarius, miniſterue, iudicandi officium, parteſque ab eo commiſſas, anteà aggrediatur, ſuſcipiatue, quàm eidem iuſiurandum præſtiterit ad formulæ conceptę pręſcriptum.*

PIA *rum voluntatū executio, bonorumq. eccleſiaſticorum defenſio omnis, iure canonū, eccleſiaſticiſq. conſtitutionibus, Epiſcopi curę, fideiq. commiſſa eſt. Quamobrem is vel cathedralis eccleſię canonicum, vel alium eccleſiaſticum hominem arbitratu ſuo conſtituat, qui idoneus earum piarum cauſarum patrocinium ſuſcipiat, atque agat.*

In eam curam delectus ab Epiſcopo protector incumbat ſtudio diligenti, vt & voluntatibus pijs ſatisfiat, & bona eccleſiæ recuperentur, & locis, operibuſue pijs fraus nulla, vel minima, quoad eius fieri poteſt, adhibeatur.

Pręcipuè autem in eo euigilet, vt piarum cauſarum aduocati, & procuratores ne officio vſquam deſint, quod earum procuratio, ac defenſio, ipſis commiſſa, depoſcit.

quare deſint, neue quicquam committant, quod ijs, qui in cuſtodia ſunt, fraudi, damnoue eſſe poßit.

Inueſtiget prætereà ſollicito, diligentiq. ſtudio, quæ illorum cura adhibeatur, cum in primis ad animæ ſalutem, tum etiam ad corporis ſuſtentationem: & quæ verò de toto eo genere in Concilio prouinciali primo, & tertio cauta ſunt, an præſtentur quàm rectiſſimè: & quid denique officij erga ipſos ſinguli ij præſtent, quibus commiſſum eſt.

Cauſæ item eorumdem, & quàm celerrimè fieri poteſt, rectè, cum æquitatisq. ratione congruenter diſiniantur, etiam atque etiam ſtudioſe videat, ac procuret.

Singulis hebdomadis ſæpe, vel minimum bis vnumquemque, qui in carcere eſt, inuiſat. At ſe qui ſunt, qui arctiori, ſecretioriue cuſtodia incluſi tenentur, eos item viſitatum eat: ſed hoc omne officium, Vicario conſentiente, eodemq. præſente, aut procuratore fiſci Epiſcopalis, alioue, quem idem Vicarius maluerit; ſi ità magis expedire cenſuerit, ipſe præſtet, nec verò aliàs.

CARceris item cuſtodes ſępius per hebdomadam adhibeat, quibuſcum agat, quæcumque non ſolum ad mores corrigendos, ſed ad vitam ſuſtentandam, neceſſitateſque ſubleuandas eorum pertinent, qui in vinculis, cuſtodiaue ſunt. Ac proinde libenter, benigneque audiat, quę quotidiæ ſibi eo de genere ab illis exponentur: & quibus opus eſſe viderit, vt con-

ſulatur, ac prouideatur; in ijs omnes curę, ſollicitudinisque partes, vt oportebit, quàm diligentiſsimè prę ſtet.

Si porrò vel vniuerſos, vel ſingulos, qui in carcere ſunt, ita ſe malè gerére perſpexerit, vt correctione, monitioneue opus habeant ad morum diſciplinam, eos, prout opportunitas tulerit, & monere, & hortari, & obiurgare, & corripere ne deſiſtat. Si verò aliòs muneri ſuo deeſſe, aut in eo peccare animaduerterit, cum illos ſui officij, atque adeò errati moneat in primis; tum, ſi opus erit, ob eam cauſam Epiſcopum, aut Vicarium generalem adeat, cuius auctoritate malorum pertinacię occurratur.

De Procuratore fiſci Epiſcopalis.

E*AM curam, atque adeò cogitationem procurator, aduocatuſue fiſci Epiſcopalis ſuſcipiat, vt ſibi putet procurationis munus commiſſum eſſe in inquirenda veritate criminis, de quo agitur; id ò ne eo vnquam abutatur ad innocentes opprimendos, ne ue item cauſam, aut occaſionem præbeat, vt calumnijs quis vexetur, atque exagitetur.*

Ne vllam criminis cauſam ſuſcipiat, procuretue, quam calumnioſam eſſe nouerit: ſed cum, vel calumniæ, vel rei delati innocentia conſtiterit, ſtatim ab ea cauſa deſiſtat.

Eui-

Euigilet item vnà cum Vicario, ac ſine eo etiam, vt collateralis, & ſatellites, ne quicquam, vel minimum, extorqueant.

TEſtes pro informatione curiæ, & ſancti Officij inquiſitionis ipſe per ſe, etiam Vicario non præſente aut de illius tamen mandato excipiat licet. Iis præterea quæ de teſtibus, etiam ad defenſionem cauſæ adhibitis, inſtituentur, queſtionibus adeſſe poßit: nec vetitum ſit, quin & iudici queſtiones, interrogataue, quæ ad cauſam pertinent, in mentem reuocet, atque adeò ſuggerat: & teſtes etiam ipſos, ſi modò iudici placuerit, interroget: immo verò reos item, at ipſo tamen iudice præſente.

Denuntiationum quoque, quæ de rebus, piè legatis, relictiſue, in dies ſingulos fient, indicem a Cancellario apud ſe habeat.

De præfecto reformationis tribunalis, & taxarum.

EPIſcopus ſingulis annis, aut ſecundo quoque anno eccleſiaſticum virum decernat, qui certis illis legibus exequendis præſit, tum prouincialibus, tum epiſcopalibus, quæ ad rectum fori eccleſiaſtici vſum, rectamq. forenſium cauſarum normam, tum ad certam taxę rationem, omnemq. denique iudiciorum conformandam diſciplinam pertinent.

Is, quæcunque de omni eo genere ſancita ſunt, omni cautione videat, vt ab ijs, quorum intereſt, planè ſeruentur, & in morem, quàm diligentiſſime fieri poteſt, inducantur.

Cauſarum acta, & codices item, in quos ſolutiones ſigillatim relatæ ſunt, de improuiſo inſpectet, quo facilius comperiat, ſi quid culpæ in taxæ præſcriptæ ratione contrahatur.

Si verò præ quæſtus cupiditate cancellarius, notariuſue plus pecuniæ, quàm præfinita taxæ ratio poſtulat, eiuſque tabella oſtendit, ab vllo vmquam exegerit, id totum eidem reſtitui iubeat. Et vero qui in eo genere deliquerint, pœnis etiam illos affici ab Epiſcopo, Vicarioue procuret. Ad Epiſcopum præterea illorum nomina deferat, quos in illis exequendis, quæ ſibi præſcripta ſunt, muneri ſuo deeſſe aliquo modo animaduerterit.

De Cancellario, & Notarijs.

MAXIME intereſt, non modo eum, qui officium tanti ponderis, tamq. valde cum Epiſcopali cura coniunctum, gerit, quale eſt cancellariæ Epiſcopalis munus, ſed illos etiam, qui vel ſubſtituti nomine, operam ſimul in eo ipſo munere ponunt, vel in Cancellariæ ſcriptorum numero cenſentur, cum ab omni alio negotio expeditos eſſe, quò attentiores ſint ad operam, curamque ſuſceptam, tum maximè vacuos,

euos, ac planè liberos ab omni, vel minima ſuſpicione cupiditatis, prauæq. affectionis, ne dum corruptelæ. Quare præter ea, quæ olim hoc de genere a nobis conſtituta ſunt, hoc decreto etiam vtamus, atque interdicimus, ne eorum quiſpiam ab vlla cuiuſuis loci, ordiniſue vniuerſitate, collegio, homineque vllo, ne diœceſis quidem alienæ, qui in foro Epi*ſcopali cauſas, lites, & negotia, cuiuſcunque generis ſint, duobus ante annis habuit, aut iam nunc habet, aliquod, vel minimum, donum, munuſue etiam ſponte oblatum, ac ne rem quidem eſculentam, quæ ſtatim conſumi poſſit, accipere directè, aut indirectè, vlloue modo poſſit.*

NE *prætereà in eo foro eccleſiaſtico, vel in alio, lites, cauſas, negotiaue cuiuſquam ſuſcipiat, neque agat; nec verò diſpenſationes, neque alias eius generis actiones, expeditioneſue perſequatur, procuretue, niſi officij, quod gerunt, ratio aliter depoſcit, aut Epiſcopus iuſſit. Qui contrà fecerit, a muneris exercitatione ſuſpendatur, atque eo etiam mulctetur, alijſq. pœnis plectatur, arbitratu Epiſcopi.*

NE *Epiſcopus, quicquam, vel ſponte oblatum, ne exiguum quidem a ſecretario, ſcribiſue dono accipi, aut capi vllo nomine patiatur, ne occaſione quidem litterarum, etiam quas pro officij munere, etiam priuatim, aliquando ſcribunt.*

HEBDO*madæ dies, antiquato gentium, a fide chriſtiana*

ſtiana abhorentium, more, non ſtellarum errantium, lunæ, martis, mercurij, iouis, veneris, & ſaturni nominibus, ſed feriæ appellatione, & diſtinctione nominari, ſanctiſſimus Pontifex Silueſter decreto ſanciuit. Quod cum non ſine multiplici ratione ab eo inſtitutum ſit; id prouinciæ noſtræ Epiſcopi curent, vt omnis eccleſiaſtica actio, qualis qualis ſit, quæ vel in Synodis diœceſanis, vel ſacerdotalibus, clericalibusve conuntibus, vel in canonicalibus capitulis, vel in foro Epiſcopali, vel vllo alio loco, temporeue celebretur, non dierum, qui illarum ſtellarum appellationem, adhuc etiam vulgo retinẽt nomine, ſed feriæ diſtinctione, & ordine rectè notetur.

CANcellarius, & notarij cauſarum, tam ciuilium, quàm criminalium, acta, geſta, tabulas, inſtrumentaue, & proceſſus originales, ne vllo nomine, ne inſpiciendi quidem tantum cauſa, uſquam exhibeant, niſi in proprio pluteo, aut cancellariæ, archiuijve loco, idque ſine vlla mercede. Illa vero inde alio aſportari ne liceat, etiam de eorum, quorum intereſt, etiã ſi cui certo homini transferenda, recte, ac tuto committi poſſint, præterquam iudici cauſæ oſtendenda. Qui ſecus fecerit, cum ab Epiſcopo plectatur graui pœna, tum damnum reſarciat etiam, ſi quid quiſquam eo nomine fecerit.

Ea cautio Cancellario, & notarijs adhibenda eſt, ne cuipiam alicuius cauſæ actorum, atteſtationum, ſen-

ſententiæ, vlliuſque ſcripturæ exemplum edant, facultate ſcripta editionis à vicario non data. Qui in eo genere deliquerit, officij amiſſione mulctetur, aliaque pena puniatur, pro Epiſcopi arbitrio.

De certa taxæ ratione, forenſibus tribunalis eccleſiaſtici actionibus preſcribenda, in Concilio etiã prouinciali tertio cauimus: ſed quoniam nondum quicquam preſtitum eſt, quod omnib. partibus perfectum ſit; ſex menſium ſpatium poſt Synodi huius prouincialis editionem præſtituimus: quo tempore ſinguli Epiſcopi prouinciæ cauſis, negotijs, rebus, & actionibus ſingulis fori ſui, certas taxæ rationes, quę Metropolitano probentur, quam rectiſſime præſtituant, vt nulla auaritię, cupiditatiſue ſuſpicio inde exiſtat. Si qui non fecerint, Metropolitani ipſius cura ſit, intra annum totum id prestare.

PRÆter alia, quę hoc de genere olim, & nunc ſancita ſunt generatim, vel ſigillatim, hoc decreto ſtatuimus, quę infra ordine ſigillatim, quaſi in tabella, notantur, ea ipſa ſingula, tum inſtrumenta, tum literas, ſcriptaue a cancellario gratis, & ſcribi, & confici, & edi. Id vero omne; vt præſtetur, Epiſcopus omnino efficiat; ac de negligentia, aliaue culpa in Concilio prouinciali rationem reddat.*

Quę

Quæ gratis in Cancellaria conficienda ſunt, & etiam addenda, quod ad ſcriptionem attinet.

ACTA viſitationis, eorumque exempla, quæ ijs eduntur, qui viſitando ad præſcriptum decreti, hoc Concilio editi.

Facultates, quarum auctoritate Vicarij, miniſtrique Epiſcopales decernuntur.

Litteræ teſtimoniales, dimiſſoriæue de ſuſcipiendis ordinibus.

Facultas Pontificalia exercendi, quæ Epiſcopo, alijſue aliquando conceduntur.

Atteſtationes, quibus teſtatum ſit, aliquem idoneum eſſe, cui beneficium conferatur, quiue ad illud inſtituatur, ſiue ea collatio, inſtitutione Romæ facienda ſit, ſiue ab inferiore collatore, ſiue ab Epiſcopo.

Rogitus ceßionis beneficij liberè coram Ordinario.

Proceſſus, & de natalibus, & ætate, alijſue conditionibus eorum, qui initiandi ſunt, aut recipiendi in ſeminarium.

Inſtrumentum iuſiurandi, quod ab ijs præſtandum eſt, qui beneficia obtinent.

Inſtrumentum, ac teſtimonium profeſſionis fidei, quæ a quouis præſtanda ſit.

Inſtrumentum fideiuſſionis eorum, qui in ſeminarium

rium recipiuntur.

Mandatum de aliquo recipiendo in ſeminarium.

Facultas, & probationum omnium, & pertinentium ad receptionem nouitiæ, vel ad profeßionem præſtandam.

Confirmatio Abbatiſſæ, ſeu prioriſſæ.

Facultates quæcumque monialibus, earumue Monaſterijs conceduntur.

Facultas ingrediendi monaſteria.

Facultas accedendi ad monialium loca, collocutionibus præfinita.

Facultas erectionis, inſtitutioneſue confratriæ, ſcholæue.

Confirmatio regularum alicuius ſcholæ, confratriæue.

Scriptum, quo ſcilicet certæ ecclæ, ſcholæue quis adſcribitur.

Approbatio ludi magiſtri.

Litteræ dimiſſoriæ, teſtimonialeſue.

Facultas abſentiæ cauſa ſtudij.

Facultas eleemosynam colligendi.

Facultas faciendi ſepulchrum.

Facultas abſoluendi a caſibus reſeruatis.

Facultas celebrandi vbique, vel certo loco.

Facultas prædicandi.

Facultas audiendi confeßiones.

Litteræ indulgentiarum, vel earum ſummæ.

Teſtimonium conſecrationis, reconciliationis eccleſiæ, cæmiterij, altarium, & campanarum.

Con-

Conſtitutio coadiutoris.

Reductio Miſſarum, & de commutatione piarum operarum.

Facultas abeundi extra fines diœceſis, vel peregrinandi.

Litteræ, quæ pro officij munere, quauis de cauſa ad parochos, Vicarios foraneos, aliosue ſcribuntur.

Executio litterarum gratioſarum prothonotariatus, & equitum: harum tamen litterarum cauſa ſcripturę merces capiatur, & ſi quid prętereà Epiſcopus conceſſerit.

Proceſſus, & acta omnia, quę conficiuntur ad miraculorum veritatem perquirendam.

Itidem de ijs, quę conſcribuntur ad ſacrarum reliquiarum veritatem indagandam.

Facultas aſportandi cadauer de loco ad locum.

Exempla, editionesue decretorum, ordinationum, ſtatutorum, prçceptorumue, quę Epiſcopus, aut eius Vicarius ex officio confecerit, ſeruarique mandarit.

Conſtitutio Vicarij in quauis eccleſia ad tẽpus.

Diſpenſationes, & proceſſus de defectu natalium, irregularitate, vitio aut defectu corporis, etiã auctoritate ordinaria.

Inſtrumenta, & ſcripta quæcumque pro menſa Epiſcopali, & Capitulo conficiuntur, quę item ſeminarij cauſa fiunt, ita tamen, vt hoc decreto, ſolutionis immunitate, capitulum, & ſeminarium

dum

dumtaxat fruantur: clerici verò, aliјue, ad quorum cauſam, commodumue illa ſcripta, inſtrumentaue interſunt, quiue earum exempla ſibi edi petunt, a ſolutione immunes ne ſint.

Litterę, & expeditiones quęcumque conficiuntur nomine rerum merè ſpiritualium.

Expeditiones, quęcumque pro pauperibus, vel miſerabilibus hominibus, de quorum ęgeſtate, aut neceſsitate Epiſcopi, aut Vicarij iudicio conſtet.

Litterę preterea, & expeditiones omnes alię, quas gratis dandas Epiſcopus cenſuerit.

Diſpenſationes, & facultates, quęcumque ex decretis, vel prouincialibus, vel diœceſanis, aut eorum occaſione dantur.

DE *emolumentis Cancellariæ Epiſcopalis, quàm Concilio prouinciali primo, vendi, locari, earumue nomine quicquam perſolui, vetitum eſt, nihil prorſus vtilitatis priuatæ ad Epiſcopum, eiuſue menſam, aut Vicarium, neque ad alios, preterquam ad Cancellariam, cancellariumue, cęteroſque eiuſdem Cancellariæ miniſtros, perueniat. Qui, aliquid etiam a ſponte dantibus, perceperit; tum in conſcientię foro ne ſuum faciat, ſed pauperibus loci, erogare omninò debeat; tum quadruplo mulctetur, quod vel in eccleſię inſtaurationem, vel in ſacriſtię vſum erogetur.*

Quæ ad Matrimonium pertinent.

M*Atrimonium, cum Sacramentum ſit, & maximè liberum; ſi qua municipales leges, ſtatuta, decretaue ſunt, quibus huic Sacramento, ſanctèque illius libertati contrà ſacrorum canonum, & Conciliorum præſcriptum vllo quouis pacto impedimentum afferatur; eas irritas, reſciſſas, ac planè nullas decernimus, ac declaramus.*

Omnibus verò, quacumque etiam dignitate, poteſtateque præditis, interdictum iam nunc perpetuò ſit, ne earum etiam legum, ſtatutorum, decretorumue auctoritate, nec verò alia quauis ratione quicquam ſtatuant, decernant, iubeant, agantue, quo matrimonij libertas vllo pacto, neque directè, nec verò indirectè ledatur.

Qui contrà fecerit, pœnas, & cenſuras Conciliorum, et canonum iure ſancitas, ipſo facto ſubeat. Epiſcopus verò, vbi probabilem pro ſua conſcientia ſuſpicionem habeat de puellæ minus libera voluntate, tum exquirat rem diligentiſſimè; tum prætereà, ſi opus eſſe cenſuerit, illam certo loco tuto, ac honeſto collocet, vbi illa eidem proferat, & explicet liberius ſuam voluntatem, qualis vere ſit.

MA*trimonij denunciationes, quas aliquando ab Epiſcopo remitti conſtitutione Tridentina permiſſum eſt, is uideat, ne ob aliam cauſam, quàm ea ipſa conſtitutione*

ſtitutione cauetur, remittat; cum ſcilicet Ordinarij indicio veriſimilis ſuſpicio eſt, matrimonium malitioſe impediri poſſe. At verò ſi hęc cauſa non ſubeſt, quamobrem illas remittat, ea certè ſola, quod inſtat ſacri Aduentus, quatrageſimęue tempus, neque neceſſaria eſt, nec verò cum ratione conſentiens, cum pręſertim eo ſacro tempore, qui iam matrimonio iuncti ſunt, ab illius vſu abſtinere potius cōueniens ſit, nedum ſponſos vnà coniungi.

Illas verò ab Epiſcopo*, cum pręſens in vrbe, vel diœceſi adeſt, ſolùm remitti deinceps liceat, ab alio pręterea nemine, ac ne a* Vicario *quidem Generali.*

Matrimonij futuri denunciationibus in eccleſia de more factis, ſi fortè hoc accidit, vt illud duorum menſium ſpacio poſt non contrahatur, ne idem anteà parochus celebret, quam iterum denunciationes ex Concilij Tridentini *pręſcripto, fecerit, edixeritue, ſi modo aliud* Epiſcopus *non conceſſerit.*

PAROchus, *quorum matrimonium ex* Concilij Tridentini *pręſcripto publicè ter denunciaturus eſt, eos primùm graui cohortatione diligenter moneat, vt cum ad illud ineundum, ieiunijs, orationibuſque ſe parent; tum etiam, vt eo ritè celebrato, ſacerdotalique benedictione a proprio parocho accepta, orationi frequentiori interim vacantes, triduo abſtineant pro reuerentia: ſicque contrà ſpirituales ne-*

monio illos ante iungat, quàm ea item ratione cognorit, didiciſſe, quæ eo de genere illos planè ſcire oportet.

QVI *teſtibus adhibitis, at ſine parocho, alioue ſacerdote, cui is, vel Ordinarius facultatem dederit, matrimonium de facto contraxerint, ne eos cogi liceat, vt denuo inter ſe contrahant, nec rurſus eo nomine impediri, quominus eorum vnuſquiſque cum alijs libere contrahat, cum illud eorum factum ne ſponſalium quidem, nedum matrimonij vim habeat.*

Qui quarto, & quinto affinitatis, conſanguinitatiſue gradu iuncti ſunt, cum inter ſe matrimonium, non impetratò diſpenſationis beneficio, libere inire, contrahereue poßint, ne a parocho, aut ab alio quopiam in poſterum impediantur, quominus liberè contrahant, ſeruatis regulis, Tridentina *ſanctione præſcriptis.*

Parochus, cum matrimonium celebrare voluerit, moneat contrahentes, propoſitam eſſe pœnam excommunicationis latæ ſententiæ, vltra alias pœnas à iure inflictas in eos, qui in gradu prohibito conſanguinitatis, vel affinitatis matrimonium contrahere ſcienter præſumpſerint, ac eos omni ſpe conſequendæ diſpenſationis carere ex præſcripto Concilij Tridentini.

EPISCO*pus verò ſeuere animaduertat in eos, qui diuino timore poſtpoſito in ſuarũ periculũ anima-*

pœnam etiam illos ſubire decernimus, ſi qui in illis ſoluendis verba improbata, ſuperſticioſa, atque adeò alia, quàm quę Epiſcopo primum probata ſunt, adhibuerint; cum id non ſine diuini cultus offenſione maximè faciant.

Quo etiam genere pœnæ afficiantur, quicumque vel ſuaſerint, vel mandarint, vel conſenſerint.

NE *quis cuiuſcumque gradus, conditioniſue ſit, ſtatis temporibus, quibus nuptiarum ſolemnitates celebrari interdictum eſt, domum ſponſam traducat, aut nuptialia conuiuia celebret, aliaue eius generis vetita agat.*

Qui autem, vel per ſe, vel alium contrafecerit, aut eius culpæ quouis modo particeps fuerit; is pœnam interdicti ab ingreſſu eccleſiæ ipſo facto incurrat: eamque pœnam illum tamdiu ſuſtinere volumus, quoad ſponſi Epiſcopi *iuſſu ſeparati, meritas pęnas, pro eorum conditione dederint, arbitrio eiuſdem* Epiſcopi, *& interdicto liberari eiuſdem iudicio meruerint.*

IN *diſpenſationibus matrimonialibus, dotis non competentis cauſa conceſſis, ſi modò eò loci, vbi mulier, de cuius matrimonio agitur, habitat, virum pari, equaliq. conditione non inueniri verè conſtet, qui ſibi cognationis, affinitatiſue vinculo coniunctus non ſit, progrediatur Epiſcopus ad exequen-*

 dam

Qui contrà fecerit, poſt huius decreti promulgationem in eius parochiali eccleſia factam, tamquam is, qui in ſtatu damnationis notoriè verſatur; præmiſſa monitione, interdicti pœna afficiatur, & alijs prætereà etiam grauioribus arbitratu Epiſcopi.

PAROCHI *ſinguli, quam maximam poſſunt, in eã ſollicitudinem, perſuadendiq. ſtudium adhibeant, vt omnem luxum, cincinnorum ornatum, inaures, quod ſignum diaboli Sanctus Auguſtinus nominat, fucum, & veſtes in primis, quas caudatas dicunt, parochiæ ſuæ mulieres omninò deponant. Qua in re perſuadenda argumentorum vim, rationumque momenta ſibi comparent, cum ex Sancti Ambroſii, patris noſtri, illarum luxum grauiter exagitantis, libris, tum ex Sancti Chriſoſtomi, aliorumque patrum monimentis, in primiſque ex homelia, quam eo de genere grauiſſimam vir doctiſſimus, idemque religioſiſſimus, Iacobus Vitriacus S. R. E. Cardinalis olim habuit.*

Hoc autem omne vſque adeò ab eccleſia vetitum eſſe, ille ipſe affirmat, vt ſi caudatæ ad eccleſiam accederent ſacra Communione interdicerentur.

NVLLA *eſt amplior hæreditas, nec præclarius patrimonium, quod parentes ſuis liberis relinquere, neque maius precium, honeſtioremque merce-*

dem,quam domini ijs, qui ſibi in ſeruitute operam dant,pro fideli eorum famulatu tribuere, ac perſoluere poſſunt, quam ſi effecerint, vt boni chriſtiani euadant, quæ virtus omni terreno theſauro multo precioſior eſt cenſenda. Quamobrem qui in aliqua domo, atque familia duces ſunt, curabunt diligenter, vt omnes, quicumque ſuo ſub imperio, & ditione viuunt, ieiunia colant, diuini verbi prædicationem crebro audiant, Sacramentis frequenter vtantur, & omnia demum veri chriſtiani officia exerceant: famulorum autem domini non ſolum diebus feſtis tantum eis liberi temporis concedere curent, vt eiuſmodi officijs vacare poſsint, ſed crebris item eos, ac paternis hortationibus excitare non deſiſtant, ne in ſtudio eiuſmodi tam ſalutari, ſegniores, neque negligentiores exiſtant: in quo ſi parentes ipſi, aut domini ſuo officio in his defuerint; procul dubio expectent fore, ſibi vt ante ſeueriſsimum Chriſti Domini tribunal culpæ tribuantur peccata omnia, quæ liberi, vel famuli non commiſiſſent, ſi ſuas illi partes, in hoc, alijſque eiuſmodi decretis præſcriptas, ſibique maximè debitas præſtitiſſent. Atque id quidem multò magis timendum illis erit, qui aliquo modo impedierint, quominus pia ſupra ſcripta, & alia huiuſmodi officia perſoluantur: contrà quos agat Epiſcopus pro culpæ ratione.

HIS temporibus tanta puerorum licentia eſt, atque

que adeo effrænata, vt cum peccandi materiam afferat, tum diſciplinę chriſtianæ detrimenta importet non leuia: hinc in ſcholis nimia petulantia, in eccleſijs irreuerentia, turbulenta foris concitatio, atque in omni loco ſeſe efferens impudentia, & pene proiecta audacia. Quare Epiſcopi, qui omni morum ſpeculationi ſancte inuigilare debent, videant, ne grauiores offenſiones inde exiſtant: proinde & cum magiſtratibus, decurionibuſue agant, vt ali qua inita ratione ei rei occurrant; & præterea ſacerdotes aliquot vitæ probitate, caſtiſsimiſque moribus præſtantes, alioſque pios viros, & ſalutis ani marum zelo accenſos deligant: qui puerorum ſcholas ſæpe inuiſant, mores, & vitam eorum perquirant; in Dei timore, officijſque chriſtianæ inſtitutionis illos contineant, idque omne cum parentibus, magiſtris, præceptoribuſque agant. Curentque vt pius aliquis ciuitatis locus, piaue confraternitas id oneris ſuſcipiat, quemadmodum alicubi fit, vt huius generis vagantes pueri colligantur, eorumq. effrenatis moribus opportune cōſulatur. Quod ſi hac non ſucceſſerit, aliam omnem, quę ſibi potior videatur, rationem ineant, vt puerorum effrænatę liberta ti, quę multa ſpiritalia incommoda parit, rectiſſime occurratur.

Nullo verò modo patiantur, vt huiuſmodi pueri eccleſiam perturbent: quod ea maxime ratione præſtabitur, ſi parentes, vel ij, ad quos id pertinet, libe ros ſuos teneræ ętatis apud ſe teneant, ſecum ducāt,

eiſq.

LAICI confratres cuiuſcumque confratriæ, de fidei dogmatibus ne diſceptationes, colloquia, ſermonesue habeant. Videat præterea Epiſcopus diligenter, vt in oratorijs ſuis collocutiones de ijs tantùm rebus inſtituant, quarum tractatio, & collocutio, laicalis ordinis hominibus conueniat.

NE quicquam, quod vulgari ſermone conſcriptum ſit, in vlla cuiuſuis generis confratria, ſcholaue legi, recitariue liceat, niſi primùm ab Epiſcopo, vel ab eo, cui ille mandarit, recognitum ſit, & ſubſcriptione comprobatum.

QVO tempore in baſilica cathedrali, eccleſiaue parochiali officium veſperarum celebratur, tunc ne in vllis confratriæ, ſcholæue oratorijs ciuitatis, aut loci illius ab eiſdem confratribus, recitari liceat officia, ſed vel ante, vel poſt, recitentur, ita tamen vt non ſolum eiuſmodi officiorum occaſione non diuertantur illi à diuinis officijs publicis; ſed nec etiã à ſcholis Doctrinæ Chriſtianæ, in quibus eiuſmodi confratres vtiles adiutores, & operarij eſſe ſolent.

DI ſciplinati, confratreſue cuiuſcunque ſcholæ, cum proceſsiones, ſupplicationeſue collegiatim ipſi agũt capellanum, ſacerdotemue alium adhibeant: cuius ſit, eam religioſam actionem dirigere, niſi cum aliquando ſine ſacerdote proceſsionis, ſupplicationiſue agen-

agendę facultatem a parocho, aut ab Epiſcopo impetrarint.

NE confratri cuiquam ad confratriæ eccleſiam, oratoriumue arma vllius generis ferre liceat, niſi pro dignitatis ſuæ, aut officij, quod gerit, ratione, hoc alicui conueniens ſit. Nemini autem vnquam, cum confratriæ amictu indutus eſt, id liceat.

NE in confratriarum, ſcholarumue oratorijs, eccleſijsue cadauera, etiam ſodalium ſepelliri liceat, niſi id licere ex certis priuilegij tabulis, aut probatæ conſuetudinis immemorabili vſu conſtet Epiſcopo. Vbi verò confratribus ius ſepulturæ tantum conceſſum eſt, alij nemini, neque electionis etiam iure, ibi ſepelliri liceat, ſed ne confratribus quidem ipſis, niſi per ſex menſes ante obitum in ſodalitio ritè adſcriptus ſit.

NE cuiquam confratriæ vſquam eleemoſynam quæritare liceat, niſi facultate, quæ litteris exarata ſit, ab Epiſcopo impetrata.

NE in vllo diſciplinatorum, aliarumue ſcholarum confratria, officiales, miniſtroſue creari, aut eligi liceat, niſi vel parocho, vel alio ſacerdote ab Epiſcopo conſtituto, præſente, ſi modò aliud Epiſcopo non videatur.

Qua

QVAE cumque & in hoc quinto Concilio, & in alijs ſuperioribus de diſciplinatorum ſcholis, alijſue con fratrijs, etiam laicalibus conſtituta, aut præſcripta ſunt, ea Epiſcopus *ab illis inuiolatè, integreq. ſeruari mandet: etiam ſi in ecclesijs regularium illę ſcholæ, confraternitateſue erectæ ſint, exerceanturue, ità vt ſi quid contrà ab eiſdem vſquam factum erit, id pro culpæ modo ab* Epiſcopo *grauiter puniatur arbitratu ſuo.*

CHARITATIS, *beneficentiæq. omnibus officijs quę in proximos conferuntur, magnam cæleſtis gloriæ mercedem propoſitam eſſe, ſacræ literę oſtendunt, ſed illa maxime* Deo *grata, atq. accepta opera ſunt, quibus benignè fit, ac ſuccurritur egentiſſimis homi nibus, ægrotis, ac peregrinis. Itaque, vt quæ ad eam rationem pertinent, legibus, & ſanctionibus communita, rectè obſeruentur, hęc pro paſtoralis curæ noſtræ munere decernimus.*

Primo hoſpitalarius, iſue, cui hoſpitalium ædiũ cuſtodia committitur, vir ſit, cuius fides, pietas, vitæ innocentia, ſedulitas, charitas grauium virorũ teſtimonio commendata ſit.

Caueat, ne à quoquam, cum hoſpitium ingreditur, aut, cum inde diſcedit, quicquam, vel minimum ac ne ſpontè quidem oblatum, exigat, petat, accipiatue.

Ne cum mendacis, qui ad quæſtum omni ſimulandi arte vtuntur, aliquam turpis lucri pactionem pro ijs recipiendis, ineat.

Curet

ſpitali adiunctæ ſunt, vbi longo temporis ſpatio hoſpitalitas intermiſſa eſt, quàm primum reſtituatur, vt iuris eſt.

Quæ ad moniales pertinent.

MEMINERIT Epiſcopus, *ſe, vt eſt Bonifacij Octaui Pont. & Concilij* Tridentini *edita ſanctio, diuini iudicij obteſtationem, ac maledictionis æternæ exterminationem eſſe ſubiturum, ſi in monialium, etiam quæ ab ſua iuriſdictione liberæ, immuneſque ſunt, clauſura reſtituenda, atque adeò conſeruanda ſe negligenter geſſerit. Quare ſtudioſe in eo euigilet paſtorali ſollicitudine, vt non modò in monaſterijs ſuæ curæ, iurique ſubiectis, verùm in illis, quorũ curationi regulares cuiuſuis ordinis præſunt, illa omni ex parte, vt diligentiſſimè fieri poteſt ſeruetur, propoſitis etiam Tridentini eiuſdem* Concilij, *& arbitrij ſui pœnis.*

Contrà moniales item, & illas etiam, quarum curam regulares gerunt; ſi quando è clauſurę finibus, exierint, facultate à ſede Apoſtolica non impetrata, cenſuris eccleſiaſticis, alijſque iuris remedijs agat, prout è re eſſe viderit.

SI *quando, moniales, legitima facultate, ad aliquod monaſterium transferri contigerit; eam curam, cogitationemque* Epiſcopus *ſuſcipiat, vt quo*

à pau-

ſcopus, ſuperiorue tam regularis, quàm ſęcularis, aut confeſſarius, aliuſue ad ſæpta monaſterij introeat: ſed in eccleſia exteriori, vbi ſanctiſſimæ Eucharistiæ Sacramentum ad feneſtellam miniſtratur, hæc illis, vel puellis, vel monialibus in eccleſia interiori manentibus, præſtentur.

Neque Miſſæ celebrandæ cauſa, ad interiorem eccleſiam, monaſterijue ſæpta, Epiſcopus, ſuperiorue introeat vmquam; niſi tantùm, cum præfecta monaſterij, aut alia monialis conſecranda eſt; tuncque ne moniales egrediantur, ſed is adiunctis etiam, quos ad miniſterium conficiendum neceſſarios habet, miniſtris, introeat licet, intus Miſſam celebret, ritumq. conſecrandi adhibeat, ad Pontificalis libri præſcriptum.

Monialis ne atramentarium calamum, aliudue cuiuſuis generis inſtrumentum, quod ad ſcribendum vſui ſit, in cella, alioue loco priuatim habeat. Quòd ſi quando ſcribere neceſſe habet, id ne faciat, niſi præfectæ conceſſu.

Hęc verò ne facilè concedat, permittatue, ſed explorata, perſpectaq. ſcribendi cauſa, eaq. graui, & neceſſaria, facultatem det de atramẽtario, cæteriſq. ad ſcriptionem neceſſarijs accommodet: quę vbi monialis adhibuerit, quàmprimùm præfectæ reſtituat, ſimulque rectè oſtendat, quæcumque ſcripſerit.

Moniales, libros cuiuſuis generis apud ſe minimè retineant, niſi quos Epiſcopus, vel is, cui id curæ dederit, ſcripto approbarit.

Cvm nouitię, anteaquam profeſsionem prętet, voluntatem Epiſcopus pro facultate, ſibi decreto Tridentino data, explorare volet, hoc agere ei liceat, loco, vbi crates monaſterij ſunt, nec propterea a ſeptis illa egrediatur: niſi cauſa ſit, probabiliſue eiuſdem Epiſcopi iudicio ſuſpicio, quamobrem potius eſſe cenſuerit, vt alio loco eius voluntas perquiratur: tuncque vel in eccleſiam monaſterij exteriorem, vel in aliam proximam, prout commodius, decentiuſue fieri viderit, illam perduci iubeat. Qua in eccleſia, pręſentibus matronis duabus, ætate grauibus, honeſtis, & nouitiæ gradu cognationis, quantum poteſt, propinquioribus, quas ipſa, aut moniales delegerint, eius animum, voluntatemque Epiſcopus rectè indaget, loco paulò remotiori, ita vt quę adſunt, matronę videre, non tamen auribus percipere poſsint indagationem, reſponſionemue.

Vt & in puellis, moniali veſtitu induendis, & in admittendis ad profeſſionem nouitijs, vnus, idemque ritus ab prouinciæ Epiſcopis adhibeatur, cum eiuſ generis regulę varię illæ quidem, ac planè inter ſi diuerſæ, diſsimileſque ſint; liber de eo ritu, huius synodi prouincialis auctoritate per nos edetur, ad cu

iu

ius prꝗſcriptum omnis ea ratio ineatur tum puellas induendi,tum nouitias ad profeſsionem admittendi.

S i quę monialium pręfecta,earumque ſuperior regularis virginem aliquam non explorata per Epiſcopum illius voluntate, examineue adhibito, religioſum veſtitum ſuſcipere, aut profeſsionem conficere permiſerit;ab ipſo Epiſcopo ſeuera pœna afficiatur.

Quæ generatim ad hæc decreta, conſtitutionesue pertinent.

OMNI Epiſcopalis ſollicitudinis officio,ſtudioque vigilanti Epiſcopi pro ſui muneris ratione in eam curam incumbant, vt quęcumque & in ſuperioribus noſtris Concilijs,& in hac quinta ſynodo prouinciali,decreta, conſtitutaque ſunt, diligentem,atque adeò omnem executionem, quemadmodum par eſt,planè habeant:quicumque verò vniuerſi,vel ſinguli, quorum intereſt, non paruerint, aut aliquid contrà commiſſerint, admiſerintue, ij mulctas,& pœnas luant,ijs ipſis decretis ſancitas, tum alias pręterea eccleſiaſticis,conciliaribusq. ſanctionibus, & canonum iure pręſcriptas. Compellanturq. pręterea ab Epiſcopo ad parendum omnibus iuris remedijs,alijs etiam pœnis,& cenſuris conſtitutis,& irrogatis pro arbitrio ſuo.

QVAE cumque etiam de Sacramentorum adminiſtratione, Miſſę ſacrificij celebratione, diuinorumq. officiorum modo, & ratione, in hac, & ſuperioribus prouincialibus ſynodis decreuimus, ea planè omnia, & ſingula ad Metropolitanam etiam, cæteraſq. quaſcumque eccleſias, ritu Ambroſiano vtentes, pertinere ſancimus, ac declaramus: niſi ſi quid eiuſmodi erit, quod vel per nos, vel deinceps per ſucceſſores noſtros Archiepiſcopos nominatim, ſpeciatimq. declaretur, Ambroſianis ipſis ritibus, inſtitutiſue expreſſe aduerſari.

SI in his decretis ante alteram Mediolanenſis prouinciæ ſynodum vlla difficultas orta erit, eius declarationem, tum verò præterea omnium, quæ eiſdem decretis continentur, interpretationem, & explicationem nobis, & ſucceſſoribus noſtris Archiepiſcopis perpetuò reſeruamus, ſalua ſemper ſedis Apoſtolicæ auctoritate.

Quamcumque facultatem ex decretis in hac prouinciali ſynodo Mediolanenſi quinta per nos editis, habent Epiſcopi; eam ipſos per ſuos Vicarios generales exequi poſſe volumus, niſi in ijs, quæ propriè ad ordinem Epiſcopalem pertineant, aut in quibus Vicarij a ſacris canonibus, aut a Concilio Tridentino, vel a nobis expreſſe excluſi ſint.

VT nemini eorum, quæ in hac quinta prouinciali noſtra ſynodo, a nobis decreta ſunt, ignorantiam excu-

cuſari liceat, edicimus, vt ex quo primùm die edita in valuis Metropolitanæ eccleſiæ propoſita fuerint, ad duos menſes, omnes ſe, & his decretis, &, ſi contrafecerint, pœnis, quę eis continentur, teneri intelligant. Ab eo etiam affixionis die, eorum decretorum temporis initium ſumendum decernimus, quibus aliquid intra certum tempus præſtari iubemus.

VNVS *quiſque præterà Epiſcopus ea omnia, & ſingula in proxima diœceſana ſynodo legi, ac recitari iubebit, &, ſi ita expedire cenſuerit, ſuæ quoque cathedralis eccleſiæ valuis proponi, quò ſtudioſius omnium animis eorum præcepta fixè inhæreant.*

Singulæ etiam cathedrales, & collegiatæ, & parochiales eccleſiæ huius prouinciæ has noſtras conſtitutiones aliquo loco collocatas, perpetuò aſſeruent.

OM*nia, & ſingula, quę a nobis, in hac quinta prouinciali ſynodo decreta, actaq. ſunt, qua debemus, obedientia, ac reuerentia, auctoritati, ac iudicio Sanctę Romanæ Eccleſiæ, omnium eccleſiarum matris, & magiſtræ, ſemper emendanda, & corrigenda ſubijcimus.*

FINIS.

LAVS DEO.

Nos Carolus S. R. E. Presbyter Cardinalis tit. S. Praxedis Dei,& Apoſtolicæ ſedis gratia Archiepiſcopus Mediolanenſis de conſilio, & aſſenſu Reuerendiſsimorum Coepiſcoporum noſtrorum ſubſcripſimus.

Ego Cæſar Epiſc. Derton. conſentiens ſubſcripſi.

Ego Hieronymus Epiſcopus Lauden. conſentiens ſubſcripſi.

Ego Petrus Epiſcop. Aquen. conſentiens ſubſcripſi.

Ego Dominicus Epiſcopus Brixien. conſentiens ſubſcripſi.

Ego Nicolaus Epiſcopus Cremonen. conſentiens ſubſcripſi.

Ego Hieronymus Epiſcopus Bergomi conſentiens ſubſcripſi.

Ego F. Dominicus Epiſcopus Aſten. conſentiens ſubſcripſi.

Ego Guernerius Epiſcopus Alexandrinus conſentiens ſubſcripſi.

Ego Io Franciſcus Epiſcopus Vercellen. conſentiens ſubſcripſi.

Ego Vincentius Epiſcopus Alben. conſentiens ſubſcripſi.

Ego Franciſcus Epiſcopus Vintimilien. conſentiens ſubſcripſi.

Ego Cæſar Epiſcopus Saonen. conſentiens ſubſcripſi.

Ego Alexander Epiſcopus Caſalen conſentiens ſubſcripſi.

Ego Alexander Epiſcopus Vigleuanen. conſentiens ſubſcripſi.

Ego P. Cotta Epiſcopus Nouariæ conſentiens ſubſcripſi.

INDICTIO
FVTVRI CONCILII
SEXTI PROVINCIALIS.

CAROLVS MISERATIONE DIVINA
Tit. S. Praxedis S. R. E. Presbyter Cardinalis, ſanctæq. Mediolanen. Eccleſiæ Archiepiſcopus.

OMNIBVS, & ſingulis Reuerendiſsimis dominis Epiſcopis, qui & hic adſunt, & synodo prouinciali Mediolanẽſi, quacunque ratione intereſſe debent, omnibuſq. item Capitulis, & Eccleſiarum cathedralium Procuratoribus, indicimus, ſignificamus, denunciamus, & intimamus proximam ſequentem synodũ Prouincialem Mediolanenſem ſextam, Deo omnipotente auctore, & ad eius laudem, hac eadem in vrbe, hoc ipſo loco, Anno MDLXXXII. die decimo menſis Maij, proximè ſequẽtis, qui dies erit feria quinta Dominicæ tertię poſt Paſcha Reſurrectionis D. N. Ieſu Chriſti inchoandam, & celebrandam eſſe.

Quamobrem eos omnes, & ſingulos Reue-
rendiſsimos dominos Epiſcopos monemus:
Procuratores vero Eccleſiarum cathedraliũ
inuitamus, vt eo die ad synodum Prouincia
lem quintam, iuuante Deo, Mediolani cele-
brandam, conſtituto, hic omnino interſint:
niſi diem celebrationis ipſius synodi aliqua
ex cauſa a nobis prorogatum fuiſſe, noſtris
ad eos datis litteris intellexerint. Quod ſi
ipſorum Reuerendiſsimorum Epiſcoporum
noſtrorum aliquis legitimo tunc detentus
erit impedimento, nuntium, procuratorem-
ue ad ſe excuſandum, atque ad id impedi-
mentum probandum ad nos mittat: cui etiã
facultas ab ipſo detur, ea omnia, & ſingula,
nomine ſuo, & eccleſiæ ſuæ recipiendi, quæ,
diuina gratia auxiliante, in ipſa synodo à
nobis de conſilio, & aſſenſu Reuerendiſsi-
morum Coepiſcoporum noſtrorum conſti-
tuentur, decernenturue.

CON-

CONSTITVTIONES PONTIFICIAE

Quarum ſupra in Decretis mentio explicata eſt.

DE IVDAEIS, ET INFIDELIBVS CONuerſis, Neophitiſue.

PAVLVS PP. III.

AD perpetuam rei memoriam. Cupientes Iudęos, & alios infideles quoslibet ad fidem catholicam conuerti, & prætextu bonorum per eos antea poſſeſſorum ob eandem fidem non diſtrahi, Motu proprio ex certa noſtra ſcientia auctoritate Apoſtolica tenore præſentium hac in poſterum valitura conſtitutione ſancimus, quod cuicunque eorundem Iudęorum, & infideliũ dictam ſedem conuerti volenti, etiam ſi in patria poteſtate conſtitutus fuerit, bona ſua quæcunque tam mobilia, quam immobilia, intacta, & illæſa permaneant, ita vt etiam filij familias, & in patria poteſtate, (vt præfertur) conſtituti, legitima, & quacunque alia portione bonorum patrimonialium, aut maternorum eis de iure, ſeu ſucceſsione bonorum eis alias debitorum per eorũ parentes fraudari, aut priuari non poſſint, neq. debeãt, ſed eis integre, etiam ſi contra voluntatem parentum ſuorum ad fidem ipſam conuerſi fuerint, etiam eorum parentibus viuentibus debeantur. Et ſi bona ipſa ex vſura, aut illicito quæſtu fuerint acquiſita, & notæ ſint perſonæ, quibus eorum fuerit de iure facienda reſtituatur male ablatum) illa eiſdem perſonis omnino reſtituãtur, perſonis vero non extantibus prædictis, quia bona ipſa eſſent per manus eccleſiæ in pios vſus conuertẽda, bona huiuſmodi eiſdem Iudæis, & alijs infidelibus in fauorem ſuſcepti baptiſmatis, tanquam in pium vſum libere

libere concedimus, eaque apud ipſos ſic conuerſos Iudæos,& alios infideles remanere decernimus: Interdicẽtes ſub diuinæ anathematis pœna quibuſuis tam eccleſiaſticis, quam ſæcularibus perſonis, ne vllam ſuper bonis huiuſmodi quouis quæſito colore moleſtiam inferant, aut inferri patiantur, ſed magnum ſe feciſſe lucrũ exiſtiment, dum tales Chriſto lucrati fuerint. Et quoniam, vt ſcriptum eſt, qui habuit ſubſtantiam mundi huius, & viderit fratrem ſuum neceſſitatem habere, & clauſerit viſcera ſua ab eo, quando charitas Dei manet in ipſo, ſi ipſis conuerſiouis tempore inopes, aut indigentes fuerint, omnes tam eccleſiaſticos, quàm ſæculares per viſcera miſericordiæ Dei noſtri exhortamur, vt ipſis conuerſis manus porrigant adiutrices: ipſi quoque diœceſani non ſolum chriſtianos ad ſubuentionem ipſorum exhortentur, ſed etiam tam de redditibus eccleſiarũ, prout potuerunt, quam de ijs, quę ad pauperum vſus per ipſos conuertendos deuoluuntur, huiuſmodi neophitos ſubſtentare non negligant, ipſosq. à detractionibus, & contumelijs paterna affectione defendant. Et quoniam per gratiam baptiſmi ciues ſanctorum, & domeſtici Dei efficiuntur, longeq. dignius exiſtit regenerari ſpiritu, quam naſci carne eadem conſtitutione ſtatuimus, vt ciuitatum, & locorum, in quibus Sancto Baptiſmate pro tempore regenerabuntur, vere ciues ſint, & priuilegijs, ac libertatibus, & immunitatibus, quæ alij ratione natiuitatis, & originis duntaxat conſequuntur, gaudeant.

Curent inſuper Sacerdotes Baptizantes, & alij de ſacro fonte eos ſuſcipiẽtes, tam ante Baptiſmum, quàm poſt, illos in articulis fidei, ac legis nouæ præceptis, catholicæque eccleſiæ ritibus, diligenter inſtruire, & tam ipſi, quam diœceſani operam dent, ne cum alijs Iudęis, ſeu infidelibus ſaltem per longum tempus conuerſentur, ne ſicut quandoque contigit ab infirmitate curatis modifica occaſio ad priſtinam perditionem recidiuos afficiat. Et quoniam, experientia teſte, compertum eſt mutuam ipſorum neophitorum inter ſe conuerſationem

ipſos

ſpſos in fide noſtra fragiliores reddere, ac ſaluti ipſorum plurimum officere, hortamur locorum Ordinarios, vt quantum pro incremento fidei viderint expedire, curent, & ſtudeant neophitos ipſos cum originarijs chriſtianis matrimonio copulare, & prohibeant eiſdem ſub grauibus pœnis, ne mortuos more Iudæorum ſepeliāt, aut Sabbata, aliaſque ſolennitates, & antiquæ ſectæ ritus quoquomodo obſeruent, ſed & eccleſias, & prædicationes, prout alij catholici frequentent, & in omnibus chriſtianorum moribus ſe conformes reddant. Contemptores autem prædictorum per ſacerdotes, in quorū parochijs degent, aut alios, ad quos de iure, vel antiqua conſuetudine de talibus inquirere ſpectat, aut etiā per alios quoſcunque diœceſanis, ſeu inquiſitoribus hereticæ prauitatis deferant, & inuocato, ſi opus fuerit, auxilio brachij ſæcularis, & per eos taliter puniantur, quod alijs tranſeat in exemplum: Et inſuper de ijs omnibus in prouincialibus, & Synodalibus Concilijs diligens fiat inquiſitio, & tam circa Epiſcopos, & ſacerdotes in præmiſſis negligentes, quam ipſos neophytos, & infideles prædictos contemptores opportunum adhibeatur remedium. Si quis autem cuiuſcunq; gradus, vel pręeminentiæ fuerit, huiuſmodi neophitos, ne ad obſeruationem ritus chriſtiani, & aliorum præmiſſorum compellantur, fauerit, aut defenderit, pœnas cōtra fautores hæreticorum promulgatas, ipſo facto incurrat. Neophiti vero ſi ſe corrigere poſt monitionem canonicam neglexeriut, & ad vomitum iudaizātes redire comperti ſint, contra eos, tanquam perfidos hæreticos per Ordinarios locorum ſecundum ſacrorum canonum inſtituta procedatur. Non obſtantibus conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicos, ac ac quibuſuis priuilegijs, indultis, & litteris etiam Apoſtolicis, ſeu etiam Regijs, vel Imperialibus eiſdem Iudęis, vel infidelibus quomodolibet conceſſis, quæ quatenus in detrimentum catholicæ fidei; aut nominis chriſtiani, ſeu aliquorum ex præmiſſis quomodolibet vergerent, ad effectum preſentium

caſſamus

caſſamus,& irritamus,ac caſſa,&irrita decernimus,alijs decretis,& conſtitutionibus Apoſtolicis, quæ ſup̄ præmiſſis ſunt condita in ſuo robore duraturis. Et vt huiuſmodi ſanctę conſtitutionis ingens memoria habeatur, & ne quiſquam ipſius ignorantiam prætendere poſſit, illa per ſingulas cathedrales,& collegiatas eccleſias, aliaque pia loca,in quibus vberior erit fidelium concurſus ſemel in anno ad minus ĩfra diuina,publicari volumus, & decernimus. Et quia difficile foret præſentes ad ſingula quæque loca deferri, volumus, & etiam declaramus,quod earundem præſentiam tranſumptis, ſeu copijs etiam impreſſis, & manu alicuius notarij publici ſubſcriptis,ac ſigillo alicuius prælati munitis,eadē prorſus fides adhibeatur, quæ præſentibus adhiberetur vbicunque forent exhibitæ,vel oſtenſę. Dat. Romæ apud ſanctum Petrum ſub annulo Piſcatoris die 21. Martij, milleſimo quingenteſimo quatrageſimo ſecundo, Pontificatus noſtri anno octauo.

CON-

CONSTITVTIO S. D. N. D. PII, Diuina prouidentia Papæ Quinti, Super confirmatione, ac reualidatione ſanctionis olim a Sanctæ memoriæ Paulo PP. IIII. contra Iudæos editæ.

PIVS EPISCOPVS SERVVS SERVORVM DEI, Ad perpetuam rei memoriam.

ROman. Pontifex Chriſti Vicarius in terris nonnunquam ea, quæ pro zelo Religionis à cæteris Roman. Pontificibus predeceſſoribus ſuis conceſſa dicuntur, vt illibata perſiſtant, approbat, & confirmat, prout in domino conſpicit ſalubriter expedire. Dudum felicis recordationis Paulus Papa IIII. predeceſſor noſter zelo fidei Chriſtianæ motus, certum modum viuendi, & habitandi Iudæis preſcripſerit, prout in quadam eius conſtitutione cuius tenor ſequitur, & eſt talis videlicet: Paulus Epiſcopus ſeruus ſeruorum Dei, ad perpetuam rei memoriam. Cum nimis abſurdum, & inconueniens exiſtat, vel Iudæi quos propria culpa perpetuæ ſeruituti ſubmiſit ſub prætextu quod pietas chriſtiana illos recepteet, & eorum cohabitationem ſuſtineat, chriſtianis adeo ſint ingrati, vt eis pro gratia cõtumelias reddant, & in eos pro ſeruitute quam illis debent, dominatum vendicare procurent, nos ad quorum notitiam nuper deuenit eoſdem Iudæos in alma vrbe noſtra, & nonnullis S.R.E. Ciuitatibus, Terris, & locis in id inſolentiæ prorupiſſe, vt non ſolum mixtim cum chriſtianis, & prope eorum Eccleſias nulla intercedente habitus diſtinctione cohabitare, verum etiam domos in nobilioribus Ciuitatum, Terrarum, & locorum in quibus degunt vicis, & plateis conducere, & bona ſtabilia comparare, & poſſidere, ac nutrices, & ancillas, alioſq. ſeruientes Chriſtianos, mercenarios habere, & diuerſa alia in ignominiam, & contemptum chriſtiani nominis perpetrare præſuſumant, conſiderantes eccleſiam Romanam eoſdem Iudæos

deos tolerare in teſtimonium veræ fidei Chriſtianæ, & ad hoc vt ipſi ſedis Apoſtolicę pietate,& benignitate allecti,errores ſuos tandem recognoſcant,& ad verum catholicę fidei lumen peruenire ſatagant,& propterea cõuenire, vt quandiu in eorum erroribus perſiſtunt effectu operis recognoſcant ſe ſeruos, chriſtianos vero liberos per Ieſum Chriſtum Deum, & dominum noſtrum effectos fuiſſe,iniquumq. exiſtere,vt filij liberæ filijs famulentur ancillæ. volentes in præmiſſis quantum cum Deo poſſumus ſalubriter prouidere, hac noſtra perpetuo valitura conſtitutione ſancimus, quod de cętero perpetuis futuris temporibus tam in dicta vrbe, quàm in quibuſuis alijs ipſius Roman. Eccleſiæ Ciuitatibus, Terris,& locis Iudæi omnes in vno,& eodem,ac ſi ille capax non fuerit,in duobus, aut tribus, vel tot, quot ſatis ſint,contiguis, & ab habitationibus Chriſtianorum penitus ſeiunctis per nos in vrbe, & per Magiſtratus noſtros in alijs Ciuitatibus, Terris, & locis prædictis deſignandis vicis, ad quos vnicus tantum ingreſſus pateat, & quibus ſolum vnicus exitus detur omnino habitent. Et in ſingulis Ciuitatibus, Terris, & locis in quibus habitauerint vnicam tantum Synagogam in loco ſolito habeant,nec aliam de nouo conſtruere,aut bona immobilia poſſidere poſſint. Quinimo omnes eorum Synagogas præter vnam tantum demoliri,& deuaſtare,ac bona immobilia, quæ ad pręſens poſſident, infra tempus eis per ipſos Magiſtratus præfigendum Chriſtianis vendere,& ad hoc vt pro Iudæis vbique dignoſcantur, maſculi biretum,feminæ vero aliud ſignum patens. ita vt nullo modo celari,aut abſcondi poſſit, glauci coloris palam deferre teneantur,& aſtricti ſint,nec ſuper non delatione bireti, aut alterius ſigni huiuſmodi prætextu cuiuſuis eorum gradus,vel præeminentiæ, ſeu tolerantię excuſari, aut per eiuſdem Eccleſiæ Camerarium, vel Cameræ Apoſtolicę Clericos, ſeu alias illi præſidentes perſonas,aut ſedis Apoſtolicæ Legatos, vel eorum vicelegatos quouiſmodo diſpenſari, aut abſolui poſſint, Nutri-

ces

ces quoque ſeu ancillas, aut alios vtriuſque ſexus ſeruientes chriſtianos habere, vel eorum infantes per mulieres chriſtianas lactari, aut nutriri facere. ſeu dominicis, vel alijs de pręcepto Eccleſię feſtis diebus in publico laborare, aut laborari facere, ſeu Chriſtianos quoquo modo grauare. Aut contractus fictos, vel ſimulatos celebrare, ſeu cum ipſis chriſtianis ludere, aut comedere, vel familiaritatem, ſeu conuerſationem habere nullatenus præſumant. Nec in libris rationum, & computorum, quę cum Chriſtianis pro tempore habebunt, alijs quam latinis litteris, & alio quam vulgari Italico ſermone vti poſſint, & ſi vtantur, libri huiuſmodi contra chriſtianos nullam fidem faciant. Iudæi quoque præfati ſola arte ſtrazzarię, ſeu cenciariæ, vt vulgo dicitur, contenti aliquam mercaturam frumenti, vel ordei aut aliarum rerum vſui humano neceſſariarum facere, Et qui ex eis Medici fuerint etiam vocati, & rogati ad curam Chriſtianorũ accedere, aut illis intereſſe nequeant, nec ſe a pauperibus Chriſtianis dominos vocari patiantur. Et menſes in eorum rationibus, & computis ex triginta diebus completis omnino conficiant, & dies, qui ad numerum triginta non aſcenderint, non pro menſibus integris, ſed ſolum pro tot diebus, quot in effectu fuerint computentur, & iuxta ipſorum dierum numerum, & non ad rationem integri menſis eorum credita exigant, ac pignora eis pro cautione pecuniarum ſuarum pro tempore conſignata niſi tranſactis prius a die quo illa eis data fuerint decem, & octo integris menſibus vendere nequeant, & poſtquam menſes prædicti effluxerint, ſi ipſi Iudęi pignora huiuſmodi vendiderint, omnem pecuniam, quæ eorum credito ſuperfuerit, domino pignorum conſignare, & ſtatuta Ciuitatum, Terrarum, & locorum in quibus pro tẽpore habitauerint, fauorem Chriſtianorum cõcernentia inuiolabiliter obſeruare etiam teneantur, & ſi circa pręmiſſa in aliquo quomodolibet defecerint, iuxta qualitatem delicti in vrbe per nos, ſeu Vicarium noſtrum, aut alios a nobis depu-

deputandos,ac in Ciuitatibus, Terris, & locis prædictis per eoſdem Magiſtratus,etiam tanquam rebelles, & cri minis læſæ Maieſtatis rei, ac a toto populo Chriſtiano diffidati,noſtri & ipſorum Vicarj,ac deputandorum, & Magiſtratuum arbitrio puniri poſſint Non obſtantibus, conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolis, ac quibuſuis tolerantijs,ſeu priuilegijs & indultis Apoſtolicis eiſdem Iudæis per quoſcunque Roman. Pontifices prædeceſſores noſtros,ac Sedem prædictam,aut illius Legatos,vel ipſius Roman. Eccleſiæ Camerarios, & Cameræ Apoſtolicę Clericos, ſeu alios illi Præſidentes ſub quibuſcũque tenoribus,& formis,ac cum quibuſuis, etiam derogatoriarum derogatorijs,alijſque efficacioribus, & inſolitis clauſulis, necnon irritantibus & alijs decretis, etiam Motu Proprio,& ex certa ſcientia, ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine conceſſis, ac etiam iteratis vicibus approbatis,& innouatis. Quibus omnibus etiam ſi pro illorum ſufficienti derogatione de eis, eorumque totis tenoribus ſpecialis,ſpecifica,expreſſa,& indiuidua, ac de verbo ad verbum, non autem per clauſulas generales idem importantes mentio,ſeu quęuis alia expreſſio habenda, aut aliqua exquiſita forma ſeruanda eſſet, tenores huiuſmodi, ac ſi de verbo ad verbum nihil penitus omiſſo,& forma in illis tradita obſeruata inſerti forent, præſentibus pro expreſſis habẽtes illis aliàs in ſuo robore permanſuris,hac vice dũtaxat ſpecialiter, & expreſſe derogamus, cęteriſq; contrarijs quibuſcunque. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtræ ſanctionis,& derogationis infringere,vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attemptare præſumpſerit indignationem omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum eius ſe nouerit incurſurum. Dat. Romę apud Sanctum Marcum Anno Incarnationis Dominicę Milleſimo Quingenteſimo Quinquageſimo Quinto Pridie Idus Iulij Pontificatus noſtri Anno Primo. Nos igitur cupientes,vt conſtitutio, ſtatuta,& ordinationes huiuſmodi perpetuis futuris tempori-

pori-

poribus obſeruentur, Motu Proprio, & ex certa noſtra ſcientia, & non ad alicuius alterius nobis ſuper hoc oblatæ petitionis inſtantiam, ſed ex mera noſtra deliberatione, conſtitutionem, ſtatuta, & ordinationes huiuſmodi, & prout illa concernunt omnia, & ſingula in dicti prędeceſſoris literis contenta, & inde ſecuta quæcũque auctoritate Apoſtolica pręſentium tenore approbamus, innouamus, & confirmamus, & robur perpetuę firmitatis obtinere decernimus, ac volumus ſub interminatione diuini iudicij pręcipimus, & mandamus ea omnia in poſterum obſeruari firmiter, non ſolum in Terris, & Dominijs nobis ſubiectis, ſed etiam vbique locorum, & ad omnem circa colorem Bireti per maſculos, & ſigni per feminas deferendorum huiuſmodi ſubmouendam hæſitationem declaramus dictum colorem eſſe, qui vulgo gialdo dicitur. Mandantes in virtute ſanctę obedientiæ omnibus, & ſingulis venerabilibus Fratribus, Patriarchis, Primatibus, Archiepiſcopis, & Epiſcopis quatenus in ciuitatibus, & Diœc. proprijs pręſentes noſtras litteras publicari, & obſeruari faciant. Et omnes Principes ſeculares & alios Dominos, & Magiſtratus temporales rogamus, & obſecramus, per viſcera miſericordiæ Ieſu Chriſti eiſdem in remiſſionem peccatorum nihilominus iniungentes, quod in præmiſſis omnibus eiſdem Patriarchis, Primatibus, Archiepiſcopis, & Epiſcopis aſſiſtant, & ſuum fauorem, & auxilium pręſtent, ac contrafacientes pœnis etiam temporalibus afficiant. Non obſtantibus omnibus quæ idem Paulus prædeceſſor in ſupradictis litteris voluit non obſtare, priuilegijs quoque indultis, & litteris Apoſtolicis per recolendæ memoriæ Pium IIII. Roman Pontificem prędeceſſorem noſtrum, & ſedem Apoſtolicam, & etiam forſan conſiſtorialiter, ac per viam generalis legis, & ſtatuti, ac in vim ſtipulati contractus; ex quauis, etiam vrgentiſſima, & oneroſa cauſa, ac motu proprio, & ex certa ſcientia, & de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, etiam cum quibuſuis, etiam derogatoriarum derogatorijs, alijſq. effi-

eacioribus,& inſolitis clauſulis irritantibusque, & alijs decretis quomodolibet conceſsis confirmatis,& innouatis, etiam ſi in eis diſponeretur, & caueretur expreſſe, quod ad delationem bireti glauci coloris huiuſmodi in itinere,ac quod non,vt pręmittitur,in loco cauſo habitare tenerentur, & quod bona ſtabilia vſque ad certam ſummam acquirere, ac ſocietetem cum chriſtianis ſuper rebus ad annonam ſpectantibus inire, ac conuerſationem cum eiſdem Chriſti fidelibus habere, ac pignora alias quam pręſcripto modo diſtrahere, ac plures Synagogas retinere poſſent indulſerit, aut alias quomodolibet eis dictas litteras Pauli prædeceſſoris in fauoré Hebręorum prædictorum limitauerit. Quibus omnibus, etiam ſi pro illorum ſufficienti derogatione de illis, eorumq. totis tenoribus ſpecialis, ſpecifica, expreſſa, & indiuidua,ac de verbo ad verbum, non autem per clauſulas generales idem importantes, mentio, ſeu quęuis alia expreſsio habenda,aut alia exquiſita forma ſeruanda foret, & in eis caueatur quod nullatenus derogari poſsit, illorum omnium tenores pręſentibus pro ſufficienter expreſsis,ac de verbo ad verbum inſertis habentes, necnon modos, & formas ad id ſeruandas pro indiuiduo ſeruatis habentes hatum ſerie ſpecialiter, & expreſſe derogamus Et litteras eiuſdem Pauli prędeceſſoris, & omnia in eis contenta obſeruari in omnibus, & per omnia mandamus, perinde ac ſi litterę Pij ſimiliter prædeceſſoris noſtri non emanaſſent,aut ſi aliquibus cómuniter,vel diuiſim ab eadem ſit ſede indultum, quod interdici,ſuſpendi, vel excommunicari non poſsint per litteras Apoſtolicas non faciétes plenam, & expreſſam, ac de verbo ad verbum de indulto huiuſmodi mentionem. Volumus autem de indulto huiuſmodi mentionem. Volumus autem quod præſentes litterę in Cancellaria,& Acie Campi Flore publicentur,& inter Conſtitutiones extrauagantes perpetuo valituras conſcribantur. Et quia difficile foret pręſentes ad ſingula quæque loca deferri, volumus, & etiá declaramus quod earum

rum tranſumptis etiam impreſſis manu alicuius Notarij ſubſcriptis, ac ſigillo alicuius Prælati munitis, eadem prorſus fides vbicunque adhibeatur, quæ præſentibus adhiberentur ſi forent exhibitæ, vel oſtenſæ. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtræ approbationis, innouationis, confirmationis, decreti, præcepti, mandati, requiſitionis, obſecrationis, iniunctionis, derogationis, declarationis, & voluntatis infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attemptare præſumpſerit, indignationem omnipotentis Dei, ac beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum eius ſe nouerit incurſurum. Dat. Romæ apud ſanctum Petrum Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingenteſimo ſexageſimo ſexto. Tertiodecimo calen. Maij. Pontificatus noſtri anno primo.

REVOCATIO PRIVILEGIORVM, CONſuetudinum,& ſtatutorum prętandi, ſeu recipiendi fructus, diſtributiones, ſeu dulciaria.

PIVS EPISCOPVS SERVVS SERVORVM DEI, Ad perpetuam rei memoriam.

DVrum nimis,& incommodum arbitramur, quod eccleſiarum miniſtri in ijs, quæ ad ipſorum ſuſtentationem ſuppeditant, diſpendia patiantur. Quo circa cum ad rem, ſimulq. prohibendam ab eccleſia Dei auaritiæ prauitatem, editas ante hac ſanctiones minime ſatis eſſe intelligimus, nouę conſtitutionis ſubſidio cogimur prouidere. Cum itaq. alias ex plurium eccleſiarum cathedralium, & collegiatarum conſtitutionibus, aut ex praua conſuetudine obſeruari intelligeretur, vt in electione, præſentatione, nominatione, inſtitutione, confirmatione, collatione, vel alia prouiſione, ſiue admiſſione ad poſſeſſionem alicuius cathedralis eccleſiæ, vel beneficij, canonicatuum, aut prębendarum, vel partem prouentuum, ſeu ad diſtributiones quotidianas certæ conditiones, ſeu ad diſtributiones quotidianas certę conditiones, ſeu deductiones ex fructibus, ſolutiones, promiſſiones, compenſationeſue illicitę, aut etiam quę in aliquibus eccleſiis dicũtur turnorum lucra, interponerentur, licet ſancta ſynodus Tridentina hęc deteſtata mandauerit Epiſcopis, vt quęcunque huiuſmodi, quę in vſus pios non conuerterentur, atque ingreſſus eos, qui ſimoniacę labis, aut ſordidę auaritię ſuſpicionem haberent, fieri non permitterent, ipſique diligenter de eorum conſtitutionibus, ſiue conſuetudinibus ſuper prędictis cognoſcerent, & illis tantum, quas probarent exceptis, reliquas vt prauas, & ſcandaloſas reijcerent; eos vero, qui aduerſus prędicta quauis ratione commiſiſſent, pœnis contra ſimoniacos editis teneri decreuerit: multorum tamen indomita cupiditate, tam prædicta, quàm alia ad beneficium, & commodum ipſorum miniſtrorum edita,

aut

aut omnino contemnuntur, aut in varios ſenſus tradu-ctaperperam eluduntur. Quare nos pro diuini cultus exercitio,ſimulq. euocatorum ad illum auxilio plenius, euidentiuſq. conſulendum fore,rati,reuocamus, & abolemus omnia,& quæcunque priuilegia, conſuetudines, & ſtatuta quarumcunque eccleſiarum cathedralium,& Metropolitanarum,ac maiorum, necnō collegiatarum, etiā iuramento confirmatione Apoſtolica,aut alio quouis prędidio munita, ac etiam ſupra hominum memoriam,& lungiſſimo, ac quantumcunque tempore etiam continuo obſeruata, ſiue pro perſoluendis eccleſiarum, vel Pręlatorum debitis, ſiue pro ſupportandis illorum oneribus,ſiue alijs etiam maioribus,maximis,& vrgentiſſimis cauſis conceſſa,& approbata,ac etiam multiplicatis vicibus innouata,extenſa, & moderata, quòd vacantibus ipſarum eccleſiarum dignitatibus, canonicatibus,prębendis,portionibus,beneficijs, & officijs, fructus,ac etiam quotidianę diſtributionis ex eis primo ab ipſa vacatione Anno, aut longiore, vel etiam breuiorę tempore prouenturi, menſe Epiſcopali, ſeu capitulari, alioue loco integre,vel partim remaneant,ſeu applicentur,aut in communes vſus cedant, ſeu inter alios canonicos, & perſonas eccleſię, ſeu capituli diuidantur. Quodque nullus etiam Apoſtolica auctoritate prouiſus in canonicum recipi, aut ad dignitatē, ſeu portionem, beneficium,vel officium admitti,vel alias in eius poſſeſſionem induci poſſit, niſi prius de obſeruandis huiuſmodi priuilegijs,conſuetudinibus,& ſtatutis iuramentum pręſtiterit,& obtētę illorum derogationi, ac fructuum, & diſtributionum perceptioni renunciauerit, ſeu capitulo,& perſonis prędictis ceſſerit,ſeu (vt appellant) dulciaria,aut quid aliud pręſtiterit. Quorum omnium tenores, cauſas, & effectus habemus pręſentibus pro expreſſis quibuſcunque illa concepta ſint formulis, necnō irritantibus,& alijs decretis roborata: Volentes ea omnia vires,& effectum de cętero non habere. Pręcipimus igitur, & interdicimus omnibus Epiſcopis, Capitulis,

Collegijs,& perſonis,ad quos id pertinet,ne poſthac fru ctus,aut diſtributiones huiuſmodi,nec prorſus vllam eorum partem retineant,neue ipſorum ceſſionem, vel renunciationem, aut dulciaria, vel alia quomodocunque petant, vel exigant, aut quemquam ſiue ordinaria, ſiue Apoſtolica auctoritate prouiſum, ad præſtãdum huiuſmodi iuramẽtum inducant, aut illi prædicta non facienti poſſeſſionem impediant,vel remorentur. Quicunque contrafecerint, ſi eccleſiarũ Antiſtites,tam diu a Pontificalis officij exercitio ſint ſuſpẽſi,donec ſatisfactione præuia illis per ſedem Apoſtolicam ſuſpenſio relaxetur:capitula verò, & collegia quæcunque eccleſiaſtico ſubiaceant interdicto, ac ſingulares perſonæ in excommunicationis ſententiam incurrant,a qua, niſi in mortis articulo conſtituti,ab alio, quàm à Romano Pontifice abſolutiones beneficium nequeant obtinere. Decernentes huiuſmodi præſtita iuramenta non tenere, nec quemquam illis obligari,quinimo iurantes in huiuſmodi cenſuram incidere,necnon irritum,& inane quicquid ſecus ſuper his per quoſcunque ſcienter,vel ignoranter contigerit attentari. Et nihilominus ſtatuimus, vt vbicunq; huiuſmodi fructus,& diſtributiones fabricæ,vel ſacriſtiſtiæ,aut alterius pij loci vſibus vltra ſemeſtre tempus reperiuntur conceſſi,horum duntaxat dimidia pars ipſi ſacriſtiæ,vel fabricæ,aut pio loco deinceps tribuatur, alteram verò beneficiati prædicti integre percipiant. Non obſtantibus conſtitutionibus,& ordinationibus Apoſtolicis contrarijs quibuſcunque, aut ſi aliquibus communiter,vel diuiſim ab Apoſtolica ſit ſede indultum, quod interdici, ſuſpendi, vel excommunicari non poſſint per literas Apoſtolicas non facientes plenam, & expreſſam, ac de verbo ad verbum de indulto huiuſmodi mentionem, decreto prædictæ ſynodi, ac etiam conſtitutionis felicis recordationis Ioannis Papæ X X I I. quæ incipit, ſuſcepti, & alijs iuribus hac de re diſponentibus nihilominus aliàs in ſuo robore duraturis. Ceterum per prædicta non intendimus illis præiudicare capitulis, collegijs,

gijs,menſis,aut perſonis fructus, & diſtributiones inter uacationem beneficiorum, & eorum collationem, ſiue poſſeſſionis appræhenſionem prouenientes ex ſtatuto, conſuetudine, vel priuilegio huiuſmodi percipientibus, vel retinentibus,quominus ipſi illos interim, vt antea, exigere valeant, & habere. Poſtremo volumus, vt præſentium exempla etiam impreſſa,Notarij publici manu & Prelati eccleſiaſtici,eiuſue curiæ ſigillo obſignata eandem illam prorſus fidem vbique locorum in iudicio,& extra illud faciant, quam faceret ipſæmet præſentes, ſi eſſent exhibite, vel oſtenſæ. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtræ reuocationis, abolitionis,precepti,interdicti,decreti ſtatuti,intentionis, & voluntatis infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit,indignationem omnipotentis Dei,ac beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum eius ſe nouerit incurſurum Dat.Romæ apud ſanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ milleſimo quingenteſimo ſeptuageſimo, pridie calen. Iunij, Pontificatus noſtri anno quinto.

Reuocatio omnium licentiarum ingrediendi Monaſteria Monialium, & Virorum.

Et prohibitio ne habentes licentias ab Epiſcopis, vel Superioribus in caſibus neceſſarijs, ingrediantur Monaſteria Monialium, niſi vrgentibus neceſſitatibus.

GREGORIVS EPISCOPVS SERVVS Seruorum Dei, Ad futuram rei memoriam.

VBi gratię, & indulta ab hac Sede conceſſa ſucceſſu temporis incommodum afferre noſcuntur: expedit illa ſalubri pręſidentis conſilio ſubmoueri. Proinde ſanctimonialium quieti, & tranquillitati conſulere, ac omnia, quę illas a ſpiritualium rerum cogitatione, & exercitio auocant, impedimenta tollere, periculaque, & ſcandala ab eis remouere cupientes, auctoritate pręſentium reuocamus, & abolemus omnes, & quaſcunque licentias, ac facultates ingrediendi Monaſteria, Domos, & loca Monialium, ac etiam Virorum quorumuis ordinum, quibuſuis etiam Comitiſſis, Marchioniſſis, Ducisſis, & alijs cuiuscunque ſtatus, & conditionis mulieribus, ac etiam omnes, & quaſcunque licentias ingrediendi Monaſteria Domos, & loca ipſarum Sanctimonialium, quibuſcunque viris etiam eiuſdem ſtatus, & dignitatis tam a prędeceſſoribus noſtris, quàm etiam á nobis, & Sedis Apoſtolicę Legatis, aut alijs, ex quibus quantumcunq. vrgentibus cauſis ſub quibuſcunque tenoribus, etiam derogatoriarum derogatorijs, reuocatoriarum reſtitutorijs, alijſque efficatioribus clauſulis, irritantibuſque, & alijs decretis etiam Motu proprio, & ex certa ſcientia, deque Apoſtolicę poteſtatis plenitudine, atque ad Imperatoris, Regum, Reginarũ, aliorumue Principum contemplationem, vel ſupplicationem conceſſas, confirmatas, ac etiam iteratis vicibus renouatas: Caſſamuſque

&

& annullamus litteras de ſuper confectas, & proceſſu habitos per eaſdem. Inhibentes eiſdem, qui illas obtinuerunt, ſub excommunicationis pœna, ipſo facto incurrenda, ſuper qua a nemine, niſi a Romano Pontifice (preterquam in mortis articulo) abſolutionis beneficiũ poſſit impertiri, ne ipſarum licentiarum pretextu Monaſteria huiuſmodi quouiſmodo ingredi audeant. Abbatiſsis vero, nec non Abbatibus, Conuentibus, ac alijs Monaſteriorum vtriuſque ſexus ſuperioribus, & perſonis quocunque nomine vocentur, diſtrictè precipimus ſub eadem excommunicationis pœna, necnon priuationis dignitatum, beneficiorum, & officiorum ſuorum, ac inhabilitatis ad illa, & alia in poſterum obtinenda, ne in Monaſteria, Domos, & loca ſua quemquam prætextu huiuſmodi licentiarum, & facultatum ingredi faciant, permittant. Quin etiam ſub eiſdem pœnis ipſo facto incurrendis prohibemus, atque interdicimus omnibus, & quibuſcunque perſonis eccleſiaſticis, & ſecularibus, ac etiam ordinum quorumcunque etiam mendicantium regularibus, ne pretextu licentiarum ab Epiſcopis vel Superioribus, quibus illas concedendi in caſibus neceſſarijs tantum ex decreto Concilij Tridentini tribuitur, ne Monaſteria ipſa Monialium pro libito, ſed neceſsitatibus vrgentibus duntaxat ingredi, neuè Moniales ſub eiſdem pœnis illos aliter admittere preſumant. Nõ obſtantibus premiſsis, ac conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, Monaſteriorumque, & ordinum predictorum iuramento, confirmatione Apoſtolicis, vel quauis firmitate alia roboratis, ſtatutis, & cõſuetudinibus, priuilegijs quoque, exemptionibus, & indultis Apoſtolicis, illis, eorumque Superioribus predictis, ac alijs quibuſcunque per quoſcunque Romanos Pontifices predeceſſores noſtros, ac nos, & dictam Sedem ſub quibuſcunque tenoribus, & formis, ac cum quibuſuis clauſulis & decretis conceſsis, confirmatis, ac etiam iteratis vicibus innouatis: quibus omnibus, eorum tenores, perinde ac ſi ad verbum infererentur, præſentibus pro ſufficienter

ex-

expreſsis habentes, illis alias in ſuo robore permanſuris hac vice dontaxat ſpecialiter, & expreſſe derogamus, cęteriſq. contrarijs quibuſcunque Quoniam autem difficilè eſſet præſentes ad omnia loca perferri, volumus earum exemplis etiam impreſſis, manu Notarij publici, & ſigillo perſonę in dignitate eccleſiaſtica conſtitutæ, munitis, eandem fidem in iudicio, & extra illud vbique locorum adhiberi, quæ adhiberentur præſentibus, ſi eſſent exhibitę vel oſtenſę. Nulli ergo omnino hominum liceat hãc paginam noſtrę reuocationis, abolitionis, ceſſationis, annullationis, inhibitionis, pręcepti, prohibitionis interdicti, derogationis, & voluntatis infringere, vel ei auſu temerario contraire Si quis autem hoc attentare pręſumpſerit, indignationem omnipotentis Dei, ac beatorum Petri & Pauli Apoſtolorum eius ſe nouerit incurſurum. Dat. Romæ apud ſanctum Petrum Anno Incarnationis Dominicę M D LXXV. Idibus Iunij. Pontificatus Noſtri Anno Quarto.

INDEX

INDEX RERVM, QVAE HIS TRIBVS Concilij quinti partibus continentur.

A

Abbatibus, etiam mitrę iure vtentibus, quando, & quibus tonſuram, & minores ordines conferre nō licet. 246.247 Et quibus pręterea Abbatibus id vetatur. ibid.

Aberrantes à chriſtiana viuēdi via, per parochorum ad iuſtitię ſemitā reuocandi, 38

Abſtinentia neophytorum 9. vide Neophyti.

Abſtinendum a quibus, quatrageſimæ tempore. 35.34

Acclamationes in dimiſsione synodi. 298

Acolithi munus, comitari Epiſcopum 251. illius reſtituendi ratio. ibid.

Acta viſitationis, edenda gratis 324. cauſarum Inquiſitionis, non imprimuntur 14. quò ſecretius agantur, cauetur 12. cauſarum ciuilium, a quo de improuiſò ſpectanda 228. ſeſsionum synodalium, a quo ſcribenda. 300

Actio concionantis an ſpectanda 19. concionatoris. 240

Adminiſtratio baptiſmi 55. & ſeq confirmationis 58.59 60 61. 62. Euchariſtiæ 62.6, .64.65 Pœnitentię 67. & ſeq extremæ vnctionis 71.72 & ſeq.

Aduentu Domini quarantena ob peſtilentiam ne fiat. 136

Aduocati in cauſis ſanctæ inquiſitionis, fidei profeſsionem pręſtent 3. quales ab Epiſcopo dentur 14. quod iuſiurandum pręſtent 14. eorum partes, vbi earum cauſarum aduocationem ſuſceperint 14.15. examinis. 242

Aduocatus Fiſci Epiſcopalis 320. eius officium quale. ibid. Vide procuratot.

Aegro-

Aegroti parochiales,quàm frequenter viſitandi. 73
Affectum ſalutarium loci in pſallendo. 278
Agnus Dei,48. domi quam pie recondendus 48. collo appenſus, vt geſtandus 49. anulo non geſtandus 49. ne in agrum proijciatur 49. arbori non ſuſpendatur 49. nihil prophani ad ornatum habeat 49. quam religioſe thecis includatur 49. a quo geſtatur, nihil turpiter fiat 49. eius ſuffumigatio in agris adhibeatur ad depellendas tempeſtates. 49
Albenſis ſeminarij cenſus decretus. 210
Alexandrinenſis ſeminarij cenſus.
Almutia pellicea,inſigne canonicorum 268. quid ſignificationis habet, ibid.
Altare,quale,peſtis tempore. 140
S.Ambroſius de benedictione menſę. 42
Amictus diſciplinatorum, a quo datur 338. a quo benedicitur 338. vbi aſſeruatur 338. in eiectione cui traditur ibidem.
Amictus cappę canonicalis. Vide, cap.
Anathema,bona,iuraq. eccleſiaſtica vſurpantibus propoſitum. 281
Animarum curator ob quas cauſas a reſidentię munere non excuſatur 77. Vide,parochus.
Animus collectus ad audiendum verbum Dei. 19
Annonę pręparatio in peſtilentia 105. 106. in annonæ caritate, præclarum exemplum Gregorij I. Pont. 106. eo in genere vt Epiſcopus, magiſtratus, & diuites ſe gerant. 106.107
Antiani. 168
Apparatus eccleſiarum in ſolemnitatibus. 28
Approbatio eorum, qui examen ſubierunt, a quo notanda. 243
Apoſtolicæ ſedi auctoritati decreta prouincialia ſubijciuntur. 349
Apoſtolorum Philippi,&Iacobi dies feſtus,vt colendus 23
Aquæ ſanctę vas peſtis tempore. 129
Aquenſis ſeminarij cenſus. 210
Argu-

Argumentum pſalmi,menti concipiendum pſallenti. 270
Arborum præciſarum erectio cal.Maij interdicitur 25.26. 27. Vide Maiuma.
Archidiaconus quando in ſynodo decreta legit 291. 293. Silentium incidit 293. ſynodi dimiſsionem certis verbis ſignificat. 298
Archiepiſcopi auctoritas in interpretatione decretorum prouincialium.
Archiepiſcoporum Mediolanenſium charitas erga populum,in peſtilentia. 121
Archipresbyteri a quo oſculum pacis in ſynodi dimiſsione accipiant,& quibus dent. 298
Aſcenſionis ſolemni die eccleſia ornatior. 28
Aſcriptio certæ eccleſiæ in regulari initiando requiritur. 244
Aſpertus Archiep. Med. 121. quàm ſummæ charitatis ſtudio exarſit erga gregem,peſte laborantem. 121
Aſtenſis ſeminarij cenſus. 210
Aſsiſtentes Epiſcopi. 266
Attentio mentis in pſallendo 272. vt excitatur. 271
Auguſtini epiſtola,ad Honoratum. 121

B

BAptiſmali aquæ vſui quale vas. 56
Baptiſmus 54. quando non miniſtrandus 55. Eius ſtatæ cerimoniæ,a quo non adhibendæ 54. In eo miniſtrando qui præſentes non adſit 55. Qui compatres,nõ adhibendi 53. Quæ in eius miniſtratione ſtola 54. Ad eum quo veſtitu infans deferendus 55. Pluribus infantibus oblatis,qui ordo ſeruandus 56. In baptiſmo adultorum cautio quam diligens 56. Eius forma, ab obſtetricibus adhibita,quam diligenter indaganda. 57
Baptiſmus in peſtilentia vt miniſtrandus. 149.150
Benedictio in Menſa 4. quis benedicat. 53
Benedictionis ædium ratio præſcripta 49. 50. in ea parochi officium,& partes 50. qui adſint 60. 51. patris familias,

lias, cuius ædibus benedicetur, preparatio, & ſtudium pietatis, ac officium 51. 52. quibus ædibus non benedicitur. 51
Benedictionis candelarum ritus, virtutes. 44
Benedictionis cinerum vſus 45. ſalutares vtilitates ibid.
Benedictionis palmarum inſtitutum 46. fructus ſpirituales 46. 47. quos exponere, cuius ſit. 47
Benedictus, Archiep. Med. peſte languentibus cibum manu ſua miniſtrabat. 121
Beneficia nullius diœceſis, cui ſeminario decimam ſoluant 208. quę in diuerſis diœceſibus prędia habent, cui etiam tribuant, ibidem 209. Simplicia ſeminario adiungenda 209. pœna Epiſcopo, ſi contra fecerit 210. debito cultu non fraudanda. 266
Beneficiorum collatio 253. ijs conferendis examen in litterarum ſcientia, cantus peritia, in vſu recitandi officij 253. ſimplicium cultui conſulitur. 266
Bergomenſis ſeminarij cenſus decretus. 210
S. Bernardi Senenſis exemplum, & lectio. 181
Bigami, ordinis ſacramento prohibentur. 225
Bona eccleſiaſtica vſurpantes, qua pœna afficiantur. 284
Bonifacij VIII. decretum de iudicibus delegatis. 295
Brixienſis ſeminarij conſtitutus cenſus. 210

C

CAdauera in ſcholarum eccleſiis non ſepeliuntur. 340
Cabilonen. Concilij canon. 38
Calendis Maij maiuma tolluntur. 25. 26. illius diei cultui conſulitur. 25 26
Cancellarius Epiſcopalis 320. ne a quoquam donum, ne eſculentum quidem capiat 321. a cauſarum patrocinio, diſpenſationum, expeditionum procuratione abſtineat. 321. contrafaciens mulctatur 321. vbi cauſarũ acta exhibeat. 322 exempla ne edat ſine facultate 323. quę gratis conficiat 323 324. 325. & ſeq. in examinãdi ratione, quę præſtet 242. 243. eius rei ergo quos libros habeat ibid.
puni-

punitur,ſi plus exigit preſcripta taxa 310. acta ſeſsionũ ſynodalium ſcribat 299 300. Decreta legat 291. teſtificationes eorum,qui ordines ſuſcipient, aſſeruet 218. litteras publicas conficiat ibid.
Canonici aſsiſtentes Epiſcopo 266. duo ad ſeminarij diſciplinam ab Epiſcopo deligendi 211. duo item de Capitulo,& clero ad rerum temporalium adminiſtrationẽ 211. eo munere non abdicandi,niſi ob cauſam,ibid. quorum conſilium non cogitur Epiſcopus ſequi. 211
Canonici ſupernumerarij. 255. 256
Capitularum præparatio in peſtilentia. 108
Capitulum cui conferat prebendam theologalem, ſi illius conferende ius habet 254
Cappella in loco publicæ curationis, peſtis tempore 111. eius extructio qualis ibid. 111. ſupellex. 114. 115
Carceris Epiſcopalis protector, qui 316. quamdiu in officio 316. eius officium quale 314. 317. quando carcerem viſitet 317. cuius conſenſu ibid cum carceris cuſtodibus quæ agat 317. in morum correctione quid preſtet. 318
Cardinalis S. R. E. vt excipiendus. 306
Carnis vis ut reprimenda. 34
Caſalenſis ſeminarij cenſus. 211
Caſuum reſeruatorum promulgatio quo tempore. 68
Catechiſmus Romanus,in omni ſeminario prelegẽdus. 213
Caudatæ veſtes. 335
Cenſus decretus vniuſcuiuſque ſeminarij. 310
Cerimonia oſculi pacis in dimiſsione ſynodi. 298
Calcedonenſis concilij canon de œconomo. 307
Chirurgi fidei profeſsionem præſtent 2. eorum delectus peſtis tempore. 107
Chori diſciplina 267. plena pietatis 267. ad eam qui ſe inſtruat ibid. ad eum locum,antea quam quis cõueniat, quæ ſecum cogitet 267. chori veſtes dum induit, que meditetur 268. que caueat, chori veſtibus indutus 268. 269. ad chorum dum procedit, que mente reputet 269. dum ibi eſt a quibus cogitationibus refugiat ibid que rurſus conſideret 269. que ſupplex petat 269. cũ pſallit, quæ

quæ obſeruet 270. quæ attendat 270. quam cogitationem ſuſcipiat 270. initio pſalmi quantam attentionem excitet,& in fine item 270.271. quos præcipue locos ad excitandum affectum ſumat 271. in pſallendo officio quam corporis compoſitionem adhibeant. 272
Cineris ſacri vſus 45. ex eius benedictionis miniſterio ſalutares vtilitates 45 46. illius miniſterium in cathedrali,propriaq. parochiali eccleſia peragitur 46.ordo ſuſcipiendi. 48
Cingarorum vitæ conſuetudini conſulitur 10. ſi offendũt mulctandi ſunt, ibid.
Claſſes quattuor eorum, qui doctrinæ cauſa examen ſubeunt 240.241.qui primæ claſſis,qui ſecundæ claſsis,qui tertiæ claſsis,qui quartæ 251.242. Inferioris claſsis qui.
Clerici primæ tonſuræ vt generatim examinãtur 224. quo modo ſpeciatim 226.227. minorum, & maiorum ordinum vt generatim item 224.225.qua ratione ſigillatim 227.228.& ſeq.
Clericis,veſtis lugubris vetatur 252.eius forma item,a clericali diferens ibid. a diœceſi abſentibus vt dimiſſoriæ concedendę. 246
S. Clemens Papa,& martyr,de Epiſcopo excipiendo. 306
Cœmiterium eccleſię prophanatę, quo transferatur. 283
Coepiſcopo, aliqua difficultate laboranti, vt ſubueniendum. 307
Commemoratio pro defunctis,die ſecunda synodi diœceſanę. 274
Concilium Tridentinum de fidei profeſsione præſtanda 3. de corruptelis in matrimonij celebritate eripiẽdis. 332
Concionis ſacrę recte audiendę modus traditur 18.19. ad eam audiendum preparatio 19. vt audienda 19. 20. ea abſoluta quid agendum 20. illius ſalutares fructus doceat parochus. 19
Concionatorem libere deligere Epiſcopi eſt. 18
Concionatorum examen vt inſtituitur. Vide, examen.
Concionatores fidei profeſsionem preſtent. 2
Confeſſarij vt examinandi 234.235.quam diligenter conquiren-

quirendi, peſtis tempore 99. a caſibus reſeruatis non abſoluunt, ne vllo etiam priuilegiorum iure 69. quando ab Epiſcopo conuocentur 71. vt confeſsionem audiunt 70. quo amictu 69. eos examinare ius eſt Epiſcopi diœceſani. 89
Confirmationis Sacramentum 58. quando miniſtretur 58. qua hora 60. quo ordine 60. minori etiam annis ſeptem aliquando miniſtrari licet 59. vbi miniſtratur, 60. qui illud ſuſcepturi, pridie caput lauent 60. vt pie orent 6 qui in eo compatres 61. de rudioribus vt periculum fit 60. parochi, ante Epiſcopi miniſtrationem diligentia 59. in eo ſuſcipiendo turpe nomen mutari licet. 62
Confratria charitatis, in peſte inſtituenda.
Confratriç, qui non aſcribendi 338. officiales non eligendi, niſi prçſente parocho 340. quid in ea non legendum a car. 339
Congregatio ſanctç Inquiſitionis inſtituenda, 11. ex quibus conſtet 12. quoties habeatur, quid in ea agatur. 12
Conſtitutio Pij Quarti, de profeſsione fidei.
Conſtitutiones Pontificiç, quç in synodo diœceſana leguntur. 297
Conuentus anniuerſarius Vicariorum foraneorum 301. 302. prçfectorum vrbis. 303
Corporis proſtratio in adoratione crucis. 364
Corruptelæ in nuptiarum celebritate extirpandç. 332
Cremonenſis ſeminarij cenſus. 310
Crucis adoratio feria ſexta in paraſceue, qua hora in omni eccleſia 263. & qua animi humilitate, & corporis proſtratione 264. de ea concio ibid.
Cura Neophytorum prçſcripta 8. & ſeq Vide Neophyti.
Cura iuuandç publicç valetudinis, peſtis tempore. 94
Cuſtodes carcerum. 317
Cura prçſtandç, & exercẽdç pietatis peſtilenti tẽpore in locis publicç curationis, & domibus occluſis, 156. & ſeq.
Cura diſciplinç morum in eiſdem locis 162. 163. & ſeq.
Cura ſpiritualis, vnicuique peſte affecto, adhibenda 174. & ſeq.

Cura, homini eccleſiaſtico, ex peſte laboranti adhibenda 176 & ſeq.
Cura adhibenda, vbi quis conualeſcit a peſte 181. & ſeq.
Cura mortuorum 184. 85 & ſeq.
Cura, iam peſte relicta 191. & ſeq.

D

DEcreta, quę in synodo diœceſana legenda 296. 297
Decretorum viſitationis pręſcripta ratio 305. eorum exempla edenda gratis 305. in libro exſcribenda. 305
Decretum cōtra vſurpantes bona eccleſiaſtica populo edicatur. 284
Denūciationibus matrimonij remittendis conſulitur 329
Deſcriptio parochialis, eorum, qui Paſchę tempore confitendi, & communicandi obligatione deuincti ſunt 67. illorum, qui confirmandi ſunt. 59
Dies in eccleſiaſticis actis, ferię nomine appellentur. 321
Dies feſti 25. qui a populo coluntur ex Epiſcopi pręcepto, ijdem a regularibus ſanctificētur 29. Eorum tabella 29. iter in ijs non ſuſcipitur, niſi poſt Miſſam. 25
Diligentia Epiſcopi, ſi quando acciderit, in diœceſi ſua, milites hęreticos, ſuſpectoſue diuerſari 3. 4. 5. Vide, Epiſcopus.
Dimiſſio synodi, quibus cerimonijs. 298
Dimiſſorię. Vide. Litterę.
Dioniſij Alexandrini Epiſtola. 121. 122
Diſtinctio parochię, vt in quatrageſima, in tempore parochiales confiteantur. 68
Diſciplinati, quem in proceſſionibus adhibeant 339 in eorum ſcholis, qui non aſcribantur 338. eorum pręfectus, quando amictum non det. 338
Diſpenſationes, quę in cancellaria gratis dandę. 326
Diſtributionum pœnitentiarius quando particeps 274. quādo expers. ibid. nec verò participes alij, legitime impediti, ſi antea non conſueuerant, perſonale reſidentię munus obire 275. neque, peregrinationis cauſa abſentes

tes ibid. nec item, ſtudij cauſa 275.
Diœceſanę ſynodi celebrandę ratio, vſus, diſciplina, ritus 284. 285. & ſeq. vide, ſynodus.
Doctrinę chriſtianę percipiendæ ratio pręcipitur 21. 22 23. rudium ignorationi occurritur 22. eoque in genere parentum, & dominorum negligentię conſulitur 23. huiuſque curę onus parochis, concionatoribus, & confeſſarijs imponitur 21. 22. 23. qui rudis illius eſt, in nulla confratria aſcribitur. 338
Domicilium ſacerdotum in locis publicę curationis, peſtis tempore 113. & ſeq.
Domus ad Neophytorum vſum.

E

ECcleſię inſtaurationi neceſſarię conſulitur 283. immunitati omni cautione prouidetur 281. 282. quę prope cadit, cuius impenſis reſtituatur 383 diruttę materia in quem vſum ibid. pecunia, inde collecta, in quos ſumptus ibid. Miſſarum munus ad quam eccleſiam 283. cœmiterium quò transferatur. ibid. nitori, & munditię conſulitur. 282
Eccleſię curatę regularium viſitetur. 304
Eccleſię parochialis, etiam ab exempto collatę, reſidentię conſulitur 280. Vide parochus.
Eccleſiaſtico homini peſte laboranti, quę cura adhibenda 176. 177. & ſeq.
Eccleſiaſticorum bonorum defenſio 315. Vſurpatio animaduertitur. 284
Edictum de concurſu, vacante prębenda theologali, ad quem pertineat 253. de concurſu item, vacante eccleſia parochiali, cuius conferendę ius non Epiſcopo, ſed alij competat. 256
Eleemosynę colligendę ratio peſtis tempore 151. diſtribuendę modus 153. 154. eius collectores 151. antici-

pandæ modus 153. eius largitio vberior, quando 36. capſa, vbi collocãda 43. per quos eleemoſyna in indulgentiæ occaſione colligenda 42. illius largitionem non eſſe neceſſario præſtitutam conſequendæ indulgentiæ cauſa, doceat paruchus, & concionator. 43
Emolumenta cancellariæ Epiſcopalis ad quos non perueniant. 327
Epiſcopi præſentia, & conſtantia, in peſtilentia 81. ſollicitudo in orationibus publicis 84. 85. 86. in morum corruptelis eripiendis 88. 89. & ſeq. cura in cautionibus tuendæ publicæ valetudinis 94. in vniuſcuiuſque præparatione ſpirituali 96. cura in præparatione concionatorum, confeſſariorum 99. in delectu aliorum ſacerdotum 100. in procurandis a ſummo Pontifice indulgentijs 100. ſollicitudo in præparatione annonæ, & miniſtrorum ad curationem publicam 106. Officium cum Magiſtratibus 107. & ſeq. officia, quæ ipſo peſtilentiæ tempore præſtabit 117. 118. & ſeq. cautio, ne peſtis latius ſerpat 122. 123. & ſeq. viſitatio diligẽs, peſtis tempore, eleemoſynarum largitio, 172. 173. funus, & exequiæ, ſi in peſte deceſſerit 189. cura, & ſollicitudo diligens in omnium rerum ſpiritualium inſtauratione, peſte reſtincta 191. 192. 193. & ſeq.
Epiſcopus per ſe ipſe concionetur 17. impeditus per alios præſtet, ſuo ſumptu 17. concionandi facultatẽ non det, niſi probato 18. eius ius eſt etiam in regularibus eccleſiis cõcionatorem deligere 18. cura, pueros, & magiſtros vſu librorum obſcœnorum prohibere 17. ſummum ſtudium in hæreſi profliganda 11. Inquiſitionis congregationem inſtituere 11. 12. puerorum licentiæ occurrere 337. ſacerdotes eorum moribus præficere 337. Neophytis locum conſtitui 8. eorum curæ aliquem præficere 8. in cingaros inquirere 10. in cauſis fidei aduocatum, pro curatoremue dare 14. Loca diœceſis obire, vbi milites, a fide catholica diffidentes, diuerſari contigerit 4. parochis eam ob cauſam certas leges præſcribere 4. 5. a magiſtratibus opem implorare 5. & alia adhibere remedia ibid.

ibid.diligẽtiam adhibere,antequam adultũ baptizet.57
Epiſcopus quo tempore confirmationis ſacramentum mi-
niſtret 58.imminente peſtis periculo 96. ægrotis etiam,
quando miniſtret 58.minoribus ſeptennio, 59.vbi mini
ſtrat 60. quo ordine ibid. caſus reſeruatos quo tempore
promulget 86. confeſſarios quando conuocet 71 ad au-
diendæ confeſſionis munus non admittit, ſine ſuperpel
liceo,& ſtola 69.beneficia ſimplicia ſeminario adiungat
209.in adminiſtratione ſeminarij ſe conformet rationi
bus concilij Tridentini 211. quos eligat ad illius admi-
niſtrationem,& diſciplinam 211. taxam ſeminarij cau-
ſa quando ipſe exigat 212.de illius ſtatu Metropolitano
ſcribat,ibid. ad quæ examinatores adhibet 213. exami-
nandi rationi alias inſtructiones adiungat,licet 214.exa
minis initio præſens 217. quæ videat in regularibus ini-
tiandis 244. 245. ordinis humiliatorum eccleſiis quãdo
conſulat 265.ſimplicium beneficiorum cultui prouidet
266.vt,ad eccleſiam aduentans,excipiendus 266.ſepul-
crum Epiſcopale faciendum curet 273. quæ præſtet de
tertia fructuum parte, in diſtributiones cõferenda 275.
quem modũ adhibeat in danda facultate abſentiæ 277.
quemadmodum vtatur opera ſacerdotis,curam anima-
rum gerentis 277 iure agat,vt parochus reſideat, cui ab
alio in diœceſi ſua parochialis eccleſia collata eſt 280.
omni cautione vtatur in eccleſiaſtica immunitate tuen
da 281.282. vt adiuuatur in ſynodalium actionum offi-
cijs 291.primo ſynodi die,Miſſam celebrat 293.clero ſo
lemniter benedicit, in dimiſſione ſeſſionis 300. ſynodi
298.vt induit in ſeſſione continuata 299. curatas eccle-
ſias regularium viſitat 304.decreta viſitationis quando
conficiat 304. 305. Epiſcopus hoſpes, vt excipitur 306.
œconomum conſtituat 318 adminiſtrationis bonorum
rationes ad concilium prouinciale afferat 308. non ne-
ceſſe habet ſequi conſilium capituli 309. Vicarium con
ſtituat alienæ diœceſis virum 315. præfectum reforma-
tionis tribunalis decernat 319. a ſecretario nihil doni ac
cipi patiatur 321. de omni culpa in tribunalis recte in-

ſtituendi rationibus admiſſa,in concilio prouinciali rationem reddat 323. denunciationes matrimonij, quas ob cauſas nō remittat 329. ſeuere animaduertat in eos, qui ſcienter coniugia vetita contraxerint 332. quibus in cauſis Epiſcopus monialium monaſteria non ingredi tur 344.vbi nouitiæ voluntatem exploret 346. quàm vi gilans ſtudium adhibeat in huius, & ſuperiorum conciliorum decretis exequendis 347. quem ritum adhibeat in puellis,amictu moniali induendis : 346

Euchariſtia 62. intra Miſſarum ſolemnia miniſtratur 62. alio etiam tempore quādo ibid.quibus veſtibus 63. eius miniſtrandæ ordo 63.noctu quando ad infirmum fertur 64.ante quam feratur,præparatio 64 65. clerici, qui comitantur, quo habitu 65. in via quid recitent 65. laici item 65. quo ordine proſequuntur 65.qua pietate ibid. obuiam facti comitantur 65.66.obuiam procedit familia ægrotantis 66. vt apparatur cubiculum ægroti, ad quem fertur 64. periculoſe ægrotanti, qui etiam extremam vnctionem ſuſceperit,quādo miniſtratur 67.morbi ui affecto,qui ſumere non poſſit,quid præſtādum 66. reo,capitis damnato,eū pro viatico datur, aliquid temporis differatur ad ſupplicium 67. illam miniſtraturus ſacerdos,quæ verba pronunciet. 63

Eutychij conſtantinopolitani exemplum. 123

Examen ſine concurſu,quando 257. cum concurſu, in vacatione eccleſiæ parochialis,cuius conferendæ ius ad alium ſpectet 256.iuriſpatronatus etiam. 257

Examen clericorum primæ tonſuræ. Vide. Examinandi ratio.illius initium, quibus præſentibus fiat 217.a ſtata prece fiat 216. ab eo qui reijciantur 217. 218. ad illud qui accednnt, quas teſtificationes afferant 217. 218. in eo ordo 219.interrogationum ratio 219.ſilentium,dum habetur 219.in examinis interrogationibus quę ſpectāda 220.& ſeq.

Examinandi ratio præſcripta 213.214.& ſeq.quorum cau ſa inſtituitur 213. quibus de rebus ab eo primum quærendum eſt, qui examen ſubit 221 quibus libris vtendum

dum ad doctrinę examen 222. quo modo, qui prima tōſura initiantur, eorum examen fit 226 clericorum m no rum ordinum examen 227. ſubdiaconorum 227 228. diaconorum 228. ſacerdotum 229 230. parochorũ 230. 231. 232. 233. confeſſariorum 234 235. 236. 237. concionatorum 237. 238. 239. & ſeq recognoſcendæ doctrinæ examen 240. qui examinantur doſtrinæ inueſtigandæ cauſa, eorum claſſes quattuor pluresue. 240 241
Examinatores, quam graue onus ſuſcipiant 215. 216. vt iureiurādo ſe o ſtringant 214. 215. nihil doni capiant ibid. indignum non probent 216 ne quempiam commendēt ibidem. a prece examinis initium faciant 216 examinatorum qui præſens non adſit, ibid. quid potiſſimum ſpectent in parocho futuro 219. ad interrogationes ordine veniant ibidem ſilentio vtantur 219. non vehementes ſe prębeant 220 in omni interrogatione, quæ in primis attendant 221. in omni examine quæ primum quærant 221 ad doctrinę experimentum, quibus libris vtantur 221 222. quando plures interrogationes non adhibeant 222. qua prudentia vtantur 222. 223. quæ primo videant. 223. 224
Executio litterarum gratioſarum; gratis in cancellaria. a car. 326
Executio piarum voluntatum 315. præfectus 315. Eius officium. 315. 316
Exorciſtæ munus 251. in ieiunio, & oratione frequentius ſe exercere ibid.
Expeditiones rerũ, mere ſpiritualium, gratis 327. pro pauperibus 327. gratis etiam dandæ, quas Epiſcopus cenſuerit ibid.
Extremæ vnctionis Sacramentum, quibus non miniſtratur 71. a quo miniſtratur 72. peſte affecto, quando miniſtratur 176 quibus verbis vtendum, ſi dubitatur ęger, viuuſue ſit, an mortuus 72 illius miniſtrandi forma, ſi per errorem vnum oleum pro alio adhibetur 72. in eo miniſtrando diligentia 72. 72. illius adhibitę ratio vt conſtet. 73

Extructio tuguriorum peſtis tempore 111. forma qualis. 111 112
a car.

F

FAcultates, quæ in cancellaria gratis dandę 324. Pontificalia exercendi ibid. probatio nouitiæ 325. abſentię cauſa ſtudij 325. faciendi ſepulchrum ibidem. prędicandi. 325. audiendi confeſſiones 325. abſoluendi caſibus reſeruatis 325. abeundi extra fines diœceſis 326 eleemoſynam colligendi 325 aſportandi cadauer 326. Erectionis ſcholę 325. ingrediendi monaſteria 325. monialium cauſa ibid.
Facultas pluries celebrandi in die tollitur. 265
Facultates, quę peſtis tempore a Pontifice impetrādę ſunt 102. 101 103 quę a Metropolitano 103. 104. quę dandę Vicarijs foraneis, parochis, confeſſarijs. 104
Famulorum, famularumq. conquiſitio ad publicam peſtis curationem. 107
Familię Epiſcopi aſcriptus, fori Epiſcopalis cauſam non defendit, non commendat. 314
Feretrum peſtis tempore. 115
Ferię nomine notandę eccleſiaſticę actiones Vide dies.
Fidei tuendę ſtudium. 2
Fidei profeſsionem qui pręſtent 2. concionatores 2. confeſſarij 2. medici 2. chirurgi 3. aduocati, & procuratores cauſarum S. Inquiſitionis 3. canonici, parochi, animarum curatores, & dignitatem in cathedrali eccleſia obtinentes 3. & pœna, niſi loco, & tempore pręfinito prçſtiterint.
Fideles quo honore parochum excipiant 262. a quibus abſtineant, quatrageſimę tempore 35. quę maxime prę-ſtent 35. 36. quę fugiant 34. vitę ſeueriori diſciplina ſe aſtringant. 34
Foranei Vicarij, Vide, Vicarij.
Fori Eecleſiaſtici reformatio 319. carceris protector 316. cancellarius 320. procurator fiſci 318. notarij 320. 321. in eo ius gratis reddatur 313. nihil quicquam capitur, ne ſportularum quidem nomine 313. cauſarum defenſio-

ſionem,pro curationem,commendationem,nemo de fa-
milia Epiſcopi ſuſcipit. 314
Forma tonſuræ cuiuſuis ordinis. 251
Formatæ litteræ. 262
Formula iudiciorum,expeditionum fori Epiſcopalis ad vſum prouinciæ. 313
Fructus candelæ benedictæ 44. ſacrorum cinerum 45. ſacrorum ramorum 46. 47. agnorum Dei 48. & ſeq.
Fructuum eccleſiaſticorum controuerſiis occurritur. 284
Functiones vt præſtandæ. 251.250
Funus Epiſcopi, peſte mortui 189. eccleſiaſtici 188. laici 184. 185. & ſeq.

G

GRatiarum actio in fine menſe 42. vt præſtanda, peſte reſtincta. 205
Gratis quæ in cancellaria præſtanda. 324
Gregorio XIII. ſanctio de monaſterijs 344. de Agnis Dei,minio non inficiendis. 48
S.Gregorij Magni exemplum in annonę caritate. 106

H

HEbdomadæ dies,vt appellandi. 321
Hiſtoriæ Iob. 159
Hiſtoriæ eccleſiaſticæ ſtudiũ in vnoquoque ſeminario. 213
Honeſtati clericorum conſulitur. 251. 252
Hora crucis adorationis in feria ſexta paraſceues. 262
Hoſpes Epiſcopus,vt excipiendus. 306
Hoſpitalarius qualis 341. quæ cauebit in hoſpitalitate 341. quæ curabit item 341. quæ inueſtigabit. 341
Hoſpitalibus in ędibus,hoſpitalitas intermiſſa reſtituatur 343. doctrinæ chriſtianæ inſtitutio introducatur 341. oratio veſpertina, & matutina ibid. nihil contra pietatem,bonos mores admittatur 342. hoſpitium ne plus triduo ibid. cubatio qualis. 342
Hymni in ſacra Euchariſtia,ad ægros ferenda. 65

Sancti Iacobi epiſtola in ijs libris numeratur, quos populus in peſte legat. 159
Ieiunia,quę a populo ſeruari moris eſt,regulares etiam ſeruent. 29
Ieiunium quatrageſimale 31.32.& ſeq. id ægroti,cum abſtinentia non poſſint, intimi tamen animi dolore ſeruent. 36
Ignari,& rudes,ab ordinis Sacramento excluſi. 224
Illegitime nati,ab ordine ſuſcipiendo excluſi. 225
Imagines Sanctorum, vbique domi ſtatuendæ 52. obſcœnę,turpes inflamandæ ibid.
Immunitati eccleſiaſticæ diligenter conſultum.
Impedimenta,quibus irretiti,ordinis Sacramento non initiantur. 224
Index librorum,obſcœna continentium,bonis moribus repugnantium,& ad impietatem inducentium. 17
Indicem librorum prohibitorum, qui habere debeant 15. pœna non habentibus propoſita ibid.
Indictio concilij prouincialis ſexti. 351
Indulgentiæ vt promulgandæ 42.earum litteræ,inſcriptione ſue,vbi affigantur 43. de illis concio. 43
Impreſſio actorum in cauſis ſanctæ Inquiſitionis prohibetur. 14
Impudici ab ordinis Sacramento excluſi. 224
Infames,ordini eccleſiaſtico non aſcribuntur. 224
Inquiſitionis congregatio 12.carceris cuſtodum iuſiurandum 11.miniſtrorum ibid. cauſarum acta, ſummaria non imprimenda 14.notarij vt iurent 13 conſiliarij 12. ſecretum,reticentia,ibid aduocatus, procurator, in ijs inquiſitionis cauſis vt ſe gerat. 15
Inſigniter deformes ab ordinis Sacramento excluduntur. a car. 225
Inſtitutio ſeminarij,quam vtilis 207. in ea Epiſcopus vt ſe gerat 211. Vide Seminarium.
Inſtructiones ad omnem examinandi rationem 213. & ſeq. 221.

Inſtructio examinis omnium 221.222.& ſeq.
Inſtructio examinandi ad primam tonſuram. 226
Inſtructio examinis clericorum minorum ordinum. 227
Inſtructio examinis ſubdiaconorum. 227
Inſtructio examinis diaconorum. 228
Inſtructio examinis ſacerdotum. 229
Inſtructio examinis parochorum. 230
Inſtructio examinis cauſa beneficij. 233
Inſtructio examinis confeſſariorum 234. concionatorum 237.& ſeq. cauſa cognoſcendæ doctrinæ. 240
Inſtructiones de eccleſiæ munditia. 282
Interdicta Epiſcopalia, ab regularibus promulganda, & ſeruanda. 312
Interdictorum nomina, excommunicatorum, ad quem deferenda 312. tabella ibid.
Irregulares. 225

L

LApſi poſt ordinem ſuſceptum. 224
Laudenſis ſeminarij cenſus decretus. 210
Leges municipales contra matrimonij libertatem reſcinduntur. 328
Libellorum famoſorum facinus prohibetur 16 pœna contra laicos ſcribentes & euulgantes 16 contra clericos item. 16
Libellus de doctrina chriſtiana, cum libro rudimentorum grammaticæ coniungendus.
Liber cancellarij prouiſionum eccleſiarum 242. de concionatoribus, cõfeſſarijs, interpretibus ſacrę lectionis 243. examinum cauſa ſtudij ibid.
Liber ordinationum viſitationis. 305
Liber parochialis, peſte affectorum. 131
Libri de rerum ſpiritualium inſtitutis ad familiæ vſum introducendi, de rebus obſcœnis inhoneſtis cantionibus, incendendi. 52
Libri ad familiæ vſum peſtis tempore 159.120.121.
Librorum obſcœnorum, & bonis moribus repugnantium,

Impietatemq. inducentium, vſu pueris magiſtriſq. inter dicitur 17. librorum prohibitorum indicem qui habeât 15. pœna non habentium 15. libri impreſſi per quos recognoſcantur 16. recogniti cui tradantur 16. librorum impreſſioni litteræ grandiuſculæ cuius imaginis non adhibendę. 16
Licentię puerorum occurritur. 337
Lites componere, Epiſcopi ſtudium quando. 94
Litterę dimiſſorię, vt concedendæ, Epiſcopo abſente. 246.
vt dandæ etiam clericis abſentibus. 246
Litteræ formatæ de parocho 262
Litteræ monitionum de rebus ſurreptis vt dandæ. 311
Litteræ teſtimoniales ſuperioris a regulari initiando, requiruntur 244. litterarum etiam ſcientia. 245
Ludi magiſtri vt in vſum inducant concilij Lateranenſis iuſſa, diligentius cauetur 23. quotidianas ludi exercitationes inchoent, & concludant pia prece 25 tabellam ſacræ imaginis in ludo affixam publice habeant. ibid. prophana ad chriſtianam inſtitutionem conuertere ſtudeant 24. quomodo moribus probentur ibid. in eorum diſciplina chriſtiana probanda, Epiſcopi cautio 24. cum ijs officiũ Epiſcopi de pueris in officio continendis. 337
Lumina duo in proceſſionibus. 273

M

Sancti Macharij vita, exemplum. 159
Magiſtri. Vide ludi magiſtri.
Magiſtratus peſte imminente, quæ curet, quæ apparet 107. 108. & ſeq. Chirurgos, medicos, medicamenta, famulos 107. obſtetrices, nutrices, caprarum numerum, Monattos 108. loca publicæ curationis 109. materiam tuguriorum 110. domicilia miniſtrorum 110. loca lauationis, purgationis 110 quæ maxime cauebit 96 132. quæ præſtare ſtudeat 132. 133. 134. & ſeq. de quarentena vt pie deliberet. 135
S. Malachię exemplum in miniſtratione extremę vnctionis. 172

Ma-

Maiuma tolluntur. 25. 26
Matrimonij libertas 328. eius libertatem impedientes puniuntur 328.eius libertatē impedientes puniuntur 328 denunciationes vt remitti licet 329.per quos ibid.quando illas iterum fieri decretum eſt 329. in eo denunciando,parochi premonitio 329. 340. quorum matrimoniū Epiſcopus nullum declaret 340. matrimonio parochus quando non iungat,doctrinæ chriſtianę rudes 329.contrahentibus pœnam denunciet,qui gradu prohibito illud inierint 331. pœna contra impedientes matrimonium faſcinationibus,& veneficijs 332.& ſeq. pęna contra eos, qui matrimonij ſolemnitates interdictis temporibus celebrarint 333. matrimonialibus in diſpenſationibus,dotis non competentis cauſa conceſſis,vt agendū eſt 333 pro executione matrimonialium diſpenſationum nihil omnino capiatur. 334
Metropolitanus,de ſtatu vniuſcuiuſque ſeminarij prouinciæ certior fiat 212. quam curam ſuſcipiet,diœceſi prouinciæ,morbo peſtis affecta,ſuſpectaue. 87
Minores natu. 224
Miſſam in die pluries celebrari vetitum eſt 264 & ſeq.vbi offerri liceat peſtis tempore 156. ſolemnem pro mortuis peſte,celebrari iuſſum eſt 189 190.ſolemnem etiam pro mortuis Epiſcopis. 274
Modus vtiliter audiendi verbum Dei 19 & ſeq.
Monaſteria monialium ingredi, grauiſſime interdictum eſt 344. Epiſcopo item 344 345.confeſſario 344.alij prę terea ſuperiori ibid. & quibus in cauſis. 344.345
Monatti. 108
Moniales,pro mortuis peſte quando officium recitent.190
Monialis, nihil priuatim ad ſcriptionis vſum habeat 345. a præfecto ob eam cauſam ſcribendi facultatem petat, ibid nec libros cuiuſuis generis habeat. 346
Monialium translatio, vt facienda 343. clauſuræ diligenter cauetur 343. 344. præfecta, aut ſuperior regularis, ſeuere puniendus,quando nouitiam habitum ſuſcipere permiſerit, non explorata illius per Epiſcopum voluntatę,

Meretricum locus 334. extra quem, illis domũ locari, grauiſſime interdictum eſt, ibid. in cauponis ali vetitũ, ibid.
Monitiones, in ſynodo diœceſana recitandę. 191
Mortuorum cura. peſtis tempore 184 & ſeq. ad eos efferendos qui adhibentur 185 vt efferuntur 184. funus 185 funeralis ſumptus 186. ſepultura 188. in ſepeliendo cautio ibid pro ijs Miſſę ſolemne ſacrificium 189. 190. ſolemne officium quo die 190. Oratio, ſeu collecta ibid. ad precationem pro ijs parochi cohortatio 190 ſignum orationis, pro ijs agendæ 191. pro mortuis clericis commemoratio die ſecundo ſynodi diœceſanę 274. pro mortuis Epiſcopis ibid.

N

NEophyti vbi, & per quos educentur, & inſtituantur ad pietatem 8. eorum inſtitutio quę, & qualis 8. 9. 10
Nomina dierum hębdomade in actis eccleſiaſticis, vt appellanda. 322
Notarij officij Inquiſitionis, quo iureiurando aſtringatur 13. fori Epiſcopalis 320. ab omni munere abſtineāt 321. ab ſuſcipiendis cauſarum defenſionibus 321. originalia acta nuſquam exhibeant, niſi in pluteo 322. ſcripturæ exemplum ne edant, ſine Vicarij conceſſu 323. pro examinatione teſtium in executione diſpenſationum matrimonialium, quantum capiant. 334
Nouarienſis ſeminarij cenſus. 211
Nouitię voluntas vbi per Epiſcopum exploranda. 346
Nuptijs celebrandis corruptelæ extirpandę 332. veneficia, faſcinationes puniuntur 332. 333. Vide, Matrimonium.

O

OBſtetrices, a quo probandæ 57. cum aliquando ob neceſſitatem baptizant, quot & mulieres teſtes adhibeant 57. earum conquiſitio tempore peſtis. 108

Oeco-

Oeconomus 307. qui, qualiſue 308. eius officium. 307
Officia diuina 263. pro mortuis Epiſcopis poſtridie diei ſeſſionis vltimæ 274 pro mortuis peſte. 189
Oratio ante operis inchoationem 41. ad quam parochus, & cōcionator cohortetur 41.42. quadraginta horarum, imminente peſte 85. peſte reſtincta. 192
Ordo ſacer, titulo patrimonij, & penſionis, & bonorum donatorum, & certę cautionis, conferri poteſt 248. qua in re omni diligentia Epiſcopi 249. ſeminarij titulo vt con ferri poteſt. 247
Organiſta, Epiſcopo in eccleſiam aduentanti, oranti, de eccleſia abeunti, veſtes ſacras induenti, quod officium pręſtet. 246
Ornatus ſuggeſti 282. eccleſię, quibus ſolemnioribus diebus 28. ianuę, imagines ſacrę ibid. Inſignia familię non adhibentur. 28
Oſculum pacis in dimiſſione synodi. 249

O

PAllium ad efferendos mortuos peſtis tempore. 115.
Parochi officium in docēdo populo, vt audiat verbum Dei 19 in excitandis rudibus ad doctrinam chriſtianam diſcendam 21. in extirpanda corruptela incēdendi ſimulacra laruatorum hominum 29 30. ante initium quatragesimę in monendis fidelibus 37:38. in voto populi ſuſcipiendo 38. celebrādo 40. in erudiendo populo ad orationem 41. in explicandis fructibus ſacri cineris 45. palmarum 46. 47. candelarum 46. in benedictionis ędium munere 50. & ſeq. in religioſa miniſtratione Sacramentorum. 55
Parochi conſtantia peſtis tēpore 83. 119 officium in curanda publica valetudine 95. in confratria charitatis inſtituenda 107. cautio in miniſtratione Sacramentorū 137 149. diligentia in deſcriptione parochialium 151. cura erga familias, domi occluſas 158. cura diſciplinę 162. religioſę vitę inſtitutio 165. ſpeculatio in miniſtris publicę
cura-

curationis 167.cura erga conualeſcentes 181. & ſeq.
Parochus in baptiſmo ſolẽnes cęrimonias adhibet 54. pluribus infantibus oblatis cęrimonias baptiſmi ſigillatim miniſtrat 56.ab obſtetrice,& teſtibus formulã baptiſmi perquirit 58. notat per familias eos,qui nondum confirmati ſnnt 59.quid denunciet ibid.quę pręmoneat,& apparari iubeat,ante quam Euchariſtiã ęgro ferat 64.quo modo confeſſionem audiat 70.abſoluat ibid. extremam vnctionem miniſtret 72.defert nomina excommunicatorum. 312
Patrimonij titulo ordo ſacer, etiam familiari conferri poteſt 248.qua in re Epiſcopi inueſtigatio. 248.249
Penſionis titulo ordo ſacer confertur 248.qua in re Epiſcopi indagatio. 16
Permutatio parochialium eccleſiarum quando examen requirit. 257
Peſtilentię cura 74 eius vis 74 75.in ea quę charitatis officia pręſtanda 77.quę propria,quę communia 77.78.vnde peſtis exiſtat 78.79. ad eam auertendam quę remedia adhibenda 80 peſtilente tempore pręſentia, & conſtãtia Epiſcopi,ſacerdotum, & magiſtratum 81.proceſſiones triduanę 84.oratio quatraginta horarum 85.peccatorum confeſſio,communio ibid. proceſſiones vniuſcuiuſque collegij 85. ſtatio certarum eccleſiarum 85. oratio matutina, & veſpertina 86. Litanię quotidianę 86 Ieiunium ibid. benedictio ędium 86.officia pręſtanda Epiſcopo, cuius diœceſis in periculo peſtis verſatur 87.ſollicitudo in morum corruptelis eripiendis 88.officia pietatis ad vſum reuocanda ibid. vitę Epiſcopalis cõfortatio 89.familię Epiſcopalis diſciplina ſanctior 89.fori Epiſcopalis recognitio 90. ſynodi diœceſanę celebratio 90.Vicariorum foraneorum conuocatio 90. confeſſariorum,& concionatorum congregatio 90. cleri,& & parochorum conuocatio 91. monaſteriorum reformatio 91.ciuitatis,& populi vniuerſi morum conformatio 92. 93. cura in cautionibus tuendę publicę valetudinis 94. 95. omnis ante actę vitę peccatorum confeſſio 97. frequen-

quentatio Sacramentorum 97. pietatis operum exercitatio 97.98. æris alieni ſolatio 98. litium cōpoſitio ibid. teſtamenti factio 98. rerum domeſticarum explicatio. 98. præparatio miniſtrorum ſpiritualium 99. Indulgentiarum procuratio 100. librorum delectus ad vſum populi 101. facultatum Pontifice impetratio 102. 103. a Metropolitano 104. præparatio annonæ 105. eleemoſynarum ſuppeditatio ex ærario publico 106. pauperum deſcriptio 107. mendicantium collectio. 107. confratriæ charitatis inſtitutio 107. miniſtrorum præparatio 108. loca publicæ curationis 108. diſtinctio ibid. ſitus eorum 109 Tuguriorum extructio 110. crucis erectio 111. Capellarum extructio 111. forma ibid. ſacerdotes in loco publicæ curationis 112. 113. 115. domicilium ſacerdotale 113. Cœmiterium 114 Cappellæ ſuppellex 114. eccleſiaſticorum hominum domicilia 116. peſtilentiæ tempore officia miniſtranda 117. Epiſcopi laborioſior ſollicitudo 117. 118. & ſeq. ardentior zelus charitatis ab exemplo ſanctorum 120. 121. populi officia 122. cautiones ne peſtis latius ſerpat 122. proceſſionum vſus 123. Epiſcopi cum magiſtratibus officium 1, 2. 133. & ſeq. cautio in ſacerdote miniſtrante 136. cautio in ſacerdote, qui miniſtrauit cautio in homine eccleſiaſtico peſte infecto aut ſuſpecto 144. cautio in monaſterijs, & locis pijs 147. infantibus, peſte affectis, baptiſmus, vt miniſtrandus 149. collectio eleemoſynarum 151. pietatis exercitatio in locis publicæ curationis 156. Miſſæ ſacrificium ibid. ſanctiſſimæ Euchariſtiæ aſſeruatio 157. certa chriſtianæ vitæ norma in domibus occluſis 158. & ſeq. librorum vſus in ſingulis parochijs 159. oratio ſepties in die certis horis 159. 160 & ſeq. litaniarum recitatio 160. officium beatæ Mariæ 161. cura diſciplinæ morum in locis publicæ curationis 162. diſciplina parochi, & ſacerdotum 165. ſpeculatio in miniſtris publicæ curationis 167. & ſeq. Viſitationis officium multiplex 171. Epiſcopi viſitationis officia 173. litteræ paſtorales 174. cura ſpiritualis vnicuique, peſte laboranti, præſtanda 174. pœnitentiæ Sacramen-

men-

menti ſacræ communionis, extremæ vnctionis miniſtra-
tio 174 175 indulgentiæ conceſſio, & alia charitatis mi-
niſteria 175. miniſtrandę communionis frequentia, 176
cura erga hominem eccleſiaſticum 177. cura erga conua-
leſcentes à peſte 181. cura mortuorum 184. funus 185.
impenſa 186. ſepultura 187 officia pro mortuis 189. &
ſeq peſte laborantis Epiſcopi cura, vita 180 peſte reſtin-
cta, gratiarum actio, ſupplicationes Triduanę, oratio
quatraginta horarum 192. chriſtianę inſtitutionis regu-
lę 193. opera, officia pietatis 194. & ſeq. viſitationis mu-
nus 193. omnium rerum ſpiritualiũ excitatio; & inſtau-
ratio 104. & ſeq ad colendam beneficij memoriam ratio
explicata 204 205. 206.
Pœnitentia publica, & ſolennis 71. eius inſtructiones ad
vſum prouincię, ibid.
Pœnitentes vt confitentur. 70. 71
Pœnitentiarius quando diſtributionum particeps, 274.
quando expers. ibid.
Proceſſionũ vſus in peſtilentia 123. in ijs lumina duo. 273.
Promulgatio indulgentiarum. 42.
Proſtitutę feminę Vide meretrices.
Protector carceris. Vide carceris, Epiſcopalis.
Pſallendi vtiliter modus explicatus 270. pſalmi initio exci-
tatio 270 in fine 271 in pſallendi officio, mentis atten-
tio, ſalutaris affectus, corporis decens cõpoſitio. 272 273.
Puerorum licentię occurritur. 336. 337

Q

QVarantena peſtis tempore 135. in ea quid prędiden-
dum 136 illius ineundę ratio 136. deliberatio
matura, & pia. 135
Quatrageſimę ieiunium, vt religioſe colatur, cauetur 30.
31. 32. de eius religioſo cultu edictum 31. eo tempore
ſeuerior vitę diſciplina 34. depoſitio ſimultatũ, amictus
humilis carnis repreſſio 34. abſtinentia a iocis, a vena-
tionibus, a ſuauitatibus ciborum quatrageſimalium, a
con-

conuiuiorum apparatu 35. frequentia in oratione, in eleemoſynis, in omni pio opere 36. officinę clauſę, dum concio habetur. 37

R

RAmi ſacri. 46.47
Reus capitis damnatus, quo die Euchariſtiam ſumit ſupplicio non afficiendus. 67
Regulę mũditię ſupellectilis eccleſiaſticę inſtar inſtructionum ad vſum prouincię. 282
Regulares ſeruent interdicta Epiſcopi 312. ieiunia populi dies feſtos 29. Curam animarum gerentes quę pręſtent 303. 304. quos ſemel elegerint, conſeruatores ne mutent. 309
Regularibus, ordinis Sacramento initiandis, diligens ratio pręſcribitur. 244
Relaxatio iuſiurandi. 311
Reſidentia 276. a quo munere non excuſantur, qui beneficia litigioſa habent 276 nec peregrinationis cauſa abſentes 277. nec ſtudij cauſa ibid. nec qui tertiam partẽ fructuum diſtributiones contulerint 276. nec, qui ordine initiati non ſunt, quem beneficia requirunt 276. nec parochi ob inualetudinem, cœliue grauitatem 277. nec ob leues inimicitias. 278
Reſidentia parochi, in eccleſia cathedrali, collegiataue canonicatum, aut dignitatem obtinentis, vbi. 279
Reliquię ſacrę ad ęgrotos non aſportantur. 43
Ritualis liber Sacramentorum ad vſum prouincię. 53
Ritus induendi monialem. vnus idemq. pręſcribitur 346. ritus adminiſtrandi Sacramenta. 53

S

SAcramenta, ſancte tractanda 53. rite adhibẽda ibidem. ſuſcipienda, etiam exteriori habitu modeſto. 53
Sacramentum baptiſmi 54. & ſeq. cõfirmationis 58. & ſeq. Euchariſtię 62. & ſeq. pœnitentia, & ſeq. Extremę vnctionis 71. & ſeq. ordinis 207. & ſeq. Matrimonij 326. & ſeq.

Sancti, qui in peſtilentia præbuerunt exempla ſanctiſſimarum virtutum. 159
Sauonenſis ſeminarij cenſus. 281
Scholæ inſtitutionis chriſtianæ quo loco, peſtilentiæ tempore habendæ. 125
Secretario Epiſcopi, nihil, ne litterarum quidem nomine, dono accipere licet. 321
Seminarij Mediolanenſis cenſus. 10
Derthonenſis, & reliquarum prouinciæ vrbium 110. fructuum, decimarumue exactio 207. beneficorum ſimplicium adiunctio 209. exactionis inſtitutio 208. ſeminarij cura 211. Deputati. 211
Sepulcrũ Epiſcopale 273. parochiale 274. canonicale ibid.
Sepultura in eccleſiis confratrium vetatur 340. mortuorum in peſtilentia. 187. 188
Seſſio ſynodi quotuplex 293. primæ ſeſſionis acta 293. 294. 295. Secundæ ibid. tertiæ. 297. 298
Simulacra laruatorum hominum. 29
Sollecitudo Epiſcopi in exequendis huius, & ſuperiorum Conciliorum decretis. 347
Studium ſacrorum rituum, hiſtoriæ eccleſiaſt. in ſeminario. 213
Suffragijs in ſynodo ferendis, quæ ſpectantur. 296
Suppellex eccleſiarum 280. eius nitori conſulitur 282. illius munditiæ regulæ inſtar inſtructionum ibid.
Synodi diœceſanæ, quotannis celebrandæ rationi, & vſui modus præſcribitur 285 286. & ſeq. ad eam qui conueniant 285. ante ſtatam illius diem, quæ præſtanda 286. qua pręparatione eo conueniendum 286. 287. ſynodale miniſtri 291 decreta legenda. cleri conuocatio ad ſynodalem ſeſſionem 292. amictus conuenientium 293. vt conueniant ibid. vt in ſeſſione maneant 293. acta primæ ſeſſionis 293. 294. & ſeq. punctatores teſtes ſynodales 297. indictio ſynodi ſequentis 297. cęrimonia in diſmiſſione ſynodi. 298
Synodi huius prouincialis promulgatio, & affixio. 349. aſſeruatio. ibid.

Tabella

T

TAbella actorum,& facultatum, quę gratis in cancellaria conficienda ſunt. 324

Tabella excommunicatorum, interdictorum, clericorum item,qui vel ſuſpenſionis cenſura, vel exilio affecti ſunt 311.vbi aſſeruanda ibid.

Tabella diſciplinæ chori,ad vſum prouinciæ. 273

Tabernæ clauſæ in quatrageſima mane, dum concio habetur. 37

Tertiæ partis fructuum,in diſtributiones cõuertendæ, ęſtimatio qualis 276.qui illius participes ſint, ibid.

Tonſuræ clericalis forma,pro ordinis ratione 251. ſacerdotalis 252. diaconalis ibid.ſubdiaconalis 252. minorum ordinum ibid.

V

VErcellenſis ſeminarij cenſus. 210

Veſtes caudatæ mulierum deponendæ. 335

Vicarij Epiſcopales alienæ diœceſis 314.iurẽt, anteaquam officium ſuſcipiant 315. defenſionem cauſarum non ſuſcipiant 313. in cauſarum commendatione auctoritatem non interponant. 314

Vicarij foranei 300. 301.287.289.

Vigintimillienſis ſeminarij cenſus. 210

Vigleuanenſis ſeminarij cenſus. 210

Viſitatio ęgrotorum. 73

Viſitatio anniuerſaria Vicarijs foraneis,ſtato tempore præſcripta 300. præfectis regionarijs ibid.

Viſitationis munus 304.in eo vt ne multum temporis ponatur,cauetur 304.305.Ad curatas etiam eccleſias,monaſterijs regularum adiunctas pertinet 304. Viſitationis decreta,gratis quando, & quoties edenda 305.eorũ editio etiam aliquando diutius differri poteſt 305.illorum liber accurate exſcribatur 305. & quo loco aſſeruetur. 305

Viſitator Apoſtolicus vt excipiendus. 307

Vncia

Vncia menſura. 252
Vniuerſitates,bona,iuraq. eccleſiæ vſurpantes, anathemà ſubeunt. 284
Voti publici nuncupandi formula præſcribitur 38. de quo conſulatur Epiſcopus 38.39.in eius nuncupatione præparationes 39 ceremoniæ 39.40.proceſſio 40.Miſſarum ſolemnia 40. concio ibid. communio 40. voti nuncupati inſtrumentum 40. monimentum perpetuum. 41

P. Galeſinus, Protonotarius Apoſtolicus, pro Illuſtriß. Archiepiſco.& pro Reueren. Inquiſitore.

REGISTRVM.

ABCDEFGHIKLMNOPQRSTVXYZ, Aa Bb.

Omnes ſunt Quaterniones, Præter Bb, Duernio.

BRIXIAE,

Apud Iacob. & Polycretum de Turlinis.

1582.